

BRIAN TRACY

International Bestselling Author

SATIŞ PSİKOLOGIYASI

Düşündüyünüzdən daha sürətli,
daha asan və daha çox necə satmalı

The Psychology of Selling

How to sell more, easier, and faster
than you ever thought possible

Telegram: @pdf_kitablar

REDMI NOTE 8
AI QUAD CAMERA

Brian Tracy

THE PSYCHOLOGY OF SELLING

How to sell more, easier, and faster
than you ever thought possible

Telegram : @pdf_kitablar

Bu kitabı inəqsədi, siza, əvvəlkindən daha çox, daha süfrətli və dəlia asan satış cəmiyətini verəcək idəyalar, üsullar və strategiyalar təqdim etməkdir. Bu kitabda, satış karyeranızdan düşündüyünüzdən daha çox şəyər əldə etməyi öyrənəcəksiniz. Bir neçə həftə və ya bir neçə ay kimi qısa müddədə salışınızı dəfələrlə artırmağı öyrənəcəksiniz.

Bu kitabda öyrənəcəyiniz strategiya və üsullar da qacış trenajoru kimidirlər. Məsələ onların işə yarayıb yaramadığında deyil. Onlar hamisi ən uğurlu satıcılar tərəfindən dəfələrlə praktikada tətbiq edilmiş və sınaqdan keçirilmişdir. Onlardan nə qədər çox istifadə etsəniz bir o qədər yaxşı inənimşəyər və bir o qədər yaxşı nəticələr əldə edə bilərsiniz. Kitabda öyrənəcəklərinizi praktikada tətbiq etməklə öz sahənizin ən uğurlu və gəlirli insanların sırasına qatılacaqsmız.

Amerikada öz hesabma varlanmış milyonçuların yetmiş dörd faizi öz biznesini qurmuş və inkişaf etdirmiş insanlardır. Onlara heç kimin ağılına gəlməyən məhsul və ya xidmət düşünürler və öz bizneslərini qururlar. Və biznesmen üçün ən vacib bacarıq satmaq bacarığıdır. Yerdə qalan bütün işləri başqalarına həvalə etmək olar. Lakin, satış bacarığı şirkətin uğurlu və ya uğursuz olacağını müəyyən edən əsas faktordur. Amerikada öz hesabına milyonçu olmuş insanların beş faizi bütün ömürləri boyu başqa bir şirkət üçün işləmiş satıcılardır. Satıcılar bu gün Amerikada ən çox gəlir əldə edən insanlar arasındırlar, onlar çox zaman doktorlardan, vəkillərdən, arxitektorlardan və prestijli peşə salıblarındən çox qazanırlar.

Brian Tracy

THE PSYCHOLOGY OF SELLING:

How to sell more, easier, and faster than you ever thought possible

Brian Tracy

SATIŞ PSİCHOLOGİYASI:

Düşündürməyinizdən daha sürətli, daha asan və daha çox necə satmağı

Bakı, Qanun nəşriyyatı, 2020, 208 səh.

Tərcüməçi: Aqil Hacıyev

Korrektor: Şəhla Yariyeva

Mətn dizaynı: Gülnay Seyidova

Qapaq dizaynı: Rafael Qasim

Qanun Nəşriyyatı

Bakı, AZ 1102, Tbilisi pros., 76

Tel: (+994 12) 431-16-62; 431-38-18

Mobil: (+994 55) 212 42 37

e-mail: info@qanun.az

www.qanun.az

www.fb.com/Qanunpublishing

www.instagram.com/Qanunpublishing

ISBN 978-9952-36-793-5

© QANUN nəşriyyatı, 2020

Copyright © 2004 by Brian Tracy

Bu kitabın Azərbaycan dilinə tərcümə və yayım hüquqları

Qanun Nəşriyyatına məxsusdur. Kitabın təkrar və hissə-hissə nəşri

"Müləlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar haqqında"

Azərbaycan Respublikasının qanunuuna ziddir.

Telegram : @pdf_kitablar

Bu kitab dostlarımıma, kollegalarıma, tələbələrimə və satış işi ilə məşğul olan, şirkətlərimizin və dövlətimizin asılı olduğu satış işini həyata keçirmək üçün heç kimin cəsarət etmədiyi yerlərə kimi gedib çıxan hər kəsə həsr olunur. Siz bizim rəqabətli iş dünyamızın həqiqi qəhrəmanlarısınız.

GİRİŞ

*Təsəvvür insanın bütün planlarının
formalaşdırıldığı bir emalatxanadır*

NAPOLEON HILL

Bu kitabın məqsədi sizə əvvəlkindən daha çox, daha sürətli və daha asan satış etmək imkanı verəcək ideyalar, üsullar və strategiyalar təqdim etməkdir. Bu kitabda satış karyeranızdan düşündüyündən daha çox şeylər əldə etməyi öyrənəcəksiniz. Bir neçə həftə və ya bir neçə ay kimi qısa müddətdə satışınızı dəfələrlə artırmağı öyrənəcəksiniz.

Bu kitab mənim “Satış psixologiyası” adlı audio programımın yazılı formasıdır. Həmin audio program yayılmağa başladığı zaman-dan on altı dilə tərcümə olunmuş və iyirmi dörd ölkədə istifadə edilmişdir. O, tarixin ən çox satılan peşəkar satış təlimi programıdır.

Milyonçu olun!

Audio program məzunları arasında aparılmış araşdırmaaya əsasən bu audio programda öyrəndiklərini tətbiq etməklə daha çox satıcı milyonçu olmuşdur, nəinki başqa audio programlar vasitəsi ilə. Bu materialdan istifadə edərək, şəxsən mən özüm əllidən çox şirkətdə

O, həqiqətən, işə

beş “
yarayırlı!

Mənimin hekayəm

Mənim ali təhsilim yoxdur. Əvəzində gənc yaşlarından dünyamı gəzməyə başlamışam. Səyahət etməyə yetəcək qədər pul toplayana kimi bir neçə il fəhlə kimi işləmişəm. Norveç gəmi daşımacılıq şirkətində çalışınışam. Sonra velosiped, avtobus, yüksək məşinləri və qatar vasitəsi ilə Avropanı, Afrikəni və sonunda Uzaq Şərqi gəzmışəm.

Ariq fəhlə işi təpa bilmədiyimdə satışla pişşəkul olmağa başladım. Həyatda verdiyimiz qərarların çox hissəsi gecə yuxulu adamın nəyəsə dəyib sonra nəyə dəyidiyi aydınlaşdırmaq üçün geri çəkilib daha diqqətlə baxmasına bənzəyir. Mənim vəziyyətimdə bu satış işi idi.

Həyatda verdiyimiz qərarların çox hissəsi gecə yuxulu adamın nəyəsə dəyib sonra nəyə dəyidiyi aydınlaşdırmaq üçün geri çəkilib daha diqqətlə baxmasına bənzəyir.

Əsas treyninq

Mən birləşə satış işi üçün işə götürülmüşdüm və üç hissədə ibarət satış treyninqi keçdim: “Bu sənin kartın, bu sənin brossürün və bu da müştərinin qapısı!” Bu “treyninq”lə silahlanaraq, bar gün müştərilərin qapılarını döyərək, satış karyeranıa başladım. Məni götüren adam özü satmayı bacarınlırdı. Lakin mənə satışın “teqniaq” oyununu olduğunu demişdi. Kifayət qədər çox adanıa müraciəti etməyidim və sonunda onlardan hansısa məhsul alacaqdı. Biz bunu “divar palçıq atmaq” satışı adlandıırıraq – divara kifayət qədər pulcuq etməz, sonunda onlardan hansısa nə zamansa divarda yapışır galaxiya. Bu o qədər də əhəmiyyətli bir şey deyildi, lakin əmlak gənə silah idi. [Telegram : @pdf_kitablar](#)

Sonra isə kimsə mənə, əslində, satışın “rəqəm oyunu” deyil, “etiraz oyunu” olduğunu dedi. Nə qədər çox etiraz alsanız, bir o qədər də çox satış etmiş olarsınız. Bu məsləhətlə silahlılataraq bir qapıdan digərinə tələsirdim ki, mümkün qədər çox etiraz toplaya bilim. Müşterinin maraq göstərmədiyini gördüyümdə səsimi daha da ucaldırdım və daha iti danışmağa çalışırdım. Lakin qapıdan-qapıya tələsmeyimə və mümkün qədər ucadan danışmağıma rəğmən vəziyyət düzəlmirdi.

Dönüş nöqtəsi

Yalnız birotaqlı kiçik mənzilimin kirayəsini ödəməyə yetəcək qədər qazancla nəticələnən altı aylıq mübarizədən sonra bütün həyatımı dəyişəcək bir iş gördüm. Şirkətimizin ən uğurlu satıcısına yaxınlaşış nəyi fərqli etdiyini soruştum. Ağır işdən qorxmurdum. Səhər beşdə və ya altıda yuxudan qalxırdım, bütün hazırlığımı görürdüm və saat yeddiidə ilk müştəri yuxudan oyanan kimi işə başlamağa hazır olurdum. Qapı-qapı gəzərək bütün günü yorulmadan işləyirdim. Evə yalnız axşam doqquzda və ya onda qayıdırırdım. İşıqlar yanırıdsa, evdən zənglər edirdim. Məndən yalnız bir neçə yaş böyük olan ən uğurlu satıcıımız isə başqa cür işləyirdi. Ofisə yalnız səhər saat doqquzda gəlirdi. Bir neçə dəqiqə sonra müştəri gəlirdi və onlar oturub söhbət edirdilər. Bir neçə dəqiqəlik söhbətdən sonra müştəri məhsul sifariş edib çek yazırırdı. Sonra satıcı ofisdən çıxıb nahara kimi bir neçə müştəri ilə görüşürdü və hansısa bir müştəri ilə nahar edirdi. Nahardan sonra da yenə bir neçə satış edirdi və şam yeməyini də, güman ki, hansısa bir müştəri ilə edirdi. Məndən və bütün digər satıcılardan beş-on dəfə çox satış edirdi və gün ərzində o qədər də çox zəhmət çəkən birinə oxşamırdı.

Treyninq əhəmiyyət kəsb edir

Məlum oldu ki, o, əvvəllər “Fortune 500” şirkəti üçün işləmişdi. Həmin şirkət onu on altı həftəlik peşəkar satış kurslarına göndərmişdi. Bu cür treyninqdən sonra o, istənilən şirkətdə istənilən məhsulu istənilən həcmidə satmaq imkanına malik idi. Necə satmaq lazımlı-

duğunu bildiyi üçün bizim kimi satıcıların çəkdiyi zəluratlı yanışdan da az zəhmət çəkməklə dəfələrlə artıq dövriyyə edirdi. Bu kənənim həyətinin dəyişdi.

Mən ondan nəyi fərqli etdiyini soruşduqda o dedi: "Yaxşı, mənə satış təqdimatını göstər, mən onu sənən üçün təqdimatı edədim". Mənim ilk problemim məhz bu idi. "Satış təqdimatı" haqda aylagın şəmimi yox idi. Belə bir şeyin mövcud olduğu haqda eşitmışdım, lakin heç zaman onun necə hazırlanğımı və necə istifadə edildiyini bilmiyordim. Mən dedim: "Sən mənə öz təqdimatım göstər, mən özüümünküñü sənə göstərərəm". O, sabırlı və nəzakətli idir. Razılıqla şəhər və biziñ məhsul üçün evvəldən axıra kimi satış təqdimatını mənən göstərdi.

Diqqət çəkmək və ya müqaviməti qırmaz üçün "bəlağatlı" və ya ağıllı sözlərdən istifadə etmək əvəzinə, məntiqi suallar və ümumiyyətdən spesifikasiya doğru gedir və müştərinin nəyə ehtiyacı olduğunu müəyyən edir. Sualların sonunda müştəri ona təqdim ediləcək məbsuldan necə faydalanaçığını dəqiqlik biliş. Sonuncu sual, sabır və məhsulu almaq təklifi olur.

Dərhal işə keçin!

Mən hər şeyi dəftərimə yazdım. Satışa bu cür yeni yanaşma ilə silahlı anaraq yenə də müştərilərlə görüşməyə başladım. Bu dəfə iş danışmaq əvəzinə suallar verdim. Müştərimi təklif etdiyim məhsul haqda informasiyalarla yükləmək əvəzinə, diqqətimi onun nəyə ehtiyacı olduğunu və ona necə kömək edə biləcəyimi aydınlaşdırmaq yönəltdim. Bu yeni satış üsulu ilə satış dövriyyəm artdıqaga başladı.

Sonra mən satışa dair *kitablar* haqda öyrəndim. Dünyanın xəzər yaxşı satıcılarının satış mövzusunda dünyadan en yaxşı kitablardan yazılmış olduqlarından xəbərsiz idim. Günün ilk iki saatını tədris etmək qeydlər aparmağa sərf edərək, satış mövzusunda tapa bildiyim bütün kitabları və məqalələri oxumağa başladım.

Bundan sonra mən *audio təhsil* haqda öyrəndim. Bu mənim hər yarımı dəyişdi. Müştərilərlə görüşə gedərkən *audio* proqramları dərləməyə saatlarla vaxt sərf edirdim. Metro və avtobusda gedərkən au-

di program dinləyirdim, günə audio program dinləməklə başlayırdım və yalnızdan öncə günü audio program dinləməklə yekunlaşdırırdım. Ən yaxşı satış mülakəssislerinin inəsləhətlərini özüm üçün təkrarlayın ib əzborlayırdım. Və satış dövriyyəm durmadan artırdı.

Daha sonra satış seminarları haqda öyrəndim. Sanki cənnətə düşmüşdüm. Satış seminarından nə qədər bilik əldə edə biləcəyiniz haqda icosvvürüm yoxdur. Təpə bildiyim bütün satış seminarlarına və təyininqlərinə gedirdim, lazımlı gəldiyində başqa şəhərlərə belə seminaraya getməyə təbəllik etmirdim. Və satış dövriyyəm durmadan artırdı.

Menecment səviyyəsinə qalxməq

Satış dövriyyəm o qədər yüksəldi ki, şirkət məni satış meneçerini təyin etdi. Mənə dedilər: "Sən hər nəcə edirsənsə, satışla məşğul olmaq istəyən insanları topla və onlara da öyrət". Mən elanlar vasitəsi ilə sauşla məşğul olmaq istəyən işçilər toplamağa başladım. Öz satış üsulumu və metodumu onlara öyrətdim. Bu gün onlardan bir çoxları milyonçudurlar.

Ən yaxşı olun!

Həyatımı dəyişən bir ideya sabəb və nəticə qanununun köşfi olmuşdur. Bu qanuna əsasən hər bir işin özüna uyğun nəticəsi olur, baş verən hər şeyin mütləq bir sabəbi vardır. Nə uğur, nə də uğursuzluq təsadüfi olmur. Əslində, uğur öncədən görüla biləndir:

Nə uğur, nə də uğursuzluq təsadüfi olmur. Əslində, uğur öncədən görüla biləndir.

Bələ bir qayda var: "Uğurlu insanların gördükleri işi siz də dənə dənə görsəniz, sonu nda sizin də eyni uğuru qazanmağı nıza heç i:ş mane ola bilməz. Və əksinə, eyni işləri etməsəniz, uğur qazanmaqdə heç nə sizə kömək edə bilməyəcək". Unutmayın: bu gün

də olañ ən yaxşı satıcılar bir zamanlar ən aşağıda olmuşdurlar. İndi yaxşı satış edən insanlar bir zamanlar çətinliklə məhsul satırılar, və bütün hallarda indiki uğurlu insanların gördüyü əsas iş müntəzəssizlərdən öyrənmək olmuşdur. Uğurlu insanların uğur qazanmaq üçün nə etdiklərini öyrənmiş və həmin işləri uğur qazananadək təkrarlaşmışdır. Bunu siz də bacararsınız.

Öyrəndiklərinizi tətbiq edin

Bəzən mən auditoriyaya sual verirəm: "Amerikada ən populyar ev idmanı əşyası nədir?" Dinləyicilərin tərəddüdünnü gördükdə mən özüm cavab verirəm: "Qaçış trenajoru". Amerikalılar hər il qaçış trenajorlarına milyonlarla dollar sərf edirlər. Sonra mən ikinci sual verirəm: "Əgər siz qaçış trenajoru alıb evə gətirsəniz, onun sizə vəcək faydanın həcmini nə müəyyən edəcək?" Auditoriya cavab verir: "Əldə ediləcək fayda ondan nə qədər istifadə ediləcəyindən asılıdır". Məsələ məhz bundadır! Trenajor özlüyündə sizə heç bir fayda verməz. Hər kəs bilir ki, lazımlı olan nəticəni yalnız trenajordan istifadə etməklə əldə etmək olar.

Bu kitabda öyrənəcəyiniz strategiya və üsullar da qaçış trenajoru klinidir. Məsələ onların işə yarayıb-yaramadığında deyil. Onlar hamısı ən uğurlu satıcılar tərəfindən dəfələrlə praktikada tətbiq edilmiş və sınaqdan keçirilmişdir. Onlardan nə qədər çox istifadə etsəniz, bir o qədər yaxşı mənimseyər və bir o qədər yaxşı nəticələr əldə edə bilərsiniz. Kitabda öyrənəcəklərinizi praktikada tətbiq etməklə öz hənizin ən uğurlu və gəlirli insanları sırasına qatılacaqsınız.

Birgə nail olmağımız üçün yaxşı məqsəddir? Əgər elə olduğunu düşünürsünüzsə, o zaman başlayaq.

*İnsan beyni nəyi təsəvvür edə və inanı bilərsə,
o, əldə edilə biləndir.*

NAPOLEON HILL

I

SATIŞIN DAXİLİ OYUNU

*İstədiyiniz şeyləri vizuallaşdırın. Görün, hiss edin, inanın.
Mental planınızı hazırlayın və işə başlayın.*

ROBERT KOLYER

Satış baş tutmayańa kimi heç nə baş vermir. Satış adamları bugünkü cəmiyyətimizin ən vacib insanlarıdır. Satış olmasa, bütün cəmiyyət iflic vəziyyətinə düşər.

Cəmiyyətimizdə həqiqi zənginlik qazandıran yeganə amil *biznes*-dir. Bütün xidmət və məhsulları bizneslər yaradır. Bütün qazanc və sərvət biznesə məxsusdur. İstənilən şəhər və regionda biznesin vəziyyəti oradakı həyat səviyyəsinin və insanların yaşayış şəraitinin əsas müəyyənedicisidir.

Siz vacibsiniz

Satıcılar istənilən biznesin ən vacib insanlarıdır. Satış olmadan istənilən ən yaxşı şirkət təzliklə süqutla uğrayır. Satış sərbəst biznes mühəətrikinin alışqan şəmləridir. Satış işindəki uğurla bütün dövlətin uğuru düz mütonasibdir. Satış nə qədər yaxşı olarsa, həmin sahədə vəziyyət bir o qədər yaxşı olar.

Satıcılar məktəb, xəstəxana, kitabxana, parklar və yüksək həyət şəraiti üçün tələb olunan bütün digər sahələrin xərclərini ödəyirlər. Satıcılar etdikləri satış dövriyyəsi, onların hesabına gəlir əldə edən şirkətlərinin ödədikləri vergilər hesabına dövlətin vətəndaşlara təklif etdiyi ödənişsiz məktəb, xəstəxanalar, ordu, polis və bütün digər səsial sahələrin xərclərini ödəyirlər. Satıcılar bugünkü həyat tərzimiz üçün ən əhəmiyyətli insanlardır.

Satış adamları hərəkətverici qüvvədirlər

Prezident Kalvin Kulic bir dəfə demişdi: "Amerika biznesi biz nesdir". Əgər "Wall Street Journal" və "Investor's Business Daily" kimi qəzetləri və jurnalları incələsəniz, bütün məqalələrin satışla bağlı olduğunu aşkar edərsiniz. Maliyyə bazarlarındakı vəziyyət şirkətlərin səhmlərinin qiymətləri və iqtisadiyyatın kritik elementləri – hərəkətverici qüvvəsiniz. Yeganə sual nə qədər yaxşı satıcı olmağınızdır.

Uzun illər ərzində satıcılıq ikinci dərəcəli sənət kimi qəbul edildi. Cox adam satış işi ilə məşğul olduğunu deməyə utanırdı. Satış adamlar a qarşı qəribə rişxənd var idi. Bu yaxnlarda "Fortune 500" şirkətinin prezidenti jurnalistlərə demişdi: "Biz satışın biznesimizin ən pulgir hissəsi olduğunu düşünməyə alışqanıq".

Ən yaxşı şirkətlər

Bu münasibət sürətlə dəyişir. Bu gün ən yaxşı şirkətlər ən yaxşı satıcılara malikdir. İkinci dərəcəli şirkətlər ikinci dərəcəli satıcılarla malikdir. Üçüncü dərəcəli şirkətlər isə üçüncü dərəcəli satıcılarla malikdir. Dünyanın ən yaxşı şirkətləri ən yaxşı satış etməyi bacaran şirkətlərdir.

Yüzlərlə universitet peşəkar satış işinə dair müxtəlif kurslar təklif edir və bu, son illərin böyük dəyişikliklərindən biridir. Universiteti bitirən gənclərin əksəriyyəti böyük şirkətlərdə satış işi axtarır. Ən uğurlu şirkətlərin əksəriyyətinin direktorları məhz satış işindən gəlmış kadrlardır.

Telegram : [@pdf_kitablar](https://t.me/pdf_kitablar)

Ən uğurlu şirkətlərinə əksəriyyətinin direktorları məliz satış işindən gəlmmiş katıldlardır.

Amerikanın ən nüfuzlu bizneslərindən biri, HP şirkətinin prezidenti və icraçı direktoru Karli Fiorina Stanford universitetini Orta əsr tarixi ixtisası üzrə bitirdikdən sonra satıcı kimni işə başlamuş və uğur qazanmışdır. "Xerox" şirkətinin prezidenti Pat Mulcahy də işə satıcı kimni başlamışdır.

Yüksək gəlir və iş təminatı

Peşəkar satıcı olmağınızla fəxr edə bilərsiniz. Satmaq bacarığınız sizə yüksək gəlir və daim işlə təmin olunacağında zəmanət verə bilər. İqisadiyyatda nələrin baş vərəməsindən asılı olmayıaraq, daim satıcılarə ehtiyac olacaqdır. Nə qədər şirkətin uğur qazanmasından və müflis olmasından asılı olmayıaraq, yaxşı satıcılarə ehtiyac olacaq. Satış işində mükəmməl olmaqla qaişmaz qoyduğunuz istənilən maliyyə məqsədiñə nail ola bilərsiniz.

Amerikada öz hesabına varlanınış milyonçuların 74%-i öz biznesini qurmuş və inkişaf etdirniş insanlardır. Onlar heç kimin ağlına gəlmayən məhsul və ya xidmət düşünürler və öz bizneslərini qururlar. Və biznesmen üçün ən vacib bacarıq satmaq bacarığıdır. Yerdə qalan bütün işləri başçalarına həvalə etmək olar. Lakin satış bacarığı şirkətin uğurlu və ya uğursuz olacağını müəyyən edən əsas faktordur. Amerikada öz hesabına milyonçu olmuş insanların beş faizi bütün ömürləri bayu başqa bir şirkət üçün işləçək satıcılardır. Satıcılar bu gün Amerikada ən çox gəlir əldə edən insanlar arasındadırlar, onlar çox zaman doktorlardan, vəkillərdən, arxitektorlardan və prestijli peşə sahiblərindən çox qazanırlar.

Satış əlimsiz peşədir. Satış işində sizin gəliniz üçün heç bir limit yoxdur. Əgər siz lazımi təryininqə və bacarığa nüaliקסinizə və faydalı məhsul satırsınızsa, o zaman qazana biləcəyiniz məbləğdə heç bir limit yoxdur. Satış işi bugünkü cəmiyyətimizdə ən zəif bazarlarla

başlaya biləcəyiniz və buna rəğmən gəlirinizi sürətlə artırı biləcəyi. niz yeganə pəşədir.

Satışda 80/20 qaydası

Satış işinə başladığında kimsə mənə 80/20 qaydası kimi də tanış-nan Pareto prinsipi haqda danışmışdı. “Satış adamlarının yüksəkdəki 20%-i gəlirin 80%-ni qazanır, digər 80% satıcılar isə yerdə qalan 20% gəlirlə kifayətlənməli olurlar”.

Ay aman! Mən gənc idim və bu mənim üçün əsl kəşf idi. Həmin dəqiqə dərhal yüksəkdəki 20%-in arasında olacağımı qətiləşdirdim. Sonralar bu qərarın həyatımın dəyişməsinə ən böyük təsiri olan qərarlardan biri olduğunu anladım. Sizin də missiyanız zirvədəki 20%-ə qoşulmaq və bunun üçün lazım olan hər şeyi öyrənib tətbiq etmək olmalıdır.

Pareto prinsipi yüksəkdəki 20% satıcıya da şamil olunur. Öz növbəsində onların da arasında ən yüksəkdə olan 20% satıcı pulun 80%-ni qazanır. Təsəvvür edin. Hər yüz satıcının arasından bir neçəsi bütün hamının qazandığı pulun 80%-ni qazanır.

Heç zaman pul üçün narahat olmayın

Yüksəkdəki 20%-ə və sonra 4%-ə qatılmaq üçün çox yaxşı səbəb var: bir daha pul və ya iş üçün narahat olmayıcaqsınız. Heç zaman işinizi itirmək qorxusu üzündən yuxusuz qalmayacaqsınız. Yüksəkdəki 20% insan cəmiyyətimizin ən xoşbəxt insanları arasındadırlar.

Digər tərəfdən isə aşağıdakı 80% daim pula görə narahat olur. Cəmiyyətimizin ən böyük faciəsi insanların daim pula görə narahat olmasıdır. Səhər yuxudan oyanan kimi maliyyə problemləri haqqda düşünürlər. Və bütün günü nə qədər az pula malik olmaqları haqqda düşünməklə keçirirlər. Axşam evə qayıtdıqlarında isə yalnız pul və hər şeyin nə qədər baha olması barədə danışırlar. Bunu yaxşı yaşayış adlandırmaq olmaz.

Yüksəkdəki insanlar qat-qat artıq qazanırlar

Yüksəkdəki 20% insan yerdə qalan 80%-dən on altı dəfə çox qazanır. Həmin 20%-in arasındaki 4% isə 16% yaxşı qazananlardan 16% çox qazanır. Bu heyrətamızdır!

Amerikanın iri sigorta şirkətlərindən biri bir neçə il öncə bu 80/20 qaydasını bütün ölkədəki minlərlə sigorta agenti arasında yoxlamışdır. Aşkar olunmuşdur ki, bəzi sigorta agentləri təkbaşına iyirmi, otuz agentin satdığı qədər məhsul satır və qazanc əldə edir. Baxmayaraq ki, onların hamısı eyni məhsulu eyni qiymətə və eyni şərtlər altında satırlar.

Eyni ildə mən müxtəlif sahədə fəaliyyət göstərən iki elit qrupa müvaciət etdim. Bu sahədəki insanlar işə küçələrdə qəzet satıb bir neçə dollar qazanmaqla başlamışdılar. Onlar birbaşa satışla məşğul idilər. İndi isə həmin insanların bu qrup daxilində əldə etdikləri illik gəlir 800 000 – 850 000 dollar idi. Bəziləri isə birbaşa satış vasitəsi ilə hətta milyonlar qazanırdı!

Buna görə də sizin əsiniz yüksəkdəki 20%-ə, sonra onlardan yüksəkdəki 5%-ə, sonra isə daha yüksəkdəki 4%-ə qatılmaq olmalıdır. Bu kitabın məqsədi sizi həmin zirvəyə aparmaqdır. Sizi indi olduğunuz yerdən gələcəkdə olmaq istədiyiniz yerə götürməkdir. Sizi öz sahənizin ən gəlirli adamları sırasına çıxarmaqdır.

Qələbə faktoru

Əgər bir sahədə satıcıların 20%-i ümumi gəlirin 80%-ni qazanırlarsa və müəyyən bir sahədə şirkətlərin 20%-i bütün gəlirin 80%-ni qazanırlarsa, insanlar və şirkətlər arasında bu böyük fərqə səbəb olan amil nədir? Nəticə onların öz sahələrində *qələbə faktoru* formalaşdırmaqlarıdır.

Bu *qələbə faktoru konsepti* XXI əsrin ən vacib menecment və satış ideyasıdır. Bu prinsipə əsasən bacarıqlardakı kiçik faktorlar nəticələrdə böyük fərqlərə səbəb olur. Ən uğurlu insanlarla adi insanlar arasındaki fərq onların qeyri-adi istedad və bacarığa malik olmaqları deyil. Çox zaman uğurun səbəbi müəyyən işləri dönə-dönə bir az daha yaxşı görmək olur.

Burunla qalib gəlin!

Misal üçün, at yarışında bir at digər atı yalnız bir burun qədər qəbaqlayıb qalib gəlirsə, ləp azca geridə qalmış atdan onlarla artıq mükafat əldə edir. Sual ortaya çıxır: Bir burun qabağa çıxmağı bacaran at digər atdan on dəfə sürətlidir? 10% sürətlidir? Xeyr. O, sadəcə, bir burun qədər sürətlidir, lakin əvəzində 1000% daha artıq mükafatlar əldə edir.

Əgər bir satıcı rəqabətli bazarda satışı udursa, bu onun digər satıcılarından on dəfə daha yaxşı olması deməkdir? Əlbəttə ki, xeyr! Bəzən müştərinin bu satıcıdan deyil, o birindən almasının səbəbi, sadəcə, xırda bir detal olur. Məsələ burasındadır ki, satışı udan satıcı o birindən yalnız bir burun qabaqda ola bilər.

Satış işinin at yarışlarından bir çatışmazlığı var. At yarışlarında ikinci və ya üçüncü gələn at yenə də hansısa uduş məbləği qazanır. Satışda isə “qalib hər şeyi götürür” prinsipi hökm sürür. Satışı uduzan satıcı nə qədər zəhmət və vaxt sərf etməsinə baxmayaraq, heç nə əldə edə bilmir.

Azacıq yaxşı olun!

Satış işində siz satışın həllədici məqamlarında *azacıq yaxşı* və fərqli olmalısınız ki, son nəticədə bu xırda fərqlər toplanıb böyük fərq versin. Bilik və bacarığın 3-4%-lik xırda üstünlükleri sizə qələbə faktoru verə bilər. Bu sizi yüksəkdəki 20%-ə, sonra isə 10%-ə ucalda bilər.

Satış işində siz satışın həllədici məqamlarında *azacıq yaxşı* və fərqli olmalısınız ki, son nəticədə bu xırda fərqlər toplanıb böyük fərq versin.

Bu kiçik fərqi formalasdırıldıqdan sonra o, böyüməyə başlayır. Əvvəlcə siz digərlərindən azacıq qabağa çıxırsınız. Əlavə bacarıqlarınızdan istifadə etdikcə onları əhəmiyyətli dərəcədə qabaqlamağı

başlayırsınız. Siz daha yaxşı bacardıqca, nəticələriniz də daha yaxşı olur. Və getdikcə digərlərindən çox qabağa çıxırsınız. Bir neçə il, hətta bir neçə aydan sonra siz digərlərindən beş və ya on dəfə çox qazanmağa başlayırsınız.

Yaxşı satıcıların xüsusiyyətləri

Müəyyən xüsusiyyətlər vardır ki, uğurlu satıcıları digərlərindən fərqləndirir. Bu xüsusiyyətlər illər ərzində aparılmış araşdırmlar və müsahibələr nəticəsində müəyyən edilmişdir. Biz həmçinin iki şeyi dəqiq bilirik: birincisi, heç kim bu xüsusiyyətlərə *anadangəlmə* malik olmur; ikincisi, bütün bu xüsusiyyətləri praktika vasitəsi ilə öyrənmək olar. Həyatınızın qeyri-adi keyfiyyətdə olmasını təmin edəcək xüsusiyyətləri özünüzdə formalaşdırı bilərsiniz.

Bir zamanlar insanların uğurlu olmalarının səbəbini lazımi ailədə doğulmaqlarında, lazımi əlaqələrə, lazımi təhsilə malik olmaqlarında və digər bu kimi amillərdə göründülər. Sonra isə araşdırmlar nəticəsində sadalanan üstünlüklerin heç birinə malik olmadan uğur qazanmış insanların da olduğu aşkar edilmişdir.

Heç nəylə başlamaq

Bunun bariz nümunələrindən biri heç bir kapitala, heç bir tanışlığa, heç bir ali təhsilə və hətta güclü ingilis dilinə malik olmadan ölkəyə gəlmiş mühacirlərdir. Lakin hansısa bir yolla, cəmisi bir neçə il ərzində onlar qarşılara çıxan bütün çətinliklərin öhdəsindən gəlib uğur qazana bilmisdirler.

Mən özüm seminarlarım zamanı ölkəmizə dünyanın müxtəlif yerlərindən gəlmiş və ən yaxşı satıcılar sırasına qatıla bilmış minlərlə insanla rastlaşıram. Bütün hallarda əsas məsələ onların *ətrafinda* nə baş verməsi deyil, onların *daxilində* nə baş verməsi olmuşdur.

Uğur mentaldır

Bütün fərqi doğuran səbəb satıcının *beynində* nə baş verməsidir. Bir neçə il öncə Harvard universiteti on altı min satıcı üzərində araştırma aparmış və satışda uğur və ya uğursuzluğu müəyyən edən

səbəbin *mental* olduğunu aşkar etmişdir. Əgər satıcı müəyyən xüsusiyatlara malikdirse, o, uğur qazanacaq. Əgər siz də bu psixoloji xüsusiyyətləri özünüzdə formalasdırı bilsəniz, onlar da öz növbəsin. də sizin uğurunuz üçün yaxşı bünövrə yaradacaq.

Tikiləcək binanın hansı hündürlüyü malik olacağını bilmək istəyirsinizsə, bünövrənin nə qədər dərin qazılmasına baxın. Bünövrənə qədər dərin qazılarsa, bina bir o qədər hündür olar. Eyni qaydada bilik və bacarıq bünövrəniz nə qədər dərin olarsa, həyatınızı bir o qədər yüksəyə qaldırı biləcəksiniz. Bünövrəni hazır etdiğdən və satış işində mükəmməl olduqdan sonra istənilən yerə gedib həyatınız istədiyiniz kimi qura bilərsiniz. Və hər zaman bünövrənizi dərin edə bilərsiniz.

Potensialınızdan daha çox istifadə edin

Adı satıcı effektiv satış üçün potensialının yalnız bir hissəsində istifadə edir. Hesablanmışdır ki, adı insan ümumilikdə potensialını yalnız 10%-ni istifadə edir. Bu o deməkdir ki, hər kəs istifadə edilməmiş 90% potensiala malikdir. Yalnız bu 90%-dən istifadə etməyi öyrəndiyinizdə ən uğurlu insanlar cərgəsinə qatılırsınız.

Liderləri izləyin

Öz sahənizin ən uğurlu 10% satıcıları arasında olmaq istəyirsinizsə, görməli olduğunuz ilk iş hal-hazırda kimlərin həmin 10%-də olduğunu müəyyən etməkdir. Geridə olan adı satıcıları izləmək əvəzinə, *liderləri izləyin*. Özünüü uğurlu insanlarla müqayisə edin. Unutmayın, *heç kim sizdən yaxşı və sizdən ağıllı deyil*. Hal-hazırda kimsə sizdən daha uğurlu satıcıdırsa, bu o deməkdir ki, həmin adam satışda səbəb və effekt qaydasının tətbiqini sizdən öncə aşkar etmişdir.

Britaniyalı filosof Bertran Russel bir dəfə yazmışdır: “Bir işin mümkünluğunun ən yaxşı sübutu kiminsə həmin işi artıq görmüş olmasıdır”. Bu o deməkdir ki, əgər kimsə bu gün sizdən beş və ya on dəfə artıq qazanırsa, siz də eyni qazancı əldə edə bilərsiniz. Kiminsə yüksək gəlir əldə etməsi sizin də həmin gəliri əldə edə biləcəyinizi

sübutdur. Ünütmayın, hamı işe aşağıdan başlayır ve sonra yüksəlir. Kinişə sizdən çox qazanırsa, onun sizin səviyyənidən indi olduğu səviyyəyə necə yüksəldiyini aydınlaşdırır. Bəzən bunu niüçyyən etməyin ən yaxşı yolunu, sadəcə, hətnin adının özündən soruşmaq olur. Uğurlu insanlar çox zaman uğur qazanmaq istəyən insanlara kömək etməyə həvəslə olurlar.

Əsas programınız

XX əsrde insan performansı və psixologiya sahəsindəki ən ənəməli məqamlardan biri, güman ki, özünütəsəvvür konseptinin kəşfi olmuşdur. Özünütəsəvvür sizin özünüz haqda olan düşüncələriniz və inamlarınız cəmidir. Bu, həyatınızın hər bir sahəsində özünüzü necə görməyiniz və özünüz haqda nə düşüncəninəyinizdir. Özünütəsəvvürünüz altşüur kompliterinizin əsas programıdır. Bu sanki nə düşündüyünüzü, nə danışdığınıizi, nə hiss etdiyinizi və nə etdiyinizi müəyyən edən əməliyyat sistemidir.

Sizin özünütəsəvvürüniüz və performansınız arasındabirbaşa əlaqə vardır. Xarici aləmdəki performansınız daim sizin özünütəsəvvürüniüzə uyğun olur. Həyatınızdakı bütün dəyişikliklər və inkişaf sizin özünütəsəvvürüniüzdə – daxili programınızda etdiyiniz dəyişikliklər və inkişafla başlayır. Özünütəsəvvürüniüz özünüz, ətrafinizdakı insanlar və həyatınız haqda düşünməyinizi müəyyən etməklə məhdudlaşdırır, sizin bir sıra “mini özünütəsəvvürləriniz” də vardır. Bu kiçik özünütəsəvvürləriniz sizin velosiped sürməkdən tutmuş, nitq söyləməyinizə kimi həyatınızın hər bir sahəsindəki performansınızı və effektivliyinizi müəyyən edir.

Satış işində özünütəsəvvürüniüz

Misal üçün, satış işində sizin özünüz və müştərilərlə işləmək barədə özünütəsəvvürüniüz vardır. Əgər yüksək özünütəsəvvürə maliksinizsə, o zaman müştəri ilə işləmək sizin üçün heç bir çətinlik yaramır. Səhərlər yuxudan mümkün qədər çox insana məhsul təklif etmək həvəsi ilə oyanırsınız. Məhsul təklif etmək işində səriştəli və

inanlısınız. Və əksinə, məhsul təklif etməklə bağlı özünütəsəvvürü, nüz zəifdirse, o zaman müştərilərə qorxu və inamsızlıqla yaxınlaşa caqsınız. Mümkün olduqca bu işdən qaçacaqsınız. Bu haqda düşün, mək belə sizi narahat edəcək. Mümkün qədər az müştəri ilə görüş, cək və dairən bu işdən yayınmaq üçün bəhanələr axtaracaqsınız. Bu, satışın bütün digər sahələri üçün də keçərlidir.

Gəlirinizi nə müəyyən edir?

Qazandığı məbləğlə bağlı hər bir satıcının özünütəsəvvürü var. Psixoloqlar müəyyən etmişdirlər ki, özünütəsəvvürünüzdə nəzərə tutduğunuz məbləğdən 10% çox və ya az qazana bilməzsiniz

gər əldə etdiyiniz gəlir özünütəsəvvürünüzdəki məbləğdən 10% çox olarsa, dərhal həmin artıq məbləğdən azad olmaq üçün mental fəaliyyətə başlayacaqsınız. Əgər ayınız uğurlu olubsa və gözlədiyinizdən artıq pul qazanmışınızsa, dərhal artıq pulu restoranlara və əyləncəyə xərcləməyə tələsəcəksiniz. Gəliriniz özünütəsəvvürünüzdəki məbləğdən az olduqda isə dərhal həmin əskikliyi bərpa etmək üçün fəaliyyətə başlayacaqsınız, daha çox işləyəcək, daha yaradıcı olacaq və gəlirinizi “komfort zonası”na qaytara biləcək bütün işləri görəcəksiniz. Əskiklik bərpa olunduqdan sonra isə rahatlaşacaqsınız və əvvəlki iş tempinizə qayıdacaqsınız.

Komfort zonanızı dəyişin

Satışda gəlirinizi artırmağın yeganə yolu qazana biləcəyiniz məbləğin komfort zonasını genişləndirməkdir. Bəzi insanlar üçün bu zona illik 50 000 dollardır. Bu məbləği qazandıqlarında rahat olurlar. Digərləri üçün bu, 100 000 dollardır. Onlar məhz bu məbləğə çənə atırlar və yalnız bu məbləği əldə etdikdən sonra rahatlaşırlar. Belə bir fakt var: illik gəliri 50 000 dollar olan adamla 100 000 dollar olan adam arasında bacarıq və istedad baxımından çox zaman əzəfər olur. Yeganə fərq birinin 50 000 dollarla qane olması, digərinin isə bu məbləğlə qane olmamasıdır.

Maliyyə “termostatınızı” yenidən nizamlayın!

Heç zaman xaricdə daxildə qazandığınızdan çox qazana bilməzsiniz. Sanki daxilinizdə maliyyə temperaturunu nizamlayan “gəlir termostati” var. Bildiyiniz kimi, termostat hansı temperatura nizamlanırsa, sistimdə həmin temperaturu saxlamağa çalışır. Eyni qayda da siz də özünüzü illik gəliri 50 000 dollar olan insan kimi görürsünüzsə, daim bu gəliri təmin edəcək işlər görürsünüz.

Heç zaman xaricdə daxildə qazandığınızdan çox qazana bilməzsınız. Sanki daxilinizdə maliyyə temperaturunu nizamlayan “gəlir termostati” var.

Seminarlarımда və korporativ təlimlərimdə daim bu qəribə fenomen haqda danışıram. Satıcı il ərzində 50 000 – 60 000 dollar qazanc əldə etməyi düşünür. Təsadüif nəticəsində isə il uğurlu olur və artıq sentyabr ayında həmin illik məbləği qazanmış olur. Bundan sonra bilinməyən səbəbdən satış səngiyir. Bazarda vəziyyətin nə qədər yaxşı olmasından asılı olmayıaraq, o, satış etmək üçün özündə motivasiya yarada bilmir. Dekabr ayının 31-nə kimi yerində sayır. Sonra yanvarın 1-dən yarışa başlayan qaçaq at kimi yerində götürülür və yenə də satış etməyə başlayır. Bütün hallarda məsələ özünütəsəvvürirdədir.

Bəzən insanlar özləri üçün növbəti ay ərzində qazanacaqları məbləgi müəyyənləşdirirlər. Vəziyyət yaxşı olduğunda və nəzərdə tutulan məbləgi aym ortasına kimi artıq qazanmış olduqlarında aynı yerdə qalan hissəsini daha satış etmirlər. Onlar satış etmək üçün psixoloji olaraq yenidən hazır olmaq üçün növbəti ayın başlamasını gözləyirlər. Bu, adı haldır.

Keçmişə rahat buraxın!

Çox adam atasından çox qazanmamalı olduğunu düşündüyündən öz gəlirlərini məhdudlaşdırır. Atalarının evə gətirdiyi ən yüksək gə-

liri özü üçün hədd qoyan insanlara dəfələrlə rast gəlmışəm. Onlar ~~bı~~
məbləğdən çox qazana bilməyəcəklərini altşüurlarında qərarlaşdırırlar. Və bu onlar üçün həqiqətə çevrilir.

Nadir hallarda rast gəlinə biləcək halla qarsılaşmışam. Fermada böyünmüş bir gənc şəhərə köçür və sputnik antenalarının satışı ilə məşğul olmağa başlayır. Antenaları kəndə gətirib fermerlərə satmağa başlayır. İl məhsuldar olduğundan fermerlərin maliyyə vəziyyəti yaxşı olur və satış yaxşı gedir. Gənc satıcı ömründə heç zaman görmədiyi qədər pul qazanmağa başlayır. Cəmisi bir həftəyə etdiyi satış dövriyyəsi oğlanın alışdığını məbləğlərdən o qədər çox olur ki psixoloji cəhətdən onu sıxmağa başlayır. O, satışı dayandırıb evə gedir, işqları söndürüb, adyalın altında gizlənir. Əldə etdiyi gəlir onun özünütəsəvvüründə müəyyən etdiyi məbləğdən o qədər çox idi ki stress verməyə başlamışdı.

Düşüncənizi dəyişin!

Gəlinizi artırmaq üçün qoyduğunuz maliyyə məqsədini reallıqda qazanmadan öncə düşüncənizdə qazanmalısınız. Məqsədiniz özünütəsəvvürünüzdəki gəlir məbləğini hissə-hissə artıraraq sonunda özünüzü yüksək gəlirli insan kimi hiss etmək olmalıdır.

Özünüzü olmaq istədiyiniz insan kimi təsəvvür edin. Sizdən daha artıq qazanan insanlara baxın və özünüzü onlar kimi təsəvvür edin. Hesab edin ki, artıq maliyyə azadlığı əldə etmisiniz. Təsəvvür edin ki, sizə lazım olan məbləği artıq qazanmışınız və müşərirlər, sadəcə, yeni insanlarla ünsiyətdə olmayı xoşladığınız üçün görüşürsünüz. Bu rahat, arxayın və inamlı münasibət sizi gərgin olmaqdan azad edəcək və sizə maksimum potensialınızla işləmək imkanı verəcək.

Realist olun!

Özünütəsəvvürünüzi formalaşdırarkən, xüsusən də, ilk vaxtlarda realist olmaq vacibdir. İlk dəfə özünütəsəvvür və onun mənimsənilməsini necə idarə etməsi haqda öyrəndikdə illik gəlirim təxminən 30 000 dollar idi. Və mən dərhal 300 000 dollar illik gəlir əldə etdim.

Telegram : [@pdf_kitablar](https://t.me/pdf_kitablar)

mək məqsədi qoydum. Lakin bu böyük məqsədim məni *motivasiya* etmək əvəzinə, əslində, məni *demotivasiya* edirdi. Beynim bu məbləği qazanmaq üçün gözlənildiyi kimi yollar axtarmaq əvəzinə, tamam qapanmışdı. Sonralar öyrəndiyim kimi məqsədiniz nə zamansa təsəvvür edə biləcəyinizdən belə böyükdürsə, altşüurunuz onu qəbul etməkdən imtina edir. Sizi ruhlandırınaq əvəzinə, ruhdan salır. Altı ay ərzində bu qeyri-real məqsəd istiqamətində boşuna işlədikdən sonra, nəhayət, səhvimi anladım və məqsədimi dəyişib 50 000 dollar müəyyən etdim. Demək olar, dərhal irəliləyiş hiss etdim və tezliklə bu məqsədə nail oldum.

Gəlir səviyyəniz kilidlənir

Başqa bir maraqlı məqam var. Satıcı sıfırdan başlayaraq zamanla zirvəyə doğru gedə bilər və sonunda illik gəlirini 100 000 dollara çatdırıbilər. Sonra isə həmin sahədə iqtisadi böhran baş verə bilər və satış dövriyyəsi kəskin azalmağa başlayar. O bu sahədəki işini atıb başqa bir sahədə başqa bir şirkətlə işə yenidən sıfır nöqtəsindən başlamalı olar. Sizcə, növbəti ildə onun gəliri nə qədər olacaq? Cavab: 100 000 dollardan çox. Nə üçün? Çünkü onun özünütəsəvvüründə layiq olduğu gəlir 100 000 dollar kimi müəyyənləşib və xarici aləmdə nə baş verməsindən asılı olmayaraq, o, daima öz 100 000 dollarnı qazanmaq üçün yol tapacaq. Yəqin ki, milyonlarla gəlir əldə edən, sonra isə hansısa səbəbdən işlərini itirən şirkət rəhbərləri haqqında eşitmisiniz. Bir neçə ay sonra onların başqa bir şirkətdə işlədikləri və əvvəlki qədər qazanc əldə etdikləri xəbəri yayılır. Məsələ burasındadır ki, bir adam *illik milyon dollar dəyərə malik adam oldusa*, daha heç kim ona bu məbləğdən az təklif etməyəcək. Hər şey özü-nütəsəvvürdən asılıdır.

Satışın əsas nəticə sahələri

Satış işində yeddi əsas nəticə sahəsi vardır. Bunlar sanki telefon aparatındaki rəqəmlərdir. Satışı uğurla başa çatdırmaq üçün onların hər birini ardıcılıqla keçməlisiniz. Bu sahələrin hər birindəki perfor-

Telegram : @pdf_kitablar

mansınız və effektivliyiniz sizin ümumi satış uğurunuza və gəlirinizi müəyyən edir.

Satış işinin əsas nəticə sahələri bunlardır: *müştəri tapmaq*, *ünsiyat qurmaq*, *ehtiyacları müəyyən etmək*, *təqdimat*, *etirazları cavablandırmaq*, *yeni təkliflər və tövsiyələr almaq*. Hər bir sahədəki özünütəsəvvürünüz sizin həmin sahədəki performansınızı və ümumilikdə gəlirinizi müəyyən edir.

Xoşbəxtlikdən, bu sahələrdən hər hansında indi yaxşı olan satıcı bir zamanlar həmin sahədə zəif idi. Zirvədəki hər bir uğurlu satıcı bir zamanlar ən aşağıda idi. İşin yaxşı tərəfi ondan ibarətdir ki, əgər siz avtomobil sürməyi və mobil telefondan istifadə etməyi bacarırsınızsa, bu yeddi kritik sahənin hər birində mükəmməl ola bilərsiniz. Məsələ, sadəcə, öyrənməkdə və təcrübədə tətbiq etməkdir.

Müəyyən bir sahə ilə bağlı özünüdəyərləndirməniz zəifdirse, həmin sahədən mümkün olduğu qədər yayınmağa çalışacaqsınız. Lakin sizin həmin sahədən qorxmağınızın yeganə səbəbi sizin həmin sahədə *hələlik* o qədər də yaxşı olmamağınızdır. Siz hələ ki, bacarığa tam yiyələnməmisiniz. Bir işdə yaxşı deyilsinizsə, səhv'lər edəcəksiniz. Özünüzü narahat hiss edəcək, əsəbiləşəcək və məyus olacaqsınız. Həmin işdən yayınmağınız da normaldır.

Bacarığa yiyələnin!

Satışın istənilən sahəsindəki qorxunuzun öhdəsindən gəlməyin ən yaxşı yolu həmin sahədəki bacarığınızı artırmaqdır. Xoşbəxtlikdən bunun üçün kifayət qədər kitab, audio program, treyninq və məsləhətlər vardır. Sadəcə, hansısa bir sahədə axsaqlığınız üzündən ən uğurlu 10%-ə qatılmamaq üçün heç bir səbəb yoxdur. Effektiv müştəri tapmağı və onunla yaxşı əlaqələr qurmağı öyrənə bilərsiniz. Suallar vermek və cavabı diqqətlə dinləmək işində bacarığınıizi artırıra bilərsiniz. Başqaları ilə ünsiyətdə təmkinlik və əmənililik xüsusiyətləri formalasdır bilərsiniz. Praktika və təkrarlamə vasitəsi ilə ehtiyacınız olan hər şeyi öyrənə bilərsiniz. Bu, bütün bacarıq sahələrinə aiddir. Ünsiyətdə olduğunuz adamın ehtiyac-

İnşallah müəyyən emmək işində münkəniməl ola bilərsiniz. Təqdimat bacarığınızı o qədər pəşəkarlaşdırıb bilərsiniz ki, siz təqdimatınızı bilməmiş artıq insanlar sizin əlinizdən malisulu qoparmağa çalışırlar. Etiyazları o qədər effektiv cavablandırıb ki öyrənərsiniz ki, bir dəha heç zaman həmin etiyazlarla üzləşməzsiniz. Bu kitahda öyrənəcəyiniz metod və üsullar vasitəsi ilə satışı bağlamaq bacarığınızı münkəniməlləşdirə bilərsiniz. Və sonda müştərilərin yənidən məhsul almaq üçün sizə dönmələrini və sizin başqalarına da tövsiyə emməni kənən edəcək bacarıqlara yiyələna bilərsiniz. Bütün bacarıqlar öytənilə biləndir.

Gördüyünüz işdə dəha yaxşı olun!

Hansısa sahədə nə qədər yaxşı olsanız, həmin sahə ilə bağlı özünlüsləşməvürünüz bir o qədər pozitiv olar. Bacarığınıza inamınız nə qədər çox olarsa, həmin bacarıqla bağlı işləri gönnəya bir o qədər həvəslə olarsınız və daha yaxşı nəticələr əldə edərsiniz. Siz, əslində, heykəltəraş kimi öz satış adımı obrayınızı formalasdırıb bilərsiniz.

Yaxşı bacardığınız işi görməyə heç zaman çətinlik çəkmərsiniz. Yalnız o qədər də yaxşı olmadığınızı düşündüyünüz işlərdə narabatlıq hiss edirsınız.

Qorxularınızla üzləşin!

İlk dəfə satışa başladığınızda çox zaman təşviş keçinərsiniz və ürəyiniz boğazınızda olur. O qədər səwətlə döyüñür ki, ətrafdakı insanların onun döyüntülərini eşitdiyini düşüñürsünüz. İlk müştəri ilə görüşə geldiyinizdə qarınızda ağrı başlayır. Psixoloqların dediyinə görə, bu zaman insan özünü sillə alacaq uşaq kinini aparır.

Sizin özünlütsəvəvürünüz çox zaman subyektiv olur. Reallıqla əlaqəsi olmur. Əsasən, sizin özünüüz haqda düşüncələrin zdən və əsasən, özünү məhdudlaşdırıb rəylərinizdən formalasır.

Qorxu və tərəddüd daim insan potensialının ən böyük düşməni olmuşdur. Çox adam müəyyən bir sahədə bacarıqlanma şübhə edir və əvvəllərdə bu, doğru olmasa da, sonralar həmin adamın reallığı-

na çevrilir. Harvard üniversitetindən Uilyam Ceymsin dediyi kimi: "İnam fəkiləri doğunur". "Əgər hansısa bir işlə bağlı bacarıqlarınızın məhdud olduğunu düşünürsünüzsa, o zaman davranışlarınız və hissələriniz də həmin düşüncəyə uyğun olacaq və sonunda bu sizin üçün reallığa çevriləcək.

Qorxu və tərəddiildə daini insan potensialının ən böyük düşməni olmuşdur:

Özünüzü ucuz satmayın!

Bəzi insanlar satışı bağlamaq işində çox pis olduqlarını düşünür. Lət. Bu cür düşünüb öz-özünüze bu cür dedikdə sonunda satışı bağlamaqda, doğrudan da, bacarıqsız olacaqsınız. Müştəriyə məhsul almaq təklifi etmək haqqında düşünməyin özü sizi həyəcan landıraq, ürəyiniz sürətlə vurınağa başlayacaq və beyniniz qapanacaq. Məsələ burasındadır ki, satışı bağlamaq ümumi satış prosesinin təbər və məntiqi sonluğudur. Satışı bağlamaq bacarığına yiyələndikdən sonra istənilən vəziyyətlərdə müştəriyə məhsul almaq təklifi etmək iqtidarsında olacaqsınız.

Bəzi insanlar telefon danışçılarını pis bacardıqlarını düşünürler. Etirazla üzləşmək qorxusuna görə, o qədər də nəzakətli olmayıar insanlara zəng etməkdən yayınırlar. Sonra özlərinə "Yad adamları zəng etməkdən zəhləm gedir" deyirlər. Nə qədər ki, bu sözləri özünüze deyirsiniz, hər dəfə telefon dəstəyini əlinizə götürdüyüñüzdə bu sözlər sizi çətinliyə salacaq. Səhvələr edəcək və effektivliyiniz az olacaq.

Məhdudlaşdırın inamlarınızı sınağa çəkin!

Yaxşı xəbər ondan ibarətdir ki, sizin məhdudlaşdırıcı inamlarınız çox zaman yanlış infonasiyalara əsaslanmış olur. Onlar heç bir faktla və reallığa əsaslanmır. Əksər hallarda, sadəcə, sizin beyninizdəki illüziyalardır. Onlar real olmadıqlarından siz istənilən vaxt onları

yen - daha pozitif ve eminlik veracak düşüncelerle evet ede bilirsiniz.

Məhdudlaşdırın inanılar işz və əsan formalaşır. Bəzən velosiped və ya rəlik sürmək kimi işləri ilk dəfə gördiyinizdə bacarıqız olursunuz. Dördüncü idmanınız sizin üçün olmadığını düşüneceksiniz. Bundan sonra siz ilkin olaraq geldiğiniz nəticəni dəstaklemək üçün əsaslar axtarmağa başlayacaqsınız. Və bu idman növlerindən imtayıyyətlə yarışmağa çalışacaqsınız.

Metafizik yaziçi və müellim Luiza Hey bildirir ki, əsas problem hər bir insanın ilkin olaraq "bacarıqızı" hissini malik olmasıdır. Hər kəsin daxilində başqları qədər yaxşı olmasına hissi var. Bəzən bacarıqlı olan insanların, əslində, bizzən daha yaxşı olduqlarını düşünürük. Onların bizzən yaxşı olduğunu düşündürük, avtomatik olaraq özümüzün pis olduğumuz nəticəsinə gelirik. Onlar daha deyəcidiirlərsə, biz deyərsizik. Bu yalnız nəticə cəmiyyətimizdəki hədbaxlılıkların əsas sabəbidir.

Özünü dəyərləndirmənin əsas özəyi

Özünütasəvvür psixologiyasında en ənənəvi keşf özünü dəyarlandırmaqdır. Özünü dəyərləndirmənin en yaxşı tənfi "Özünü nə qədər təşəbbüdümüzdir". Özünüzü nə qədər dayarlaşdırmağınız şəxsiyyətinizi və ətrafinizda baş verənləri müəyyən edən en kritik faktordur. Həmçinin bir sahədə özünüzü nə qədər doyorkondurmeyiniz həmin sahədəki performansınızı müəyyən edən əsas amildir. Nə qədər pul qazanmağınızı, neçə geyinməyinizi, insanlarla nə qədər yaxşı əmsiyət qurmağınızı və ümumilikdə hayat keyfiyyətinizi məhz o mücyəyan edir.

Özünü sevən insan yüksək özünütasəvvürə malik olur. Müəyyən bir işdə özünüzü nə qədər çox da yarlandırırsınızsa, həmin işdə bir o qədər bacarıqlı olursunuz.

Özünüzü nə qədər çox sevsəniz, başqlarını da bir o qədər çox sevniş olursunuz. Başqlarını nə qədər çox sevsəniz, onlar da qarşılığı olaraq sizin o qədər çox sevirler. Müştərilerinizi nə qədər çox sevsəniz, stafı da sizin bir o qədər çox sevəcəklər, sizdən məhsul

almağa və sizi başqalarına tövsiyə etməyə bir o qədər həvəslidən
caqlar.

Özünü yüksək dəyərləndirən insanlar başqa özünü yüksək dəyərləndirən insanlarla ailə qururlar. Yüksək özünü dəyərləndirməyə malik valideynlər yüksək özünü dəyərləndirməyə malik övladları yetişdirirlər. Yüksək özünü dəyərləndirməyə malik menecerlər yüksək özünü dəyərləndirməyə malik satıcılar və komanda yetişdirirlər. Yüksək özünü dəyərləndirməyə malik insanlar özləri üçün yüksək standartlar müəyyən edirlər və yüksək daxili intizama malik olurlar. Onlar daha yaxşı dost olurlar və insanlarla yaxşı ünsiyyət saxlayırlar. Ümmülikdə, onlar özlərini sevməyən insanlardan daha xoşbəxt olurlar.

Özünü dəyərləndirmə və satış performansı

Müştərilərlə görüşməkdə, yaxşı münasibət qurmaqda, ehtiyaclarını müəyyən etməkdə, məhsulunu təqdim etməkdə, etirazları işləməkdə, satışı başlamaqda və yenidən satış üçün təkliflər almaqdə özünüzü nə qədər dəyərli hesab edirsizsə, bu işlərdə bir o qədər bacarıqlı olursunuz.

Özünü xoşlamayan və ya hansısa bir sahədə zəif olduğunu düşünən biri həmin sahədə zəif performans göstərir. Özünü yüksək dəyərləndirməyən insan başqa insanları da xoşlamır. Nəticədə də belə satıcılar müştərilərlə yaxşı münasibət qurmaqda çətinlik çəkirərlər. Hansısa bir səbəbdən müştərilər də onları xoşlamır, onlara etibar etmir və onlardan deyil, başqa birindən məhsul almayı üstün tuturlar.

Özünüzü nə qədər xoşlamağınız satış işində nə qədər uğurlu olmağınızı və gəlirinizi müəyyən edən əsas faktordur. O həmçinin sizin həyatınızın başqa sahələrində də nə qədər uğurlu olmağınızı müəyyən edir.

Böyük kəşf

Həyatınızı və taleyinizi müəyyən etməkdə beyninizin böyük gücünə görə, tarixin ən böyük kəşflərindən biri *vaxtin çox hissəsinə nə düşünürsünüzsə, o da olursunuz* ideyasının kəşfidir. Xoşbəxt in-

sanlar xoşbəxt düşüncələr düşünürlər. Sevən insanlar sevgi haqqında düşünürlər. Zəngin insanlar zənginlik haqda düşünürlər. Hər kəs nə düşünürsə, o da olur. Əlavə olaraq, özünüzə çox vaxt nə deyirsinizsə, o da olursunuz. Uğurlu insanlar daima daxili dialoqlarına nəzarət edirlər. Gün ərzində onlar özləri ilə pozitif və inamlı notlarla danışırlar. Özünüdəyərləndirmənizi yüksəltmək üçün özünüzə deyə biləcəyiniz ən güclü kəlmə “Mən özümü sevirəm!” ifadəsidir.

Uğurlu insanlar daima daxili dialoqlarına nəzarət edirlər.

Hər dəfə “Mən özümü sevirəm!” deyəndə özünüdəyərləndirməniz yüksəlir. Gün ərzində bu kəlməni özünüzə dəfələrlə təkrar etdiyinizdə beyninizdə kimyəvi reaksiya baş verməsinə səbəb olursunuz. Sizə əminlik və ruh yüksəkliyi bəxş edən endorfin istehsalına səbəb olursunuz. Özünüzə nə qədər çox “Mən özümü sevirəm!” desəniz, əminliyiniz və səriştəniz bir o qədər artır.

Öz ilham pəriniz olun!

İllər öncə bu affirmasiyanı öyrəndiyimdə gün ərzində on, iyirmi və hətta əlli dəfə təkrar edirdim. Səhər və axşam təkrar edirdim. Yol gedərkən və müştəri ilə görüşdən əvvəl təkrarlayırdım. İfadə mənim alt-şüüruma hopana və orada ilişib öz-özünə işləməyə başlayana kimi təkrar edirdim. Bunu siz də edə bilərsiniz. Hər dəfə özünüzə “Mən özünü sevirəm!” dediyinizdə sizin ümumi özünütəvvünnünüz artır. Performansınız və effektivliyiniz dərhal yüksəlir. Satış da daxil olmaqla, hər bir işi daha yaxşı görürsünüz.

Satış etmək üçün ən yaxşı vaxt

Sizə belə bir sual verim: Satış etmək üçün ən yaxşı vaxt nə zamandır? Cavab: satış etdikdən *dərhal* sonra. Nə üçün? Uğurlu satışdan dərhal sonra sizin özünüdəyərləndirməniz kəskin sıçrayış edir. Özü-

nüzü satıcı kimi inöhtəşəm hiss edirsınız. Özünüzü daha çox sevirsiniz. Özünüzü qalib kıldığı görürsünüz. Özünüzü bu cür hiss etdiyiniz zaman müştəri ilə görüşə getdiyinizdə maksimal effektivliyə malik olacaqsınız. Daxilinizdə baş verən bu prosesin müştəriyə məcūsalı təsiri olacaq. Sizin pozitiv münasibətiniz və əminliyiniz müştərinin almaq istəyini daha da artıracaq.

Bəzən satıcı günə uğurlu satışla başlayır, sonra dərbal başqa bir müştəri ilə görüşüb növbəti satışı edir, sonra növbəti satışı edir... Və bu minvalla bütün günləi uğurlu satışla məşğul olur və çox zaman bir və ya iki həftəlik satış normasını bir gün ərzində etmiş olur. Satışdakı bu sıçrayışın məhsul, bazar və müştərilərlə heç bir əlaqəsi yoxdur. Səbəb satıcının özünü idəyərləndirməsinin bomba partlayışı kimi qəfil sıçrayış etməsidir. Nəticədə də o, adı effektivlik nümayiş etdirir.

Maksimal performans göstərin

Satış etdikdən dərhal sonra özünüzü satıcı kimi daha çox xoşlaysınız. Özünüzü daha inamlı, daha effektiv və daha səriştəli hiss edirsınız. Əgər çətin bir müştəriniz varsa və hal-hazırda uğurlu bir satış etmişinizsə, dərhal maşına oturun və həmin çətin müştəri ilə görüşün. Bunun nə qədər uğurlu strategiya olması sizin dəfələrlə heyran edəcək. Satış etdi kdən dərhal sonra digər vaxtlara nisbətən dəbə inandırıcı və daha uğurlu olursunuz. Dəyişən müştəri deyil. Dəyişən məhsul, qiymət, bazar və ya rəqabət deyil, dəyişən yeganə faktor sizsiniz.

Heç nə sizni dayandırmayacaq

Satış işində dəqiq bildiyimiz şeylərdən biri də "uğwun ugur gəti ırmsıdır". Nə qədər çox satış etsəniz, satış işində bir o qədər ugurlu olursunuz. Satıcı kimi özünü itəsəvvürünüz qurmadan artır. Sonundan öz düşüncələrinizdə elə bir səviyyəyə çatırsınız ki, daha heç nəyi sizi dayandırıb işməyəcəyinə əmin olursunuz. Ki fayət qədər çox satışınız, təkrarlanan ugur təcrübəsinə başlayacaqsınız. Daha çox satdıqca özünü itəsəvvürünüzü sizin mükəmməl satıcı olduğunuuzu və

Telegram : @pdf_kitablar

satış işi ilə böyük uğur qazanacağınızı qəbul etdiyi məqama çatacaqsınız.

Özünüzü sevdiyinizdə başladığınız istənilən işdə uğurlu olacağımıza əmin olursunuz. Yaxşı satış etdiyinizdəsə, ailə və insanlarla münasibətiniz daha yaxşı olur. Daha az yuxuya ehtiyac duyursunuz. Daha çox enerjiniz olur. Daha təşəbbüskar olursunuz. Özünüzü daha pozitiv hiss edirsiniz.

Pozitiv affirmasiyaların gücü

Beyninizin bu vəziyyətinə nail olmaq üçün hər bir satışdan öncə özünüzü hazırlamalısınız. Bir neçə saniyəlik dayanın və özünüzə “Mən özümü sevirəm!” deyə bir neçə dəfə təkrar edin. Özünüzlə pozitiv şəkildə danışmaq sanki özünüzü şarj etmək kimidir. Telefonun boşalmış batareyasını şarj etmiş kimi özündəyərləndirmənizi şarj edirsiniz. Səhər yuxudan oyanan kimi gördüyüünüz ilk iş “Mən özümü sevirəm!” deyə təkrar etmək olmalıdır. Özünüzə ürəkdən dediyiniz hər bir kəlmə alt-şüürunuz tərəfindən əmr, göstəriş kimi qəbul edilir. Bundan sonra altşüürunuz ona göndərdiyiniz mesaja uyğun sözləri, düşüncələri və davranışınızı sizə verəcək. Müştəri ilə görüşə getməzdən öncə deyin “Mən əla satıcıyam və bu, əla satış olacaq”. Bunu bir neçə dəfə təkrar edin. Özünüzü yaxşı satış üçün psixoloji cəhətdən hazırlayın. Bundan sonra müştəri ilə görüşdüyüünüz zaman altşüürunuz sizin bütün davranışınızı və danışığınızı ona ötürdüyüünüz bayaqkı mesaja uyğunlaşdıracaq. Özünüzlə pozitiv danışmaq sizin daha inamlı edir. Daha rahat olmağınızı və effektiv performansınızı təmin edir. Sizin əminliyiniz və sakitliyiniz qarşınızdakı adama güclü təsir göstərir. Özünüzlə pozitiv danışmaq pozitiv satış nəticələrinə səbəb olur.

Satış uğurunun maneələri

Uğurlu satış etməyin iki əsas maneəsi vardır. Onların hər ikisi mentaldır: *uğursuzluq qorxusu* və *etiraz qorxusu*.

Telegram : @pdf_kitablar

Uğursuzluq qorxusu yəlkin insan həyatında ugursuzluğun ən əsas səbəblərindən bitirdir. Beyninizin qapanmasına və zəif performans göstərinəyinə səbəb olan ugursuzluğun özü deyil, ondan qorixmağı, onun haqda və onun veracayı səbəblər haqda düşünməyinizdir. Uğursuzluq qorxusu çox zaiman valideynlərdən biri və ya hər ikisi tərəfindən məluz qaldığınız dağıdıcı tənqid nəticəsində uşaqlıqda işləməsi altışüur qorxusudur. Siz böyüyürkən valideynləriniz sizin amin te nqid etmişdirler, bu sizin yetkin insan olduğunuzda ugursuzluqdan qorxmağınızı səbəb olacaq. Və ondan yaxşı qurtarmağı öyrənməyənə kimni sizə zarar yetirməkdə davam edəcək.

Müştərilər nə üçün almırlar?

Uğursuzluq qorxusu müştərinin məhsul almasına mane olan ən başlıca faktordur. Hər bir müştəri məhsul almaq məsələsinde dəfələrlə səhvərə yol vermişdir. Dəfələrlə müəyyən bir məhsulu həddindən artıq baha aldığıni aşkar etmişdir. Aldığı məhsullar xarab olmuş və düzəldilməsi mümkün olmamışdır. Ona lazımlı olmayan və istifadə etməyəcəyi məhsullar almışdır. Məhsul almaqla bağlı o qədər səhvler etmişdir ki, ugursuzluq qorxusu onun məhsul almasına mane olacaq qədər böyükmişdir.

Bu ugursuzluq qorxusu müştərilərin məhsul almamaqlanının ən başlıca səbəbidir. Və etibar qazanmaq prosesində görə biləcəyiniz ən vacib iş müştərinin məhsul alarkən ugursuzluğa düber olmaq qorxusunu mümkün qədər aşağı endirməkdir.

Etiraz qorxusu

Satış etmək və satışı bağlamağın ikinci əsas maneəsi *etiraz qorxusudur*. Bu, potensial müştərinin yox deyəcəyindən qorxmaqdır. Etiraz qorxusu müştərinin kobud və ya tənqidli davranışa biləcəyi ehtimalından doğur.

Qayda belədir ki, salışların 80%-i minlərlə müxtəlif səbəbdən ugursuz bitir. Bu, satış adamının və ya təqdim etdiyi məhsulun pis olması demək deyil. İnsanların yox deməsinə səbəb, sadəcə, həmin məhsula ehtiyaclarının olmaması, istifadə edəcək yerlərinin olma-

ması, kifayət qədər pullarının olmaması və s. bu kimi minlərlə səbəb ola bilər.

Satış işi ilə məşğulsunuzsa və etirazla üzleşməkdan qorxursunuzsa, onda yalnız peşə seçinisiniz.

Satış işi ilə məşğulsunuzsa və etirazla üzleşməkdan qorxursunuzsa, onda yalnız peşə seçinisiniz. İş burasıdır ki, satış işində həddindən artıq çox etirazlarla üzleşəcəksiniz. Hər bir uğursuzluq və etiraz sizin özünüdəyərləndirənəizi azaldır. Özünüütəsəvvürünüzü zədələyir. Özünüzü pis hiss etməyinize və ən böyük qorxımuzun işə düşməsinə sabab olur: "Mən o qədər də yaxşı deyiləm". Etiraz qorxusu olmasaydı, bizi hamımız mülkəməl satıcı olardıq. İki və hətta beş dəfə artıq qazanc əldə edərdik.

Satış adamının adı günü

Bir neçə il öncə Kolumbiya universitetinin apardığı araşdırımlar satıcısında müəyyən edilmişdir ki, orta statistik satıcı gün ərzində təxminən bir saat yanım işləyir. Və həmçinin müəyyən edilmişdir ki, satış üçün günün ilk zəngi saat 11:00-dan erkən edilmir. Günün son satış zəngi isə təxminən saat 16:30-da edilir və adı satıcı bu zəngdən bir az sonra işini bitirib ya ofisə, ya da evinə gedir.

İnsanların çoxu nahara qədər olan vaxtın, demək olar, yarısını qəhvə içməyə, iş yoldaşları ilə müxtəlif mövzularda səhba, qəzetləri varəqləməyə, internetdə yeniliklərlə tanış olmağa və "isinməyə" sərf edir. Və yalnız buna dan sonra onlar ilk satış zəngini edib müştəri ilə gönüşə gedirlər. İkinci satış zəngi isə yalnız nahardan sonra edilir. Müştəri ilə bilavasitə görünüşə sərf edilən vaxt gün ərzində maksimum bir saat olur. Bu orta rəqəmdir, satıcıların yarısı bu rəqəmdən yüksəkdə, yarısı da aşağıda dayanırlar.

Satış performansında əyləc

Satıcıların bu qədər az işləməsinin və müştərilərlə görüşdən ya yinnasının səbəbi nödir? Çox sadə: etiraz qorxusu. Etiraz qorxusu alt-şüür əyləci kimi işləyir, satıcıları geri çəkir və aşağı performans göstərməklərinə səbəb olur. Əlbəttə, onların həmişə gözəl bəzədiil. inş bəhanələri olur, lakin əsas səbəb etiraz qorxusudur.

Bunu isbat etmək asandır. Gəlin eksperiment aparaq. Təsəvvür edin ki, şirkətiniz sizin üçün müştəri tapmaqdan ötrü marketing araşdırma fırınasını işə dəvət edib. Həmin firma ideal müştəriləri müüəyyəni etmək üçün mükəmməl bir sistem hazırlamışdır. Bu sistem vasitəsi ilə siz gün ərzində yüzdə doxsan ehtimalı ilə sizdən məhsul alacaq ən yaxşı əlli müştərinin siyahısını çıxara bilirsiniz. Bu ən yaxşı müştəri siyahısı yalnız 24 saat ərzində qüvvədə olur. Təsəvvür edin ki, onlar sizə zəng edib, bu gün üçün olan siyahını e-mail ünvanınıza göndərdiklərini bildirirlər. Belə bir siyahınız olsaydı, işə günün hansı saatından başlayardınız? Gün ərzində çay və nahar fasılələrinə nə qədər vaxt sərf edərdiniz? İş yoldaşlarınızla söhbətə və intemeti “vərəqləməyə” nə qədər vaxt sərf edərdiniz? Gün ərzində görüşəcəyiniz müştərilərin, demək olar, hamisinin məhsul alacaq təməninə tam təminatınız olsaydı, yəqin ki, müştərilərlə görüşməyə mümkün qədər erkən başlayar və sizi bu görüşlərdən yayındıracaq istənilən işə mümkün qədər az vaxt sərf edərdiniz. Etirazla üzləşmək qorxunuz olmasayı və uğur qazanacağınız tam təminatlı olsaydı, yəqin ki, iş saatının hər dəqiqəsini müştərilərə zəng etməyə və onlarla görüşməyə sərf etmək istərdiniz.

Etiraz şəxsi deyil

Bütün urlu satıcılar artıq etirazlardan qorxmadiqları bir məqama çatmışdır. Özünüdəyərləndirmələrini və özünütəsəvvürlərini elə bir səviyyəyə çatdılmışdır ki, kiminsə etirazı onları qətiyyən incitmır. İki atıb dərhal ofisə və ya evə qayıtmaqlarına səbəb olmur.

Etirazın öhdəsindən gəlmək üçün belə bir yol var: Sizə aydın olmalıdır ki, etiraz şəxsi deyil. Etirazın şəxsən sizə heç bir aidiyyatı yoxdur. Əksinə, o, yağış və ya gün işığı kimidir. Sadəcə, gün ərzində

baş verən təbii prosesdir. Özünüzdən yüksəyə ucalı bilsəniz, özünnüzü o qədər də vacib qəbul etməkdən əl çəksəniz, etirazın, sadəcə, təbii olaraq baş verdiyini qəbul etsəniz, o zaman etiraz qorxusu çəkiləcəkdir. Arxla axıb gedən su kimi ona məhəl qoymayacaqsınız. Günün çıxıb batması, küləyin əsməsi, havanın tutulması kimi etirazları da təbii qəbul edəcək, sadəcə, ciyinlərinizi çəkib güllümsəyəcək və heç bir şey olmamış kimi növbəti müştəri ilə görüşə gedəcəksiniz. Belə bir satış devizi var: “Bəziləri alacaq, bəziləri almayıacaq, nə olsun? Növbəti!” Bu sizin də deviziniz olmalıdır.

Heç zaman təslim olmayın

Satış üçün ən fundamental xüsusiyyətlər, yəqin ki, cəsarət və inadkarlıqdır. Hər gün yuxudan qalxıb etiraz qorxusu ilə üzləşmək cəsarət tələb edir. Bütün çətinliklərə baxmayaraq, hər gün geri qayıtməq və yenidən başlamaq inadkarlıq istəyir. Yaxşı xəbər isə ondan ibarətdir ki, cəsarət adətdir. Əzələ kimi onu da nə qədər çox işlətsəniz bir o qədər güclü olur. Və sonunda elə bir məqama çatırsınız ki, artıq qorxu sizi saxlaya bilmir. Bundan sonra karyeranız raket kimi yüksəyə şığıyır.

Beş zəng və ya satış

Satışların tam 80%-i əllinci görüşdən və ya zəngdən öncə baş tutmur. Satışlarınızın əsas hissəsini müştərilərə əlli dəfə almaq təklifi etdikdən sonra reallaşır. Bu rəqəmlər müştərini əvvəl aldığı şirkəti tərk edib sizdən məhsul almağa təhrik etdiyiniz zaman xüsusiə keçərlidir. Yeni şirkətdən almağa başlayan müştərilərin onda səkkizi yalnız əllinci təklifdən sonra razi olurlar.

Satıcıların isə yalnız 10%-i satışı bağlamaq üçün bir müştəriyə beş dəfədən artıq təklif edir. Satıcıların tam yarısı müştəri ilə ilk görüşdən və ilk təklifdən sonra təslim olur və onun adını siyahılardan çıxarırlar. Hansısa bir şirkətə həmişəki təchizatçılarından imtina edib sizinlə işləməyə başlamaqlarını təklif etdiyiniz zaman unutmayın ki, müştərinin müqavimətini və inamsızlığını yalnız beşinci görüşdən sonra qıra bilərsiniz. Bu sizin beş saat vaxt sərf etməli olduğunuz

anlamına gəlmir. Bu, sadəcə, sizin ən azı beş görüş keçirməyinizin tələb olunması deməkdir. Görüş təyin etməli, müştəri ilə görüşməli, söhbət etməli, sizin və şirkətinizin ona keyfiyyətli xidmət göstərmək iqtidarında olduğunu deməlisiniz. Yalnız beşinci görüşdən sonra müştəri maraqlanmağa başlayır.

Çox adam işi erkən tərk edir

Bu yaxınlarda aparılmış araşdırma zamanı müəyyən edilmişdir ki, görüşlərin tam 48%-i satıcının müştəriyə almaq təklifi etməsin-dən öncə bitir. Satıcı müştəri ilə görüşür, təklif etdiyi məhsul və ya xidmət barədə ruh yüksəkliyi ilə danışır, informasiya verir və müştərini nə üçün ondan almalı olduğuna dair əsaslarla yükleyir. Və müştəri onun xarizması, ruh yüksəkliyi və bəlağətli nitqi ilə yüksəldikdən sonra satıcı, nəhayət, dərin nəfəs alıb sual verir: "Hə, nə düşüñürsüz?" Bu isə dərhal cavab reaksiyası doğurur: "Mən bu haqda düşünməliyəm". Təklifinizi rəisi, həyat yoldaşı, dostu, əmisi oğlu xalası və bacanağı ilə müzakirə etməli olduğunu bildirir.

Müştərilər təklifiniz haqda heç zaman düşünmürlər

Satış uğurunun əsas sirlərindən biri müştərinin sizin təklifiniz haqda heç zaman düşünmədiyini anlamaq və qəbul etməkdir. Siz ondan uzaqlaşan kimi müştəri sizin ümumiyyətlə mövcudluğunuza da unudur. Nə zamansa müştəri ilə effektiv görüşünüzdən və onun sizdən düşünməsi üçün vaxt istəməsindən sonra müştəri ilə yenidən görüşmüsünüzmü? Bəzi satıcılar müştərinin onların görüşündən sonra gün ərzində yalnız onların məhsullarından danışdıqlarını zənn edirlər. Görüşdüyü hər kəsə onların məhsulları haqda danışdığını düşünürler. Satıcının yenidən onlarla görüşüb, nəhayət ki, məhsul almaq təklifi etməsini səbirsizliklə gözləyirlər.

Bir-iki həftə sonra müştəri ilə görüşdüyünüzdə onun sizin adınızı və məhz nə təklif etdiyinizi unutmasını heyvətlə qarşılıyırıınız. Kim olduğunuzu və nə satığınızı xatırlaya bilmir. Və sizin təklifiniz haqda ümumiyyətlə düşünməmişdir.

İnsanlar məhsul və təklif haqda düşünmürələr. Bu sözlər, sadəcə, "Həmisişəlik əlvida" deməyin nəzakətli formasıdır. Sizə: "Mənə bu haqda düşünmək üçün vaxt verin" dediklərində, sizə görüşün bildiyini və bütün saylarıinizin və vaxtıınızın boşuna sərf edildiyini elan edirət.

Özünüdəyərləndirmə qorxunu yox edir

Bir tərəf dən cəsarət və inadkarlılıq, digər tərəf dən isə çoxlu zənglər haqda danışmağımlı səbəbi budur: etiraz qorxusunun uğursuzluq və yüksək özünüdəyərləndirmə ilə bilavasitə əlaqəsi vardır. Özünüzü nə qədər çox dəyərləndirsəniz, bir o qədər az etirazla üzləşərsiniz və uğursuzluq qorxanız bir o qədər az olar.

Müxtəlif istiqamətlərdə hərəkət etdən iki eskalator təsəvvür edin. Onlardan biri yuxarıya – yüksək özünüdəyərləndirməyə, digəri isə sizi geri çəkən uğursuzluq və etirazla üzləşmək qorxusuna tərəf hərəkət edir. Özünüzü nə qədər çox sevsəniz və özünüdəyərləndirməniz nə qədər yüksək olarsa, cəsarət və əminlik eskalatoru ilə bir o qədər sürətlə yüksəyə qalxarsınız. Uğursuzluq və etiraz barədə nə qədər çox düşünsəniz, uğursuzluq və etiraz eskalatorunda aşağıya doğru hərəkətiniz bir o qədər sürətli olar.

Siz yaxşı insansınız

Bir adam sizə "yox" dədiyində bu etiraz bir şəxs olaraq sizə yönəlmir. O, sadəcə, sizin təklifinizi, təqdimatınızı və ya təklif etdiyiniz qiymətə yox deyir. Etiraz şəxsi deyil. Etirazın şəxsi olmadığını anladığınızda müştərilər sizin təklifinizi və ya məhsulunuza etiraz etdiyində narahat olmursunuz.

Bələ bir təhlükə var: etirazı şəxsi qəbul etsəniz, insan olaraq özünüzdə nəyinse düzgün olmadığını dilşünməyə başlayarsınız. Ya da şirkətinizin və ya məhsulunuzun yalnız olduğunu düşünməyə başlayarsınız. Bu cür düşünməyə başladığınızda isə ruh düşkünlüyü nə uggrayarsınız. Satmaq həvəsiniz azalar. Nəticədə də müştərilərlə gönülməkdən yayılmağa başlayacaqsınız. Və tezliklə iş gününün yalnız bir saatını həqiqi işləmiş olacaqsınız.

Qorxu satış etməmək üçün bəhənələr gətirməyə səhəb olur

Qorxunuz gücləndikcə satış etməməyiniz üçün bəhənələr gətir. Mayə başlayacaqsınız. Müşterilərlə görüşməmək üçün müxtalif şəbəklər tapacaqsınız. Özünüzü müştəri ilə görüşdüyüünüzdə tam məlumatlı olmaq üçün qəzet oxumalı olduğunuzu inandıracaqsınız. Hansısa "vacib" sənədi axtarınmağa saatlarla vaxt sərf edəcəksiniz. Müşterilərin hainisının sizin təklifiniz haqda düşündüyüünü ehtimal edəcək və hələ onları narahat etmək üçün münasib vaxt olmadığını düşüncəksiniz. Ofisdə telefonun yanında oturacaqsınız ki, birdən onlardan biri zəng edər. İş gününə qəhvə içərək ilk iş saatınızı planlaşdırmaqla başlayacaqsınız. Sonra "vacib infonasiya mübadiləsi" və xüssusilə biznesin nə qədər "çətin" olmasını müzakirə etmək üçün iş yoldaşlarımla çay otağında toplaşacaqsınız. Nahar fasılısinə qədər vaxtin çox hissəsini boşuna sərf etdikdən sonra, nəhayət ki, ofisi lərk etmək və kiminləsə görüşmək lazımlı olduğunu anlayacaqsınız. Ve tələsik küçəyə çıxıb nahara bir neçə dəqiqə qalınış görüş vayin edirsiniz.

Qeyri-məhsuldar gün

Naharqabağı müşteriləri narahat etmək istəməyəcəksiniz. Buna görə də 11:30-dan sonra heç bir satış zəngi etmirsiniz. İş yoldaşlarınızla birlikdə rahat nahar edirsiniz, dükanları gezirsiniz, maşını yuduzdurursunuz və digər bu kimi işlərlə vaxtınızı öldürürsünüz.

Vaxt keçir. Siz müşterilərin "sağlamlığını" düşünərək nahardan dərhal sonra zəng etmirsiniz və müşterilərə yediklərini rahat həzm etmək üçün vaxt verirsiniz. Beləliklə, saat 14:00 və ya 15:00-a kimi zəng etməmək üçün əlavə bəhənələr də tapırsınız. Sonra vaxt su kimi axır, 15:30, 16:00 olur və albəttə ki, həvəli evə getmək üçün yır-yığış edir. Bu zaman da insanları narahat etmək istəmirsiniz. Ofise qayıdırısınız və özünüz kimi digər "zəhmətkeş" satıcılarla çay otağında toplaşıb günün nə qədər ağır keçməsini müzakirə edirsiniz.

Günün sonunda ofisə qayıdan iki satıcı arasında kiçik fərq var. Onlardan biri ofisə qayıtdığında özünü sual edir: "Görsən, vaxtımı düzgün sərf edə və kifayət qədər müştəri ilə görüşə bildim?" O biri isə cavabında deyir: "Bəli, çətin gün olub, mən də heç nə sata bil-məmişəm". Bu münasibətlərdən hansı sizə uyğundur? Bu, zirvədəki 20%-lə aşağıda ki 20% arasındakı fərqdir.

Səyahət vaxtını təzədin

Uğursuzluq və etiraz eşitmək ehtimalından yayınmaq üçün satıcıların istifadə etdikləri başqa bir üsul da satış ərazisini coğrafi cəhətdən genişləndirməkdir. Bu cür satıcılar görüşün birini şəhərin bir başında təyin etdikləri halda, növbəti görüşü şəhərin o biri başında təyin edirlər. Bu ona yola çox vaxt sərf etmək və həmin vaxtin işə sərf etdiyi fikri ilə özünü aldatmağa, müştəriyləsə bilavasita görüşə dəha az vaxt sərf etməyə imkan verir. Özünü dəyərləndirmənizi azaldan etiraz və uğursuzluq qorxusu tezliklə satış işinin en böyük mənəəsinə çevrilir.

Özünü dəyərləndirmənizi yüksəldin, gəlirinizi artırın!

Özünü dəyərləndirmənizi artırmaq üçün gördiyyünüz hər bir iş sizin şəxsiyyətinizi yüksəldir və satış işindəki effektivliyinizi artırır. Əvvəldə dediyimiz kimi özünü dəyərləndirməniz və qazancınız arasında birbaşa əlaqə vardır. Özünüzü nə qədər çox sevsəniz, gəliriniz bir o qədər yüksək olar. Həyatınızı özünü dəyərləndirmənizi artırmaq ətrafında təşkil etdiyinizdə, sadəcə, bu faktor özlüyündə sizin gəlirinizə bütün digər faktorlardan daha çox təsir etmiş olur.

Dostluq faktoru

Bugünkü müştərilər ərköyünləşmişdir. Daha tələbkardırlar. Etibarsızdır. Nə isə almadan önce özlerinə qarşı yüksək dikkət və yaxşı münasibət tələb edirlər. Bütün bunlardan başqa müştərilər yalnız özlərinin xoşuna gələn satıcıdan məhsul alırlar. Biz bunu "dostluq faktoru" adlandıırıq. Bu o deməkdir ki, müştəri sizin ona dost

olduğunuza və sizin yalnız onun maraqları mövqeyindən çıxış etmə yinizə eminlik qazanımayana kimi sizdən məhsul almayıacaq. Buna görə də satış görüşündə görnəli olduğunuz ilk iş yaxşı münasibət yaratmaqdır. Satış mütəxəssisi Haynz Qoldman bu prosesi özündə cəmləşdirən ada malik kitab yazmışdır: “*Müştərini necə qazanma-lı?*” Satış peşəkarı kimi sizin işiniz ilk növbədə müştəriləri işinizin onların maraqlarına əsaslandığına inandırmaqla onları öz tərəfiniz çəkməkdir.

Körpü tikin!

Müştərini yalnız sizin onun dostu olduğunuza və onun maraqla- rından çıxış etdiyinizə inandırıldıqdan sonra satış edə bilərsiniz. Əslində, müştəri ilə körpü yaratmadan öncə məhsulunuz haqda danış- mağa başlasanız, o, marağınızı itirəcək. Ümumilikdə müştəri haqda düşünmürsünüzsə, bəs o sizin haqda nə üçün düşünməlidir?

Sağlam şəxsiyyət

Sağlam şəxsiyyətin ən yaxşı tərifi belədir: Sizin şəxsiyyətinizin sağlamlığı yaxşı münasibət qura bildiyiniz insanların müxtəlifliyi qədərdir. Nə qədər az müxtəlif xarakterli insanla yaxşı münasibət də ola bilirsınızsə, şəxsiyyətiniz bir o qədər sağlam deyil. Ən yüksək şəxsiyyət sağlamlığına malik insanlar, xüsusilə satış işində ən müxtəlif xarakterli insanlarla yaxşı münasibətlər qura bilirlər. Və məsələ burasındadır ki, özünüdəyərləndirməniz şəxsiyyətinizin sağlamlığı ilə düz mütənasibdir. Digər tərəfdən də özünüdəyərləndirməniz nə qədər yüksək olursa, başqaları ilə münasibətiniz bir o qədər yaxşı olur və qarşılığında onlar da sizi sevirlər. Özünüzü nə qədər çox sevirsinizsə, bir o qədər çox müxtəlif xarakterli insanla ünsiyyət yaratmaq sizin üçün əyləncəli və maraqlı olur.

Dost qazanmaq

Yüksək özünüdəyərləndirməyə malik insan düşdüyü hər bir kollektivdə özünə dost qazanmaq üçün müxtəlif vasitələrə malik olur. Özünü sevdiyi üçün başqalarına qarşı sevgisi bir o qədər spontan və

təbii olur. İnsanlar kiminç onları ümumilikdə xöşladığını hiss etdik. Lakinndə həmin insana qarşı daha açıq olur və ondan məhsul almağa həvəslə olurlar.

İnsanlar kiminsə onları ümumilikdə xoşladığını hiss etdiklərində həmin insana qərşι daha açıq olur və ondan məhsul almağa həvəsli olurlar.

Nə zamansı hansısa bir məhsulu almaq istədiyi niz halda onu şan adamı xoşlamadığınız üçün məhsulu almaqdan da vaz keçdiyiniz vəziyyətlər olubmu? Hətta qiymət ideal olduğu hallarda da vaz keçmisiniz. Bu günə olan ən yaxşı müştəriniz haqda düşünün. Sizdən məhsul almağa həvəsləri olan və sizin də ona məhsul satmağa həvəslə olduğunuz müştəri. sizin insan kimi daha çox sevdiyiniz və buna qarşılaşq olaraq sizi sevən insandır.

Özüni idəyərləndirməniz gəlirinizi müəyyən edir

Özünürlüyürləndirməni yüksəltmək üçün gördüyünüz hər bir iş sizin müştərilərlə münasibətinizin də yaxşılaşmasına səbəb olur. Özünürlüyürləndirməni artırıran davranışlar “dostluq faktoru”nu işə salır və siz daha uğurlu satış adamına çevirir. Satış işində özünürləndirməniz qazandığınız pulun məbləğini müəyyən edir. Ən yaxşı satıcılar potensial müştəri ilə yaxşı dostluq əlaqələri yaratmaq imkanına malik olurlar.

Bədbəxtlikdən, özünüdəyərləndirməni azaldan bər şey satış effektivliyinizi də azaldır. Hansısa bir səbəbdən yorğun və ya qarabatınızsa, satış effektivliyi niz də azalacaq. Müdiriniz və ya həyat yol-daşınızla mübahisə edirsizsə, özünüdəyərləndirməniz azalacaq və bəzi hallarda, ümumiyyətlə, nə isə satmaq iqtidarında olmadığımız səviyyəyə gəlib çatacaq.

Telegram : @pdf_kitablar

Satış uğurusu üçün katalizator

Satış uğurunun əsas emosiyası təşəbbüsdür. Satış bacarığının 50%-i və ya daha çox hissəsi təşəbbüsden asılıdır. Satışın ən yaxşı təriflərinəndən biri “təşəbbüsün ölürlülməsi”dir.

Məhsul və ya xidmətinizlə bağlı təşəbbüsünüzü müştərinin bəyinə və ürəyinə ötürə bilirsinizsə, satış baş tutur. Təqdim etdiyiniz məhsulun keyfiyyətinə və faydalılığına olan inamınız müştərinin bəyinə və qəlbinə ötürüllürsə, bütün tərəddüdlər puç olur.

Yenə də özünündəyərləndirməniz və təşəbbüs səviyyəniz arasında birbaşa əlaqə vardır. Özünüüz nə qədər çox sevsəniz, bir o qədər təşəbbüskar olursunuz. Məhsul və ya şirkətinizlə bağlı nə qədər çox təşəbbüskar olursunuzsa, müştəri də bir o qədər təşəbbüskar olur. Özünündəyərləndirməniyi yüksəltmək üçün gördüyünləiz hər bir iş satmaq bacarığımızı yüksəldəcək.

Emosiyalar yoluxucudur

Satışın daxili oyunu zamanı emosiyaların yoluxucu olduğunu anlamağınız mütləqdir. Hər kəs başqa bireyin emosiyasına yoluxur. Məhsulunuz və ya xidmətiniz haqda nə qədər pozitiv, inamlı və təşəbbüskar olarsınızsa, müştərilər də həmin emosiyalara yoluxar, onlar da pozitiv və təşəbbüskar olarlar.

Sitt budur: Sizdə olmayıan bir şeyi başqasına verə bilməzsiniz. Təşəbbüsüñiz olmasa, onu başqasına örtməyiniz də mümkün olmaz. Buna görə də ən yaxşı satıcılar öz məhsullarını, şirkətlərini və fəaliyyət sahələrini sevənlərdir. Onların təşəbbüsleri təbii və səməmidir. Müştərilər bunu alt-şüur səviyyəsində hiss edirlər və onları bu qədər xoşbəxt və təşəbbüskar olmasına səbəb olan bər nədir, ondan pay almaq işləyirlər. Onların əminlikləri və ehtiraslarına görə müştərilər onlardan almaq və onları dostlarına tövsiyə etmək istirlər.

Üğursuzluq seçim deyil

Satış səylərinizi iradə və qən'yyəlla gücləndirməyiniz mütləqidir. İndidən təslim olmayıacağınızı qətiləşdirin. Öncədən təslim ol-

Ma yacağınızda söz verdiyinizde uğursuzluq və etirazlardan müdafiə olunmağa mental olaraq hazırlısanızız. Vəziyyətin nə qədər çətin olduğunudan asılı olmayaraq, inadkarlıq göstərməyə davam etdiyinizdə sonunda uğur qazanırsınız. Sonunda satış edə aksiniz. Sonunda müştərin qazanacaqsınız. Hər dəfə satış etdiyinizdə özünüzü qalib kimi hiss edirsınız. Hər dəfə satış etdiyinizdə özünündəyərləndirməniz yüksəlir və özünütəsəvvürünüz yaxşılaşır.

Özünüzü nə qədər çox sevsəniz, bir o qədər yaxşı satış edəcəksiniz və həyatınızın digər sahələrində də inkişaf olacaq. Biznesdən kənar işlərdə də performansınız və effektivliyiniz yüksələcək.

Çox adamın satış işində uğur qazana bilməməsinin səbəbi ilk bir neçə satışı etmək üçün kifayət qədər inadkarlıq və zəhmətkeşlik etməməsidir. Satış etməyə və özünüzü qalib kimi hiss etməyə başladığınızda daha çox satış etməyə motivasiyalı olursunuz. Lakin bu ilk uğurlu təcrübələrə malik olmadğınızda asanlıqla təslim olursunuz və satış işinin sizlik olmadığını düşünmətsiniz.

Zehni təlimlərdən istifadə edin!

Mental təlimlər mütləqdir. Özünüzü mübarizə aparınağa nə qədər çox programlaşdırırsınız, uğursuzluq və etirazların öhdəsindən gəlmək bir o qədər asan olar. Özünüzə pozitiv tərzdə danışın. Uğursuzluq və etiraz qorxusu hiss etdiyinizdə özünüzü "Bacararam! Bacararam!" kimi pozitiv affinasiyalar edin.

Maraqhdır ki, siz hər nə baş vermişindən asılı olmayaraq, təslim olmamağa söz verdiyinizdə özünündəyərləndirməniz dərhal yüksəlir. Özünüzü həminətiniz artır. Özünüzü inamınız güclənir. Həftə ofisi tərk etmədən öncə uğur qazanmağa söz verməyiniz, nə baş vermişindən asılı olmayaraq məğlub olmayıcağınızı qətiləşdirməyiniz öz gözünüzdə reputasiyanız artırır. Özünüzü daha pozitiv şəkildə görürsünüz. Özünüzü qalib kimi hiss edirsınız. Daha əmin və inamlı olursunuz. Gündəlik satış həyatının eniş-yoxuşlarının öhdəsindən asanlıqla gəlirsiniz. Uğur qazanana kimi inadkarlıq edəcəyiñizə söz vermək, özlüyündə, sizin şəxsiyyətinizi dəyişir və sizi daha güclü insan edir.

TAPŞIRIQ:

---

1. Şüñünü bu gündən daha inanlı, özüne güvənən insan olmağı qərarlaşdırın; öz-özünüzü takrar edin "Men öndəmli sevirəm!"
2. Özünüzü daim əz hiznesinizdə ən yüksək səviyyədə visualizasiya edin: görsəl ümidiñ inşan galacakdə olacağınız inسانdır.
3. Nə həş verinəsilən asılı olmayıaraq, heç zaman təşkim olmayıcağınızı söz verin. Uğursuzluq seçimdir.
4. Etirazları şəxsi məsələ kimi qəbul etməkdən imtina edin: onu satışın normal və təhii bir hissəsi kimi qəbul edin.
5. Öz sahənləzdəki liderlərin ardınca gedin. Ən uğurlu və gəlirli insanlardan nümunə götürün. Onların nəyi necə etdiyini öyrənlin və eyni nəticələri alda edənə kləmi eyni işləri təkrarlayın.
6. Bütünüzün ən uğurlu 20%-nə qatılmaq qərarı verin. Ümumayın, heç kim sizdən ağıllı və ya daha yaşlı deyil. Başqa birinin gördüyü işi siz də görə biləsiniz.
7. Sizə hansısa bir yolla köniək edə biləcək ağılıza galən istənilən ideya əsasında iş görün. Nə qədər çox şey sırasınız, sonunda uğur qazanmaq ehtimalıuz bir o qədər çox olar.

Yalnız məqsədlərimizə doğru yelidiyimizdə, yalnız uğur qazanacağımıza inandığımızda əsl macaraya başlayırıq.

ORISON SWET MARSH

II

SATIŞ MƏQSƏDLƏRİ QOYUN VƏ ONLARA NAIL OLUN!

*Düzgün məqsəd qoya bilsəm və bacardığım ən yaxşı
vəsítələrlə ona nail olmaq üçün inadkarlıq etsəm, yerdə qalan
hər şey öz axan ilə gələcək. Düzgün iş görərəmə,
uğur qazanacağıma əminəm.*

DEN DIRDORE

Üğurlu satıcılar intensiv şəkildə məqsədə yönəlmış olurlar. Hər bir araşdırmaada məqsədə istiqamətlənmək keyfiyyətinin yüksək nailiyat və uğurla əlaqəli olduğu aydınlaşır. Yüksək gəlirli sahiblər hər həftə, hər ay və hər il nə qədər qazanacaqlarını öncədan bilirlər. Müəyyən bir satış dövriyyəsinə nail olmaq üçün nə qədər zəng və nə qədər görüş keçirməli olduğunu biliirlər və qazanacaqları pulu nəyə sərf edəcəklərini də dəqiqlik bilirlər.

Hər il nə qədər qazanacağınızı qətiləşdirmək uğur qazanmağınız üçün inutləqdır. Gəlirinizlə bağlı hədəfləriniz tam aydın deyilsə, satış fəaliyyətiniz uğursuz olacaq. Dumannda hədəfə atəş açmağa çalışan insana bənzeyəcəksiniz. Dünyanın ən yaxşı satıcısı olsanız belə, görmədiyiniz hədəfi vura bilməzsiniz. Qarşımızda hansı hədəfinə olduğunuz aydın görməlisiniz.

İllik gəlir məqsədiniz

İllik gəlir məqsədi ilə işə başlayın. Növbəti on iki ay ərzində nə qədər qazanc əldə etmək niyyətindəsiniz? Dəqiq rəqəm nədir? Məbləğ kağıza yazın. Bu, il ərzindəki bütün fəaliyyətinizin istiqaməti olacaq.

Sizə realistik, lakin güclünlüyü sinağa çəkəcək bir məqsəd lazımdır. İndiyə kimi ən yüksək illik gəlirinizi seçin və onun üzərinə 25-50% məbləğ əlavə edin. Məqsədiniz inandırıcı və əlcətan olmalıdır. Reallıqdan uzaq məqsədlər sizi ruhlandırmayacaq, əksinə, ruhdan salacaq. Çünkü onların real olmamasını qəlbinizin dərinliklərində bilirsiniz. Nəticədə də qarşınıza çıxan ilk maneədə təslim olacaqsınız.

Hər bir sahədə ən uğurlu satıcılar növbəti ildə və ilin hər bir hissəsində nə qədər qazanacaqlarını dəqiq bilirlər. Hətta onlar sizə hər gün nə qədər qazanmalı olduğunu qəpiyinə kimi dəqiqliklə deyə bilərlər.

Uğursuz satıcılar isə nə qədər qazanmalı olduğunu haqda heç bir təsəvvürə malik olmurlar. İlin sonunu gözləyib vergi hesabatına baxmalı olurlar ki, həmin il nə qədər qazandıqlarını müəyyən etsinlər. Onlar üçün hər yeni gün, yeni ay və yeni il naməlum maliyyə macərasıdır. Hara getdiklərini və hansı nəticələr əldə edəcəklərini bilmirlər.

Onları yazın!

Effektiv olmaq üçün məqsədləriniz yazılmalıdır. Bəzən insanlar məqsədlərini yazmaq haqda düşünmürlər. "Yazmağın nə faydası var ki?" deyə düşünürlər. Əslində isə, məqsədləri, sadəcə, yazmaq prosesi özlüyündə onlara nail olmaq ehtimalını 1000% – 10 dəfə artırır və çox zaman onlara gözlədiyinizdən tez nail olursunuz.

Vaxt qrafiki olmasa belə, məqsədlərinizi yazmaq yazmamaqdandan və ya ümumiyyətlə heç bir məqsədə malik olmamaqdandan daha yaxşıdır.

İllik satış məqsədləriniz

Məqsəd qoymağın ikinci hissəsi özünüzə sual verməkdir: "Qoymağum gəlir məqsədinə nail olmaq üçün il ərzində hansı satış dövriyyəsinə malik olmalıyam?" Bunu hesablamaq o qədər də çətin olma-

Telegram : @pdf_kitablar

imalıdır. Satış bonusları ilə paralel müəyyən məbləğdə əmək haqqı almış olşanız belə, istədiyiniz gəliri əldə etmək üçün etməli olduğunuz satış dövriyyəsini hesablaya bilməlisiniz.

Aylıq və həftəlik məqsədlər

İllik gəlir və satış dövriyyəsi məqsədinizi müəyyən etdikdən sonra onları aylıq məqsədlərə bölün. İllik məqsədlərinizə nail olmaq üçün aylıq gəliriniz və satış dövriyyəniz nə qədər olmalıdır?

İllik və aylıq gəlir məqsədlərinizi müəyyən etdikdən sonra onları həftəlik məqsədlərə böliin. Uzunmüddətli məqsədlərinizə nail olmaq üçün hər həftə nə qədər gəlir əldə etməli və satış dövriyyəsinə malik olmalısınız?

Gündəlik satış məqsədləri

Hər gün qazanmalı olduğunuz məbləği qazanmaq üçün gündəlik satış dövriyyəniz nə qədər olmalıdır? Deyək ki, qarşınıza qoyduğunuz illik gəlir məbləği 50 000 dollardır. Bu məbləği 12 aya böləniz, təxminən 4200 dollar alınar. 50 000 dolları il ərzindəki həftələrin sayına – 50-yə böləniz, həftəlik 1000 dollar olar. İndi artıq sizin aydın və dəqiq məqsədiniz var.

Aydın fəaliyyət məqsədləri qoyn!

Satış məqsədləri qoymaqda yekun addım istədiyiniz satış nəticəsini əldə etmək üçün görməli olduğunuz spesifik işləri müəyyən etməkdir. Nə qədər müştəri ilə görüşmək üçün nə qədər zəng etməlisiniz? Müəyyən satış dövriyyəsinə nail olmaq üçün nə qədər təqdimat etməli və nə qədər müştəri ilə yenidən görüşməlisiniz?

Hər gün və hər ay bütün nəticələriizi qeyd etsəniz, tezliklə aylıq və illik məqsədlərinizə nail olmaq üçün nə qədər işləməli olduğunuzu dəqiq biləcəksiniz.

Hesab edək ki, kifayət qədər satış dövriyyəsi etmək üçün gün ərzində 10 müştəri ilə görüş təyin etməlisiniz. Bu 10 görüşüü naliar fasiləsindən öncə etməyi özünüz üçün oyuna çevirin. Bunu gündəlik

fəaliyyət hədəfinə çevirin və özünüzü bu hədəfə istiqamətlənməyə vadar edin.

Səhər saat 08:00-da və ya ən gec 08:30-da artıq telefon başında olun və zənglər etməyə başlayın. Nə iş görməyinizdən asılı olma yaraq, özünüüzü nahar fasiləsinədək 10 müştəri ilə görüşməyə vadar edin və sonunda bu məqsədi gündəlik adətə çevirin.

Satış həyatınızı idarə edirsiniz

Fəaliyyətinizi planlaşdırınaq işinin bilinən ən vacib hissəsi satış fəaliyyətinin *idarə edilən olması* faktıdır. Müəyyən bir satışın harada və nə zaman baş tutacağını öncədən demək olmaz. Lakin satışın baş tutmasını təmin edəcək işləri idarə edə bilərsiniz. Və fəaliyyətinizi idarə etməklə dolayısı yolla satışınızı da idarə etmiş olacaqsınız.

Bəzi günlər və həftələr digərlərindən daha yaxşı olacaq. Bəzən çox məhsul satacaqsınız, bəzən isə heç nə sata bilməyəcəksiniz. Bəzən gözlədiyinizdən, planlaşdırıldığından dəfələrlə çox satış edəcəksiniz, bəzən isə günlərlə satış edə bilməyəcəksiniz. Lakin ortaq rəqəm qanunu öz işindədir. O sarsılmazdır. Lazımı qədər zənglər etsəniz, sonunda siz lazımlı olan qədər satış edə biləcəksiniz.

Nəticələriniz sizi heyrətləndirə bilər

Əksər hallarda həftəlik, aylıq və illik məqsədlərinizi müəyyən etdikdə və onlara nail olmaq üçün gündəlik sistematik fəaliyyət göstərdiyinizdə məqsədlərinizə gözlədiyinizdən çox *erkən* nail olacaqsınız. Tələbələrimin əksəriyyəti illik məqsədlərinə ilk altı və ya yeddi ay ərzində nail olurlar. Bəzi satıcılar illik məqsədlərinə üç ay ərzində nail olurlar.

Həyatınızın istənilən sahəsinə dair aydın, dəqiqlik məqsədlər müəyyən etdiyinizdə nail olduğunuz nəticələr sizi heyrətləndirəcək. Seminarlarda iştirak edən insanların çoxu uzun illər eyni sahədə eyni məhsulu satmaqla məşğul olublar. Lakin onlar heç zaman qarşılara məqsəd qoymayıblar. Seminarlarda iştirak etdikdən sonra məqsəd qoymağa başladıqları ilk ildə satış dövriyyələrində sıçrayış baş vermişdir. Sahədə eyni məhsulu satmaqlarına baxmayaraq, satış **Telegram : _kitablar**

rekordları qırınağa başlamışdır. Bütün məsələ, sadəcə, məqsəd
qoymaqdır id.

Altşüurunu işə salın!

Bu ona görə baş verir ki, məqsədləri yazmaq onları altşüura
pr qarşılaşdırır. Məqsədi altşüurunuza programlaşdırıldıqdan sonra
öz-özünə işləməyə başlayır. Altşüurunuz siz yatığınızda, yemək
yediyinizdə, müştərilərə gönüldüyünüzdə və ümumiyyətlə, 24 saat
ərzində işləyərək sizi məqsədinizə doğru aparıır.

**Məqsədi altşüurunuza programlaşdırıldıqdan sonra öz-
özünə işləməyə başlayır.**

Qarşınıza çıxan imkanlardan və fürsətlərdən siz agah edir. Lazım
olan anda, bəzən həttə satış gənişlənənin ortasında deyilməsi lazım
olan ən düz ün sözləri yadınıza salır. Məqsədi altşüurunuza proq-
ramlaşdırıldıqda sizi məqsədinizə nail olmaq üçün lazım ola işləri
görməyə ruhlandırır.

Bəzən altşüurunuz sizə müştərinin üzünü oxumaqda və onun söz-
lərindəki gizli mesajları daha yaxşı anlamaqda kömək edir. Hər bir
satıcıının karyerasında hər şeyin mükəmməl olduğu, satış prosesinin
əvvəldən axıra kimi zəngər dəqiqliyi və düzgün lüyü ilə getdiyi satış-
lar olmuşdur. Bunun səbəbi altşüurunuzun uğura programlaşdırılma-
sı olmuşdur, altşüuru uz sizin sahv etmək ehtimalınızı sıfıra endirir.

Lazım olan anda lazım olan söz

Özünüzü yaxşı hiss etdiyinizdə altşüurunuz sizə lazım ola da
lazım ola sözləri demək imkanı verəcək. Sizə bələdçilik edəcək, fi-
ziki və verbal inqiliklərə qarşı həssas edəcək. Və müştərinin mövqe-
yi cəhətdən ən düz ün sözləri deməyinize imkan verəcəkdir.

Şirkətinizin müştəri xidmətləri və satış sonrası servis baxımından
mükəmməl reputasiyaya malik olmasını qeyd edə bilərsiniz. Sonda-

lər işə həm məsələnin həmin müştəri üçün ən vacib məsələ olduğunu və məhz bu nə görə sizdən məhsul aldığını aşkar edə bilərsiniz.

Əvvəldə qeyd edildiyi kimi adı adam potensialının yalnız 10%-ti işlifində edir. Aydın məqsədlər vasitəsi ilə altşüunnerunu programlaşdırığınızda daha dərin qatlıarda yerləşən yerdə qalan 90% a potensialınıza da yol təpüsünüz. Hər dəfə qarşınıza məqsəd qoyduğunuzda və bu məqsədə nail olmaq üçün hansı işləri görməli olduğunu sizə lazımlı olan istiqamətdə işləməyə proqramlaşdırırsınız.

Şəxsi həyat və ailə ilə bağlı məqsədlər qoyun!

Sizə həmçinin şəxsi və ailə məqsədləri də lazımdır. Bunlar, ümumiyyətə, işləməyinizin əsas səbəbləridir. Səhərlər yuxudan qalxiə bütün günün işləməyinizin və bütün çətinliklərin öhdəsinindən gəlməyinizin səbəbi məhz şəxsi həyat və ailənizdir. Ailə və şəxsi məqsədlər nə qədər aydın olarsa, bir o qədər ruh yüksəkliyinə malik olar və çətinliklərin öhdəsinindən bir o qədər yaxşı gələrsiniz.

Təsəvvür edin ki, növbəti bir-iki il ərzində gəlinizi ilə dəfə artırı bilərsiniz. Buna nail olduqda həyatınızda nələri dəyişəcəksiniz? İndikindən daha artıq gəlirə malik olduğunuz halda həyatınızda etibarlı olduğunuz dəyişikliklərin siyahısını tutun. Siyahı nə qədər uzun olarsa, bir o qədər motivasiyalı və qətiyyətli olarsınız.

İstəyin izin altında ocaq qalayın!

Maliyyə məqsədlərinizdə yalnız bir-iki səbəbiniz varsa, o zaman çətinliklər qarşısında asanlıqla geri çəkiləcəksiniz. Uğur qazanmaq üçün on və ya əlli səbəbiniz olduğunda isə daha qətiyyətli və motivasiyalı olacaqsınız. Lakin uğur qazanmaq üçün əlli və ya yüz səbəbiniz olduğunda isə siz tamamıla qarşısızlaşmaz olarsınız.

Məbsul və ya xidməti aqressiv şəkildə satmaq işində sizcə, kim daha motivasiyalı olar? Uğur qazanmaq üçün bir və ya iki səbəbi olan daha motivasiyalı olar, yoxsa əlli və ya yüz səbəbi olan? Məsələ burasındadır ki, nə qədər çox səbəbiniz olarsa, istəyiniz bir o qədər intensiv olar, gur alovla yanın ocağa bənzəyər. İstəyiniz nə qədər

güclü olarsa, həmin istəyə nail olmaq üçün *lazım olan hər bir işi* görmək ehtimalınız bir o qədər çox olar. Nə qədər çox səbəbiniz olarsa, hər bir satış situasiyasında istifadə edə biləcəyiniz altşüur gücünüz bir o qədər çox olar.

100 məqsəd qoyun!

Sizin üçün belə bir tapşırıq: spiralli qeyd dəftərcəsi götürün və nail olmaq istədiyiniz 100 məqsədi ora yazın. Həyatınızda malik olmaq istədiyiniz hər şeyin siyahısını tutun. Təsəvvür edin ki, siyahıda yazdığınız hər şey lazım olan vaxtda lazım olan şəkildə reallaşacaq. Siz, sadəcə, sıfariş qəbul edirmiş kimi onları dəftərdə qeyd etməlisiniz. Sonradan yadınıza düşən şeyləri də spiralli dəftərinizdə qeyd edin. Heç zaman həddindən artıq məqsədiniz ola bilməz.

Satış işinə başlayan bir dostum bu tapşırığı yerinə yetirərkən 350 məqsəd yazmışdı. Qəzet və jurnal oxuyarkən və ya televizora baxarkən malik olmaq istədiyi nəyəsə rast gəldikdə onu dəftərində qeyd edirdi. Hər həftə məqsədlərini nəzərdən keçirir və yenilərini əlavə edirdi. Rəqabətli sahədə işləməsinə rəğmən, sıfırdan başlayaraq cəmi bir il ərzində ən uğurlu satıcılardan biri olmayı bacarmışdı. Və sonunda satışda mümkün olan bütün nailiyyətləri əldə etmişdi. Onun haqqında qəzetlərdə “satış ulduzu” kimi yazıldılar. Mənimlə söhbətində bütün uğurunun səbəbinin məqsədlərini yazmaq və daim nəzərdən keçirməyin ona verdiyi ruh yüksəkliyi və motivasiya olduğunu demişdi. Elə bir məqama yetişmişdi ki, satış işində qarşısızlınmaz olmuşdu. Heç bir çətinlik və heç bir etiraz onu yolundan döndərə, ruhdan sala və qarşısını ala bilməzdi.

Uğur üçün bir nömrəli səbəb

İyirmi beşdən çox ölkədə 500 mindən artıq satış adamı ilə işləmə-yimin nəticəsində müəyyən etmişəm ki, ən uğurlu satıcıların uğurlarının bir nömrəli səbəbi məqsəd qoymaq olmuşdur. Hər bir sahənin ən uğur u adamları məqsəd qoyurlar. Hər gün məqsədlərini yazar və nəzərdən keçirirlər. Daim siyahılara yeni məqsədlər əlavə edirlər. Bununla onlar şüurlarını və altşüurlarını işə salırlar. Onlara məqsəd-

Telegram : [_kitablar](#)

lərinə nail olmaqdə kömək edəcək insanları və şəraitini həyatlarına cəlb edirlər.

Məqsədlərinizi reallaşmış kimi təsəvvür edin!

Məqsəd qoymaqla birlikdə istifadə edildikdə vizualizasiya, de. mək olar ki, ən güclü vasitəyə çevrilir. Altşüurunuzu olmaq istədiyiniz ideal adamı əldə etmək istədiyiniz məqsədlərinizin təsviri ilə proqramlaşdırmaqdan güclü üsul yoxdur. Vizuallaşdırmaq gücü insanın malik olduğu ən böyük və heyvətamız gücdür. Həyatınızda, ki bütün inkişaf öz mental təsəvvürünüzü inkişaf etdirməkdən başlayır. Özünüzü vizuallaşdırarkən özünüzü sakit, təmkinli, inamlı və güclü bir insan kimi təsəvvür edin. Özünüzü uğurlu və nüfuzlu bir insan kimi təsəvvür edin. Özünüzü satışın bütün sahələrində səriştəli biri kimi görün. Özünüzü müştəri ilə görüşmək, təqdimat etmək və satışı bağlamaq işində mükəmməl bacarığa malik biri kimi görün.

Satış görüşünə getmədən önce müştərinizin sizinlə pozitiv və yüksəkliyi ilə ünsiyətdə olmasını təsəvvür edin. Onun necə gülümşədiyini və məhsulunuzla maraqlanıb suallar verdiyini təsəvvür edin. Xüsusən müştərinin sifariş verməsini və ödəniş etməsini təsəvvür edin. Müştəri ilə görüşünüz zaman bu təsəvvürlərinizin dəfələrlə gerçəkləşməsi sizi heyran edəcək.

Deyin və görün!

Altşüurunuz həm mental təsəvvür, həm də güclü affirənasiyalar vasitəsi ilə aktivləşir. Hər dəfə özünüzə inamla nə isə deyərkən altşüurunuz bunu əmr kimi qəbul edir. Və sonra bu əmri gerçəkləşdirmək üçün var gücü ilə işləməyə başlayır.

Ən yaxşı universal affirmasiya “Mən özümü sevirəm!” ifadəsidir. Artıq qeyd etdiyim kimi hər dəfə özünüzə “Mən özümü sevirəm!” dediyinizdə özündəyərləndirməniz yüksəlir, özünü təsəvvürünüz təkmilləşir və gördüyüünüz işdə səriştəniz artır. Affirmasiyanı altşüurunuz üçün əmr kimi dönə-dönə təkrar etdiyinizdə bütün mental gücünüzü səfərbər edirsiniz. Enerji səviyyənizi artırırsınız. Daha po-

Telegram :

zitiv və daha təşəbbüskar olursunuz. Beyninizi və emosiyalarınızı tam nəzarətə götürürsünüz.

Özünüze "Mən xoşbaxıam, Mən sağlamam, Özüñü həyrətəmiz, hiss edirəm" deyin. Günlərində bunu döndə-döndə təkrar edin. Hər dəfə bu sözləri təkrar etdiyinizdə özünüüzü daha xoşbaxt və daha inamlı hiss edəcəksiniz. Və cənə zamanında özüñüzlü bu şəkildə görün.

Ən aşağıdan ən yuxarıya

Bu yaxınlarda bir seminar zamanı satış məneceri mənə bir əhvalat danışmışdı. Şirkətləri inəhdud imkanlara malik gənc bir satıcıyı işə götürmüdü. Onun nə qədər uğurlu olacağını bilmirlər, lakin yenə də ona şans verməyi qərarlaşdırıldılar. Və cəmi altı ay ərzində o, bütünlükdə ən uğurlu satıcı oldu. Ondan bu sahədə əvvəller heç zaman işləmədiyinə rəğmən necə bu qədər uğurlu ola bildiyini sonuşdular. Bu qədər peşəkar sancıların arasından seçilib ən uğurlu biri olmanın sırrı nə idi? Onun sırrı? O, affirmasiya və vizualizasiyadan gündəlik istifadə edirdi. "Hər səhər avtomobile oturarkən özüñə təkrar edirəm: "Mən ən yaxşıyam! Mən ən yaxşıyam! Mən ən yaxşıyam!" deyə izah etmişdi. "Sodra deyirəm: "Mən bu ölkənin ən yaxşı satıcısıyam! Mən bu sahənin ən yaxşı satıcısıyam! Mən ölkənin ən yaxşısıyam!"

Aydın mental təsvir yaradını

Həmin uğurlu satıcı affirmasiyalarının ardından müştəri ilə ən uğurlu və ən peşəkar satıcı kimi necə ünsiyyətdə olduğunun aydın mental təsvirini yaradırdı. Müştərilərin onunla pozitiv və ruh yüksəkliyi ilə ünsiyyətdə olduğunu iddia etdi. Rahatlaşır, gülməsəyir və müştəri ilə görüşəcəyi zaman keçirəcəyi sevinc hissini öncədən yaşayırırdı. Bütün bunlardan sonra müştəri ilə görüşdüğündə əminlik saçırırdı. Xoşniyyətli, istiqanlı və özüñə inamlı insan təəssüratı doğurdu. Şirkətdə hamı ilə və xüsusən müştərilərlə qısamüddət ərzində yaxşı münasibətlər qura bilmüşdi. Və ondan inəhsul alan müştərilərin sayı rekord həddə çatmışdı.

Sözlərinizi və təsvirinizi seçin!

Maraqlı bir kəşf var: hər kəs bütün gün ərzində işlədiyi müddətdə özünü vizualizasiya edir. Uğurlu və ugursuz satıcılar arasındaki fərq isə daxili dialoqun və vizualizasiyanın məzmunundadır. Uğurlu satıcılar əvvəlki ən yaxşı satış təcrübələri haqda düşünürlər. Və sonra bu uğurlu satış təcrübəsini yenidən yaşadıqlarını təsəvvür edirlər.

Uğursuz satıcılar da affirmasiya və vizualizasiya edirlər. Lakin təəssüf ki, onlar əvvəllər yaşadıqları ugursuz satış təcrübələri haqda düşünürlər. Məhsul alınmayan müştərilərə sərf edilən vaxt və enerji haqda düşünürlər. Sərt və kobud davranışın, qətiyyətlə etiraz edən müştərilər haqda düşünürlər. Və nə qədər məyus olduqlarını xatırlayırlar. Bu keçmiş neqativ təcrübələr haqda düşünərək özlərini eyni şeyləri yenidən yaşamağa proqramlaşdırırlar.

Siz altşüurunuza idarə edirsiniz

Sizin altşüurunuz neytraldır. O, plastilin kimidir. İstədiyiniz fəmanı verə bilərsiniz. Altşüurunuz düşünmür və qərar qəbul etmir. O, yalnız sizin mental əmrlərinizə *tabe* olur. Şüurunuza tam nəzarət etdiyinizdə və özünüzü yalnız istədiyiniz şeylər haqda düşünməyə məcbur etdiyinizdə altşüurunuza sizə uğur gətirəcək düşüncələr, sözlər və davranışlar verməsi əmrini göndərniş olursunuz.

Kolumb kimi satmaq

Satıcıların çoxu “Kolumb satıcılarıdır”. Kolumb Hindistana yola düşərkən hara gedəcəyi haqda anlayışı yox idi. Amerikaya çatdırığında harada olduğu haqda anlayışı yox idi. İspaniyaya qayıtdığında da harada olduğunu izah etməkdə çətinlik çəkirdi. Bir çox satış adamları da belədirlər. Səhər işə başladıqlarında hara gedəcəklərini doğru-düzgün təsəvvür etmirlər. Müştəri ilə görüşdüklərində bir o qədər də fərqiñə varmadan ağıllarına gələn ilk sözü deyirlər. Ofisə qayıtdıqlarında isə harada olduqları və nə etdikləri haqda dəqiq bir anlayışları olmur. [Telegram : @pdf_kitablar,](#)

Məqsədlərinizi öncədən planlaşdırın!

Uğurlu satıcılar fərqliidirlər. Satış görüşləri haqda öncədən düşüñürler. Müştəri ilə görüşdən öncə ona nə deyəcəkləri və nə haqda danışacaqları haqda düşünürlər. Uğurlu idmançılar və uğurlu satıcıların istifadə etdikləri “Mental gücləndirmə” iisulundan istifadə edirlər. Gözlənilən görüşə mental şəkildə hazırlaşırlar.

Yarışa hazırlaşan idmançı olsaydınız, yəqin ki, heç zaman yalnız yarış günü nə iş görəcəyiniz, kiminlə görüşəcəyiniz və kiminlə yanışacağınız haqda düşününəyəcəkdiniz. İdmançılar yarış gündündən çox əvvəl rəqiblərinin kiçilər olacağını bilirlər və lazımı hazırlıqlar gönürlər. Eyni qayda ilə uğurlu satıcılar da hansı müştərilərlə görüşəcəklərini və nə danışacaqlarını əvvəlcədən bilir və hazırlaşırlar.

Vizuallaşdırmanın iki üsulu

Gözlənilən satış görüşünə hazırlaşmaq üçün istifadə edə biləcəyiniz iki cür vizualizasiya üsulu var: birincisi, müştəri ilə görüşünüzü bilavasitə gördiyyünüz *birbaşa vizualizasiya*. Müştərini sizə gülümsayarkən və pozitiv ünsiyyət yaradarkən görürsünüz. Məhsulunuzu, şirkətinizi, sizi bəyəndiyini və sizdən həvəslə məhsul aldığını görürsünüz. Bu, çox effektivdir.

İkinci üsul isə *dolayı vizualizasiyadır*: Bu üsulda siz özünüzdən kənarda dayanırsınız və müştəri ilə görüşünüzü kənar bir şəxs kimi izləyirsiniz. Hər iki üsuldan istifadə etdiyinizdə, özünüzü həm daxildən və həm də xaricdən gördiyyünüzdə satış görüşünün və təqdimatınızın effektivliyini dramatik şəkildə artırıñış olursunuz.

Özünüzü ən yaxşı kimi görün

Özünüzü daim ən yaxşı kimi təsəvvür edin. Məşğul olduğunuz sahənin ən gəlirli satıcısı kimi təsəvvür edin. Özünüzü ən gəlirli satıcı modelinə uyğunlaşdırın. Başqaları ilə davranışınız, danışığınız və ünsiyyətiniz satış ulduzunun davranışısı kimi olsun. Bahalı avtomobil sürən, bahalı saat taxan və ya bahalı geyimdə olan birini gördüyüinizdə “Bu inənəm!” deyirsiniz. Başqasının nail ola bildiyinə sizin də nail olacağınızı qətiləşdirin. Heç bir limit yoxdur.

TƏPŞIRİQ:

- 1. Böyük düşünlün! Növbəti il üçün İndiyə kimi alda etdiyinizən yüksək gəlirdən 25-50% artıq gəlir məqsədli miayyən edin.**
- 2. Ideal gəlirlərlizi alda etmək üçün nə qədər satış dövriyyəsi etməli olduğunuzu müayyənləşdirin.**
- 3. İllik gəlirlərlizi əyhaq və həftəlik gəlir məqsədlərinə bələd: qarşınızda qoyduğunuz məqsədə nəisi olməq üçün görməli olduğunuz gündəlik işləri müəyyən edin.**
- 4. Hərgün ü öncədən plənlaşdırın: nə qədər müştəri ilə gərüşməli olduğunuzu və nə qədər məhsul satmali olduğunuzu müayyən edin.**
- 5. Ailə və şəxsi həyatınızla bağlı böyük və həyəcanlanıran məqsədlər qoyun: qazanacağınız pulun vasitəsi ilə əla büləcəyiniz 50-100 şeyin siyahısını tutun.**
- 6. Hər bir məqsədinizə nəsil olməq üçün plan tərtib edin və hər gün plan üzrə işləyin.**
- 7. Ən arzu olunan məqsədə nəsil olmaq üçün vaxt və səy baxımındən verməli olduğunuz haqqı müəyyən edin və bəmin haqqı ödəməyə başlayın.**

Siz də nə istədiyinizi müayyən edə bilərsiniz. Əsas məqsədlərinizi, hədəflərinizi və istəklərinizi qərarlaşdırıra bilərsiniz.

KLEMENT STOUN

Telegram : @pdf_kitablar

III

İNSANLAR NƏ ÜÇÜN ALIRLAR?

*Adama nəyisə öyrədə bilməzsiniz,
ona yalnız dunu öz içində kaşf etməkda kömək edə bilərsiniz.*

QALILEO QALILEY

Kiminsə sizdən məhsul almasının müxtəlif səbəbləri var. Anlamalı olduğunuz bir məsələ var ki, insanlar məhsulu sizin üçün deyil, özləri üçün alırlar. Satış adamları onun çox zaman yol verdikləri ən böyük yarlılıq müşəndən öz şəxsi səbəbləri üzündən məhsul almaqlarını istəməkləridir. Müştəri isə məhsulu öz ehtiyacına görə almmalıdır.

Satışın ən önəmlili hissələrindən biri müştərinin ehtiyaclarını müəyyən etməkdir. Müştərinin sizin məhsulu nə üçün almasını və sizin məhsula nə üçün ehtiyacının olmasını müəyyən etməyə nə qədər lazımdırsa, o qədər vaxt sərf etməli və sual vənəzilisidir. Müştərinin ehtiyaclarını düzgün müəyyən edə bilməsədiz, bütün satış prosesi uğursuz olacaq.

Əsas mətivasiya

Bələ bir fundamental principle var ki, hər bir inqan hərəkəti hansısa bir inkişafın yönəlməsidir. İnsanlar həmçinin bir məhsulu ondan hansısa bir yolla faydalı məcaqlarını və onları hayatlarında hansısa bir inkişaf səbəb olacağının düşünləklərindən alırlar. Məsələ, gələcək, məhsulun onlara verəcəkləri shuyunda deyil, ham da onların başqa hansısa bir məhsulun yox, məhz sizin təqdim etdiyiniz məhsulun fayda vədiyini düşünmələrindədir.

Hər bir müştərinin sizin təklifi bağılı üç keçimi var: onlar məhsulu sizdən ala bilərlər, başqa bir satıcıdan ala bilərlər və yaxud da ümumiyyətə, həmin məhsulu almaya bilərlər. Sizin işiniz müştərini sizin məhsulunuza ehtiyacı olduğuna inandırmaqdır və onu inandıra bildiyinizdə istənilən elirazın qarşısı alınmış olacaq. Əlavə olaraq, müştərinin hayatı sizin məhsulla daha yaxşı olmalıdır. Məhsulun cəzə verəcəyi faydalı ayət qədərböyük olmalıdır ki, o müştəri lazımlaşdır. Məhsulun cəzə qədər pul ayırmaga razı olsun.

Ən böyük dəyər

Bugünkü cəmiyyətimizdə insanların ən çox dəyərləndirdikləri şey *azadlıqdır*. Müəyyən qədər pula malik olduğunu müəyyən qədər azadlıqları olur. Seçimləri olur. Həmin pulu müxtəlif yerlər xərcleyəbilərlər. İnsanların pullarını hər hansısa bir şəxə xərcleməyə o qədər də həvəslə olmamaqlarının səbəbi məhz bu azadlıq hissidir.

Müştəri sizdən hansısa bir məhsulu alırsa, o, sərf etdiyi pulun ona verdiyi seçimlərdən və azadlıq hissindən də məhrum olmuş olur. Sizdən aldığı məhsul qənaətbəxş deyilsə, müştəri puldan məhrum olur və sizin ona verdiyiniz bu lazımsız məhsulla qalmış olur. Hər kəsin keçmişdə belə bir vəziyyətlə üzləşdiyinə görə daim müəyyən qədər almaq müqaviməti olur.

Nə qədər çox olarsa, bir o qədər yaxşıdır

İqtisadçılar "məmənunluq vahidi" barədə danışırlar. İddia edirlər ki, müxtəlif hərəkətlər insana müxtəlif dərəcədə məmənunluq verə

bilar. Müştəri hər bir məhsulu alduğında bu məmənunluq vahidinin mümkün qədər çox olmasına can atır. Fiziki, emosional və hətta manavi cəhətdən məmənun qalmaq istayır. Hər bir yolla məmənun qalmağı çalışır. Məhsulunuz müştərinin nə qədər çox müxtalif yollarla məmənun edərsə, o, məhsulu almağa bir o qədər həvəslə olar.

Emosional dəyərlər

Hər kəsin alınaq üçün müxtalif motivasiyası vardır. Satış psixologiyasının ən kritik sahələrindən biri "emosional dəyərlər" adlan-dırdığımız faktordur. Bunlar müştəri nöqtəyi-nəzərindən məhsulu daha dəyərli edən görünməyən və ölçülə bilməyən dəyərlərdir.

Misal üçün, bəzən satıcı müştərini təqdim etdiyi qiymatın bazardakı ən münasib qiymət olmasına inandıraraq məhsul satmağa çalışır. Müştərini isə maraqlandıran məhsulu satan şirkətin bazardakı reputasiyası olur. O, baha olsa da, daha etibarlı məhsul almaq istəyir. Əgər müştərini maraqlandıran məhz məhsulun daha tanınmış olmasıdursa və satıcı bazarda tanınmayan məhsulun daha ucuz olmasını vurğulayırsa, bununla o, əslində, satış prosesini uğursuzluğa doğru aparır.

Başqaları necə hiss edirlər?

İnsanlar ətraflarındaki digər insanların reaksiyalarına daha həssasdırlar. Kimsə nə isə almaq istəyərkən başqa insanların buna necə reaksiya verəcəklərini düşünürənlər. Heç kim tənqidə məruz qalmaq istəmir. Aldığı məhsula görə rəisi və ya həyat yoldaşı tərəfindən tənqid olunacağı ehtimalı varsa, müştəri istənilən halda bu məhsulu almaqdan yayınacaq.

Qiymət və keyfiyyət

Satıcıların çoxu *qiymət* və *keyfiyyət* sözlərini tutuquşu kimi təkrar edir, sanki məhsul almaq üçün məhz onlar tələb olunur. Bugünkü rəqabətli bazarda təqdim etdiyiniz məhsulun istənilən halda ən yaxşı keyfiyyətə və qiymətə malik olması təbiidir, əks halda məhsul, ümumiyyətlə, bazara çıxa bilməzdi. Müştəriyi məhsulunuzun yaxşı

Telegram : @pdf_kitablar

qiymətə və keyfiyyətə malik olmasını deməklə onu almağa sövq etməyə çalışmaq yanlış addımdır. Qiymət və keyfiyyət, ümumiyyətlə, məhsul almaq üçün səbəb deyil.

Ehtiyacları müəyyən etmək

Peşəkar satış *ehtiyacların analizi* ilə başlayır. Kifayət qədər sual verməyənə və cavabları diqqətlə dinləməyənə kimi müştəriyə nə işə satmaq iqtidarında deyilsiniz. Bu sizə müştərinin ehtiyaclarını müəyyən etmək və sizin məhsulunuz vasitəsi ilə bu ehtiyacları necə qarşılıya biləcəyi haqda anlayış verir.

Müştərinin ehtiyaclarını müəyyən etdikdən sonra təqdimatınızı məhsulunuz vasitəsi ilə müştərinin bu ehtiyacları necə qarşılıya biləcəyi haqda ətraflı məlumat vermək üzərində qura bilərsiniz.

Nə olması nə etməsinə qarşı

Ehtiyacların analizi işində, çox güman ki, əsas məsələ məhsulunuzun “nə olması” ilə “nə etməsi” arasındaki fərqdir. Satıcıların çoxu diqqətlərini məhsullarının nə olmasına, necə istehsal olunmasına və dizaynında cəmləyir. Bu səbəbdən də müştəri ilə görüşdüklərində, əsasən, məhz bu barədə danışırlar. Lakin məhsulunuzun nə olması müştərini maraqlandırır. Onu maraqlandıran yeganə məsələ məhsulunuzun onun üçün nə edəcəyi və necə fayda verəcəyidir.

Lakin məhsulunuzun nə olması müştərini maraqlan-
dırır. Onu maraqlandıran yeganə məsələ məhsulu-
nuzun onun üçün nə edəcəyi və necə fayda verəcəyidir.

Məhsulunuzun müştəri üçün nə edəcəyini müəyyən etməyin asan bir yolu var. Boru kəməri təsəvvür edin. Kəmərin bir tərəfinə sizin məhsulunuz daxil olur və digər tərəfindən onun müştəri üçün gör-

Telegram : [@pdf_kitablar](https://t.me/pdf_kitablar)

cəyi işlər çıxır. Sizin işiniz borunun o biri tərəfində müştərinin əlinə nə düşəcəyini müəyyən etməkdir.

Emosional səbəblər praktiki səbəblərə qarşı

Misal üçün, həyat sigortası polisi satan satıcıların əksəriyyəti qiymətin ucuz olmasını, şirkətin reputasiyasını, aylıq ödənişin az olmasını və maliyyə planlaşdırmasında həyat sigortasının rolunu vurgulayır. Bunlar hamısı vacib şərtlərdir, lakin müştəri həyat sigortasını bunlara görə almır. Ona lazım olan şey zehni rahatlıqdır.

Həyat sigortası satan satıcılardan biri hər dəfə yeni müştəri ilə görüşdüyündə verdiyi bir sualın olduğunu deyir. O, müəyyən etmişdir ki, əgər adam ailəsinə görə öz üzərinə kifayət qədər məsuliyyət götürmürsə, başma bir iş gəldiyi təqdirdə ailəsinin sigorta təminatı alacağı haqda da o qədər narahat olmur. Bunu müəyyən etdikdən sonra müştəriyə vaxt və enerji sərf etməyin faydalı olub-olmadığı aydın olur. Eyni qayda ilə siz də müəyyən suallar vasitəsilə məhsulu-nuzun müştəriyə verə biləcəyi emosional üstünlükləri müəyyən edə bilərsiniz. Sual seçiminiz çox zaman ehtiyacları müəyyən etməkdə əsas rol oynayır.

İki əsas motivator

İnsanların məhsul almasının və ya almamasının iki əsas səbəbi vardır: məhsul alarkən əldə edə biləcəkləri qazanc və itki ilə üzləşmək qorxusu. Qazanmaq istəyi təbiidir, hər kəs nə isə alarkən həyatında nə isə üstünlük qazanmaq istəyir. Sizin əsas işiniz müştərinin sizin məhsulu almaqla həyatında nə qədər inkişaf olacağımı ona düzgün izah etməkdir.

İkinci motivator isə itki qorxusudur. Əvvəldə müzakirə etdiyimiz kimi müştərilər alacaqları halda onlara lazım olmayan, heç nəyə yaramayan faydasız məhsulla qalmaqdan qorxurlar. Əvvəllər belə bir vəziyyətlə üzləşdiklərinə görə bunun yenə də baş verməsinə yol verməməyə çalışırlar. Belə bir maraqlı kəşf var: qazanmaq istəyinin motivasiya gücü 1 olduğu halda, itirmək qorxusunun motivasiya gücü 2,5-dir. Başqa sözlə desək, itirmək qorxusu qazanmaq istəyin-

dən iki dəfə yarım güclüdür. İnsanlar məhsulu almadıqları halda daha yaxşı vəziyyətdə olduqlarını düşündüklərində eyni məhsulun verəcəyi qazancın üstünlüklerini nəzərə almırlar və üstünliliklər haqqında, ümumiyyətlə, düşünmürlər.

Hər ikisini nümayiş etdirin!

Əlbəttə ki, ən yaxşı satış təqdimatı müştəriyə məhsulu aldığı halda hansı faydaları görəcəyini və eyni zamanda almayıcağı halda nələri itirdiyini göstərən təqdimatdır. Misal üçün, avtomobil satışı zamanı siz satığınız avtomobilin nə qədər yaxşı avtomobil olduğunu və hansı üstünlük'lərə malik olduğunu göstərisiniz. Əgər müştəri avtomobili bəyənirsə, lakin yenə də tərəddüd edirssə, siz bu avtomobilin salonunuzda qalan sonuncu avtomobil olduğunu və ən azı növbəti iki-üç ay ərzində yenisinin gəlməyəcəyini və ya növbəti partiyadakı avtomobillərin qiymətinin qalxacağını bildirsiniz. Çox zaman tərəddüd edən müştəri bu avtomobili bu qiymətə almaq üçün son şansının olduğunu öyrəndiyində onu dərhal almaq qərarına gəlir.

Siz inandırıcısınız?

Inandırıcı olmaq satış təqdimatında sizin, demək olar ki, ən kritik xüsusiyətinizdir. Məhsulunuzun keyfiyyətinə nə qədər əmin olsanız da, yenə də müştəri şübhə ilə yanaşacaq. Sizin işiniz müştərinin bütün şübhələrini yox edəcək dərəcədə inandırıcı olmaqdır. Təsəvvür edin, müştəri sizin məhsulun keyfiyyətinə və sadaladığınız xüsusiyyətlərinə tam inanır, şirkətiniz məhsula görə 100% təminat verir və müştəri onu aldığı zaman hansı faydalar görəcəyini aydın dərk edir. Belə olan halda satışın baş tutmasına heç nə mane ola bilməz. Etibarlılığınıizi bu həddə qədər artırmaq sizin satış prosesindəki əsas missiyanızdır. Bunun üçünsə müştərinin ehtiyaclarını dəqiq müəyyən etməniz lazımdır.

Müşterinin ehtiyaclarına müraciət etmək

Hər bir müşteri bütün insanlar kimi onu hərəkətə və o cümlədən lənsisa bir məbsulu alınağa rublandıran ehtiyaclarla ınalıkdir. Siz ünsiyyətdə olduğunuz hər bir müşteri üçün məhsulunuzun hanlı ehtiyaclarını ödəyə biləcəyini dəqiq müəyyən etməlisiniz. Sonra isə onu əmin etməlisiniz ki, onun bu ehtiyaclarını qarşılığa biləcək hal-hazırda bazarda mövcud olan məhsulların ən yaxşısı məhz sizin rəklif etdiyiniz məhsuldur.

1. Pul

Hər həs daha çox pula malik olmaq istəyir. Bu, ən əsas ehtiyacdır. "Pul dünyanın fırlanmasını təmin edir". Məhsulunuzu müşterinin pul qazanmasına və ya qənaət etməsinə bağlaya biləniz, müşterinimizin ən diqqəti sizdə olacaq.

2. Təhlükəsizlik

Hər kəsin təhlükəsizlik ehtiyacı var. Bəziləri kifayət qədər pula malik olsalar, tam təhlükəsizlikdə olacaqlarını düşünlürler. Beləliklə, pul soyuq və kağız olduğu halda təhlükəsizlik çox şəxsi və isti məsalədir.

Çikaqo universitetinin araşdırmasına əsasən, insanlar müəyyən bir məhsulu əldə edəcəkləri halda keçirəcəkləri hissələrə görə məhsul alırlar. Samış etmək istəyirsizsə, müşterinin məhz bu emosional qavramasma müraciət etməlisiniz. Müştərinin cəlb edən məhsulun keyfiyyəti və xüsusiyyətləri deyil, onu aldığı zaman keçirəcəyi hissələni əsərvür etməsidir.

Özümüzün və ailəmizin istər maliyyə, istər emosional, istərsə də fiziki təhlükəsizlik hissi o qədər dərin və güclü ehtiyacdır ki, biza ondan söz açan adam dərhal diqqətimizi özünə cəmləyir. Heç kimin özünü tam azad hiss etmədiyi kimi heç kim də özünü kifayət qədər təhlükəsiz hiss etmir. Hər zaman daha artıqına ehtiyac var.

Təhlükəsizlik məhsulları və xidmətləri

Bu gün kompüter və şəbəkə təhlükəsizliyi üçün istənilən məhsulların bazası siirətlə inkişaf edir. Ev təhlükəsizliyi milyard dollarlıq sənayedir. Hər cür sağlamlıq və təhlükəsizlik şirkəti polisləri hər il milyardlarla dollar gəlir gətirir. Müştəriyə zin məhsul vasitəsi ilə daha təhlükəsiz vəziyyətdə olacağını göstərə biləniz, onun alniaq istəyini alovlaşdırılmış olarsınız.

3. Xoşlanmaq

Hər kəs başqaları tərəfindən xoşlanmaq istəyir. Biz ərtəfinizdən inşələr tərəfindən qəbul edilmək və xoşlanmaq istəyirik. Dostluğuzun, qonşularınızın və tanışlarınızın bizi sevmələrini, bize heyran olmalarını istəyirik. Sizin məhsul vasitəsi ilə müştərinizin ətrafindən insanları ona qarşı rəğbəti və seğidi necə artacaq?

4. Status və prestij

İnsanlar üçün ən güclü motivatorlardan biri status və ya şəxsi prestijdir. Biz dəyərli və vacib insan kimi tanınmaq və rəflər olmaq istəyirik. İnsanların bize baxıb malik olduqlanımıza və ya nüliyyətlərimizə heyran olmaqlanımı istəyirik.

Əlli dollar dəyərində saat aldığınızda bu sizə vaxt haqda məlumat verən bir cihaz olur. Lakin əlli dollardan baha olan bir saat aldığınızda, sadəcə, sizə vaxt haqda məlumat verən cihaz deyil, həm də ənənə əşyası alırsınız. Ətrafinizdakı insanlara sizin uğurlu biri olduğunu deyəcək şəxsi əşya alırsınız.

Yəqin ki, bütün ehtiyaclardan ən güclüsü həm başqalarına, həm də öz gözümüzdə əhəmiyyətli və dəyərli olmaq istəyidir. Məhsulunuzun müştərinin prestijini və statusunu artıracağına inandıraraq onu bu ehtiyacına toxuna bilsəniz, almaq istəyini gücləndirə bilərsiniz.

Emosiyalar qiymətləndirməni təhrif edir

Əsas emosiyaya toxuna bildiyinizdə almaq istəyi o qədər güclü ola bilər ki, qiymət məsələsi ikinci dərəcəli olar və ya ümumiyyətinə əhəmiyyətini itirə bilər. Məsələ üçün, məsələnin rəğbətini qazanmaq

istəyən kişilər rəsional xərcəninə hissini, demək olar ki, tamamən itinərlər. Buna görə də sevgi və istəyin təsiri altında əldə olundularında bəhələ zinət əşyaları, güllük bukələri və digər əhəmiyyətsiz məhsullara külli miqdarda pul xərcəlayırlar.

5. Sağlanılıq və fiziki durum.

Hər kəs çox yaşainaq və suxurlanın vəhnaq istəyir. İqdışadçılar bildirlər ki, vitamin, mineral və digər sağlamlıq məhsulları növbəti mil-yard dollarlıq sənaye olacaq. Biz hamımız daha sağlam və yaxşı formada olmaq istəyirik. Həmçinin daha enerjili olmaq istəyin'k. Eyni şeyləri ailə üzvləriniz üçün də istəyirik. Buna görə də bizim daha sağlanı və daha yaxşı formada olmayımızı təmin edə biləcək məhsullar diqqətimizi çəkir. Məhsulunuz müştərinin bu ehtiyacını ödəməyə kömək edəcəksə, satmaq şansınız dəfələrlə yüksəlmış olacaq.

6. Alqışlama və qabul etmə

Hər kəsə xas olan növbəti ehtiyac nailiyyətlərimizə görə alqışla- maq istəyidir. Avraam Linkolnun dediyi kimi: "Nailiyyəti hər kəs xoşlayır". Özüni idayərləndirmənin təriflərindən biri belədir: "Özünü nə dərəcədə təqdirəlayiq bilmək". Nəticə olaraq, kimse hansısa bir nailiyyətinə görə alqışlandıqda həmin adam özünü daha yaxşı, daha dəyərli hiss edir. Məhsulunuuzu elə təqdim edə bilsəniz ki, müştəri onu almaqla statusunu dəyişəcək və təqdirəlayiq iş gərməmiş olacaq, o zaman müştəri məhsulu almaq istəyəcək. Alqışlanmaq ehtiyacı özüni idayərləndirmə kimi daının hissə toxunduğu üçün müştərinin sizin məhsulu aldığında alqışlanacağına inandıra bilsəniz, o zaman onun qiymət və digər məsələlərlə bağlı etirazları puc olaçaq.

Müştərini sizin məhsulu aldığında alqışlanacağına inandıra bilsəniz, o zaman onun qiymət və digər məsələlərlə bağlı etirazları puc olaçaq.

7. Güc, nüfuz və populyarlıq

Bir çox chtiyaclar vardır ki, məhsulunuzun onları qarşılıya biliş cəyini nümayiş etdirə bilərsiniz. İnsanlar güc və nüfuz istəyirlər və sizin məhsulunuz vasitəsilə bunlara nail ola biləcəklərinə əmin olşalar, dərhal almağa razılaşacaqlar. Məhsulunuz adama daha nüfuzlu və daha populyar olmaq imkanı versə, onun almaq istəyi artacaq.

8. Sahənin lideri olmaq

Başqa bir ehtiyacımız zamanla ayaqlaşmaq ehtiyacıdır. Biz müasir və modern görünmək istəyirik. İş yerində və öz cəmiyyətimizdə lider və dəb müəyyən edən şəxs olmaq istəyirik. Bir çoxları sizin məhsulu, sadəcə, bazarda ən yeni məhsul olduğu üçün almaq istəyəcək. Onlar hər kəsdən qabaqda olmaq istəyirlər. Bu yeni məhsulu ilk alan və ilk istifadə edən məhz onlar olmaq istəyirlər. Müştəri segmentasiyasında bu müştəriləri “erkən qəbulədicilər” adlandırırlar. Onlar marketin 5-10%-ni təşkil edirlər. Onlar məhsulu yalnız yeniyən və fərqli olmasına görə alacaqlar.

Müştəriyə: “Bu məhsuldan istifadə edən ilk şəxs siz olacaqsınız” dediyinizdə belə müştərilərdə dərhal həmin məhsula sahib olmaq istəyi oyanır.

9. Sevgi və əməkdaşlıq

Bu gün oxşar maraqlara malik insanları birləşdirən çox sayda internet portalları var. Çünkü insanlar əməkdaşlığı və ünsiyyəti qiymətləndirirlər. İnsanlar digər və xüsusilə özlərinə oxşar insanlarınla birləşmək üçün klublara və cəmiyyətlərə üzv olurlar. Sosial fəaliyyətin əsas motivatorlarından biri sevgi və əməkdaşlıq istəyidir. Müştərinin məhsulunuz vasitəsilə daha cəlbedici olacağına inandıra biləniz, onun almaq istəyi də artacaq.

10. Şəxsi inkişaf

XXI əsrə aid olan ən böyük ehtiyaclardan biri əlavə bilik və bacarıq istəyidir. İnsanlar daha səriştəli olmaq istəyirlər. Yeni biliklər əldə etmək və öz sahələrinin ən bacarıqlı mütəxəssisi olmaq istəyir-

İst. Digərlərini qabaqlamaq istəyirlər. Həmşir şirkət daxilində, həm də bütün bazarın rəqiblərinən öndə olmaq istəyirlər.

Bir çox məhsullar inəliz özünü dərk cimə chtiyacını ödəməyə yönəltmişdir. Çünkü özünü dərk etmə və şəxsi inkişaf chtiyacı onların ciliyyəclərdən biridir. İnsanlar ola biləcəkləri maksimumu insan olduğunu hiss etmək istəyirlər. Məhsulunuzu müştərinin dala çox şəxsi nailiyyət əldə etməsinə xidmət edəcək bir məhsul kimi təqdim edə bilsəniz, o zaman müştərinin almaq istəyi daha da artacaq.

11. Şəxsi dəyişiklik

Güman ki, on abstrakt və müştərilərin on çox pul ödəməyə hazırlıdıları ehtiyac şəxsi dəyişiklik istəyidir. Müştəri sizin məhsulin onu daha böyük şəxsi nailiyyətlərə götürəcəyini və sizin məhsul sayəsində inkişaf edib yeni şəxsi səviyyələrə yüksələcəyini hiss edərsə, onun xərcləyəcəyi pulun heç bir limiti olmayacağı.

Bu yaxınlarda "Orta Qərb" istehsalat şirkətinin vitse-prezidenti ilə səhbət edirdim. O, golf həvəskarıdır. Həftədə on azı iki dəfə, məzuniyyət zamanı isə gündə on azı beş partiya golf oynayır. O deyirdi: "Mənə iki zərbəyə oyunu bitirməyi öyrədə biləcək adama nağd əlli min dollar ödəməyə hazırlam". Onu üçün vacib olan bir sahədə şəxsi bacarıq dəyişikliyinin qiyməti əlli min dollar idi.

Bəzən insanlar xarici görünüşlərini dəyişmək üçün plastik əməliyyata və ya çəkilərini itirmək üçün spa əməliyyatlarına həddən ar- uq pul ödəməyə hazır olurlar.

Şəxsi dəyişiklik sərf emosional ehtiyacdır. Əvvəlkindən daha bacarıqlı və daha yaxşı olmaq istəyi hamiya xas olan istəkdir və almaq istəyini intensif gücləndirəcək motivatordur. Məhsulunuzu hansısa bir yolla şəxsi dəyişiklik bəxş edə biləcək məhsul kimi təqdim edə bilsəniz, adətən, mütləq şəkildə satış edə bilərsiniz.

Almaq qərarları emosionaldır

Almaq qərarlarının hamısı emosional ir. Əslində gördükünüz hər biri 100% emosionaldır. Qayda belədir ki, insanlar öneş emosional

səviyyədə qərar qəbul edir, sonra həmin qərarı məntiqlə əsaslandırılar. Qərar qəbul etdikdən sonra onu məntiqlə əsaslandırmağa çalışırıınız. Hansısa bir işi məntiqə uyğun olduğu üçün görmək istədiyiniz dediyinizdə, əslində, bu işə digər işlərdən daha çox emosional yarım etmiş olduğunuzu deyirsiniz.

İnsanlar öncə emosional səviyyədə qərar qəbul edir, sonra həmin qərarı məntiqlə əsaslandırırlar.

İnsanlar çox müxtəlif emosiyalara malik olurlar. Lakin kəşf edilmişdir ki, müəyyən bir məqamda ən güclü olan emosiya adının həmin anda nə qərar verəcəyində ən böyük təsirə malik olur. Misal üçün, adam sizin məhsul vasitəsi ilə əldə edə biləcəyi inkişaf haqqda düşünür. Lakin onun bu məhsulu alarkən yalnızlığa yol vermək qorxusu inkişaf etmək istəyindən güclü ola bilər. Belə olan halda o, məhsulu almaqdan vaz keçəcək. Daha güclü emosiya daim üstünlük təşkil edəcək.

Almaq istəyini artırın!

Müştərini məhsul almaqdan yayındıran yalnızlıq qorxusunun doğruduğu neqativ emosiyaların öhdəsindən gəlməyin yeganə yolu məhsulu almaqla əldə edəcəyi üstünlüklerin doğurduğu pozitiv emosiyaları gücləndirməkdir. Almaq istəyini gücləndirinək üçün dediyiniz hər bir söz və etdiyiniz hər bir hərəkət sizi satışın uğurla bitirəsinə doğru aparır.

İtirmək qorxusunu azaltmaq

Marketinq ustası Cey Abraham yüzlərlə şirkətə məhsullarını təqdim edərkən tam təminat vermələrini məsləhət görməklə onlara milyardlarla dollar qazandırmışdır. O, “pulun qaytarılacağından da yaxşı təminat” məsləhətinə görə məşhurdur. Bu cür təklifdə müştəriyə məhsuldan razı qalmadığı halda, sadəcə, pulunun geri qaytarılacağı-

na tələbbət verilir, iistəlik, ona əlavə hədiyyələr və bonusların da veriləcəyi bildirilir.

Biznes treyninqlərimizdən biri sahibkarlıq və maliyyə məsalələri ilə bağlı bir illik tanı şəxsi və peşəkar inkişaf kursudur. Kurs əlli iki həftə sürür. Biz tələbələrin razı qalacağına təminat veririk və razı qalmayacaqları halda ödənişlərinin geri qaytarılacağına söz veririk. Üstəlik, üç min dollar dəyəri olan kitablar və audio-video materiallar onlara hədiyyə olaraq veriləcək. Bu, çox güclü təklifdir.

Bu haqda düşünmək istəmək

Müştəri sizə: "Bu haqda düşünmək üçün mənə bir az vaxt verin" dediyində, əslində, sizə iki məsələdən birini deyir. Birincisi: müştəri sizə satığınız məhsulu almaq və ona sahib olmaqdan həzz almaq niyyətində olmadığını deyir. Görünür ki, siz onda məhsulunuza sahib olmaq və əldə edə biləcəyi üstünlüklərdən faydalamaq istəyi doğura bilməmisiniz. İkincisi: müştəri sizin təsvir etdiyiniz üstünlüklərin və xüsusiyətlərin doğru olmasına inanmır. Siz ona məhsulu almaq qərarı vermək üçün kifayət qədər emosional əsas verməmisiniz. Onun itki qorxusu hələ də almaq istəyindən güclüdür.

Diqqətinizi dəyərlərdə cəmləyin!

Dəyər satmaq prosesində müştərinin məhsulu alacağı təqdirdə əldə edəcəyi üstünlüklərdən və dəyərlərdən bəhs edirsiniz. Qiyməti endirmək və ya hansısa xüsusi təkliflər etmək əvəzinə diqqətinizi dəyər formalasdırmaq üzərində cəmləyirsiniz. Müştəri yalnız məhsulu aldıqda əldə edəcəyi dəyərlərin xərcləyəcəyi pulun məbləğindən daha əhəmiyyətli olduğuna inandıqdan sonra satış baş tutacaq. Diqqətinizi aşağı qiymətdə deyil, yüksək dəyərlərdə cəmləyin.

Kiçik bizneslərə satmaq

Çox adam məhsullarını orta və ya kiçik bizneslərə satır. İşə yeni başlamış kiçik və orta sahibkarlarla işləyirlər. Belə hallarda satıcı

Telegram : @pdf_kitablar

diqqətli olmazsa, o zaman onlar qarşılardakı müştərinin necə ~~bır~~
müştəri olduğunu və nə axtardığını aydınlaşdırmadan öz məhsullen-
nin xüsusiyyətləri və keyfiyyəti haqda danışmağa aludə olarlar.

Biznesmenlər diqqətlərini satış və müştəri məmənnuniyyəti üzərin-
də cəmlədiklərinə görə uğurlu olurlar. Xırdalıqlar onları az maraq-
landırır. Maliyyə hesabatları və qeydlərini ümumi işin qaçılmaz ~~bır~~
hissəsi kimi qəbul edirlər və onları maraqlandıran əsas məsələ satış
və gəlirdir. Buna görə də satış və gəlir haqda danışın. Kompüter sa-
tan satıcı biznes sahibi ilə görüşdə kompüterin mühasibat uçotunda-
Kİ üstünlükleri barədə danışmağa başladığında biznesmen marağımı
itirir və satıcı ilə görüşə sərf etdiyi vaxtı hansısa daha faydalı bir işə
sərf edə biləcəyi haqda düşünməyə başlayır. Satıcı mühasibat işini
ümumi biznesin gəlirinə necə fayda verməsi ilə əlaqələndirə bilmə-
diyi üçün müştərinin marağını itirmiş olur.

Biznesmenləri satış və pul axını maraqlandırır. Onları narahat
edən yeganə məsələ müştəri ilə əlaqə, məhsulun çatdırılması və he-
sablarının artmasıdır. Diqqətlərini satdıqları məhsulun keyfiyyətini
artırmak üzərində cəmləyirlər. Onları yalnız gəlir və inkişaf maraq-
landırır. Əməliyyatın xırdalıqları onları maraqlandırır. Məhsulunu-
zu yaxşı satmaq üçün diqqətinizi müştərinin məhsul almasına məhz
nəyin səbəb olduğunu aydınlaşdırmaq üzərində cəmləməlisiniz.
Müştərinin hansı ehtiyaclarını qarşılıya biləcəyinizi aydınlaşdırmaq
üçün nə qədər çox vaxt sərf etsəniz, satış təqdimatınızı bir o qədər
effektiv edərsiniz.

Pərakəndə satış bizneslərinə satmaq

Məhsulu yalnız pərakəndə satış məqsədi üçün alan biznesmenləri
yalnız bir şey maraqlandırır: *təmiz gəlir*. Məhsulunu pərakəndə sa-
tış məqsədi ilə almaq istəyən biznesmenlərlə işlədiyiniz zaman onla-
rı yalnız bu əməliyyatdan əldə edəcəkləri təmiz gəlirin maraqlandır-
dığını bilməlisiniz. Məhsulun nə olması və hansı üstünlüklərə malik
olması onları maraqlandırır. Bir məhsul və ya xidmətin pərakəndə
ticarət müştərisinə təklif edə biləcəyi ən vacib fayda mənfiətin artı-
midir.

Telegram : [@pdf_kitablar](https://t.me/pdf_kitablar)

Bir məhsul və ya xidmətin pərakəndə ticarət müştəri-
sinə təklif edə biləcəyi ən vacib fayda mənfiətin artı-
midir.

İri bizneslərə satmaq

Bizneslər yalnız xərcləri azaldacaq, əlavə mənfiət gəlirəcək və ya
məhsuldarlığı artırı biləcək məhsulları alırlar. Məhsulunuz, biznes
bu sahələrdə vərə biləcəyi üstünlükleri dəqiq bilməlisiniz.

Saldığınız məhsul biznesin hansısa sahələrində xərcləri azalda-
bilər. Məhsuldarlığı artırı bilər. Avadanlıq və ya işçilərin performan-
sını yüksəldə bilər. Müştərinizin öz biznesində saus nəticələrini və
ya müştəri məmənunluğunu artırı bilər. Müştərinizi ona təklif eidiyi-
niz məhsul vasitəsi ilə öz biznesinin xərclərini azalda, məhsuldarlığı
artırı və ya hansısa bir yolla ümumi gəlirə yaxşı təsir edə biləcə-
yinə inandırıa bilsəniz, o zaman qiymətə əhəmiyyət vermədən sizdən
məhsul alacaq. Bizneslərlə işləyərkən bu sizin əsas işinizdir.

Ümumi səmərəni vurğulayın!

Bir dəfə seminarlarından birində ofis avadanlığı satışı ilə məşğul
olan bir qadın mənə dedi: "Mən görüş təyin edə bilmirəm. Mən müş-
tərlərə zəng edib ofis avadanlığı ilə bağlı konsultasiya təklif edirəm
və onlar maraqlanmadıqlarını bildirib dəstəyi asırlar".

Şirkətlərinin təcrübəsinə görə, ofislərdə konsultasiya aparmaq və
mənə yən məsləhətlər vermək imkanları olduğunda müştəriyə əbə-
miyyətli dərəcədə pula qənaət etdirmək imkanlarının olduğunu dedi.
Mən ondan müştərilərə məhz necə yanasdığını soruştum. Qادın
cavab verdi: "Salam. Mənim adım Betti Djindür. Sizi ofis avtomat-
laşdırılması xidmətindən narahat edirəm. Sizin ofisinizə gəlib bizim
bəzi avadanlıqlarımızın sizin işinizi nə qədər asanlaşdırıa biləcəyini
nümayiş etdirmək istərdim". Lakin onlar bəmişə: "Sağ olun. Ehtiyac
yoxdur. Hal-hazırda işimiz çox olduğu üçün buna vaxtımız yoxdur"
və s. bu kimi cavablar verirlər.

Sözlərinizi dəyişin!

Bu satış pəşəkarı telefonda, sadəcə, görüş təyin etmək əvəzinə satış etməyə çalışmaqla səhvə yol verirdi. Mən ona bir az fərqli da. nışmağı məsləhət gördüm: Növbəti dəfə görüş üçün zəng vuranda ofis administratoru ilə danışmaq istədiyinizi bildirin. O, telefonla ya. xınlaşlığında belə deyin: "Salam. Mənim adım Betti Diindir, ABC şirkətindən zəng vururam. Bizim şirkət ofis işlərində 20-30% qənaət edə biləcək yeni program hazırlamışdır. Cəmi 10 dəqiqəyə proqramın necə işlədiyini sizə göstərə bilərəm və siz də bunun sizə lazımlı olduğunu qərarlaşdırıbilərsiniz".

Sonra mənə, sadəcə, bu xırda dəyişiklik nəticəsində zəng etdiyi hər bir müştəri ilə görüş təyin edə bildiyini dedi. Satış dövriyyəsi iki və hətta üç dəfə artmışdı. Artıq əvvəlkindən qat-qat artıq gəlir əldə edirdi.

Onların nə istədikləri haqda danışın

Minlərlə satıcının bu prinsipi öyrəndikdən sonra uğurla istifadə etdikləri bu nəticənin səbəbi çox sadədir. İnsanları ofis avadanlığı, kompüter, xidmət, simsiz rabitə və s. maraqlandırır. Biznesmenləri yalnız pul qazanmaq və ya qənaət etmək maraqlandırır. Daha yaxşı nəticə əldə etmək və pul qazanmaq maraqlandırır.

Biznesin gəlirini artırmağın yalnız iki yolu var: satış dövriyyəsini artırmaq və xərcləri azaltmaq. Hər nə satırsınızsa, o nu gəliri artırmağa və ya xərcləri azaltmağa kömək edəcək bir vasitə kimi təqdim etməlisiniz. Ofis administratoru ilə danışırsınızsa, onu yalnız xərcləri azaltmaq maraqlandıracaq. Marketing və satış işi ilə məşğul olan bireylə danışığınızda isə onu yalnız satış dövriyyəsini artırmaq maraqlandıracaq. Əgər qarşınızdakı adam şirkətin prezidentidirsə, onu həm xərcləri azaltmaq, həm də satışı artırmaq maraqlandıracaq. Müştəri ilə görüş zamanı daim məhsul haqda onu satmaq istədiyinizdən deyil, onun müştəriyə hansı üstünlükleri verə biləcəyindən qaynaqlanaraq danışmalısınız.

Ona necə ödəniş edirlər?

İri şirkət əməkdaşlarına məhsul satmağın sırrı bələdir: ondan şirkətdə nə iş gördüyüünü və hansı nəticələrə görə cavablıch olduğunu soruşun. Onun işin in keyfiyyəti nə ilə müəyyən edilir? Əmək haqqını hansı işə görə alır? Ondan şirkət üçün hansı nəticələri əldə etməsini gözləyirlər? Onun işinə nə ilə qiymət verirlər? Bunlar soruşturulmalı və cavab alınıナh əsas suallarıdır. Əvvəldə ədediyimiz kimi, insanlar öz şəraitlərində inkişaf əldə etmək istəyirlər. Yalnız öz işlərinin inkişaf ədəcəyini anladıqlarında məhsul almağa razı olurlar. İri şirkətlərdə çalışan əməkdaşlar müəyyən bir məhsulun məhz onların cavabdeh olduğunu sahədə hansısa bir irəliləyişə səbəb olacağını anladıqlarında məhsulu almağa həvəslə olurlar.

Misal üçün, təsəvvür edin ki, satış treyningləri təqdim edirsiniz və şirkətin satış meneceri ilə görüşmüsiliniz. Bu zaman diqqatınızı şirkətin ümumi gəlininin aitacığına deyil, satışla məşğul olan adamların peşəkarlıqlarının artacığına yönəltməlisiniz. Satış meneceri ümumi gəlirdən mənfəət almır, lakin sırf satış işində baş verən inkişaf və irəliləyişə görə mükafatlandırılır. Məhz satış adamlarının əldə ədəcəkləri üstünlükler haqda danışın.

Biznes şəxsi mənfaətə qarşı

Satış ekspertləri çox zaman "biznes qazancı"nı "şəxsi qazanc"dan fərqləndirirlər. Biznes qazancı şirkətin sizin məhsuldan istifadə nəticəsində əldə etdiyi mənfaətdir. Şəxsi qazanc isə şirkətin sizin məhsuldan istifadəsi nəticəsində qarşınızda oturan adının əldə ədəcəyi mənfaətdir. İnsanlar hər iki sahədə qazanc görməyənə kimi sizin məhsulu almayıacaqlar. Adının sizin məhsul vasitəsi ilə necə mükafat qazanacağını, gəlinini artıracağını və ya şirkətin digər əməkdaşları arasında daha hörmətli və nüfuzlu olacağını müəyyən etmək üçün lazımlı olan qədər vaxt sərf edin. Almaq qərarını verən məhz bu faktor ola bilər.

Əsas ehtiyacları müəyyən etmək

Əsas ehtiyacların müəyyən edilməsində başlıca faktor ~~bacanqış suallar vermek və cavabları diqqətlə dinləməkdir.~~ Uğurlu satıcılar daha çox dinləməyə üstünlük verərək, müştərinin daha çox danışma imkan yaratırlar. Nə qədər çox sual versəniz və ~~diqqətlə dinləsəniz, müştəri bir o qədər həvəslə danışar.~~

İnsanlar daha çox özləri haqda düşüñürler. Nə baş ~~verməsində~~ asılı olınayaraq, insanlar gün ərzində, əsasən, özləri və öz ~~problem ləri~~ haqqında düşüñürler. Hər kəs üçün vacib olan inəsələ ~~nədir~~, bəyin; ~~daim omuyla məşğul olur.~~ Sual verdiyinizdə və diqqətlə ~~dinlə~~ diyinizdə bu düşüncələri işə sahniş olursunuz.

Freyd yixılması

Psixoanalizdə bunu Freyd yixılması adlandırırlar. Psixoloqlar müəyyən etmişdirlər ki, insan özü haqda sərbəst danışarkən sonradan yuxarıdır. Hal-hazırda nə haqda düşündüyünü asanlıqla bürüne ~~verəcət~~ Psixoloqun işi pasientin özü haqda rabatlıqla danışmasında ~~imk~~ verəcək şərait yaratmaqdır.

Eyni qayda ilə siz də səyahət edən ~~satış psixologusunuz~~. Sizində işiniz rabat şərait yaratmaqdır. Yaxşı suallar verməli və müştərinin cavablarına diqqətlə qulaq asmalısınız. Qabağa əyilirsiniz, başınıza tərpədirsiniz, gülümsəyirsiniz və üz mimikalarınızla müştəriyi omu diqqətlə dinlədiyinizi bəlli edirsiniz.

Açıq suallardan istifadə edin!

Müştərinin sərbəst danışığa sövq etməyin və daha çox informasiya almağın ən yaxşı yolu *açıq suallar vermekdir*. Bunlar *nə, nə rəda, nəcə, nə zaman, kim, nə üçün və hansı* sual əvəzlikləri ilə başlayan suallardır. Bu suallara, sadəcə, "bəli" və ya "xeyr" cavabı verinək olmur. Daha ətraflı izahat tələb edirlər ki, bu da sizə müştərinin ehtiyaclarını və motivini daha yaxşı anlamağa imkan verir.

Bələ bir qayda var: Danışmaq satmaq deyil. Yalnız sual vermekle satmaq olar. Məhsulunuz haqda danışmaq üçün heç bir yaradıcılıq

lazım deyil. Lakin təklifinizi gücləndirmək üçün effektiv sənədlər se-
riyası yaratmaq isə yaradıcılıq tələb edir.
Bu gün insanlar onlara nəyinsə satılmasının istəmirət. Məhsulu
almak istəyə bilarlər, lakin həmin məhsulun onlara satılmasını iste-
mildər. Müştəri satıcıının onun almaq qərarı qəbul etməsinə təzyiq
göstərməyə çalışdığı an qapanır və satıcıının istənilən formada səyli-
nə qarşı müdafiə olunmağa başlayır. Və bütün satış prosesinə olan
marağını itirir.

Sual verən adam nəzarət edir

Bir qayda olaraq, kim ki sual verir, ünsiyyəti də o idarə edir. Sual-
lara cavab verən adam ona sual verən adam tərəfindən idarə olunur.
Sual verdiyinizdə və cavabları diqqətlə dinlədiyinizdə satış ünsiy-
yəminin axınınu idarə edirsiniz ki, yaxşı satış ünsiyyəti də məhz belə
olmalıdır. Müştərinin sualına cavab olaraq danışmağa başladığınızda
isə ünsiyyəti müştəri götürmüş olur. Müştəri sizə sual ver-
diyində dərhal suala cavab vermək əvəzinə (satıcıların çoxu məhz
bu cür edir) bir anlıq fasilə verin, nəfəsinizi dərin və deyin: "Çox
yaxşı sualdır. Gəlin mən sizə cavab vermədən öncə sizə belə bir sual
verim". Yəni siz suali qəbul edirsiniz. Lakin bunun ardından öz su-
alınızı verməklə nəzarəti yenidən öz əlinizə alırsınız. Bir neçə dəfə
belə etdikdən sonra bu o qədər təbii və avtomatik olacaq ki, müştəri,
ümumiyyətlə, nə baş verdiyini anlamayacaq. Və siz ünsiyyəti nə-
zarət edəcəksiniz.

Özünüüzü düzgün mövqeyə qoyun

Bu gün ən yaxşı saçıclar özlərini satıcıdan çox müştərinin mə-
ləhatçısı və konsultantı kimi aparırlar. Konsulant olaraq sizin işiniz
öz məhsulunuz və ya xidmətiniz vasitəsi ilə müştərinin problemlə-
rinin həll edilməsində yardımçı olmaqdır. Ən yaxşı satış məsləbat-
çuları bütün diqqətlərini müştərinin problemlərini müəyyən etməyə
yönəldirlər. Və bunun ardından müştəriyə öz məhsulları vasitəsi ilə
bu problemlərin həllində kömək ola biləcəklərini izah edirlər.

Özünüzü satıcı deyil, *dost* mövqeyinə qoyun, sadəcə, *satış etmək istəyən* biri kiñi deyil, *məsləhətçi* kimi davranışın. Özünüzü *daha çox yardımçı* kimi görün. Müştərinin ehtiyaclarını tam *anlamaq üçün* vaxt sərf edin və sonra müştərinizə məhsul və ya *xidmətiniz vasitəsi* ilə necə kömək edə biləcəyinizi izah edin.

Öyrən və öyrət

Özünüzü *müəllim* yerinə qoyun. Sual verdiyinizdə müştərinin ehtiyaclarını öyrənirsiniz. Danışığınızda isə müştəriyə məhsulunuzun ona hansı faydaları verəcəyini öyrədirsiniz. Hər bir satış danışığında *dost*, *məsləhətçi* və *müəllim* kimi yanaşığınızda satış prosesindəki gərginliyi əhəmiyyətli dərəcədə azaltmış olursunuz. Uğursuzluq və etirazla üzləşmək ehtimalını dramatik şəkildə azaltmış olacaqsınız. Həm siz, həm də müştəriniz özünü rahat hiss edəcək.

Hər bir satış danışığına dost, məsləhətçi və müəllim kimi yanaşığınızda satış prosesindəki gərginliyi əhəmiyyətli dərəcədə azaltmış olursunuz.

Fasilə edin və dinləyin

Satış sözlərlə, alış isə sükutla baş tutur. Satıcıların çoxu həyəcanlı olduqlarından çox sürətlə və çox ucadan danışırlar. Sükut olduğunda özlərini narahat hiss edirlər. Hər bir boşluğu məhsul haqda hansı məlumatı verinəklə doldurmağa borclu olduqlarını düşünürələr. Lakin bu, belə deyil.

Müştəriyə sual verdiyinizdə və məhsul barədə müəyyən məlumat verdiyinizdə arada müəyyən qədər sükut olmasına imkan verin. Müştərinin sizin sözlərinizi qavramasma və analiz etməsinə imkan verin. Tələsməyin. Sakit və rahat olun. Satış prosesinin öz-özüne təzyiqsiz açılmasına şərait yaradın. Bu, müştərinin almaq qərarını məsi üçün yaxşı şərait yaradır.

İdeyanızı inkişaf kimi təqdim edin

İnsanlar müəyyən mənada məzəli olurlar. Onlar bəzi şeylərin inkişaf etməsini, eyni zamanda da, dəyişməz qalmasını istəyirlər. Az sayda adam nəyisə tam yeni şəkildə istəyir. Lakin marketdə tam yeni olan bir məhsul risklərlə doludur. Onun işləyib-işləməyəcəyi hələ tam sübut olunmamışdır. Pulunu itirmək təhlükəsi var. Buna görə da, bəzi müştərilər yeni məhsulları dərhal almayıb müşahidə etməyi üstün tuturlar. Məhsulun praktikada sınaqdan keçməsini və özünü təsdiq etməsini gözləyirlər. Yeni məhsul satığınız zaman bu təbii müqavimətin öhdəsindən gəlmək üçün məhsulu tam yeni bir məhsul kimi deyil “inkişaf etdirilmiş” kimi təqdim etmək lazımdır. Yeni xüsusiyyətləri texnologiyanın inkişafı ilə əlaqələndirin, irəli atılmış addım kimi təklif edin.

Həqiqəti söyləyin

Müştərilər məhsul və ya xidmət haqqında sadə həqiqəti bilmək istayırlar. Həyatlarına və bizneslərinə necə fayda verəcəyi haqda doğru informasiya almaq istəyirlər. Və eyni zamanda hansısa bir təzyiq n olmasını istəmirlər. Nə qədər rahat və arxayı olsanız, diqqətinizi müştərinin ehtiyaclarını qarşılıamağa yönəltsəniz, müştəri də bir o qədər rahat olar. Məhsulunuzun müştəri üçün nələr edə biləcəyini sadə həqiqət olaraq izah etdiyinizdə müştəri üçün almaq qərarı vermək bir o qədər asan olar.

Müştərilər həyatlarını daha rahat yaşamaq və işlərini daha effektiv görmək üçün səmimi məsləhət axtarırlar. Diqqətinizi müştəriyə kömək etmək üzərində nə qədər çox cəmləsəniz, sizin üçün satmaq, müştəri üçünsə almaq bir o qədər asan olar.

Keyfiyyət kifayət etmir

Saticıların çoxu *keyfiyyət* məsələsində ilışırlar. Müştərini məhsulu almağa sövq etmək üçün istifadə etdikləri əsas arqument *keyfiyyət* olur. Lakin *keyfiyyət* heç zaman almaq üçün əsas səbəb olmur. *Keyfiyyət* məntiqi arqumentdir. İnsanlar məhsulu həmişə emosional səviyyədə alırlar, *keyfiyyət* isə məntiqə əsaslanır.

Daha vacib olan isə *faydadır*. Satıcı: “Bizim məhsul bazaradakı keyfiyyətli məhsuldur” dediyində bu, heç bir əhəmiyyət kəsb etmir. Müştərini maraqlandıran əsas məsələ bu məhsulun onun işinə yarayağıdır. Məhsul mənə lazım olan işi görəcək? Mənim ehtiyaclannı üçün yararlıdır? Siz Rolls Roys və ya Mersedesin yüksək keyfiyyətli avtomobil olduğunu deyə bilərsiniz. Lakin adama, sadəcə, işə və evə getmək üçün nəqliyyat lazımdırsa, o zaman onun bu bahalı avtomobilərə pul xərcləməsinə ehtiyac yoxdur. Burada keyfiyyət arqument deyil.

Keyfiyyət və qiymət müqayisəsi

Keyfiyyəti arqument kimi istifadə edə biləcəyiniz yeganə məqam yüksək qiymətli məhsulunu ucuz məhsulla müqayisə etdiyinizdir. Müştəriyə nə üçün ucuz qiymətə deyil, yüksək keyfiyyətə üstünlük verməli olduğunu izah etməlisiniz. Sizin məhsulunuzun yüksək keyfiyyətli olduğundan müştəriyə daha çox fayda verəcəyini sübut etməlisiniz. Alyaskada qarınobil satırsınızsa, burada keyfiyyət önəm kəsb edir. Qışda Alyaskanın ucqar meşələrində qar mobil ilə səyahət edərkən aşağı keyfiyyətli olması üzündən onun sizi yolda qoyması həyatınız bahasına başa gələ bilər. Buna görə də yüksək keyfiyyət ucuz qiymətdən daha önemlidir. Kiməsə Saxada sürünlək üçün avtomobil satırsınızsa, bunun da yüksək keyfiyyətdə olması mütləqdir.

Məhsulunuzun keyfiyyətinin nə üçün önəmli olmasına izah edin

Məhsulun müştəri üçün lazım olan işi görməsindən ötrü əlavə keyfiyyətə ehtiyac yoxdursa, bu zaman keyfiyyət üstünlük sayila bilməz. Məhsulunuzun keyfiyyəti haqda danışarkən onun müştəriyə bilavasitə hansı faydaları verəcəyini qeyd etməlisiniz. Müştəri yüksək keyfiyyət üçün artıq pul ödəməsi ilə məhsuldan daha yaxşı nəticələr əldə edəcəyi arasında əlaqə görməlidir.

Bütün müştərilər özlərinə belə bir sual verirlər: “*Nə olsun?*” Müştəriyə məhsulunuz haqqında hər nə desəniz, təsəvvür edin ki, o sizə baxır və “*Nə olsun?*” deyə soruşur. Müştərini maraqlandıran yeganə

məsələ onun hansı faydanı əldə etməsidir. Sizin dənişdiğiniz bu xüsusiyyətin mənə hansı faydası olacaq? Müştəriyə dənişdiğiniz hər bir xüsusiyyətin ona hansı faydaları verəcəyini anlamasından əmin olsun.

Müştəriyə məhsulunuz haqqında hər nə desəniz, təsəvvür edin ki, o sizə baxır və "Nə olsun?" deyə soruşur.

Uyğunluq hər şeydən öndə gəlir

Müştəriyə təqdim etdiyiniz məhsul onun hazırlı ehtiyaclarını ödəmək üçün ən uyğun məhsul olmalıdır. Uyğunluğun keyfiyyətdən daha vacib olmasının bariz nümunəsi yapon avtomobilləridir. Onların davamlı olmasını və illərlə nasaz işləməsini hər kəs bilir. Qiymətlərinin münasib olması onları daha çox sürücü üçün uyğun edir. Onlar həmçinin yanacaq işlətmək əlavəmdən da münasibdirlər. Və bütün bunlardan əlavə, yapon avtomobilləri yüksək keyfiyyətə malikdir.

Keyfiyyət həmişə uyğunluq və münasiblikdən sonra gəlir. Buna görə də müştəriyə təqdim etdiyiniz məhsulun onun üçün hal-hazırda ən yaxşı məhsul olduğunu izah etmədən əvvəl suallar verərək onun ehtiyaclarını müəyyən etmək vacibdir.

Hər şeyin əhəmiyyəti var

Satış işində ən əsas prinsip belədir: *hər şeyin əhəmiyyəti var!* Etdiyiniz hər şey yə fayda verir, ya da zərər gətirir. Nəsə əlavə edir, ya da nəsə qoparır. Sizi uğurlu satış sonluğuna aparır, ya da uzaqlaşdırır. Heç nə təsisiz ötüşmür. Satış işində və hər cür insan münasibətlərində "*halo effekti*" vardır. Sizin təqdimatınız yüksək keyfiyyətlidirsə, müştərilər məhsulun da yüksək keyfiyyətli olduğunu düşünürlər. Bir yaxşı təəssürat sizə "*halo effekti*" vasitəsilə keyfiyyət və peşəkarlıq haqda da yaxşı təəssürat formalasdırmağa imkan verir. Və hər şeyin əsiri vardır.

Görünüşünüz əhəmiyyət kəsb edir, həm də çox...

Bu baxımdan sizin görünüşünüz də məhsulun hansı olmasından xəbər verir. Şirkətinizi n müştəri ilə bütün əlaqəsi keyfiyyət hallarında yalnız sizdən ibarət olur. Buna görə də, ~~görünüşünüz~~ faktordur. Bu, müştərinin əminliyə olan cəhətiyacınıñ ödəyiñ faktorudur. Bu, müştərinin əminliyə olan cəhətiyacınıñ ödəyiñ faktordur.

Müştəri ilə görüsünüz zamanı ilkin təəssürat 95% hallardə ~~siz~~ geyiminizlə formalaşır. Çünkü geyim sizin bədəninizin 95%-ni ~~əhəmiyyət~~ edir. Yaxşı geyindiyiñizdə və görkəminiz saliqəli olduğundə ~~müştəri~~ sizin yaxşı şirkətdə işlədiyiñizi və təqdim edəcəyiniz ~~məhsulun~~ yaxşı olacağınızı cəhətmal edir. Bütün bunların üzərinə ~~siznəzzakatlı~~ punktual və pozitiv olduğunuzda "halo effekti" nəticəsində ~~mətbə~~ haqda xoş təəssürat formalaşdırılmış olursunuz.

Və əksinə, satıcı görüşə gecikdiyində, hazırlıqsız olduğunda və saliqəsiz geyindiyində müştəri dərhal neqativ düşüñməyə başlıyır. Bu cür satıcının ikinci dərəcəli şirkətdə işlədiyini və təqdim edəcəyi məhsulun o qədər də yüksək keyfiyyətli olmayacağından şübhədir.

Ən yaxşı şirkətlər

Ən yaxşı şirkətlər ən bacarıq və ən yaxşı görkəmə malik şirkətlərdir. IBM və HP kimi şirkətlər satıcıları işə götürən bir neçə dəfə misahibə edərək onların uyğun adam olduğunu qıqlaşdırırlar. Satıcının nə qədər mədəni olduğunu və cəmiyyətdə özünüñ neçə apardığını görmək üçün onu nahara dəvət edirlər. Alınmış yığıncaqlara dəvət edib ailədə münasibətlərinin neçə olduğunu şahidə edirlər. Satıcılarla həm individual, həm də qrup şəklində sahibələr keçirirlər. Alıcıının almaq qərarına təsir edəcək ən böyük faktorun satıcının doğurduğu təəssürat olduğunu bilirlər.

Birinci və ikinci dərəcəli ehtiyacları müəyyən edin

Məhsulunuzun qarşılıya biləcəyi birinci və ikinci dərəcəli ehtiyacları müəyyən edin və müştəriyə nümayiş etdirin. Bunun üçün yaxşı suallar verin və cavabları diqqətlə dinleyin. Gec-terz ^{müştəri}

maraqlanacaq və məhsulun ona hansı faydalari verəcəyinə dair sual-jar verəcək. Bu da sizin üçün satmaq şansıdır.

Misal üçün, kompüter və biznes üçün program təminatı satışında yetkin satıcılar, adətən, avadanlığın necə işləməsini izah etməyə xeyli vaxt sərf edirlər. Müştəri üçün isə bu, maraqlı deyil. Onu maraqlandırın inəsələ inəhsula ödədiyi pulun qarşılığını alabiliacəyidir. Məhsulun lazımlı olan işi görəcəyinə nə qədər əmin ola bilər? Məhsulu almaq qə arınnı ağıllı biznes qərarı olub-olmadığını düşünür.

Onu diqqət mərkəzinə qoyun

Özünüz barədə düşünmək əvəzinə bütün diqqətinizi müştərinizin üzərində cəmləyin. Bir zaman kəsiyində yalnız bir şey haqqda düşünə bildiyiniz üçün özünüzdən çox müştəriniz haqda düşünsəniz, bir o qədər rahat olarsınız, müştəri də bир o qədər pozitiv olar. Satış prosesində gərginlik hiss etdiyinizdə dərhal müştərinizə onun özü və ya biznesi ilə bağlı sual verin və cavabını diqqətlə dinleyin.

Təsəvvür edin ki, müştəri ilə qaranlıq bir otaqdasınız. Masanın üzərində yalnız bir lampa var. O lampa isə səslə işə düşür. Hər kim danışırsa, lampa həmin adamı işıqlandırır. Kim daha çox işıqlanma-lıdır? Siz, yoxsa müştəri? Bu prosesdə müştəri ən vacib adam olduğundan lampa daha çox onu işıqlandırmadır. Müştəri hər dəfə danışıb sizin suallarınızı cavablandırıǵında lampa onu işıqlandıracaq. Siz onun haqqında, onun problemləri, ehtiyacları və maraqları haqqında danışdırıǵınızda da lampa onu işıqlandıracaq. Özünüz haqda danışmağa başladığınızda isə lampa dərhal sizi işıqlandıracaq. Müştəri isə bütün bu zamanı qaranlıqda qalacaq. Müştəri nə qədər çox işıqlanarsa, satışın uğurlu bitmə ehtimalı da bir o qədər çox olar. Siz özünüz daha çox işıqlansanız, satışın baş tutma ehtimah bir o qədər azalacaq.

Müştərilər səmərə və çözüm alırlar

İnsanlar məhsulu almırlar, səmərəni alılar. Problemlərinin çözüm yolunu alırlar. Ehtiyaclarını ödəmək üçün vasitə alırlar. Və yenə də

bütün diqqəlinizi müştərinin üzərində cəmləyin. Suallar ~~verin. Bə~~
sahada hansı işlə məşğıl olursunuz? Galəcəyə hansı planlarınız var.
Şəhərli cühlığınız olsaydı, bu sahada hansı dəyişikliklər edərdimiz
və s. Sual verən adamı nəzarət edir.

Almaq və ya almamıaq üçün sahəbəkər

Hər bir satışda müştərinin axtardığı həllədici üstünlük var. Məhsul
sulu almadan öncə müştəri bu üstünlüyü qazanacağına emin olma-
dır. Sizin işiniz öncə müştəri üçün hə üstünlüğün nə olduğunu ay-
dınalaşdırmaq, sonra isə onu hə üstünlüyü əldə etdi biliəcəyinə inan-
dırmaqdır.

Eyni zamanda, müştərinin məhsul almamasına mane olan həllədici
etiraz vardır. Bu etirazın nə olmasını müəyyən etmək və onu düzgün
qaydada cavablandırmaq mütləqdir.

Diqqətinizi yüksəkəndəki 20%-də cəmləyin

Biz əvvəldə 80/20 qaydası haqqında söz açmışdık. Sizin məhsul-
lunuuzu almaq məsələsində də 80/20 qaydası keçərlidir. Məhsulunu
almaq qərarının tam 80%-i müştəri üçün sadaladığınız əsaslı yüksəklər
20%-i hesabına veriləcək. Bəzən bu nisbət 90/10 olur. Sizin işiniz
həm 20 və ya 10%-ə daxil olan üstünlükleri müəyyən etməkdir.
Əgər siz müştəriyə yerdə qalan 80% üstünlük haqda həddən artı,
çox da olsanız, satış prosesini xələr gətirniş olarsınız. Məhsul-
nuz 80% üstünlüklerinə görə dünyadan ən yaxşı məhsulu olsa belə
müştərinin məhsulu alması üçün həcəb səbəbi olmayıcaq.

Lakin diqqətinizi 20-10% üstünlükdə cəmləyə bilsəniz və mə-
tənni bu üstünlüklardan tam faydalana biliəcəyinə inandırıra bilsəniz
satışın baş tutma ehtimalı yüksəlmış olacaq.

"Qaynar düymə" satışı

Bu bizi ən effektiv satış üsullarından birinə göstərir. O, "qaynar
düymə" adlanır və uğurlu satıcılar tərəfindən döñə-döñə tətbiq edilir.
Olduqca sadədir. Sual verinək və cavabları diqqətlə dinləmək
sində siz, nəhayət, "qaynar düymə"ni – müştəriyin sizin məhsuldu-

axtardığı əsas üstünlüyü müəyyən edirsiniz. Sonra bütün dıqqətinizi müştərinin bəmin üstünlüyü əldə edə biləcəyinə inandırmağa yönəl dirsiniz. "Qaynar düymə" satışının uğuru müştərinin almaq üçün ən vacib səbəbinin üzə çıxarınaq bacarığından asılıdır. Sonra bunu döndə dənə təkər edirsiniz.

Dıqqətinizi bu əsas üstünlük əsasında satmağa yönəldin. Müştərini bu əsas üstünlüyü əldə edəcəyinə inandırınaq üçün əlinizdən gələni edin. Bütün qərarı bu sualın üzərində cəmləyin. "Qaynar düymə"ni döndə-dənə basın.

"Qaynar düymə"ni necə aşkar edirsiniz? Sadəcə, sual verin, xüsus da, müştəri tərəddüb edərkən: "Əgər gələcəkdə nə zamansa bu məhsulu almaq qərarına gəlsəniz, sizi buna nə sövq etmiş olar?" Sonra isə susub müştərinin cavabını gözləyin.

Bunu nəzəri sual etsəniz, müştəri çox zaman belə cavab verəcək: "Əgər nə zamansa bu məhsulu almaq qərarına gəlsəm, səbəb... "qaynar düymə" olar..." Freyd sürüşməsi həmi, bu, əksər hallarda müştərinin ağızından çıxacaq. Bundan sonra sizin borcunuz müştəri ni həmin üstünlüyü əldə edə biləcəyinə inandırmaqdır.

Sürətli, ucuz market araşdırması

Qısa müddətdə sizin gəlinizi iki dəfə artırı biləcək güclü bir tapşırıq var. Son on müştərinizin siyahısını tutun. Onlara zəng edin və deyin: "Cənab müştəri, sizə zəng edib, sadəcə, demək istiyordim ki, sizin bizi məhsulu seçmeyinizi və almağınızı yüksək dəyərləndirirəm. İşləriniz necə gedir? Sizə hansısa bir işdə kömək edə bilərəmmi?" Müştəri sizə nə isə sual verə bilər və ya məhsulla bağlı hansısa fikrini bildirət. Belə olan halda dərhal tədbir görəcəyinizi söz verin. Sonra müştəriyə sual verin: "Cənab müştəri, size bir sual verə bilərəm? Eyni məhsusu başqa şirkətdən də ala bilərdiniz. Nə üçün məhz bizi seçdiyinizi deyə bilərsiniz?" Bu, çox güclü market araşdırma sualıdır. Müşəffiməl süküta riyat edin. Müştərinin düşünməsi üçün imkan yaradın. Mane olmayıñ.

Büyük kəf
Bələ bir həyətəmiz kəşf edinəksiniz. Əvvəlki on müşterini zəng etsəniz, onlardan toxunmən sekkizi sizi seçməklərinə təxmin nən cini sabab dəyəcəklər. Əksər hallarda siz bu sababdan, ümumiyyətlə, xəbərsiz olmusunuz. Cavab hər nə olarsa, onu qeyd edin. Bundan sonra hər dəfə yeni müştəri ilə görüşdүyünüzdə ona müraciət deyin: “Ən yaxşı müşterilərimin çoxu bizi seçməklərinə təşəbbüs...” deyin: “Ən yaxşı müşterilərimin çoxu bizi seçməklərinə təşəbbüs...”.... göstərirler. Bu sizin üçün vacib məsələdir!”

Çiçəklənən albalı ağacı

Bir cütlüyü ev göstərən makler haqda rəvayət var. Ev o qədər də gözəl ev deyildi və onlar evə gəldiklərində qadın evin qəşiq-nə o qədər də diqqət yetirəndən arxa bağçaya – ciçəklənən gözəl albalı ağacının olduğu yerdə gedirlər. “Harri, ciçəklənən ağaca bax! Uşaq vaxtı bizim də həyatımızdə albalı ağacı var idi. Mən həmişə ciçəklənən albalı ağacı olın evdə yaşamaq istəmişəm”, – deya qadın sevinclə bildirir. Onlar maklerlə birlikdə avtomobildən düşüb evə baxmağa gedirlər. Qadının dedikləri maklerin diqqətini çəkmişdi. Hərbi evə smayıcı nəzərlərlə baxır. “Deyəsan evdə təmir işləri aparmalı olacaq”. Makler onunla razılaşaraq: “Bəli, elədir” – deyir. Sonra dərhal əlavə edir: “Lakin buradan – qonaq otağından pəncərəyə baxdıqda bir baş ciçəklənən albalı ağacını görmək olur”. Qadın dərhal pəncərədən baxır və həyatında ciçəklənən albalı ağacını görüb güllümsəyir. Makler ev almaq məsələsində əsas şər verənин mahz qadın olduğunu bilir. Və diqqətini onun üzərinə cəmləyir. Mətbəxə keçirlər və Harri deyir: “Mətbəx bir az kiçikdir, mebel də köhnədir”. Satıcı yənə də razılaşaraq: “Bəli, elədir. Lakin salathazı rəyarkən pəncərədən boylandıqda ciçəklənən albalı ağacını görmək olar”, – deyir. Sonra onlar ikinci mərtəbəyə qalxırlar və bu dəfə də Harri yataq otaqlarının kiçik olmasından gileyirlər. Mətbəxə cavab verir: “Bəli, elədir. Lakin yataq otaqlarının hamısından ciçəklənən albalı ağacının yerleşdiyi bağçaya pəncərə açılır”. Onlar evi gəzdikcə qadın ciçəklənən albalı ağacına o qədər

hər tən olsur ki, başqa heç nə göpmək iqtidarında ola bilmir. Almaq
şəxsiyyəti verilimişdir. Onlar evi ona görə almışdalar ki, makler "qaynar
məhsul" ni tapmışdı: çiçəklənən albalı ağacı.

Satığınız hər bir məhsulda "çiçəklənən albalı ağacı" vardır.

Satığınız hər bir məhsulda "çiçəklənən albalı ağacı" vardır. Qar-

şınadakı adamın satığınız məhsulun həqiqi müştərisidirsə, o zaman
məhsulunuzda onu məaqləndirən hansısa bir xüsusiyyət vardır. Bu,
məşterinin, həqiqətən də, malik olmaq istədiyi bir üstünlükdür. Sual-

lar vermeklə, diqqətlə dinləməklə bunun nə olduğunu mənyeyən edin
və sonra məşterinin sizdən məhsul aldığı halda bu üstünlüyü əldə
edcəyinə inandırın.

TAPŞIRIQ:

- 1. Müştərinin məhsulunuz vasitəsi ilə qarşılana biləcək ehtiyaclarının siyahısını tutun; siyahını müştəri üçün vaciblik ardıcılılığı ilə sıralayın. Təqdimatınızı və bütün satışı bu ehtiyaclar əsasında qurun.**
- 2. Məmənun müştəriləriniz arasında daimi market anlaşdırması aparın; sizin məhsulu məhz hansı üstünlüklərə əsasən aldıqlarını müəyyən edin.**
- 3. Biznes müştərilərinizin axtardıqları ən vacib üstünlüyü müəyyən edin və bu üstünlüyü hər bir satış danışığında izah etmək üçün üsul formalaşdırın.**
- 4. Satdığınız məhsuldan müştərinin əldə edəcəyi əsas səmərəni və məhsulu aldığı zaman qarşılaşa biləcəyi əsas riskləri müəyyən edin; onları dönə-dönə təkrar edin.**
- 5. Uğur üçün geyinin; yaxşı biznes geyiminə dair kitablıar oxuyun və oxuduqlarınıza dəqiqliklə əməl edin ki, müştərilərlə görüş zamanı əsl peşəkar olduğunu gösterə biləsiniz.**
- 6. Satış danışığını idarə etmək və müştərinin həqiqi ehtiyaclarını üzə çıxarmaq üçün açıq suallar seriyası hazırlayın; sual vermək və diqqətlə dinləməklə onun işıqlanmasını təmin edin.**
- 7. Hər bir müştəri ilə görüşdə özünüzü dost, məsləhətçi və müəllim mövqeyinə qoyun; diqqətinizi satmaq üzərində deyil, kömək etmək və öyrətmək üzərində cəmləyin.**

Başqalarına kömək etməklə biz, əslində, özümüzə kömək etmiş oluruq, çünkü verdiyimiz hər şey dairəni qapayırlar və bizim özümüzə qayıdır.

FLORA EDWARDS

IV

YARADICI SATIŞ

*Uğurlu biznes qurmaq isteyən şəxs təsəvvüra malik olmalıdır.
Hər şeyi xəyalında canlandırb görə bilməlidir.*

CARLZ ŞVAB

Yaradıcılıq bütün uğurlu satıcıların təbii xüsusiyyətidir. Xoşbəxtlikdən sizin yaradıcılıq səviyyəniz əsas etibarı ilə özü-nütesəvvürünüzdən və yaradıcılıq məsələlərinde özünüz haqda hansı fikirdə olmağınız və nə düşünməyinizdən asılıdır. Bu o deməkdir ki, yaradıcılıq qabiliyyətinizi istədiyiniz səviyyəyə kimi inkişaf etdirə bilərsiniz.

Yaradıcılıq daim istifadə etdiyiniz və nümayiş etdirdiyiniz bir şeydir. Müştəri ilə görüşə gedərkən tixaclardan yayınmaq və alternativ yollardan istifadə etdiyiniz zaman yüksək səviyyədə yaradıcılıqdan istifadə etmiş olursunuz. Yeni məhsulunuzun təqdimatını keçirmək üçün müxtəlif tədbirlər təşkil edərkən yaradıcılıq qabiliyyətinizdən istifadə edirsiniz. Bir adamı müxtəlif yollarla məhsulunuzun yaxşı və faydalı olmasına inandınnağa çalışarkən yaradıcılıq qabiliyyətiздən istifadə edirsiniz. Hətta səhərlər ge-

yindikdə köynəyinizi kostyumunuza, qalstukunuzu köynəyinize və kəmərinizi ayaqqabınıza uyğun seçərkən belə yaradıcılığınızdan istifadə edirsiniz.

İnamlarınız sizin reallığınıza çevrilir

İşin pis tərəfi isə odur ki, insanların çoxu özlərini yaradıcı hesab etmir. Onlar yaradıcılıq qabiliyyətini yalnız mükəmməl nəşr əsəri yazmaq və ya gözəl şəkil çəkintəklə əlaqələndirirlər. Həlbuki, yaradıcılığın ən yaxşı ifadəsi “inqisaf” olardı. Fərqli yanaşma nəticəsində müəyyən şəyləri yaxşılaşdırığınızda yaradıcılıqdan istifadə edirsiniz və çox zaman bu, yüksək səviyyədə olur.

Özünütəsəvvürünüzün müəyyən roluna görə, özünüzə nə qədər çox inansanız, bir o qədər çox yaradıcı ideyalar düşünə bilərsiniz. Satış zamanı əvvəllər biznesin olmadığı yerdə biznes yaradırsınız. Müştəri toplamaq, etibar qazanmaq, ehtiyacları müəyyən etmək, çıxış yolları təklif etmək, etirazları cavablandırmaq, satışı bağlamaq və müştərinin sizi tanıldığı insanlara da tövsiyə etməsinə nail olmaq mürəkkəb yaradıcı yanaşma tələb edir.

Yaradıcılığı stimullaşdırmağın üç yolu

Yaradıcılıq üç əsas faktorla stimullaşdırılır: aydın məqsədlər, problemlərin təzyiqi, cəmlənmiş suallar. Bunların hər birindən mümkün qədər çox istifadə etməlisiniz. Aydın spesifik bir məqsədə nail olmaq istəyiniz nə qədər güclü olarsa, ona nail olmaq üçün müxtəlif yollar tapmaqda da bir o qədər yaradıcı olarsınız. Təzyiqi altda olduğunuz problemi həll etməkdə nə qədər qətiyyətli olsanız, onun həlli üçün yollar və vasitələr tapmaqda da bir o qədər yaradıcı olarsınız.

Özünüzə nə qədər çox cəmlənmiş və spesifik suallar versəniz, onları cavablandırınaq üçün bir o qədər yaradıcı olarsınız. Beyninizin maksimum gücü ilə çalışması üçün bu üç vasitədən daima istifadə etməlisiniz.

Yaradıcı düşünmədən praktikada istifadə edin
Satış işində bir neçə sahə vardır ki, siz daimi təkrarlama vasitəsilə yaradıcı düşünmənizi inkişaf etdirə bilərsiniz. Bu sahələrdə nə qədər yaradıcı olsanız, bir o qədər çox pul qazana bilərsiniz.

Yaradıcılığınızı tətbiq edəcəyiniz ilk sahə müştəri tapmaqdır. Müştəri tapmaqdə nə qədər uğurlu olmayıüz gəlirinize on çox təsir edən faktorlardan biridir. Və sizin daha çox və daha yaxşı müştərilər tapmayıüzünüz sizin təsəvvürünüzlə məhdudlaşır.

Yaradıcılığın rol oynadığı ikinci sahə müştərinin almaq qərarını motivləşdirən səbəbləri üzə çıxarmaqdır. Müştərinin nəyə ehtiyacı olduğunu və onun almaq qərarı verənəsinə məhz nəyin səbəb olacağını müəyyən etmək üçün münasib sualları yaradıcılıq qabili ətiniz vasitəsi ilə qura bilərsiniz.

Bu sizin intellektinizin və beynin gücünüüzün həqiqi sınağıdır. Müştərilər istənilən satış təklifinə avtomatik müqavimət reaksiyasına malik olurlar. Sizin məhsulunu hansı səbəbdən ala biləcəklərini sizə demək istəmirlər. Keçmiş təcrübələrinə əsasən bilirlər ki, siz onların həqiqətən nə istədiklərini bilsəniz, onları sizin məhsulun məhz onlara lazım olan məhsul olduğunu inandırıra və məhsulunu onlara sata biləcəksiniz.

Məhsulun yeni istifadə sahələrini aşkar edin

Məhsulun yeni istifadə sahələrini və yeni xüsusiyətlərini aşkar etmək sizin üçün mütləqdir. Məhsulunuzun yeni istifadə yollarını aşkar etmək və satışın olmadığı yerlərdə satış etmək üçün beyninizin güciindən istifadə etməlisiniz. Sizin özünüz, şirkətiniz, müştəri, məhsul, qiymət və şərtlər də daxil olmaqla biznesin bütün elementlərini bir araya gətirənək yüksək yaradıcılıq qabiliyyəti tələb edir.

Müştərinin müqavimətini qırmaqda və etirazlarını cavablandırmaqda yaradıcılıq qabiliyyətiniz uğur üçün mütləqdir. Və nəhayət, sizin müştərinizi almağa dəvət etməyinizdə yaradıcılıq qabiliyyətiniz nə qədər məhsul satmağınızı və nə qədər qazanmağınızı müəyyən edəcək.

Nə haqqında danışdığınıizi biliñ!

Yaradıcı satış məhsulunuzu dərindən tanımağınızla başlayır. Nə satığınızı nə qədər yaxşı bilsəniz və anlasanız, satışınız bir o qədər yaradıcı olar. Məhsulunuzun marketdəki digər məhsullardan nə ilə üstün olduğunu bilməyiniz bu üstünlükleri müştəriyə bir o qədər yaxşı izah etməyinize imkan verəcək. Məhsulunuz üzrə ekspertoloqları

Müştəri toplamaqda müükəmməl olun

Geliñinizi artırınağın ən sürətli yolu çox sadədir. O, satış işində uğurun açanıdır. "Daha yaxşı müştərilərə daha çox vaxt sərf edin". Bu bir cümləlik formula istənilən sahədə satış uğurunun əsasıdır.

"Daha yaxşı müştərilərə daha çox vaxt sərf edin". Bu bir cümləlik formula istənilən sahədə satış uğurunun əsasıdır.

Müştəri toplamağa yaradıcı yanaşmaq uğur üçün mütləqdir. Bu iş diqqətli planlaşdırma və analizlə başlayır və üç sual ilə davam edir. Məhsulunuzun 5-10 ən cəlbedici xüsusiyyəti hansılardır? Məhsulunuz müştərinin hansı spesifikasi ehtiyaclarını ödəyəcək? Sizin şirkətiniz başqa şirkətlərin etmədikləri hansı təklifləri edir?

1. Məhsulunuzun 5-10 ən cəlbedici xüsusiyyəti hansılardır?

Məhsulunuzun ən cəlbedici xüsusiyyətlərini bilirsiniz? Onları və ciblik ardıcılılığı ilə sıralayın. Və sonra aşağıdakılara müəyyən edin:

- Kimsə sizin məhsulunu, ümumiyyətlə, niyə almalıdır?
- Nə üçün kimsə bu məhsulu məhsus sizin şirkətinizdən almmalıdır?
- Nə üçün kimsə bu məhsulu sizdən almalıdır?

Müştəri ilə görüşmədən öncə özlüyüünüzdə bu suallara aydın və dəqiq cavab verə biləlisiniz.

2. Məhsulunuz müştərinin hansı spesifik ehtiyaclarını ödəyəcək?

Məhsul hansı üsünlükleri təklif edir? Başqa sözlə desək, müştəri başqasının deyil, məhz sizin məhsulunuzu aldığı halda hansı üsünlükleri qazanmış olacaq?

Məhsulunuzun ən cəlbedici xüsusiyyətlərini kağıza qeyd edin. Sonra hər bir xüsusiyyətin qarşısında müştərinin bu xüsusiyyətdən necə faydalanağınızı yazın. Unutmayın, müştərilər xüsusiyyətləri deyil, faydaları alırlar. Onlar məhsul və ya xidməti almırlar, onlar öz problemlərinin çərəsini alırlar. Məhsulunuzun hansı heyvətamız xüsusiyyətlərə malik olması onları maraqlandırır, onları yalnız məhsuldan necə yararlanacaqları maraqlandırır.

3. Sizin şirkətiniz başqa şirkətlərin etmədikləri hansı təklifləri edir?

Sizin unikal satış təklifiniz nədir? Şirkətinizin və ya məhsulunuzun mükəmməllik sahəsi nədir? Şirkətiniz və ya məhsulunuz bazardakı digər şirkətlərdən və ya məhsullardan nə ilə üstündür?

Bu suallara verdiyiniz cavablar nə qədər aydın və dəqiq olarsa, birlə o qədər çox müştəri tapar və bir o qədər çox məhsul satarsınız.

Strateji satmanın dörd sirri

Ən uğurlu 10% insana qoşulmaq istəyirsizsa, strateji satış işində mükemmel səviyyədə yiyələnməli olduğunuz dörd məsələ var. Bunlar *ixtisaslaşma, fərgləndirmə, seqmentləmə və cəmləşmədir*.

1. İxtisaslaşma

İxtisaslaşma zamanı siz məhsulunuzun müştəri üçün məhz hansı işi görəcəyini müəyyən edirsiniz. Siz hansısa bir nəticədə və ya üstünlükdə ixtisaslaşa bilərsiniz. Müəyyən bir məhsul və ya müştərilər-

də ixtisaslaşa bilərsiniz. Hansısa müəyyən bir ehtiyacı ~~digərlərini~~
daha yaxşı ödəməkdə ixtisaslaşa bilərsiniz. Lakin siz ~~istənilən~~
~~haldə~~ ixtisaslaşmalısınız.

Bir çox satıcılar bütün karyeralarını hansısa bir sahədə - ~~müştərili~~
rılardə və ya coğrafi ərazidə ixtisaslaşmaqla qurmuşdurlar. ~~Bu sizə~~
necə tətbiq edilməyə bilər?

2. Özünüyü ayırın - Fərqləndirin!

Fərqləndirmə zamanı siz məhsulunuzun hansı cəhətlərinə görə digərlərindən üstün olduğunu müəyyən edirsiniz. Sizin məhsulunuz müştəriyə digər məhsulların təklif edə bilməyəcəyi hansı üstünlükleri təklif edir? Marketdəki oxşar məhsulların çoxundan hansı sahələrdə üstünlük təşkil edir?

Bəzi hallarda, sizin məhsulun bazaarda oxşarları olduğu halda, misal üçün, daşınmaz əmlak bazارında və ya sigorta işində sizin əsas üstünlüyüüz özünüzün unikal şəxsiyyətiniz olur. Bütün dünyada yalnız bir sizin kimi insan var. Əksər hallarda satışın baş tutmasına səbəb bütün digər faktorlardan daha çox müştərinin satıcıya olan simpatiyası olur.

3. Marketi incələyin - Seqmentləyin!

Strateji satışın üçüncü hissəsi seqmentləmədir. İxtisaslaşma sahənizi və məhsulunuzun digər məhsullardan nə ilə fərqləndiyini müəyyən etdikdən sonra əsas işiniz sizin məhsuldan hansı müştərilərin daha çox faydalana biləcəyini müəyyən etməkdir. Onlar kimlərdir? Məhsulunuz üçün bu cür ideal müştəriləri ən çox haradan tapa bilərsiniz? "Mükəmməl müştəri"ni reklam etmək barədə düşünün. Onları necə təsvir edərdiniz?

4. Cəmləşin

Strateji satışın dördüncü hissəsi cəmləşmədir. İstənilən sahədə, xüsusən də, satış işində uğur qazanmaq üçün sizə ən çox lazımlı olan xüsusiyət, güman ki, məhz cəmləşmə xüsusiyətidir. Bu sizin aydın prioritətlər müəyyən etmək və sonra bütün diqqətinizi

Ən çox potensiala malik müştəri işlər üzərində cəmləmək bacarığınızdır.

*Bəzən tək bir müştəri onlarla və yülzlərlə müştəriyə bərabər olabilir. Əsas qayda xırda balıqlara vər! sərf etməkdənsə, a balına ovla-
maqdır. Unutmayın, yülzlərlə kiçik balıq tutsanız, siz yenə də kiçik
balıqlara sahib olacaqsınız. Balına tutduğunuzda isə hər dənə olsa da
çox böyük olur.*

Bu yaxınlarda Tanıpada keçirdiyimiz satış seminarından sonra bir satıcı mənə məktub yazaraq öyrəndiyi prinsipləri dərhəl tətbiq etməyə başladığını bildirmişdi. Bir həftə ərzində 58% satış etmişdir ki, bu da onun əvvəlki sürətlə bir il ərzində etdiyi ümumi satış dövriyyəsinə bərabər idi. Büttün diqqətini ən böyük potensiala malik müştərilər üzərində cəmləməyin nə qədər böyük nəticələr verməsi onu həyata salmışdı.

Sizin satdığınız məhsuldan ən çox hansı müştərilər ala bilər? Onlar hərafədir və onları necə əlaqə saxlaya bilərsiniz?

İntensiv market analizi edin

Ən böyük satış imkanlarınızı üzə çıxarmaq üçün yaradıcılığınızdan istifadə edə bilərsiniz. Bunun üçün aşağıdakı kimi cəmləndirilmiş suallarının daими təkrarlanması tələb olunur:

Müştəriləriniz kimlərdir?

Ideal müştərinizin malik olacağı bütün xüsusiyyətlərin siyahısını tətib edin. Onun yaşı, təbsili, fəaliyyət sahəsi, gəliri, rəsnübası, həyətə baxışı və ehtiyacları necə olardı? Ideal müştərinizi nə qədər aydın təsəvvür etsəniz, sizin üçün onu tapmaq bir o qədər asan olar.

Həl-hazırda sizin məhsullarınızı kimlər alır?

80/20 qaydasından istifadə edin. Ümumi dövriyyənin 80%-ni təşkil edən 20% müştərilər kimlərdir? Onlar hansı ümumi cəhətlərə malikdirlər? Eyni xüsusiyyətə malik olan yeni müştəriləri hərədan təpa bilərsiniz?

Gələcək müştəriləriniz kimlər olacaq?
Market daim yenilənir və siz də uyğun olaraq yehilənməlisiniz.
Beş il bundan sonra düşünmə. Hazırkı inkişaf trendinə asasən
ləcəkdə kirnlər sizin ən yaxşı müştəriləriniz olacaq?

İçərkədə kirnlər sizin ən yaxşı müştəriləriniz olacaq?

Biznes və marketinizda trendlər necədir?

Sizi satmaq üsulunuza və ya müştərilərinizi dəyişməyə məcbur
edəcək hansı dəyişikliklər baş verir? Marketiniz hansı istiqamətə gedər?
Müştəriləriniz necə dəyişir?

Sizin məhsulunuz üçün hansı yeni marketlər ortaya çıxarıbilər?

Sizin ixтиisaslaşma və fərqlənmə sahənidən başqa kimlər yaradılar?
Bilər?

Müştəriləriniz nə üçün sizdən məhsul alırlar?

Sizin məhsulu almaqla hansı üstünlüklər qazanmış olurlar? Məhsulunuzun hansı xüsusiyyətlərini müştəriləriniz daha çox bəyanır
və təqdir edirlər? Müştərinizi alımağa sövq edən “qaynar düymə”lər
hansılardır? Siz bu sualları cavablandırılmışınız.

Sizin rəqibləriniz kimlər və nələrdir?

Sizin böyük və kiçik rəqibləriniz kimlərdir? Rəqiblərinizdən məhsul alıan müştənlər onlarda hansı üstünlükləri görürler? Bu üstünlük-ləri özünüzdə necə yarada bilərsiniz? Müştərilərin rəqiblərinidən deyil, sizdən məhsul alması üçün nə edə bilərsiniz? Bu suahın cavabı
çox zaman bütün marketin qapılanını açan açardır. Şirkətlər özlərinin
100% artır.

“Apple” “Microsoft”-ə qarşı

“Apple” kompüterləri marketdə kiçik personal və ya biznes kom-püterləri üçün yer açan ilk şirkət olmuşdur. Onlar marketdə istifadəsi
əasan olan kiçik kompüterlərlə daxil oldular və dərhal yüz minlərlə

kompyuter sataraq lider oldular. "Microsoft" marketa "Apple"-dan sonra daxil oldu və onu qabaqlaşdırmaq qərarına gəldi. Lakin kompyuter-jar hazırlamaq əvəzinə diqqətini program təminatında cəmləşdirdi.

Bu iki şirkətin strategiyası tən fərqli idi. "Apple" yüksək keyfiyyət və yüksək qiymət sayasında yüksək gəlir əldə etmək fikrində idi. Şirkət özünü ən yaxşı vaxtlarında məhsuldan 49% xalis gəlir görnündü ki, bu inanılmaz rəqəm idi.

Fərqli strategiya

Bill Qeyts və Stiv Ballmerin rəhbərliyi altında "Microsoft" program təminatı kodlarını aşkarla çıxarmaqla "Apple"-in rəqabət üs ünivərsitəti püç etmək qərarına gəldi. Eyni zamanda, hər bir yeni texnologiya ilə "Microsoft" MS-DOS əməliyyat sisteminin qiymətini endirirdi. Hər bir məhsuldan yüksək gəlir al ə etmək əvəzinə "Microsoft" ümumi satış dövriyyəsinin artırılması hesabına gəlirini artırmaq fikrində idi. Sonunda "Microsoft" ümumi kompyuter bazannı 90%-ə nəzarət etmiş oldu. "Apple" isə geridə qaldı və daha əvvəlki liderliyinə qayıda bilmədi. 2004-cü ildə "Apple"-in məhsulları un texnoloji baxımdan "Microsoft"-un məhsullarından daha üstün olmasında baxmayaraq, sahmləri 3% ucuzlaşmışdır:

Sizin rəqibləriniz kimlərdir və onlara üstün gəlmək üçün hansı addımları atırsınız?

Cahillik problem ola bilər

Bəzi hallarda sizin rəqibiniz hansısa başqa bir şirkət deyil, cahillik olur. Müştərilər sizin məhsullannızdan xəbərsiz olurlar. O, yeni ola bilər. Yaxşı tanınmaya bilər. Reklamı zəif ola bilər. Bəzən öhdəsindən gəlməli olduğunuz ən böyük maneq məhsulunuzun müştəriyə hanı faydaları vera biləcəyini göstərməkdir.

Strateji satışda daim kiminləşə və ya nəyləşə rəqabət aparırsınız. Hər nə satırsıniga, bazarda hər zaman onun oxşarı və ya alternativi olur. Sizin həzir müştərinizin nəyə üstünlük verənəsini müəyyən etmək və sizin məhsulun məhz bu xüsusiyyətlərə malik olmadığını göstərməkün.

Satış işi müsəyyən manada döyüşə bənzəyir. Döyüşdə bütün qazalar əksər cibarı ilə düşmənin davranışları əsasında əsas həlledici qərarlarıınız rəqibləriniz nə etməklərinə əsaslananq. Sizin

Rəqabət üstünlüyüiniz nədir?

Bu, əvvəl haqqında danışdigimiz fərqliliyinizdir. Rəqibləriniz qarşısında üstünlüyüñüz nədir? Məhsulunuz rəqiblərinizin məhsul, lajodan hansı xüsusiyyatları ilə üstündür? "General Electric"in baş direktoru Cek Uelçin dədiyi kimi: "Rəqabət üstünliliyiniñ yoxdur, rəqabətə gismeyin".

Rəqabət üstünlüyüñüz binnənəli şəkildə müştərinin rəqibləriniz, dan deyil, məhz sizdən almasının səbəbidir. Rəqabət üstünlüyü min edən xüsusiyyatınızı tam aolamağınız effektiv satış ləqdimən təşkil etməyiniz üçün vacibdir. Rəqabət üstünlüyüñüzü o qədər yaxşı bilməlisiniz ki, siz ə gecə saat 3-də yuxudan oyadıb: "Sizin məhsul o birilərdən nəyinə görə yaxşıdır?" deyə sual verildiyində dərhal cavab verə bilməlisidiz.

Üstünlük sahəniñ

Müştərilər müsəyyən bir məhsulu bazardakı digər analoji məhsullardan hansısa bir şəkildə üsgün olduğunu düşündüklərinə görə alırlar. Bəzən bu aşagı qiymət ola bilər. Bəzən isə hansısa bir xüsusiyyət ola bilər. Bəzən məsələ, sadəcə, müştərinin bir satıcınu digərindən daha çox xoşlamasında ola bilər. Bəzən sizin rəqabət üstünliliyünüñ sizdən ödə heç kimin müştariyə bu məhsul vasitəsi ilə həyatañı qədər inkişaf etdirə biləcəyin ni izah etməməsidir.

Müşəni həmişə hazırlı vəziyyətdə nəyi daha üstün hesab edir, onu da alır. Məhsulunuzun müştərinin tələblərinə tam cavab verdiyini ona izah edin.

Eyni köhnə məhsul

Bu yaxmlarda semidarlarının birində gənc bir adam mənə yaxınlaşdı. Məsləhətə ehtiyacı var idi. Yerli bazarda fəaliyyət göstərən elektrik malları təchizatçı şirkətlərdən birində işləyirdi. Bütün but-

chızatçı şirkətlər məhsulu eyni topdansatış şirkətindən götürüb cym bazaarda satırıldı. Və iistəlik, həmin arşədə elektrik malları bazarında böllərən var idi. O məndən belə bir şəraitdə hansı unikal satış xüsusiyyəti və ya rəqabət üstünlüyü yarada biləcəyini soruşurdu. Mən bənən, əslində, mümkün olmadığını bildirdim. Mənə dediklərimə görə o, hər kəsim alıb-sala biləcəyi bir məhsulu satırıldı. Onun məhsullarının heç bir özəlliyi yox idi. Böhran vəziyyətində olan bazaarda hər kəs çətin vəziyyətdə idi.

Məhsulunuzu hansısa bir yolla qeyri-adi edin

Göre biləcəyiniz ən yaradıcı işlərdən biri təklif etdiyiniz məhsulu hansısa bir yolla qeyri-adi etməkdir. Bu, başqa heç bir məhsulda olmayan və müştərini pul ödəməyə sövq edən üstünlükdür. Əgər məhsulunu z “məndə də var” məhsuludursa, satış dövriyyənizi yalnız daha çox işləməkla artırıbilərsiniz. Lakin məhsulunuzun digərləndən üstünlüğünü olmadığı halda uzun müddətli uğur qazanmaq mümkün kün deyil.

Güclü ayağınızı qabağa qoyun

Yaradıcı satışda daima ən vacib üstünlüyünüzü istinad edərək hərakət edirsiniz. Bu sizin reklamınızın, müştəri toplamağınızın və bütün satış prosesinizin əsasını təşkil etməlidir. Yalnız sizin məhsulunuzun təklif edə biləcəyi üstünlüklərə həqiqətən ehtiyacı olan müştəri ilə görüşdüğünüzdə sañş etmək san olur.

İri şirkətlər *unikal satış təklifi* formalaşdırmaq üçün inanılmaz dərəcədə zaman və maliyyə sərf edirlər. IBM dünyanın ən böyük kompüter şirkəti olarkən o, müştəri xidmətlərinə görə qeyri-adi reputasiyaya malik idi. Şirkət stradan çıxmış kompüterlər in təmiri ilə bağlı müştərilərə sürətli və keyfiyyətli xidmət göstərmək üçün hər il milyonlarla pul xərcləyirdi. Çoxsaylı kompüterlərə malik iri müştərilər üçünə istənilən zaman kömək edə biləcək xüsusi müləxəssislər var idi. Bu cür mühüməməl müştəri xidmətinə malik olmaq reputasiyası IBM-i dünyamın aparıcı şirkətinə çevirmişdi. Maraqlısı isə odur ki, IBM bəzən rəqiblərinən *daha ucuz, daha yaxşı məhsul təklifi*

lif etməmişdir. Digər şirkətlər daha ucuz qiymətə daha yaxşı məhsul təklif edirdilər. IBM heç zaman “sənət əsəri” bir məhsul ilə marketdə lider olmaq istəməmişdir. Əvəzində onlar bütün diqqətlərinin mükəmməl xidmət və dəstək reputasiyası qazanmağa yönəltmişdir. lər. Bu rəqabət üstünlüyü onlara dünyanın aparıcı şirkətlərindən biri olmağa imkan vermişdir.

O sizin nəfəsinizi kasəcək

Bir neçə il öncə “Smirnoff” araqlarının distribütörleri Birleşmiş Ştatlar bazarına öz məhsullarını çıxarmağa çalışmışdır. Onlar bir o qədər də uğur qazana bilməmişdir. O zamanlar araq, sadəcə, xarici içki kimi deyil, Rusiyadan gəlmə xarici içki kimi qəbul edilirdi. Soyuq müharibə gedirdi və amerikanlar rus məhsullarını, xüsusən də, içkilərini bir o qədər də bəyənmirdilər. “Smirnoff” arağının distribütörleri öz məhsullarını viski, skoç, rom və digər içkilərdən önə çəkmək üçün külli miqdarda pul xərcləyirdilər. Lakin hər şey əbəs idi. Sonunda onlar “unikal satış xüsusiyəti” aşkar etdilər: “Smirnoff” araqlarını içdikdə heç kim sizin nəfəsinizdən araq qoxusu ala bilmirdi. Onlar dərhal bu xüsusiyət əsasında reklam sloqunu hazırladılar: “Smirnoff”! O sizin nəfəsinizi kəsəcək!” Bu reklam nəticəsində “Smirnoff” öncə 50 milyon dollar, sonra isə 500 milyon dollar dəyərində məhsul satdı. Bu reklam araq üçün marketin qapılalarını açmışdı və hal-hazırda illik milyardlarla dollar gəlir gətirir. Məhsulun rəqabət üstünlüğünü müəyyən etməklə, insanların nahar fasiləsində belə içki içmələrinə şərait yaratmaqla məhsulun bazarını genişləndirə biləcəklərini bilirdilər.

Eyni qayda ilə siz də məhsulunu necə önə çəkə bilərsiniz? Sizin unikal satış üstünlüğünüz nədir?

Kimlər sizin müştəriləriniz deyil?

Sizin məhsulunu istifadə edə biləcək və bu məhsulu nə sizdən, nə də rəqiblərinizdən almayan insanlar kimlərdir? Bu insanlar, ümumiyyətlə, marketdə deyillər. Müştəri olmayanlar sizin məhsulunuz üçün açılmamış yeni marketdir. Onları müəyyən edə bilsəniz və on-

lərlə əlaqə qura bilsəniz, heç bir rəqabətin mövcud olmadığı market-də yeni üfiqlər kəşf edə bilərsiniz.

Kəşfedilməmiş böyük market

Çox zaman bu insanlar məhsulun kütləvi istifadəçilər tərəfindən sinəqdan keçməsini gözləyən insanlardır. Şirkətlər bu insanlardan ibarət marketə daxil ola bildiklərində bütün rəqiblərini qabaqlaya bilirlər.

Ağlıa dərhal üç nümunə gəlir: faks aparatları, personal kompüter və mobil telefonlar. Hər üç halda yalnız məhdud sayıda insan bu yeni texnologiyaya pul xərcləməyə hazır olmuşdur. Erkən versiyalarında onlar əsasən iri, yönədəmsiz və qeyri-effektiv idilər. İlkən mobil telefonların iri batareyalarını daşımaq gərəkirdi. Bu innovativ texnologiyalar biznesmenlər tərəfindən qəbul edildikdən və ofislərdə istifadə edilməyə başladıqdan sonra marketdə partlayış baş verdi. Bu gün kiçik uşaqların belə personal kompüterləri və mobil telefonları var. Onlar sürətlə yenilənir, daha modern dizayna malik olur, daha effektiv olırlar. Bir zamanlar yeni texnologiya olan sahələr indi milliard dollarlıq sənayeyə çevrilmişdir. Bunu öz məhsulunuza necə tətbiq edə bilərsiniz?

Səs verməyənlər

Başqa bir nümunəyə baxaq. Bu gün cəmiyyətimizin ən böyük müştəri olmayan insanı səs verməyən insandır. Səs verməyən insanı hansısa bir partiya üçün səs verməyə ruhlandırıa bildikdə ölkədəki bütün seçkilərin həlledici insanına çevirilə bilər. Səs vermək imkanına malik insanların tam 49%-i heç zaman seçki məntəqəsinə getmir. Onlar ölkənin ən böyük tək səsli blokudurlar.

Onlar nə üçün almırlar?

Nə sizin, nə də başqa birinin məhsulunu almayan insanlar böyük müştəri mənbəyidirlər. Onların nə üçün almadıqlarını müəyyən edə bilərsiniz, çox zaman tam yeni bir marketə daxil ola bilərsiniz. Almayan müştərilərlə bağlı daim sual verin: *Onlar nə üçün almırlar?*

Onları məhsul almaqdan yayındıran nədir? Onların marketə gələcək məhsul almaları üçün beyinlərindəki hansı etiraz cavablandırılmışdır? Hansısa üstünlükleri qazana biləcəklərini anlamaları üçün siz nə edə bilərsiniz? Onları geri çəkən qorxularını yox etmək üçün siz edə bilərsiniz?

Cox zaman almayan müştərilərə ən yaxşı yanaşma üsulu onların məhsuldan əldə edə biləcəkləri ən böyük üstünlükleri və onları məhsul almağa həvəsləndirəcək səbəbləri tapmaq olur. Onları mütləq şəkildə məhsul almağa ruhlandıracaq hansısa bir xüsusiyəti onlara nümunəyə etdirin və məmənnun qalacaqlarına təminat verin. Diqqətinizi əsas üstünlükdə cəmləməklə və tam təminat verməklə çox zaman məhsul almayan insanların müqavimətini qırın bilərsiniz.

Müştəriləriniz nə zaman alırlar?

Müştərilərinizə məhsul satmaq üçün ən yaxşı vaxt nə zamandır? Biznes tsiklində hansısa spesifik zaman və ya ilin hansısa bir spesifik zamanıdırımı? Müştərilər biznes inkişaf edərkən alırlar, yoxsa zəifləyərkən? Bəzi xidmət və məhsullar biznes zəiflədiyi dövrdə aktual olur. Digərləri isə biznesin inkişafı dövründə. Müştəriləriniz ilin hansı fəslində daha çox məhsul alırlar? Biznesin hansı mərhələsində alırlar? Bəzi məhsullar biznesin qurulması dövründə aktual olur. Digərləri isə artıq inkişaf etmiş iri şirkətlər üçün münasib olur.

Almaq həvəsinə nə işə salır?

Bəzi alıcılar impulsiv alıcılardır. Onlar məhsul bazara çıxan kimi dərhal alırlar. Onlar filmin ilk premyerasında kinoteatrılara qaçısan insanlardırlar. Onlar yeni açılan restoranlara da ilk getmək istəyən insanlardırlar. Onlar ən son dəblə ayaqlaşmağa can atırlar. Müştərilərin təxminən 5-10%-i məhz bu cür müştərilərdir. Onlar yeni məhsulun yaxşı və ya pis olmasını aydınlaşdırınadan öncə alırlar.

Digərləri isə məhsul bazarda iki-tüç il fəaliyyət göstərib özünü təsdiq etdikdən sonra alırlar. Bəzi məhsulların populyarlaşması üçün üç-dörd il bazarda olması gərəkir. Bütünləyi müştəriləm məhsula

inanması və ona etibar etməsi üçün zaman lazım olur. Personal kom-püterlər haqda düşünün.

Digərləri isə məhsul bazarda iki-üç il fəaliyyət göstərib özünü təsdiq etdikdən sonra alırlar.

Bəzi alıcılar müəyyən bir məhsulu marketdə kifayət qədər uzun müddət işlədikdən sonra alırlar. Məhsul bəzən artıq öz populyarlıq dövrünü başa vurmuş olur. Onlar artıq daha modern və daha keyfiyyətli məhsullarla əvəz olunmağa başlayır. Məhsulun bu dövründə əldə edilən gəlir kiçik olur.

Və sonunda, müştərilər də var ki, məhsul artıq istehsaldan çıxarılmış üzrə olduğunda alırlar.

Müştərinin sizin məhsulu almasından öncə nə baş verməlidir?

Bəzən müştəri sizin məhsulu yanız tanıdığı və etibar etdiyi birindən tövsiyə aldıqdan sonra almaq qərarına gəlir. Bəzən müştəri digər məmənnun müştəri ilə səhbətdən sonra almaq qərarına gəlir. Bəzən də, müştəri məhsulu almağa kifayət qədər qərarlı olmaq üçün başqaları tərəfindən təqdir edilməli və ruhlandırılmalıdır.

Tərəddüb edən müştəriyə verə biləcəyiniz iki yaxşı sual vardır:

- “Bu məhsulu almağınız üçün nə baş verməlidir?”
- “Bu məhsulu almağınız üçün nəyə əmin olmalısınız?”

Alacağınız cavablar çox zaman sizin üçün həlledici rol oynayacaq.

Təvsiyə məktubları oxuyun

Ən güclü satış alətlərindən biri *təvsiyə məktublarıdır*. Siz müştəriyə öz məhsulunuzun marketdəki ən yaxşı məhsul olduğunu dediyi-

Telegram : @pdf_kitablar

nizdə müştəri sizin sözləri şişirdilmiş kimi qəbul edir, çünki sonunda siz bir satıcınız. Lakin bu məhsulu alıb istifadə etmiş başqa bir onu tərifədiyində müştəri inanır və qəbul edir.

Bir neçə il öncə öz bizneslərimdən birini qurarkən bazarda yeni olduğum üçün müştərilərlə mübarizə aparmalı olurdum. Baxmaya-raq ki, mən iimlə işləyən müştərilərin hamısı nəticədən razı qalırdılar. Bu üzdən də, mən məmənun qalmış müştərilərlə yenidən görüşmək üçün tam bir həftə vaxt sərf etdim. Onlardan seminarlarımızı nə qar- dər və nəyə görə xoşlaşıqlarını məktub şəklində yazmalarını xahiş etdim. Onların çoxu buna dərhal razılıq verdi. Bir qovluq dolu məktub yığana kimi davam etdim. Və bu məktublar mənim bütün karye- ramı dəyişdi.

Mənim qələbə strategiyam

Bundan sonra hər dəfə müştərilərlə görüşdükdə ilk öncə belə de-yirdim: "Söhbətimizi başlamadan öncə sizə əvvəlki müştərilərimin yazdıqları məktubları fəxrlə göstərmək istərdim". Məktubları müştəriyə verib onun oxumasına vaxt ayırdım. İnsanların tövsiyə məktublarını oxumağa həvəslə olduqlarını kəşf etdim. Sonralar məktublardakı ən önəmlı cümlələrin altını xətləməyə də başladım. Nəticə heyrətamız idi! Çox zaman müştəri məktubdan gözünü ayırib de-yirdi: "Təklifinizi qəbul edirəm. Nə zaman başlaya bilərsiniz?" Sa-üşlərim iki və üç dəfə artdı. Tövsiyə məktublarından istifadə etməyə başladıqdan iki ay sonra əvvəlki illərdə etdiyim satışdan daha çox satış etməyə başladım.

Xahiş etsəniz, müştərilərinizin çoxu tövsiyə məktubu yazmağa həvəslə razılaşar. Bəzən isə məktubu yazmağa, sadəcə, vaxtan ol-mur. Belə hallarda məktubun mətnini özünüz yazın və onlara, sadəcə, məktubu öz xətləri ilə köçürmək və imzalamaq qalsın.

Etirazların öhdəsindən tövsiyə məktubları vasitəsi ilə gəlin

Eyni etirazla dəfələrlə qarşılaşırsınızsa və bu etiraz xüsusən qiy- mətlə və ya məhsulunuzun bazarda yeni olması ilə bağlı olduğunu halda sizdən artıq məhsul almış və məmənun qalmış müştəridən bu

masalələrlə bağlı tövsiya maktubu yazmasını xahiş edin. Bəzi halarda sizə lazıun olan cütarzları cavablandırmaqla tövsiya maktubun mətnini özünüz də yaza bilərsiniz. Misal üçün, hesab edək ki, sizin məhsulunuz raqiblərinizin təklif etdikləri məhsuldan bahadır və müştəriləriniz dən bu faktı sizə deyirlər. Məmənun qalmış müştərilərinizdən bələ bir məzənnəli tövsiyə maktubu istəyə və ya özünüz yaza bilərsiniz:

Əziz Brayan,

Sizə məktub yazıb məhsulunuzdan nə qədər məmənun qaldığımı bildirmək istəyirəm. Bizim ilk görüşümüzdə mən qiymətin baxa olmasına görə narahatlığını bildirmişdim. Lakin məhsulinuzu alıb istifadə etməyə başladığdan sonra onun üstünlükləri və verdiyi fayda digər oxşar məhsullarla müqayisədə o qədər yüksək idi ki, aradakı kiçik qiymət fərgi əhəmiyyətini itirirdi. Hər şəxşa görə işəkkür edirəm.

*Hörmətlə,
Məmənun müştəri.*

Bu cür məktublar olduqca qiymətlidir. 10-15 ədəd bu cür məktubunuz olsa, satışınızı 2 və ya 3 dəfə artırı bilərsiniz. Tezliklə görüşdüğünüz hər bir müştəriyə məhsul sata biləcəksiniz.

Ən yaxşı reklam

Cəriyyətimizdə ən güclü reklam forması "ağızdakı söz"dür. Bütün satışların 85%-i yalnız kimin ə məhsulu tərifləməsindən sonra baş verir. Yerdə qalan bütün digər reklam formaları, sadəcə, "ağızdağı söz" prosesinin başlanmasına təkan vermək cəhdididir.

Bütün satışların 85%-i yalnız kiniñsə məhsulu tərifləməsindən sonra baş verir.

Telegram : @pdf_kitablar

Kino industriyasında studiyalar reklam bütçelerinin 80%-ni film nüniyişə çıxaracağı həftə kinoteatrlara mümkün qədər çox təqdim etməyə xərclayır. Filmin premyerası zamanı nə qədər çox adəli filmlər a, onun baqda səs-soraq bir o qədər sürətlə yayılır. 2004-cü ildə Mel Gibson "Isa Məsih ehlirən" Maykl Mur isə "Farenheyit 9/11" fılmində ağızdan-ağıza reklamından qeyti-adı şəkildə istifadə edərək hər iki filmi blokbusters çevirmişdir.

Son dəfə nə zaman rəğu kitabından restoran seçib getmisiniz? Nahar etmək və yaxşı vaxt üçün yalnız dostlarınızın və ya tanışlarınızın tövsiyə etdikləri restoranları seçirsiniz.

İstəməyi unutmayın

Məmənun müştəriləriniz satışınızı artırmaq üçün an yaxşı mənbənidir. Onlardan nə üçün başqaşanından deyil, məhz sizdən məhsul aldıqlarını söküşsanız, sizə bəvəslə izah edərlər. Müştərilərinizin nə üçün sizdən aldıqlarını bildikdən sonra eyni səbəbi yeni müştərilərlə görüşdürünlərdə qeyd edə bilərsiniz.

Sizi xoşlayan və sizin də xoşladığınız məmənun müştərilərə baş çəkən və şirkətinizin market araşdırması apardığını bildirin. "Ən dəyərli müştərilərimizə galacakdə daha yaxşı xidmət etmək üçün olağan araştırma aparırıq. Bizim bir neçə sualımıza cavab verə bilərsinizmi?" Sonra aşağıdakı tərkibdə suallar verə bilərsiniz:

- Nə üçün başqaşanından deyil, bizdən almaq qərarına gəldiniz?
- Bizim məhsuldan hansı faydaları əldə etmişiniz?
- Gələcəkdə sizin üçün hansı dəyişiklikləri bilərik?
- Sizcə, bizim məhsullardan hansı tip lana bilərlər? daha çox fayda-
- Bizim məhsulu aldığınızda onun gözlənilmədiyiniz hansı sürpriz xüsusiyyəti ilə rastlaşmışmısınız?

Heç zaman sonışniaqdan qorxmayın!

Əgər məmənun müştərilərinizə kifayət qədər sual versəniz və onların cavablarını diqqətlə dinləsəniz, onlar daha çox mahsul satmağı - dərzi kömək olacaq kifayət qədər informationasiya verərlər.

Daimi olaraq "beyin hücumu"ndan istifadə edin

Bu sizin yaradıcılığınızı stimullaşdırınaq, yəni imkanlardan siz xəbərdar etmək və satış karyeranızı sürətləndirmək üçün ən yaxşı vasitələrdən biridir. Bu üsul "20 ideya üsulu" adlanır. Bu üsuldan daimi olaraq istifadə etdiyinizdə və ağlınzı gələn faydalı ideyalanın tətbiq etməyə başladığınızda gəlirinizi dəfələrlə artırı biləcəksiniz.

Üsul belə işləyir: Boş kağız götürtib ən əsas məqsədimizi və ya qarışımızda duran ən böyük probleminizi sual şəklində yazın. Misal üçün: "Növbəti on iki ay ərzində gəlirim mi iki dəfə necə artırı bilərəm?" Və ya daha spesifik ola bilərsiniz: "Gəlirim mi illik 50 000 dollardan 100 000 dollara kimi necə artırı bilərəm?"

Aydın və konkret olun!

Sual nə qədər aydın və spesifik olarsa, onu cavablandırmaq bəyinizi üçün bir o qədər asan olar. Bu üsuldan əsasən konkret və dəqiqliq cavab tələb edən məsələlər üçün istifadə edə bilərsiniz. Misal üçün, "Necə xoşbəxt olarıam?" kimi müraciət sualı cavablandırmağa çalışmayıñ. Bu sual müraciət olduğundan beyniniz onun üzərində cəmlənə və cavablar düşüñə bilməyəcək.

Sualınızı yazdıqdan sonra özündüyü iyirmi cavab yazmağa məcbur etməlisiniz. Cavabları şəxsi, pozitiv və idiki zaman formasında yazmalısınız. Misal üçün, "daha çox zənglər etmək" əvəzinə "hər gün əlavə beş zəng edirəm" yazmalısınız. Cavabınız nə qədər spesifik olarsa, daha çox ideya istehsal olunmasına şərait yaranacaq.

Ən azı iyirmi cavab yazın

Suzla ən azı iyirmi cavab yazın. İstəsəniz dahi da çox cavab yaza bilərsiniz, lakin özünüzü, ən azı, iyipnisi cavab yazmağa məcbur el-

məlisiniz. Hansısa bir səbəbdən 20 rəqəmi sehrli effektə malikdir. Çox zaman iyirminci cavab sizin bütün karyeranızı dəyişə biləcək həllədici ideya olur.

İyimi cavabı yazdıqdan sonra siyahını gözdən keçirin və dərhal tətbiq edəcəyiniz, ən azı, bir ideya seçin. Onu dərhal, yubatmadan, elə bu dəqiqliq tətbiq edin. Bu çox vacibdir.

Bu ideyaları ərsəyə gətirdiyinizdə və ən azından birini tətbiq etməyə başladığınızda bütün günü beyniniz yaradıcı ideyalar üçün açıq olur. Gün ərzində daha effektiv və daha çox iş görmək imkanına malik olmaqla bağlı beyniniz müxtəlif ideyalar yaradır. Beyniniz yeni il ağacının işıqları kimi işıqlı olur. Daha diqqətli və daha ayıq olursunuz. Siz, sadəcə, öz problemlərinizin həlli ilə deyil, həmçinin başqalarının da problemlərini həll etməklə bağlı yeni ideyalar aşkar edəcəksiniz.

Zənginliyin sırrı

Bu ideya ilə bağlı öz yazısında Erl Naytingel qeyd etmişdir ki, yaradıcı düşünninə ilə bağlı aşkar edilmiş üsullar arasında ən çox istifadə edilən və daha çox adamın zənginləşməsinə səbəb olan üsul “20 ideya” metodudur. Mənim özümün və minlərlə tələbəmin təcrübəsində bu “20 ideya” metodu həyat dəyişən effektə malik olmuşdur. Ondan istifadə etməyə başladığınızda onu irili-xirdalı bütün problemlərinizin həll edilməsində və məqsədlərinizə nail olmaqda tətbiq edəcəksiniz. Onu həm karyera qurmaqda, həm ev təkməkdə də tətbiq edə bilərsiniz. Əldə edəcəyiniz nəticələr heyrətamız olacaq.

Cəmlənən nəticələr

Əgər siz yeni bir problemlə rastlaşsanız və ya çoxdan sizi narahat edən hansısa problemi həll etmək üçün hər səhər bu üsuldan istifadə etsəniz, beyniniz günə, ən azı, iyirmi yeni ideya istehsal edəcək. Bu tapşırığı həftə ərzində beş gün tətbiq etsəniz, həftəyə yüz ideya qazanmış olacaqsınız. Və il ərzində əlli həftə tətbiq etdiyinizdə bir ilə beş min ideya qazanacaqsınız.

Sonra hər gün bir ideya seçsəniz və dərhal onu tətbiq etsəniz, bu, il ərzində həyatınızı gözlədiyinizdən də təz və kəskin şəkildə dəyişə biləcək 250 ideya olacaq.

Böyük sual

Sizcə, daha uğurlu olmağınız üçün il ərzində 250 yeni ideyanı tətbiq etmiş olsanız, həyatınızda hansısa dəyişikliklər ofacaqmı? Gəliriniz artardımı? Hər gün şəxsi inkişafla bağlı bir yeni idcyanın sizin həyatınızı əsaslı şəkildə dəyişə biləcəyinə inanırsınız mı?

Marşal MakLuhan yazırıdı ki, bəzən milyon dollar qazanmaq üçün, sadəcə, 10% yeni olan bir ideya lazımdır. Bunun üçün nisbilik nəzəriyyəsini keşf etməyə ehtiyac yoxdur. Hal-hazırda görülən işə xırda düzəliş bəzən kifayət edir, sizə rəqabətli bazarda üstünlük verir. Və kiçik bir üstünlük sizi digərlərinə fərqləndirir, müştərilərinizin sayını artırır və kəskin gəlir artımına səbəb ola bilər.

Bu ideyadan istifadə etməyə başladığınızda və hər gün iyiimi ideya istehsal etdiyinizdə bəyran qalacaqsınız. Öz sahənizin ən yaradıcı saticılardan olacaqsınız. Nəticədə isə öz sahənizin ən gəlirli mütəxəssislərindən biri olacaqsınız. Daima yaradıcı düşünmək və ideyalarınızın tətbiq etmək adəti formalaşdırığınızda sata bilməyəcəyiniz məhsul və nail ola bilməyəcəyiniz məqsəd qalmayacaq.

TƏPŞIRİQ:

1. Siz dahisiniz; bısgündən etibarən istənilən p obje mi həll etmək, istənilən nüaneəni aşmaq və qarşılıza qoyduğunuz istanilən məqsədə nail olmaq üçün daxilinizdəki anadangalmə yaradıcılıq qabiliyyəti, nizdən istifada etməyə qarar verin.
2. Ən əhəmiyyətli məqsədinizi kağızın baş tərəfində sual formasında yazın; bu suala iyirmi cavab yazın və dərhal onlardan, ən azından, biri üzrə hərəkat etməyə başlayın. Bunu hərgün edin.
3. Məhsul və ya xidmətinizin güclü tərəfini müəyyən edin; sizin məhsulunuzu rəqiblərinizin məhsullarından üstün edən nədir?
4. Müştərilərinizin nə üçün rəqiblərinizdən deyil, məhz sizdən aldıqlarını müəyyən edin. Sizin məhsuldan ən çox faydalana biləcək müştərilərinizi müəyyən edin.
5. Potensial müştərilərinizin ən çox olduğu yerlər - sahələr haradır? Onlarla necə daha çox vax keçirə biləcəyinizi düşünnün.
6. Məhsul və ya xidmətinizi bir sıra xüsusiyyə lərlə fərqləndirin; insanların nə üçün sizin məhsulunu zu aldıqlarını müəyyən edin və onlara nə üçün məhsulunuzun yaxşı seçim olduğunu u izah edin.
7. Məmənun müştərilərinizdən tövsləyə məktubları alın, ən yaxşı cümlələri seçin və onları plastik vərəqlərdə yəzin. Bu məktubları hər bir müştəriyə göstərin.

Həyatın baxış etdiyi ən böyük mükafat dəyərli işdə var güclü nüzlə çalışmaq imkanıdır.

Teodor Ruzvelk

Telegram : @pdf_kitablar
lip

V

DAHA ÇOX MÜŞTƏRİ İLƏ GÖRÜŞMƏK

*Adam əlindən gələni edirsa, var gücü ilə çalışırsa,
həm ailəsinin, həm də cəmiyyətinin ehtiyaclarını ödəməkdədirsa,
o, uğur qazanmaq adəti formalasdırılmışdır.*

MAK QREQOR DUQLAS

Satış uğuru üçün ən vacib qayda ən yaxşı müştərilərlə daha çox vaxtı keçirməkdir. Bu qayda, sadəcə, altı sözdən ibarətdir, lakin sizin bütün satış strategiyanızı özündə cəmləşdirir. Yaxşı müştərilərlə nə qədər çox vaxt keçirirsiniz, Ehtimallar qanununa əsasən bir o qədər çox satış edər və bir o qədər uğurlu olarsınız.

Yeni adamlar tapıb onları məhsulunuzla tanış etmək üçün ilk dəfə ünsiyyətdə əlinəq satışının ən çətin hissəsidir. Bütün reklam işi və promousen məhz bu prosesi sürətləndirmək üçün nəzərdə tutulmuşdur. Müştəri tapıb onunla ünsiyyət yaratmaq həmçinin satışın ən stressli və narahatlıq verən hissəsidir. Bir çox satıcılar uğurlu karyera qura biləcəkləri halda məhz müştəri qazanıb onunla ilk ünsiyyəti qurmaqda çətinlik çəkdikləri üçün bu işi tərk etmişdirlər.

İstənilən bacarığı öyrənə bilərsiniz

Xoşbəxtlikdən müştəri qazanmaq öyrənə biləcəyiniz bir bacarıqdır. Əgər kimsə müştəri qazanmaq işində uğurludursa, bu sizin də eyni işdə uğur qazana biləcəyinizə siibutdur. Siz, sadəcə, digər uğurlu satıcıların istifadə etdikləri üsul və taktikadan istifadə etməyi öyrənməli və onları tam mənimsəyənə kimi daim tətbiq etməlisiniz. Bundan sonra sizin satış uğurunuz mütləqdir.

İndiyə kimi yaradıcı düşüncədən istifadə etmişiniz və marketinizin analizini aparmışınız. Əsas rəqabət üstünlüyünüüzü və özəl satış şərtinizi müəyyən etmişiniz. Əlaqə yaratmalı olduğunuz ən yaxşı potensial müştəriləri müəyyən etmişiniz və onların nə üçün rəqiblərinizdən deyil, məhz sizdən almalı olduqları üçün səbəbləri aşkarlamışınız. İndi isə hədəfi nişan alıb atəş açmaq zamanıdır.

Bu ən çətin hissədir. Siz heç zaman görüşmədiyiniz, sizi tanımayan yad bir adamla telefonla və ya bilavasitə görüşərək əlaqə yaratmalısınız. Bu işdə ustalıq qazanmayana kimi o sizin üçün ən çətin iş olacaq.

Müştərilərlə əlaqə yaratmaq prosesi

Məhsulunuzun və marketin daimi analizi sizə yeni potensial müştərilər və müştəri qrupları tapmaq imkanı verir. Potensial müştəri ilə ilk təmasınız satışla bitə biləcək prosesin başlangıcıdır. Bunun üçün Ə, aşağıdakı məqsədlərə nail olmaqdan ötrü ilk təmas zamanı deyəcəyiniz hər bir söz və giriş diqqətlə planlaşdırılmalıdır.

Məşgulluğu məhv edin!

Sizin yanaşmanız müştərinin *məşgullüğünü məhv etməlidir*. Zəng etdiyiniz, əlaqə yaratdığınız hər kəs hansısa başqa işlə məşğuldur. Bütün diqqətləri öz işlərinə, problemlərinə, ailələrinə, sağlamlıqlarına və bank hesablarına yönəlmüşdir. Giriş sözünüzlə bu məşgullüyü məhv etməyənə kimi satış təqdimatı etmək imkanı qazana bilməyəcəksiniz. Bəzi satıcılar zəng edib özlərini təqdim edirlər və dərhal öz məhsul və ya xidmətləri haqda danışmağa başlayırlar. Daha yaxşı üsul isə zəng edib özünüzü təqdim etdikdən sonra belə bir sual ver-

məktəbi: "Mən sizin iki dəqiqəlik vaxtinizi almaq istəyirəm. Danışmaq üçün vaxtınız varmı?" Yalnız müştəri hal-hazırda sizinlə danışmaq üçün bir neçə dəqiqə vaxtı olduğunu təsdiqlədikdən sonra sizin məhsuldan əldə edə biləcəyi faydalara dair sual verə bilərsiniz.

Məhsulu deyil, görüşü satın!

Satış müştəri ilə görüşmədən telefonda etmək imkanınız yoxdur - şəhər, heç zaman telefon danışığı zamanı məhsul və onun qiyməti haqqda danışmayış. Bu, vacib qaydadır. Müştəri ilə gönülmək həvəsləri hədsiz olan gənc satıcılar çox zaman telefon damışı zamanı məhsul haqqda danışmaqla səhvə yol verirlər. Bunu etsəniz, satışı öldürmiş olarsınız. Sizin təklifinizi ciddi qəbul etmək üçün müştərinin kifayət qədər informasiyası yoxdur. O, təbii olaraq, "Bu məni maraqlandırır", "Hal-hazırda heç bir alış-verişlə məşğul olmuruq" və s. bu kimi cavablar verəcək. Bu cür telefon danışçılarından vaxt itkisindən başqa bir şey əldə etməyəcəksiniz.

Sözlərinizi diqqətlə seçin!

Müştəri ilə ilk dəfə əlaqə yaradarkən telefon damışı zamanı xəttin o başında müştəri bir əli ilə telefon dəstəyini tutub, o biri əli ilə qarşısındaki sənədləri vərəqlədiyi, yoxladığı və imzalar atdığı zaman satıcı öz məhsusunu haqqda danışmağa başlayır. Müştərinin isə fikri tamam ayın bir yerdədir. Sizə diqqət yetirmir. Hələ sizinlə biliwasına görüşdürüyü zaman belə hələ də öz həyatının daha vacib işləri haqqda düşünmüş ola bilir. Sizin işiniz dəniz mağası başlamadan önce bu məşğulluğu məhv etməkdir.

Dədiyiniz ilk kəlma pəncərəyə atılıb şüşəni qırın daş effektinə malik olmalıdır. Onun bütün diqqətinin çəkəcək cümlə və ya sual formalaşdırın. Bu sual onun sizin məhsuldan ala biləcəyi faydanı vurgulmalıdır, lakin məhsulun özü haqqında heç bir söz işlədilməlidir.

Məşğulluğu məhv etmək asanlaşmışdır

İllər öncə "Corning Glass" şirkəti üçün çahşən bir satıcı var idi. Bu, şirkətin təhlükəsizlik şübhələrini ilk dəfə istehsal etməyə başladı-

ğı il idi. Məhsul şəffaf plastik vərəqə yapışdırılmış iki şüşədən ibarəti ki, plastik vərəq həsabına şüşələr qırıldıqda ətrafa səpələnib təhlikə törətmirdi. Bu gənc satıcı yeni məhsulu götürüb satışa başladı və bir il ərzində Şimali Amerikanın ən uğurlu satıcılarından biri oldu. Saticıların Milli Konfransında satış performansına görə mükafata layiq görüldü və öz uğurunun sırrını başqaları ilə bölüşməsi dəvət edildi. Onlar bu adamın digərlərindən bu qədər çox təhlükəsizlik şüşəsi satmağı necə bacardığını bilmək istəyirdilər.

Üstünlükleri nümayiş etdirin!

Satıcı izah etməyə başladı: İlk önce zavoddan otuz santimetrik nümunə sifariş etdim. Və sonra bu nümunəni və kiçik bir çəkici özümlə satış görüşlərinə apardım. Müştəri ilə görüşdükdə verdiyim ilk sual belə olurdu: "Sındığı zaman ətrafa səpələnməyən şüşa görmək istəyirsiniz?". Müştərilərin, demək olar , hamısının ilk reaksiyası belə olurdu: "Bu mümkün deyil! İnanmırıam!". O zaman mən şüşa nümunəsini masanın üstünə qoyurdum və çəkicilə zərbə endirirdim. Yaxınlıqda dayanan müştəri instinctiv olaraq gözlərini qorumaq üçün əllərini üzünə tuturdu. Lakin gözlərini açlığında şüşənin heç yerə səpələnmədiyini görüüb heyrətlənirdi. Yerdə qalanı isə asan iddi. Mən, sadəcə, soruşurdum: "Bu şüşədən nə qədər istəyirsiniz?" Sifariş dəftərcəmi çıxarıb qeyd edirdim.

Bunu hamiya öyrədin!

Bu üsul "Coming Glass" şirkətini o qədər heyran etmişdi ki, növbəti il bütün satıcılara kiçik çəkicilər və nümunə şüşələri paylanmışdı. Növbəti ilin konfransında hansısa yolla yenə də həmin satıcı digərlərindən xeyli qabaqda idi. Onu yenə də səhnəyə dəvət etdilər və ilin ən yaxşı satıcısı mükafatını verdilər. Və yenə də soruştular: "Necə oldu ki, bu il də hamını qabaqlaya bildiniz?"

Müştərini işə cəlb edin!

"Bilirdim ki, bütün satıcılar mənim üsulumdan istifadə edəcəklər və buna görə də nə isə yeni bir şeydüşünməli idim. İndi müştəri ilə

Telegram : @pdf_kitablar

görüşərkən bir əlimdə nüsmənə şüşəsi, o biri əlində isə çəkic olurdu. Müşəridən soruşurdum: "Sınarkən ətrafa səpələnməyən şüşə görəmək istəyirsiniz?" Onlar yenə də çox zaman: "İnanmiram!", - deyə cavab verirdilər. Mən şüşəni masanın üzərinə qoyurdum, çəkici ona verirdim və var gücü ilə vurmasını xahiş edirdim. O, var gücü ilə zərbe endirib şüşənin ətrafa səpələnmədiyini gördükdə heyrən olurdu. Və pişə, sadəcə, sifariş dəftərcəsində qeydlər aparmaq qalırdı".

Yaxşı başlangıç işin yarısıdır

Məbsulunuzun üstünlüklerini vurgulamağa yönəldilmiş yaxşı sual ilə başlamaq sizə, demək olar ki, bütün satış prosesini uğurla bitirmək imkanı verir. Yaxşı başlangıç müştərinin məşğulluğunu məhv edir və onun bütün diqqətini sizə yönəldir. O, dərhal sizə həvəslə qulaq asır.

Marketinq dahisi Dan Kennedinin müştəri ilə görüşdüyüնүzdə açılış cümlənizin nə qədər qüvvətli olmasına müəyyən etmək üçün güclü bir üsulu var. O bildirir ki, sizin açılış cümləniz müştərini "Doğrudan?!" deyərək təəcübələndirməlidir. Bunu necə edirsiniz?

Misal üçün: "Biz sizə sənməyan şüşə taklif edə bilərik". "Doğrudan? Bu necə ola bilər?" Sizin ilk cümləniz onun bütün diqqətini çəkinəlidir.

Vaxtınız məhduddur

Göñüşün əvvəlində müştərinin bütün diqqətini çəkmək üçün sizin, sadəcə, otuz saniyəniz var. İlk otuz saniyə ərzində müştəri sizin dinişəyib-dinişəməyacəyini qərarlaşdırır. İlk otuz saniyə ərzində o, diqqətini ya sizə verəcək, ya da başqa işlər haqqında düşünməyə başlayacaq. Əgər siz əsas məsələ ətrafında var-gəl eiseniz və ya mənumi söhbətlər etseniz, onun səbri daralacaq. Otuz saniyədən sonra o, diqqətini başqa məsələlərə yönəldəcək. Bundan sonra onun diqqətini geri qaytarmaq olduqca çatındır.

Mütəxəssislər qeyd edirlər ki, ağızınızdan çıxan ilk 15-20 söz bütün söhbətin necə gedəcəyini milayyən edir. Siz həmin sözləri diqqətlə seçməli və daim yeniləməlisiniz. Onları şansa buraxmaq olmaz.

Ağzınızdan çıxan ilk 15-20 söz bütün söhbətin necə gedəcəyini müəyyən edir.

Bir çox satıcılar müştəri ilə görüşərkən *ağızlarından nə çıxacağımı, ilk deyəcəkləri sözün nə olacağını və söhbətin avvalını necə gətirəcəklərini eşitməyə tələsirlər*. Bu sizə aid deyil.

Sözbəsöz planlaşdırın!

Sizin açılış cümləniz və ya sualınız sözbəsöz əvvəlcədən diqqətlə planlaşdırılmalı, güzgü qarşısında məşq olunmalı və müştəri qarşısında təmkinlə və inamla deyilməlidir. Nə cavab alacağınızı baxın. Əgər müştəri maraq və bütün diqqəti ilə cavab vermirsə, o zaman yenidən yazı lövhəsinə qayıtmalısınız. Açılış cümlənizi istədiyiniz cavabı alana kimi yenidən qurmalısınız: “Doğrudan? Bu necə olur?”

Görüş təyin etmək üçün zəng

Mən bunun vacibliyini öz təcrübəmdən öyrənmişəm. Satış təlimləri satarkən insanlara zəng edər və təxminən belə bir şey deyərdim: “Sizin satıcılarınıza təlim keçmək haqda danışmaq istərdim”. Bu cür ciumlə avtomatik olaraq belə cavablar doğururdu: “Buna imkanımız yoxdur”, “Satıcılarımızın təlim üçün ayıracaq vaxtları yoxdur”, “Bizim öz təlim programımız var”, “Satıcılarımızın təlimə ehtiyacları yoxdur”, “Hal-hazırda satış dövriyyəsi çox zəifdir, treyninq üçün pulsuz yoxdur” və s.

Açılış sözlərinizi yenidən qurun!

Bu cür yanaşma ilə heç bir nəticə əldə edə bilmədiyimi gördükdən sonra ətraflı düşünməyə başladım. Açılış sözlərimi yenidən qurmaq üçün və daha effektli ifadələr istifadə etmək üçün saatlarla düşündüm. Sonunda harada səhv etdiyimi anladım və onu aradan qaldırmaq üçün strategiya düşündüm. Qərara aldım ki, görüş təyin etmək haqda danışmadan önce lazımlı olan adamlı danışdığını dəqiqləşdirməliyəm.

Biznes təşkilatında satış təreyninqi üçün müştəri qismində çırçış edən kimdir? Təbii ki, satıcıların peşəkar inkişafında maraqlı və cavabdeh olan şəxs – biznesin sahibi və ya satış meneceri.

İkinci sualım belə idi: "İdeal müştərimin əsas ehtiyacı və ya narahatlığı nədir?" Bu da aydın məsələ idi. Mənim ideal müştərimin əsas ehtiyacı satış təreyninqləri deyil. Onu maraqlandıran məsələ yüksək satış, dövriyyə arxasıdır. Məhz bu spesifik ehtiyacları vurğulamalı olduğumu anladım. Müştəriyə lazım olan, onu maraqlandıran məhz bu məsələlər idi.

Yenidən telefon a

Yenə də telefonu döndüm və müştərilərə zəng etməyə başladım. İlk sualın qəbul şöbəsinə idi: "Sizin təşkilatınızda satış işinə görə nəzərən şəxs kimdir?" "Satış meneceri cənab Braun".

"Cənab Braunla danışa bilərəm?" Qəbul şöbəsi məni cənab Braunla yönəldirdi. Cənab Braun telefonu cavab verdiyində özümü təqdim edərək deyirdim: "Cənab Braun, mənim adımı Brayan Təreyəsidir".

Əsas üstünlükleri təkrar edin

Sonra mən əsas üstünlükleri və ya "qırmızı düymə"ni təkrar edirdim. "Cənab Braun, biz satış dövriyyəsini 20, 30 və hətta 50% artırmağa imkan verən metod hazırlamışıq". Çox zaman müştəri: "Dogrudan? Bu necə ola bilər?", - deyə təəccübənmişdi. Mən isə belə cavab verirdim: "Mən məhz bunu sizə izah etmək üçün zəng etmişəm. Ən dəqiqə vaxtıñız olarsa, mən sizni bu sistemlə tanış edərəm və siz də ona ehtiyacınız olub-olmadığını qərar verərsiniz".

Telefon zənglərinin əvvəlkj kimi stresslə bitməsi əvəzinə bundan sonra zəng etdiyim potensial müştərilərin beşindən dördü və hətta onundan doqquzu mənimlə görüşməyə və məni diqqətlə dinləməyə rəzi olurdu. Bu xırda dəyiş üküllə vasitəsilə növbəti bir ay arzində son bir ildə etdiyim satışdan daha çox satış etmişəm.

Sizin açılış suallınız "Bu nədir?", "Dogrudanmı?", "Bu necə məməkün dür?" kimi suallar doğusunañdır. Əgər bu cür suallar doğurursa

və müştərini öz işlərindən ayırib bütüün diqqətini sizə cəmləmisiq, giriş sözünüüzü dəyişməlisiniz.

Satış müqaviməti normaldir

Əgər müştəri sizə: "Bu məni maraqlandırırmır" deyə cavab verirsə, bu, iki şeydən biri deməkdir: ya sizin giriş sözünüüz kifayət qədər güclü deyil, ya da bu müştəri sizin satığınız məhsul üçün düzgün müştəri deyil. Güman ki, yalnız adamlı söhbət edirsiniz.

Söhbətinizi güclü iddia və ya cümlə ilə başlayırsınızsa, özünüzi satış peşəkarlarının cərgəsinə qoymuş olursunuz. İlk bir neçə dəqiqəni öz məhsul çeşidləriniz və satış təcrübəniz haqda danışmaqla hədə etmək əvəzinə, birbaşa müştərini maraqlandıran məsələ haqqında danışmağa başlayırsınız.

İlkin satış müqavimətini neytrallaşdırmaq

Müştəriyə ilk dəfə zəng etdiyinizdə onu hər şeydən vacib hesab etdiyi hansısa bir işindən ayırmış olursunuz. Hər kəs məşğuldur. Bu-na görə də, dünyanın ən yaxşı məhsulunu təklif etdiyinizdə belə, ilkin satış müqaviməti ilə rastlaşacağınızı gözləməlisiniz.

Satış müqavimətini ən başda neytrallaşdırmaq üçün istifadə edə biləcəyiniz sadə bir üsul var. Müştəri sizə "Təklifinizə görə minnə-daram, lakin bu məni maraqlandırırmır" və ya "Hal-hazırda bunu al-mağə imkanımız çatmir" kimi cavablar verdiyində bunu ciddiyə al-mamalısınız. Təklif etdiyiniz məhsulun ona və ya onun şirkətinə nə qədər fayda verəcəyi haqda müştərinin heç bir anlayışı yoxdur. Onun bu ilkin reaksiyası əliniz isti bir şeyə dəyərkən dərhal geri çəkmək kimi şərti refleksdir. Bu cavab reaksiyasını "qulaq ardına vurun" və belə deyin: "Sizi anlayıram. Bu işlə məşğul olan çox adamın ilkin reaksiyası məhz bu cür olmuşdur. Ətraflı tanış olduqdan sonra isə onlar bizim ən yaxşı müştərilərimiz olmuşdurlar və məhsullarımızı dostlarına da tövsiyə etmişdirlər". Bunu eşidən müştəri əlindəki işi buraxıb diqqətini sizə yönəldir. Çox zaman birinənalı olaraq belə reaksiya verirlər: "Doğrudanmı? Təklif etdiyiniz məhsul nədir?"

Sözlərinizi daha konkret edin!

Müşterinin faaliyyət sahəsinə nəzərə almaqla sözlərinizi daha sisirilmişdə bilərsiniz. Belə deyə bilərsiniz: "Sizi yaxşı anlayıram. Maliyyə xidməti ilə məşğul olan müştərilərimizlə ilk dəfə danışdığımızda onların da reaksiyası eynən bu cür olmuşdu. İndi isə onlar bizim ən yaxşı müştərilərimiz cərgəsindədirlər və bizi dostlarına da tövsiyə edirlər".

Robert Caldini "Nüfuz" kitabında etibar qazanmaq və istək doğmaq işində "sosial dəlilin" əhəmiyyətini izah edir. Sosial dəlil məhsul və ya xidmətdən artıq istifadə etmiş müştərilər kimi digər insanlardan gəlir. Bizimlə eyni işlə məşğul olan və ya eyni maraqlara təbiətshaş a insanların müləyyən bir məhsuldan istifadə etdiklərini öyrəndiyimizdə həmin məhsul haqda biz də məlumat almaq istəyiriz. Başqalarının da həmin məhsuldan istifadə etdiklərini öyrəndiyimizdə biz artıq o məhsulun bizim üçün də faydalı olacağına qərar veririk.

Müştəri "Doğrudanım? O nadir elə?" dediyində siz "Mən sizinlə məbz bu haqda danışmaq istəyirəm. Mənə on dəqiqə vaxt ayra biləm, siza ətraflı məlumat verərəm və siz bu məhsulun size nə qədər fayda verə biləcəyini özünüz müəyyən edərsiniz" deyə cavab verirsiniz.

Bəzən həddən artıq məşğul olan müştərilər dərhal müləyyən informasiya əldə etmək istəyirlər: "Bu haqda telefonla müləyyən qədər məlumat verə bilərsin izmi?"

Telefonla satmayın!

Bu zaman siz belə cavab vermişlisiniz: "Cənab müştəri, məməniyyətlə size telefonla məlumat verərdim, lakin məsələ burasımdadır ki, mən size müləyyən şeylər göstərməliyəm. Onları özünləz görməlisiniz". Bu, müştəridə güclü maraq hissi oyadacaq. Siz dərhal görüşmək üçün iki vaxt təklif etməlisiniz: "Çərşənbə axşamı nahardan önce imkanınız olarsa, gönüşə bilərik. Və yaxud da, çərşənbə günü nahardan sonra". Unutmayın, sizin ilk zənginizin məqsədi satmaq və ya ümumiyyətlə, məhsul haqda ənformasiya vermək deyil. Məqsəd on dəqiqəlik gəsən qazzamraqdır. Məhsul və ya qiyməti müzakirə etməyin, görüşdən başqa heç nəyi müzakirə etməyin.

Telegram : @pdf_kitablar

Bəhanələri adlayın!

Bəzən məşğul müştəri deyəcək: "Siz tanışlıq üçün materialları mənə poçtla göndərə bilərsiniz". Əgər materialları poçtla göndərsəniz, onların itməsi, müştərinin onları unutması və ya ümumiyyətlə, sizinlə bir daha əlaqə saxlamamaq şansı çox yüksəkdir. Satıcıya vaxt sərf etmək qərarına gəlmək üçün kifayət qədər məlumat malik olduğunu düşünəcək. Əgər *online* və ya telefon satışı ilə məşğul deyilsinizsə, əksər hallarda poçtla nə isə göndərmək, sadəcə, vaxt və pul itkisi olur.

Müştəri sizdən materialları elektron ünvana göndərinəyi xahiş edirsə, belə cavab verin: "Məmənuniyyətlə göndərərdim, lakin poçt xidmətinin nə qədər bərbad olduğunu özünüüz də bilirsınız. Çərşənbə axşamı sizin ofisinizin yaxınlığında olacağam. Bəlkə, materialları özüm gətirim sizə? Nahardan əvvəl vaxtiniz olanını?"

Növbəti dəfə zəng etməyə razılaşmayın!

Müştəri yaxasını kənara çəkmək üçün son bir cəhd edəcək: "Yaxşı, bəlkə, siz bazar ertəsi mənə yenidən zəng edəsiniz və biz gənűş üçün münasib vaxt təyin edərik". Bu ikinci zəng təklifi qəbul etsiniz, o zaman bazar ertəsi müştəriyə yenidən zəng etdiyinizdə onun hansısa "vacib" iclasda olduğunu öyrənəcəksiniz və o, güman ki, heç zaman həmin iclasdan çıxmayacaq. Belə olan halda cavab verin: "Cənab müştəri, mənim həftəlik iş qrafikim masamın üstündədir. Sizin də qrafikiniz yanınızdadır mı?"

Müştəri həmişə qrafikinin yanında olduğunu bildirir. Təsdiq cavabı aldıqdan sonra davam edin: "Gəlin elə indicə vaxt təyin edək. Əgər həftə ərzində başqa bir iş çıxarsa, o zaman siz mənə zəng edin və biz görüşü bağıq münasib bir vaxta keçirək. Çərşənbə axşamı nahardan əvvəl sizin üçün münasibdirmi?"

Müştəri sizinlə *müəyyən* bir vaxtda görüşməyə razılaşdığınıza siz artıq *satışın* birini etmiş sayılırsınız. Və bu satış əsas satışının mümkün edən satışdır. Siz görüş gününü və saatını təkrar edirsiniz və hər ettimal üçün müştəriyə öz telefon nömrənizi verirsiniz. Bütün bunları etdikdən sonra deyin: "Çox sağ olun. Sizə göstərəcəyim məhsulu bəyənəcəyinizi əminəm".

Müştəri sizinlə müəyyən bir vaxtda görüşməyə razılaşdığında siz artıq satışın birini etmiş sayılırsınız.

Müştəri ilə görüş

Sizin ilk satış tapşırığınız müştərinin sizi *dinləməsinə* nail olmaqdır. Müştəri rahatlanıb sizi dinləmədən önce beş şeydən əmin olmaq istəyir. Bu beş faktorun nə olduğunu sizə deməyəcək, lakin onun sizi dinləməsi üçün bu faktorlar mütləqdir.

Birincisi, sizin ona verəcəyiniz informasiyanın vacib olduğuna əmin olmaq istəyir. Buna görə də, ilk cümlənizdə məhsulun ona verəcəyi üstünlükleri vurğulayırsınız. Təklifiniz onun həyatına və işinə töhfə verəcəksə, bütün diqqətini sizə yönəldib dinləyəcək.

İkincisi, onun məhz sizə lazım olan müştəri olduğundan əmin olmaq istəyir. Məhsul və ya xidmətinizin hansısa bir problemi həll etdiyindən, onun məhz həmin problemə malik olduğundan əmin olmaq istəyir. Xoşbəxtlikdən siz onun nömrəsini tapıb zəng etmədən önce bunu dəqiqləşdirmisiniz. Qarşınızda oturan adamın məhz sizə lazım olan müştəri olduğunu artıq dəqiqli bilirsınız. Lakin müəyyən qədər şübhəniz varsa soruşun: "Şirkətinizdə satış dövriyyəsinin artırılmasına dair söhbət edəcəyim adam sizsiniz?", "İstehsal prosesində xərcləri azaltmaqla bağlı söhbət etməli olduğum adam sizsiniz?" Unutmayın siz məhsul və ya xidmət deyil, problemlərin həll yolunu satırsınız. İlk önce problemi və ya ehtiyacı olan adam tapmalısınız. Yalnız bundan sonra onunla sizin məhsulunuz vasitəsi ilə problemlərini necə həll edə biləcəyi haqda danışmağa başlaya bilərsiniz. Sizin məhsulunuzla maraqlanan və ya son qərarı verənək səlahiyyətinə malik olmayan biri üçün mükəmməl təqdimat etməyin mənası yoxdur. Hər zaman lazım olan adamlı danışdığınızdən əmin olun.

Üçüncüüsü, ən azından əvvəldə müştəri sizin görüşünüzün qısa olacağından əmin olmaq istəyir. İnsanlar son dərəcə məşğuldurlar. Çox zaman problem və qayğılarla yüklenmiş olurlar. Kiminsə onların vaxtını çox alacağını düşündüklərində əsəbi və neqativ olurlar.

Buna görə də, ən başından onları cəmi bir neçə dəqiqə vaxt alıb ~~məh~~
sulun üstünlükleri haqda danışacağınızda inandırımlısınız.

Dördüncüsü, adam sizinlə görüşməklə hər hansıa bir öhdəciliy, vadə edilməyəcəyindən əmin olmalıdır. Buna görə də belə deməliyi, niz: "Mən məhsulu sizə göstərərəm, özünüüz qərar verərsiniz". Bu müştərinin gərginliyini azaldır və görüş təyin etmək işini xeyli asanlaşdırır.

Beşinci, müştəri sizin yüksək təzyiqdən istifadə etməyəcəyiniz dən əmin olmaq istəyir. Müştərilərdə satıcılarla bağlı adətən iki ~~ən~~ böyük qorxu olur: *təzyiqə məruz qalmaq qorxusu və üstünlüklerini itirmək qorxusu*. Müştəriyə pozitiv, nəzakətli və dostcasına yanaşmaqla bu qorxuları aradan qaldırmış olursunuz. Onun rahatlaşması na və sizi daha diqqətlə dinləməsinə nail olursunuz.

Söhbətin əvvəlindən bu beş məqsədə nail olmalısınız və bəzən bunu müştəri ilə telefon danışığı zamanı etməlisiniz ki, görüş əldə edə biləsiniz. Bunu etmək üçün minlərlə satıcıya öyrətdiyim bir üsul var. Onlar bu üsuldan istifadə etdiklərində əksər hallarda müştərilərlə görüş təyin etmək işində inqilabi nəticələr əldə etmişdirlər.

Yaxşı qurulmuş sualla başlayın!

Nəhayət, yeni müştəri ilə bilavasitə görüşdüyüünüzdə özünüüz təqdim edin, onun əlini sıxın və söhbətə yaxşı qurulmuş sualla başlayın. Bu, çox zaman təqdim etdiyiniz məhsulun verə biləcəyi üstünlüyü istiqamətlənmiş maraqlı və ya qeyri-adi bir sualdır. Suallar güclü təsirə malikdir, çünkü biz hanımıız uşaqlıqdan suallara cavab verməyə adət etmişik. Əgər siz bir adamdan nə haqdasa düşünmədən önce saatı soruşsanız, o qolundakı saata baxıb sizə cavab verəcək. İnsanlar suallara avtomatik olaraq cavab verirlər. Buna görə də satış işində belə bir qayda var: "Kim sual verirsə, o da nəzarət edir". Sual verən adam cavab verən adama nəzarət edir. İstənilən söhbətdə nəzarəti ələ almağın ən effektiv yolu pauza etmək və sonra sual verməkdir. Qarşınızdakı adam sizin sualınıza cavab verənə kimi diqqəti öz danışdıqlarına yönəlmış olur. Müştəriyə "Sizdən bir şey soruşa

bilərəmmi?” dediyinizdə o, denək olar, mütləq şəkildə “bəli” cavabı verəcək. Bundan sonra siz tam nəzarətə malik olacaqsınız.

Sual verməkdə davam edin; yaxşı suallar yaxşı cavablar doğurur

Siz müştəriyə “Satış dövriyyənizi 20-30% artıracaq sinanmış üsul görmək istəyirsinizmi?” deyə soruşduğunuzda o sizin sualınıza cavab verməyənə kimi başqa bir şey haqda düşünə bilməyəcək. Sual verən nəzarət edir. Bu sualdan istifadə edərək müştərilərlə görüş təyin etdiyim bütün illər ərzində “Xeyr, bu məni maraqlandırmır”, – deyə cavab verən yalnız bir adam olmuşdur. Və onun maraqlanmamasının səbəbi artıq müflis olması idi. O mənə: “Artıq çox gecdir. Kaş ki, siz mənə altı ay tez zəng edərdiniz”, – demişdi. Yerdə qalan bütün satış menecerləri: “Bəli. Bu nə üsuldur? Nə vaxt görüşüb bu haqda danışa bilərik?”, – deyə cavab vermişdirlər.

Görüş əldə etmək üçün istifadə edəcəyiniz bu üsulun ikinci addımı nəzakətlə “Hər şeyi sizə göstərmək üçün mənə, sadəcə, on dəqiqliqə vaxt ayırmagınız kifayət edər və siz özünüz qərar verərsiniz” deməkdir. Əsas məsələ müştəriyə onun vaxtını çox almayacağınızı, təzyiq göstərinəyəcəyinizi və onunla bölüşəcəyinizi şeyin onun üçün çox əhəmiyyətli olduğunu göstərməkdir.

Digər məmnun müştərilərə istinad edin!

Bəzi hallarda ən yaxşı açılış sualından istifadə etdiyinizdə belə müştəri sizinlə görüşməyə müqavimət göstərə bilər. Bu müqavimətin öhdəsindən gəlmək üçün istifadə edə biləcəyiniz ən yaxşı üsul digər məmnun müştərilərə istinad etməyinizdir. Əgər çap işi ilə məşğul olan şirkətə zəng edib məhsul təklif edirsizsə, o zaman belə deyə olan şirkətə eyni sahədə çalışan “ABS Print” şirkəti artıq bilərsiniz: “Sizinlə eyni sahədə çalışan “ABS Print” şirkəti artıq bizim məhsuldan istifadə edir və dediklərinə görə inanılmaz nəticələr əldə ediblər”. *Sosial dəlilin* gücünə görə çox zaman bu cür bəyanatlar neqativ müştərinin pozitiv müştəriyə çevirir və sizinlə görüşmək, satığınız məhsulla tanış olmaq arzusu doğurur.

Telegram : @pdf_kitablar

Məhsulunuzun etibarını artırın!

Satış təlimləri satdığım zaman deyərdim: “Yüzlərlə şirkət artıq bu üsuldan istifadə edir və yüksək nəticələr görür. Bu, sınañmış və iş yaradığı praktikada isbat edilmiş bir üsuldur. Mənə yalnız on dəqiqliğə vaxt ayı nağıınız kifayətdir ki, sizə göstərim və özünüz qərar verəsiniz”.

Hər kəs sizə on dəqiqliğə vaxt ayıra bilər. İlk zəngdən dərhal sonra sizə, yəqin ki, bir saat vaxt ayıra bilməzlər, lakin onların marağında olan məhsulu onlara göstə nəyiniz üçün on dəqiqliğə vaxt ayıra bilərlər.

Hər zaman peşəkar olun!

Müştəriyə görüş üçün iki spesifik zaman təklif etmək səhvini buraxmamağınız çox vacibdir: “Bu gün səhər 10:30 yaxşı olar, yoxsa sabah 11:20?” Bu, görüş təyin etmək üçün istifadə edilən köhnə üsuldur və müştərilər bunu çox yaxşı bilirlər. Bu üsuldan istifadə etsəniz, etibarınızı itirmiş olarsınız. Müştəri sizin təklifinizlə maraqlanmış olsa belə sizin bu üsuldan istifadə etdiyinizi görüb marağınızı itirə bilər.

Siz nəzakətli, pozitiv və məqsədyönlü olmalısınız. Müştəriyə çərşənbə axşamı saat üç radələri və ya çərşənbə günü səhər saat on radələri kimi ümumi zamanlar təklif edin. Bu zamanların heç biri müştəriyə münasib olmasa, sual verin: “Sizin üçün nə zaman əlverişli olar?” *Sual verən adam nəzarətə malik olur.*

Görüşü dəqiqləşdirin!

Görüş təyin etdikdə hələ işiniz bitmir. Bu, yalnız başlangıçıdır. Əvvəlcədən müəyyən edilmiş görüşə getmədən önce mütləq zəng edin və dəqiqləşdirin. Bu, peşəkar satıcılara məxsus xüsusiyyətdir. Çox adam zəng edib dəqiqləşdirməkdən qorxur, müştərinin görüşü təxirə salacağıını düşünür. Öncədən zəng etmədən danışılmış vaxtda ofisə daxil olurlar. Müştəri isə həmin vaxtı hansısa yığıncaqda və ya şəhərdən kənardə olur. Bəzən, sadəcə, xəstə ola bilər və ya gözsizdən asılı olmayan səbəblərdən təxirə salınır.

Görüşü dəqiqlaşdırmaçın iki yolu var. Birincisi, zəng edib razılaşdığınız vaxtda orada olacağınızı bildirinəkdir. Bu, müştəriyə oradakı qəza biləcək digər işlərin vaxtını dəyişmək imkanı verir. Görüşü dəqiqlaşdırmaçın ikinci yolu isə, sadəcə, ofisə zəng edib müştərinin ofisində olub-olmadığını öyrənməkdir. Müştərinizin ofisdə olduğunu öyrəndiyinizdə deyin: "Mən, Brayan Treysiyəm, Mənim cənab müştəri ilə görüşüm təyin edilib. Zəhinət olmasa, ona bildirin ki, razılaşdığımız vaxtda mən sizin ofisdə olacağam".

Əgər hansısa bir səbəbdən görüş toxırə salınısa, dərhal əvvəldə sizə danışdığım üsullardan istifadə edərək yeni görüş vaxtı təyin edin. Mən çox zaman gönüşləri bir neçə həftə əvvəldən dəqiq vaxtı təyin edirdim.

İstisnalarla idarə edin!

Müştəri çox zaman deyəcək: "Həmin gün şəhərdə olacağımdan əmin deyiləm. Bir neçə gün sonra və ya gələn həftə zəng edə biləsinizmi?" Bunu eşitdiyinizdə dərhal cavab verin: "Cənab müştəri, sizin nə qədər məşğul olduğunuzu bilirəm. Lakin gəlin istisnalarla idarə edək. İndi dəqiq vaxt təyin edək və əgər nə isə bir iş çıxarsa, vaxtı dəyişərik".

Nəzakətli, lakin inadkar olun. Maraqlanan və səlahiyyəti olan müştəri ilə danışmaç imkanı əldə etdiyinizdə bu müştəri ilə dəqiq görüş vaxtını təyin etmək üçün kifayət qədər inadkar olmalıdır. İnsanlar öz gözləntilərindən son dərəcə təsirlənirlər. Əgər onlar sizinlə görüşdə nə isə öyrənəcəklərini və ya hansısa fayda görəcəklərini gözləyirlərsə, görüşməyə həvəsl olacaqlar. Əvvəldə hər şeyi qaydasında etmisinizsə, görüşməyə ehtiyac olduğunda onlar özləri sizə zəng edəcəklər.

Müştəri ilə bila vasita görüş zamanı satış e mək şansınız telefon danışığından on qat artıq olur. Müştəri sizinlə görüşmək, sizi görmək, gözlərinizə baxmaq və sizin peşəkar satıcı olduğunuzdən əmin olmaç imkanı əldə etdiyində təklifinizi daha ciddi yanaşır.

Telegram : @pdf_kitablar

Telefon danışıcılarınıza inkişaf etdirin!

Telefon danışığınızın keyfiyyətini artırmaq üçün edə biləcəyiniz iki iş var. Birincisi, müştəri ilə danışdığınız zaman ayağa qalxmaqdır. Ayaq üstə dayandığınız zaman bədəninizdə enerji mərkəziniz nizamlamış olursunuz. Səsiniz daha güclü və inamlı olacaq. Enerjiniz artacaq. Danışığınız daha inanındırıcı və nüfuzlu səslənəcək.

İkinci iş müştəri ilə telefonda danışdığınız zaman gülümşəməkdir. Nə qədər təəccüblü olsa da, telefon xəttinin bir başında gülümsədikdə bunu xəttin o biri başında hiss etmək olur. Və eyni zamanda, insanlar sizinlə telefonda danışdıqlarında gülümsəmədiyiniz, hətta qasqabaqlı olmayıınızı da hiss edirlər.

Bizimlə birlikdə işləyən satıcıların çoxu müştəri ilə telefon danışı zamanı qarşılara gəzgү qoyub gəzgүyə gülümsəyərək danışırlar. Telefonla danışdığınız zaman ayağa qalxaraq gülümsədiyiniz güclü enerji və səmimiyyət axını yaradırsınız. Bu çox zaman gənüşə nail olmaq üçün əlavə təkan olur.

Təşəbbüsü saxlayın!

İnsanların nə qədər səmimi və ağıllı səslənməklərinə baxmayaraq, onların sizə zəng edəcəklərini gözləməyin. Satıcı olaraq ilk görüşü əldə edənə kimi təşəbbüs göstərməlisiniz. Heç zaman müştənlərin sizin işinizi sonraya saxlamasına və onların sizə zəng etməsini gözləməyə yol verməyin. Onlar təklif etdiyiniz məhsula maraqlı gətərsələr belə, daim məşğul olduqlarından sizə yenidən zəng etməyəcəklər.

İnsanların nə qədər səmimi və ağıllı səslənməklərinə baxmayaraq, onların sizə zəng edəcəklərini gözləməyin.

Unutmayın, *etiraz şəxsi deyil*. İlkin satış müqaviməti də şəxsi məsələ deyil. Müştərinin sizə təklifinizlə maraqlanmadığını və ya

Telegram : @pdf_kitablar

hal-hazırkı vaziyatından memnun olduğunu deməsi heç bir mənə kəsh etmir. Bu sizin zənginizə normal və təbii cavabdır. Bunu şəxsi qəbul etməyin.

Mental təmirinlərdən istifadə edin

Satış psixologiyasının ən vacib uğur sırlarından biri müştəri ilə gönüşə gelməzdən öncə özünüzü psixoloji olaraq hazırlamaqdır. Bir anlıq ayaq saxlayın və özünüzün sakit, rahat, pozitiv, gülümşəyən və səhbətə təmən nəzarət edən təsəvvürünüzü yaradın. Dərinəndən nəfəs alıb cıvarınızı hava ilə doldurun. Yeddiyə kimli sayıv və nəfəsinizi buraxın. Nəfəs alığınız zaman öz təsəvvürünüzü bəynimizdə canlandırmada davam edin.

Ardın mental təsəvvür yaradın

Müştəri ilə görüşməzdən bir neçə saniyə öncə onun sizə necə həvəslə qarşılaşmasını və gülümşəməsini təsəvvür edin. O gülümşəyir, sizinlə razılışır, dediklərinizi təsdiq edir, pozitiv yanışır və həvəslə dinləyir.

Əvvəlki uğurlu satış görüşlərinizi də bəyininizdə canlandıra bilərsiniz. Bu yaxınlarda baş tutmuş ən uğurlu satış görügünüzü yadınıza salın. Müştəri ilə ünsiyyətdən nə qədər zövq alığınızı və satışı bağladığınız zaman keçirdiyiniz sevinc hissini yadınıza salın. Uğurlu satışın sizə bəxş etdiyi məmənunluq və xoşbəxtlik hissini xatırlayın. Sonra bu hissələri özünüzün və müştərinin bəyində yaradığınız təsəvvürə əlavə edin. Bu tapşırıq sizə həyran edəcək. O sizin bütün şaxsiyyətinizi sahmana salacaq. Dərinəndən nəfəs almışla, rahatlaşmışla və vizualizasiya etməklə maksimum effektivliklə çıxış etməyə hazır olacaqsınız.

Özünüzlə pozitiv damşın!

Əvvəldə müzakirə etdiyimiz üsulu yaddan çıxarımayı: pozitiv təlqindən istifadə edin. Xüsusən özünüzü gərgin hiss etdiyiniz zamanlarda özünüzü inamlı və pozitiv tövədə: "Mən özümü sevirəm! Mən özümü sevirəm! Mən özümü sevirəm! Mən özümü sevirəm! Mən özümü sevirəm!"

Mən işimi sevirəm! Mən işimi sevirəm!” deyə təkrar edin. “Mən xoşbəxtəm! Mən sağlamam! Özümü gümrəh hiss edirəm!” deyərək mental cəhətdən hazırlanmağınız və isinməyinizə kömək edin. Bu cür təlqinlərdən istifadə cdərək özünüüzü dərhal xoşbəxt və inamlı hiss edəcəksiniz. Bunun ardından müştəri ilə görüşdүйünüzdə o siz, dən gələn güclü pozitiv enerji axınıni hiss edəcək.

Daim satış görüşünə dərindən nəfəs alaraq, vizualizasiya və təlqin edərək hazırlaşın. Bu, böyük fərq verəcək.

Dərhal işə keçin!

Müştəri ilə görüşdүйünüzdə onun əlini inamla sıxın və deyin: “Mənə vaxt ayırdığınız üçün təşəkkür edirəm, sizə təqdim edəcəyim məhsul mütləq sizin marağınız səbəb olacaq”. Müştəridə pozitif gözlənti yaratdığınızda onun marağını artırılmış olursunuz. “Görəsan, mənə nə göstərəcək?” deyə düşünməyə başlayır.

İnamlı və pozitif tərzdə gülümsədiyinizdə bunu müştəriyə də ölürsünüz və təqdimatınıza qarşı pozitif gözlənti yaradırsınız.

Həvəslə qarşılanacağınızı gözləyin

Bəzən müştərilərin günü pis başlaya bilər. İşə gəldiyindən telefon zəngləri, elektron məktublar və şikayətlərlə yüklənmiş ola bilər. Qəhvə soyuq ola bilər. Tabeliyində olanlar xəstə, kefsiz müdürü işə açıqlı ola bilər. Bunun ardından işə siz gəlirsiniz. Sizi görən kimi müştəri rahat nəfəs alır “Nəhayət ki, nəzakətli, pozitif, güllərüz bir adam. Və o mənə çox maraqlı bir şey göstərəcək”. Çox adam məhz bu hissləri keçirir. Siz müştərinin bütün gününü işiqlandıracaq biri ola bilərsiniz. Siz nəzakətli və güllərüz olduğunuzda, onlar sizi görməkdən məmənun olacaqlar.

Ayaq üstə danışmaqdən imtina edin!

Bəzən müştəri ilə görüşə gəldiyinizdə o sizi qapıda qarşılayır və işlərinin çox olduğundan elə oradaca təklifiniz haqda danışmağı xahiş edir. Lakin siz qapı ağzında ayaq üstə təqdimat etməkdən imtina etməlisiniz. Ayaq üstə təqdimat etməklə məhsulunuzun dəyərini sal-

~~maq~~ riski yaradacaqsınız. Həç kim ayaq üstə məhsul almır. Bu cür satışdan imtina edin.

Həç kim ayaq üstə məhsul almır. Bu cür satışdan imtina edin.

Unutmayın, hər şeyin əhəmiyyəti var. Əgər sərgidə deyilsinizsə, şirkətinizin və ya məhsulunuzun stendini təqdim etmirsınızsə, həç kim ayaq üstə təqdim edilmiş məhsulu yüksək dəyərləndirmir. Belə hallarda müştəriyə "Sizə təqdim edəcəyim məhsul çox vacibdir və bunun üçün da sizin on dəqiqə vaxtı ayırmınız lazımdır" deyin. Əgər müştəri məhsul haqda təqdimatınızı dinləmək üçün sizə oturmağa yer göstərmirsə, belə deyin: "Əgər hal-hazırda vaxtınız yoxdursa, biz başqa bir vaxt görüşüb on dəqiqə səhbat edə bilərik". İstənilən halda məhsulunuza ayaq üstə təqdim etməkdən imtina edin. Ümumi qayda belədir: müştəri məhsulunuza ayağa qalxıb ala bilmirsə, onu ayaq üstə salmağa çalışmayın.

Məhsulunuza hörmət edin!

Bu qayda telefon'a da aidir. Əgər müştəri sizin məhsulu telefon vasitəsi ilə ala bilmirsə, onu telefon vasitəsi ilə satmağa çalışmayın. Müştərinə məhsulu poçt vasitəsi ilə ala bilmirsə, onu poçt vasitəsi ilə satmağa çalışmayın. Məhsulu satmaq üçün müştəri ilə biləvasitə görüşməyiniz tələb olunursa, müştəri ilə görüşməkdə israrlı olun.

İnsanlar məhsul almaq qərarını ayaq üstə verirlər. Almaq qərarını evlərində və ya ofislərində rəhat oturduqları yerde verirlər. Yalnız diqqətlə dinlədikdən, aldığıları məlumatları rəhat analiz etdikdən və hərtərəfli dündən sonra almaq qərarı verirlər.

Telegram : @pdf_kitablar

TAPŞIRIQ:

---

1. Məqsəd kimi qoyduğunuz satış dövriyyəsinə və gəlirə nail olmaq üçün hər gün və hər həftə nə qədər müştəriyə zəng etməli olduğunuzu dəqiq müəyyən edin.
2. Müştərilərlə görüşməkdən daha zəng etməyə vaxtınız qalmayana kimi vaxtinizin 80%-ni zənglərə sərf edin.
3. Müştərilərlə telefonda necə danışacağınızı kağıza yazın və onu təm mənimmsəyəna kimi əzbərləyin.
4. Müştərilərə zəng etdiyinizdə ilkən satış müqavimətinə fikir verməyin; diqqətinizi təqdim etdiyiniz məhsulun müştəriyə verəcəyi təstünlüklərdə cəmləyin və digər məmənun müştərilərin tövsiyələrdən istifadə edin.
5. Təşəbbüsü əlinizdə saxlayın, müştəri ilə görüşün dəqiq vaxtını müəyyən edin.
6. Məhsulunuz, onun xüsusiyyətləri və ya qiymət haqqında telefonda danışmaqdən imtina edin; məqsədiniz müştəri ilə görüşə nail olmaqdır; başqa heç nə.
7. Hər bir satış görüşünə diqqətlə hazırlanın; ev tapşırığını edin, görüş zamanı əsl peşəkar olduğunuz dərhal bəlli olmalıdır.

Diqqətli hazırlıq nəticəsində adamın gördüyü hər bir iş spontan iş qədər təbli görülməcək.

MARK KƏYN

VI

TƏKLİFİN GÜCÜ

*Hər nayi alşüurumuzda "əkiriksə" və daimi təkrarlama
vasitəsi ilə onu bəsləyiriksə, bir gün öz bəhrəsini verəcək.*

ERL NAYTINDEL

İnsanlar ətraf aləmlərinin, xüsusilə də, ətraflarındakı digər insanların təklif elementlərinin təsirinə məruz qalırlar. Sakit, rəhat və inamlı satış adəminin təklif təsiri çox güclüdür. Buşa görə də ən uğurlu satış adamları həlim və pozitiv insanlar olur. Onlar çox zaman yaxşı geyinmiş, səliqəli və peşəkar gənənüşə malik olurlar. Uğurlu satıcılar müştərilərə sakitləşdirici təsir göstərirler. Onlar özlərinə və satdıqları məhsula inanırlar. Nəticədə də onları dinləyən adam həmin inamı hiss edir. Onların dedikləri sözlərə və təklif etdikləri məhsullara bizim də inamımız artır.

Xarici mühit

Hər bir insan öz fiziki ətraf mühitinin də təsirinə məruzqalır. Ətraf aləminiz sizin necə düşünməyinizə, hissiyyatınıza və davranışınızı son dərəcə güclü təsir göstərir. Misal üçün, normal otaq temperaturunu

24 selsidir. Bu temperaturu beş dərəcə artırıb və ya azaltsanız, sizin rahatlığınız pozulacaq və gedən söhbətə yetirdiyiniz diqqəti kəskin dərəcədə azaldacaq. Əgər sizə çox istidirsə və ya çox soyuqdursa, əsəbi, gərgin və səbirsiz olursunuz.

Ətrafinizdakı insanlar

Təklifli mühitdə, güman ki, sizə ən çox təsir göstərən ətrafinizda, ki insanlardır. Ətrafinizdakı insanların sizə necə münasibət göstər, inəklərinin sizə çox böyük təsiri olur.

İnsanlara qarşı davranışlarınızın çox hissəsi ilk önce altşüuru nuzdan gəlir. Hər kəs həyatında müəyyən insanlarla rastlaşmışdır ki, onlar ağızlarını açıb nəsə deməzdən önce həmin insanlara qarşı neqativ və ya pozitiv hisslər duymuşdur. Bunun səbəbi başqa insanlarla münasibətdəki əvvəlki təcrübənin altşüurunu uzda toplanmasıdır. Bir adamlı ilk dəfə görüşdüyüünüzdə altşüurunuz dərhal həmin adamı əvvəlki təcrübə əsasında dəyərləndirir və cavab reaksiyası verir.

İnsanlarla ilk görüşünüzdə qeyri-iradi reaksiya verirsiniz: müşərilər sizinlə görüşdüklerində qeyri-iradi reaksiya verirlər. Satış gönüldən önce etdikləriniz və müşəteri ilə görüşünüz zaman sizin ona göstərdiyiniz təsir satışın baş tutub-tutmayacağını müəyyən edir.

Sizin daxili mühitiniz

Nəzarət edə biləcəyiniz bir neçə təklifli mühit vardır. Bunlardan əsasları *görünüşünüz, danışığınız və münasibətinizdir*. Yaxşı görünüşünüz varsa, danışığınız səlis və aydınrsa, münasibətiniz sakit, rəvan və pozitivdirsə, sizin ilkin görüşünüz müşəteriyə pozitiv təsir göstərəcək.

Xoşbəxtlikdən siz görünüşünüzü hər mənada kontrol edə bilərsiniz. Geyiminizi səliqəli edə bilərsiniz, saçınızı səliqəli daraya bilərsiniz və maneralarınızı idarə edə bilərsiniz. Sizin məqsədiniz daima öz sahəsinin peşəkarı kimi görünməkdir.

Satışınızı məşq edin!

Satış təqdimatını güzgünün qarşısında məşq etməklə səsinizin yüksək, sakit və inamlı olmasına nail ola bilərsiniz. Peşəkar aktörler güzgү qarşısında danışmağa, gəzməyə, jestlərini və mimiklərni məşq etməyə saatlarla vaxt sərf edirlər. Sonra müştəri ilə görüşdükdə bütün bunları tətbiq edərək əminlik və enerji nümayiş edirsiniz. Bu müştərinin beyninə inanılmaz dərəcədə güclü təsir edir.

Pozitiv və şən olun

Artıq haqqında söhbət açdığınıız təlim üsullarından istifadə edərək münasibətinizi və əminliyinizi kontrol edə bilərsiniz. Periodik olaraq özünüzü ən yaxşı satıcı kimi təsəvvür edə bilərsiniz. Müştəri ilə görüşmədən öncə özünüzlə pozitiv tərzdə danışaraq "Mən ən yaxşıyam! Mən ən yaxşıyam! Mən ən yaxşıyam!" deyə təlqin edə bilərsiniz. Qamətinizi düzəldib başınızı dik tutə bilərsiniz. Müştərinin gözünə inamlı baxıb əlini hərəratla sıxa bilərsiniz. Hər mənada peşəkar, pozitiv və hazırlıqlı satıcı kimi görünəcəksiniz.

Uğur üçün geyinin!

Mənim satış karyeramdaçı dönüş nöqtələrindən biri günlərin bittəndə dostum məni kənara çəkib, müştərilərlə görüşə gedərkən necə geyinmək lazımlı olduğuna dair kitab oxuyub. Oxumadığımı səruşduğunu an olmuşdu. Mən heç zaman kostyum geyinilməyən bir ailədən çıxmışdım və heç kim heç zaman kostyumin əhəmiyyəti haqda danışmadamışdı. Lakin mən hazırlıqlı tələbə idim.

Dostum mənə biznesdə geyimin əhəmiyyəti haqda bəzi şeylər dağınışdı. Sonra mən bu mövzuda bir neçə kitab aldım və geyim mövzusunu diqqətlə öyrəndim. Öyrəndim ki, müştəridə doğurdğunuz ilkin təsəssüratın tam 95%-i geyimlərizlə müyyəyen edilir.

Telegram : @pdf_kitablar

Müştərilər vizualdırılar

Müştərilər son dərəcə vizualdırılar. Geyiminizin vizual görünüşü müştərinin partlayış dalğası kimi vurur və onun altşürurunda dərin iz buraxır. Xarici görünüşünüz daxili aləminizdən xəbər verir.

Geyiminizin vizual görünüşü müştərinin partlayış dalğası kimi vurur və onun altşürurunda dərin iz buraxır.

Səliqəli görünüşə malik olduğunuzda müştərinin altşüru siz mötəbər şirkətdən gəlmış peşəkar kimi qəbul edir. İlk görüşdə müştərinin gözünə uğurlu peşəkar satıcı kimi göründiyinizdə o siz daha ciddi qəbul edir və təklifinizi daha rahatlıqla qəbul etməyə həzır olur.

Kim daha çox pul qazanır?

İllər ərzində mindən çox seminarlarında milyonlarla satıcı ilə üzləşmişəm və ən yaxşı geyinmiş satıcıların ən çox qazanan satıcıları olduğunu müşahidə etmişəm. Yaxşı geyinmiş hansısa bir satıcı ilə danışdığında onun inamlı davranışını və danışığının kifayət qədər yüksək gəlirə malik olduğunu bürüzə verir.

Digər tərəfdən isə hər səhər evdən çıxarkən pis geyinməkləri ilə öz karyeralarını və həyatlarını dağıtdıqlarından xəbərsiz olan saysız-hesabsız uğursuz satıcı görmüşəm. Bəla orasındadır ki, heç kim onları kənara çəkib geyimin uğur üçün nə qədər vacib olduğunu izah etməyib. Bundan daha da pisi, heç kimin satıcıya geyiminin pis olmasın demək istəməməsidir. Bunu hamı bilir, lakin heç kim diliనə gətinmir.

Hər bir satıcı xarici görünüşün vacibliyinə dair ən azı iki kitab oxumalı və orada yazılınlara diqqətlə əməl etməlidir. Unutmayın, satışın bütün digər aspektlərində olduğu kimi, geyim məsələsində də hər şey əhəmiyyət kəsb edir. Sizə ya kömək edir, ya da mane olur. Ya fayda verir, ya da ziyan vurur. Görünüşünüz sizə ya satışa doğru

*İspan, ya da ondan uzaqlaşdırır. Geyim satış işində ən güclü təklif
ixirinə malik amillərdən biridir.*

Dostluq faktoru

Satış işində ən parlaq həqiqət artıq səsləndirdiyim “müştəri siz öz dostu kimi görnəyənə kimi və sizin onun maraqlanndan çıxış etdiyinizə emin olmayana kimi məhsul almayacaq” fikridir. Başqa bir məqədə isə Robert Caldininin “Nüfuz” kitabında qeyd etdiyi satış uğrunda “xoşla mağın” vacibliyidir. Müştəri siz xoşlayırsa, xirdalıqlar satışa uğralla başa çatmasına mane olınayacaq. Lakin müştəri sizə qarşı neytral və ya neqativ olarsa, ən xırda detallar belə sizə mane olacaq.

Müştəri sizinlə görüşdüyündə dilinə gətirmədiyi ilk sual “Siz mənə qayğıma qalırsınızmı?” sualıdır. İlk bir neçə dəqiqədə bu suala cavab vermirsınızsa, müştəri sizinlə iş görmək marağını itirəcək. Bütün görüş zamanı o, nəzakətlə davrana və sizin təqdimatı dinləyə bilər, sonunda isə o sizə minnətdarlığını bildirəcək və təklifiiniz haqqda fikirləşəcəyinə söz verəcək.

Biz dostluq münasibəti hiss etdiyimiz insanlarla iş görməyə əsaslıく veririk. Ünsiyyətin ilk bir neçə dəqiqəsində biz dostluq münasibətinin təməlini qoyuruq.

Saç düzümü

Satış danışığının saticının üzündə cəmləşmalıdır. Buna görə də, saç düzümü son derecə ənəmlidir. Qayda belədir ki, sizin geyiminizdə və saç düzümünüzdə heç bir şey müştərinin diqqətini satış təqdimatından yayındırma malıdır.

Yəqin ki, belə bir deyimi eşitmisiniz: “Oxşar quşlar birlikdə uçırlar” və ya “Oxşarlar oxşarları cəlb edir”. Məsələ burasındadır ki, biz özümüzə mümkün qədər çox oxşar cəhətlərə malik insanlarla bizim kimi geyinən, bizim kimi saç düzümünə iş görmək istəyirik. Bizim kimi düşüncə təzincə malik olan insanlarla özünlük olan və bizim kimi düşüncə təzincə malik olan insanların müzü daha rahat hiss edirik. Görkəminizi potensial müştərilərinizin müzü nə qədər oxşar etsəniz, onlar sizin məhsul alınaq təklifi görkəmینə nə qədər az müqavimət göstərərlər.

Bizim en büyük arz larımızdan biri şəxsi və biznes həyatımızda özümüzü rahat hiss etməkdir. Müştərinin bu rahatlığını artırmaq üçün gördüğünüz har bir iş həmçinin satış ehtimalınızı da yüksəldin.

Üzün saç, qısa satış məbləği

Uzun saç, qısa satış məbləğsi
Bir neçə il öncə seminarlarının birində gənc satıcı mənə yaxın.
laşış satış dövriyyəsini artırmaq üçün inəsləhət istəmişdi. On
uzun gur saçlarını görən kimi problemin nə olduğunu anladım. On
dan işi haqda soruşduğumda əsas müştərilərinin ofis işçiləri oldular
gələnini dedi. Onun yaxşı qiymətə təklif etdiyi yaxşı məhsulu var idi,
lakin buna səgəmən satış dövriyyəsi aşağı idi. Bunun səbəbi mənə
dərhal agah oldu. İş adamlarına məhsul satmaq işində gur qazan-
ması üçün uzun saçlarını kəsməsi gərəkdirini bildirdim. O etiraz
edib uzun saçların məsaləyə aidiyatının olmadığını dedi. Uzun
gur saçlar vasitəsi ilə şəxsiyyətini təsdiq etmək istəyirdi. Mən ocaq
saçlarınm işədiyi qədər uzada biləcəyini, lakin bunun satış uğuruna
mənə olduğunu izah etdim.

Darhal faaliyyat, darhal nati'ca

Xoşbəxtlikdən o, yaxşı tələbə idi. Növbəti gün gəldiyində saçlarını bir az qısaltmışdı. Bu az qısalma sayəsində hələ onun satış dövriyyəsi arkaşa başladı. Və o, saçlarını daha da qısaltdı və yənə da satış dövriyyəsində artım müşahidə olundu. Sonunda saçını normal biznes adamla nın saçı kimi kəsdirdi və onun satış dövriyyəsində sıçrayış baş verdi. Tezliklə valideynlərinin evini tərk edib aynı evdə yaşamağa başladı, özüñə yə i av omobil aldı və yaxşı hayatı quimaya başladı. Nəticədən məmənun idi.

Lakin əfsuslar olsun ki, o, əsas məsələnin məhsulda olduğunu düşündürdü. Yenidən saçını uzatmağa başladı. Və saçı uzandıqca satış dövriyyəsi zaifləməyə başladı. Saçları yenə evvelki kimi gur və çıxınlarına təkəldüyündə onun pulu bi di və yenidən valideynlərinin evinə köçməyə məcbur oldu. Sonuncu dəfə onu gördüyüimdə uzun saçları var idi. Geyimi köhnə, çəkməsi cırıq idi.

Telegram : @pdf_kitablar
136

Məhsulunuzu təqdim etmək

Məhsulimiz daimi saliqalı və təmiz vəziyyətdə olmalıdır, yaxşı qidalınmalı və ən yaxşı vəziyyətdə təqdim edilməlidir. Rəngli, rəhbedici və saliqalı məhsul inüşterilərə güclü təsir edir. Və əksinə, rəliqəsiz, ləkələnmiş və piş qablaşdırılmış məhsullar müştəriyə neyativ təsir göstərir. Həlmişə satış materialının yaxşı vəziyyətdə olmasına vaxt ayırın. Unutmayın: insanlar vizualdır. Sizin və sizin məhsulunuz haqda fikir formalaşdırmaqlarına gözləri ilə gördükləri faktların böyük təsiri olur.

Təqdimatınızı məşq edin!

Satış təqdimatınız yaxşı tərtib edilməli, hər baxımdan tam olmalı və yaxşı məşq edilməlidir. Satışın uğurlu keçməsinin 80%-i təqdimatın necə hazırlanmasından və təqdim edilməsindən asılıdır. Satış təqdimatınız yaxşı təşkil edilməyi bəsə, məlumatlar qanışq vənilirsə və siz danışacağınız növbəti mövzunun nə olması haqda düşünməli olursunuzsa, müştəri sizi və təmsil etdiyiniz şirkəti aşağı dəyərləndirəcək.

Məntiqi ardıcılıqla hazırlanmış və salis təqdim edilən təqdimat
müsərini sizin məhsulunuzun, şirkətinizin və satıcı kimi sizin özü-
nüzün yüksək standartlarına əmin edəcək. Peşəkarlıqla hazırlanmış
satış təqdimatı satığınız məhsulun dəyərini müştərinin gözündə
kəskin şəkildə artıracaq və salis etirazını əzaldacaq.

Xoş əhatə

Əhatəniz həmişə saliqəli olmalıdır. İnsanlar sizin iş yerinizi gol-diklərində onlar uğurlu iəşkilatla əməkdaşlıq cüdiklərini dərhal an-kañalıdır. Hər şey saliqə li və öz yerində olmalıdır. Təlim proqra-mınızda biz iş adamlarına müştərilərə təqdim etdikləri göruntülərdə dayışıldıklar etməyi tövsiya edirik. Bu işin nəticəsində əldə edilən nəticələr çox zaman heyrləmiz olur. Ün yaxınlarda kiçik biznesə mək işində uğurlu olsalar belə, bundan sunrakı proseslərinə uğursuz

keçməsindən şikayət edirdi. Ofisdə təqdimatı dinləyən müştəri ofisi tərk edir və bir daha geri dönmürdü. Bu istedadlı və bacarıqlı cütlük daim öz satış təqdimatlarını təkmilləşdirir və daha yaxşı edirdilər, lakin heç bir faydası olmurdu. Etdikləri hansısa bir səhv bütün işin uğursuzluğuna səbəb olurdu.

Ofisinizi yeniləyin!

Onlar evlərində başladıqları biznesi genişləndirmək üçün ofisdə işləmək qərarına gəlmisdilər. Evlərinin yaxınlığında o qədər də baha olunan ofis kirayələmiş və mebel ilə təchiz etmişdilər. Mən avval, də satıcı kimi necə geyinmək lazımlığını bilmədiyim kimi, onlar da ofisdə işi necə aparmaq lazımlığını bilmirdilər. Heç kim onlara bu sahədə məsləhət verinədiyinə görə onların ofisləri ucuz və ikinci dərəcəli ofis kimi görünürdü. Onların zənglərinə müsbət cavab verib ofisə gələn müştərilər ofisi gördüklərində dərhal onlann şirkətlərinin aşağı keyfiyyətli şirkətlər kateqoriyasına aid olduğunu düşünürdülər. Ofis ucuz və miskin idi. Müştərilərlə ünsiyyətdə nə qədər pozitiv, şən və peşəkar olmaqlarına baxmayaraq, müştəri ofisin onda yaratdığı neqativ emosiyaların təsirindən qurtula bilmirdi. Onlar ofisi tərk edir və bir daha geri dönmürdülər.

Dərhal işə keçin!

Bizim təlimlərimiz hər doxsan gündən bir keçirilirdi. Cütlük ofislerinin müştərilərə hansı təsiri göstərdiyini öyrəndiyində, ofisi tam yeniləmək qərarına gəldilər, yeni mebel aldılar, yeni xalçalar döşədilər, divardan pozitiv ruhda rəsm əsərləri asdilar, peşəkar akustika sistemi quraşdırıldılar və girişdə təzə dərilmış gülər qoydular. Doxsan gündən sonra təlimə qayıtdıqlarında ruh yüksəkliyindən göylərdə uçurdular. Uğurlu satışlarında 50% artım olmuşdu. Satış dövriyyəsini və gəlirlərini əhəmiyyətli dərəcədə artırmışdılər. Yaxşı təchiz edilmiş ofislərinin müştərilərə göstərdiyi təsirdən heyran qalmışdılər. Çoxsaylı yeni müştərilərindən ofislərinə dair komplimentlər eşidirdilər. Otuz gün ərzində ofisə çəkdikləri xərc satış dövriyyəsi artımı vasitəsi ilə tam ödənmişdi.

Təmiz masada işləmək

Ofis etiketinin qaydalarından biri iş masanızı təmiz saxlamaqdır. Masanız təmiz, ofisiniz səliqəli olduğunda siz uğurlu insan təəssürləri bağışlayırsınız. Digər tərəfdən isə işmasanızın üstü lazımlı olan və olmayan kağız, sənəd və başqa əşyalarla doludursa, siz dağınıq, nə etdiyini bilməyən və məqsədsiz, ugursuz bir adam kimi görünürsünüz. İnsanlar sizinlə iş görməyi təhlükəli hesab edirlər.

Masanızın üstündə yalnız bir şey – hal-hazırda üzərində işlədiyiniz işə aid bir sənəd olmalıdır. Yerdə qalan hər şey öz yerində – rəflərdə olmalıdır. Artıq sənədləri adı qutuya da yıga bilərsiniz. Lakin işmasanızın üstü təmiz olmalıdır.

Məhsuldarlığınıizi iki dəfə artırın!

Vaxt idarəsi və şəxsi effektivlik sahəsindəki iyirmi ildən artıq iş müddətində təmiz masada işləyən insanların dağınıq masada işləyən insanlardan ən azı iki dəfə məhsuldar olduqlarını müşahidə etmişəm. Səliqəli masada işlədiyinizdə bir zaman kəsiyində diqqətinizi bir işin üzərində cəmləyə bilirsiniz.

Təmiz masada işləyən insanların dağınıq masada işləyən insanlardan ən azı iki dəfə məhsuldar olduqlarını müşahidə etmişəm.

Masanız dağınıq olduqda isə diqqətinizin əsas hissəsi masanın üzərindəki kağızları araşdırmağa sərf edilir. Nəyin harada olduğunu müəyyən etmək üçün çox zaman itirirsiniz. Diqqətin bir işin üzərinde cəmlənməsi məhsuldarlığın əsas amiliidir və səliqəli masa bunu sizin üçün təmin edir.

Dəyər təəssüratı yaradın!

Bütünlüklə peşəkar kimi göründüyüünü də, yaxşı geyindikdə, saçıınızı səliqəli daradıqda və satış təqdimatınızı yüksək səviyyədə təq-

Telegram : @pdf_kitab

dim etdiyinizdə müştərinin altşüuru sizin çox faydalı və qiymətinin son qəpiyinə kimi dəyərli olan məhsul satdığınıza inanır. Müştərinin size və şirkətinizə olan inamı artdıqca satış müqaviməti azalır. Yüksək səviyyəli saticılarla təmsil olunan yüksək səviyyəli şirkətlər üçün öz məhsullarını baha satmaq aşağı səviyyəli şirkətlərdən daha asan olur.

Necə görürsünüzsə, elə də olacaqsınız

Uğur qazanmaq üçün özünüzi hər mənada peşəkar kimi görməlisiniz. Özünüze və müştərinizə qarşı münasibətiniz ən yaxşı təhsil almış və öz sahəsinin ən bacarıqlı mütəxəssisi kimi olmalıdır.

Mühasib və ya menecerin məsləhətçisinin davranışları haqda düşüncən. İstənilən halda bu peşəkarlar sizinlə dağınıq tərzdə danışırlar. Onlar əvvəlcədən hazırlanmış sualları sizə müəyyən ardıcılıqla verirlər. Özlərinə lazım olan informasiyanı sizdən sistemli şəkildə alırlar. Sizə aid sualları verməkdə nə qədər çox diqqət cəmləyirlərsə, onlarla iş qurmağa bir o qədər həvəslə olursunuz.

Siz dünya səviyyəsində bir peşəkarsınız

Özünüyü “satış həkimi” kimi təsəvvür edin. Pasientinizə nə qədər çox düşünülmüş, məntiqi və savadlı suallar versəniz, o özünün etibarlı həkimin əlində olduğuna bir o qədər çox inanar. İlkin satış müqaviməti və skeptikliyi azalar. Sizə olan inamı güclənər. Rabatlanar və açıq danışar. Onun hansısa problemi həll etməsinə və ya məqsədə nail olmasına kömək etmək üçün burada olduğunuzu anlaysın. Sizdən uzaqlaşmaq əvəzinə, sizinlə əməkdaşlıq etməyə can atar.

Danışığı canlandırın!

Satışda bədən dili də vacibdir. Albert Mehrabiana əsasən satış təqdimatı zamanı ötürdüyüñüz mesajın 55%-i bədən dilində, 38%-i səsinizin tonunda və yalnız 7%-i dediyiniz sözlərdə olur. İnsanlar vizual olduqları üçün onlar, əsasən, bədən dili vasitəsi ilə ötürülən əsas mesajdan daha çox təsirlənirlər. Müştəriyə məhsul haqda danışdığınız zaman inamlı gəzişin, başınız və əllərinizlə dediyiniz sözləri

müşayiət edin. Qaimətinizi şax saxlayın və ələrin nəfəs alın. Başınızı dik tutun, müştərinin gözlərinə baxın. Hərəkətləriniz qətiyyətli, səsiniz inamlı olmalıdır.

İnamla əl sıxın!

İnsanlarla görüşdüğünüzdə onların əlini inamlı sıxın. Bu ilkin fiziki kontakt satışı sizin üçün uğurlu və ya uğursuz edə bilər. İnsanlar sizin əlinizi sıxdıqlarında sizin xarakterinizi dəyərləndirirlər. Əl görüşməniz inamlı və güclüdürse, sizin güclü xarakterə malik olduğuunu düşünürler və buna uyğun olaraq yaxşı məhsul təklif etdiyinizi inanırlar.

Görüşdüğüm bəzi satıcıların əl görüşməsi zəif və qətiyyətsiz olur. Digərləri, xüsusən də, qadınlar, sadəcə, barmaqlarını verirlər. Bu, qarşınızda duran insanın natamam olmasını hiss etdirir.

Bu yaxınlarda seminarlardan birində bir satıcı mənə yaxınlaşışib satış işindəki problemləri haqda danışdı. Telefonla görüş təyin etmək işində heç bir problem yaşamırıdı, lakin görüşdən sonra bir qayda olaraq satış prosesi məhv olurdu.

Gizlədə bilməyəcəyiniz şey

Adam mənimlə əl sıxan kimi mən problemin nədə olduğunu anladım. O, əslən Hindistandan idi və orada bir qayda olaraq insanlar əl sıxmırlar. Müştəri ilə görüşdüğündə də əl sıxmağa adət etməmiş bu adamın əl görüşməsi zəif və inamsız alınırdı. Belə vəziyyətdə isə müştərilər dərhal məhsula və bütün satış prosesinə olan maraqlarını itirirlər. İndiyə kimi heç kim bunu ona deməmişdi. Bizim mədəniyyətimizdə əllə görüşməyin nə qədər vacib olduğu haqda onun heç bir anlayışı yox idi. O, əllə görüşməyin heç bir əhəmiyyəti olmayan formallılıq olduğunu düşünürdü. Əllə görüşməyin vacibliyini öyrəndikdən sonra o, rastlaşdığı hər kəslə əl verir, inamlı və güclü insanlar kimi görüşməyi məşq edirdi. İnamla əl sıxmağa başlıdıqdan sonra onun satış dövriyyəsində sıçrayış baş verdiyini mənə.

Düzgün qarşılıama

Bir dəfə bir adam “Mister Manera”ya məktub yazıb bir insanı qarşıladıqda hansı ifadənin daha yaxşı olmasını soruşmuşdu. “Sizi görməyimə şadam”, yoxsa “İşləriniz necə gedir?” “Mister Manera” cavab yazaraq bildirmişdi ki, adamla ilk dəfə görüşdüyüñizdə “Sizi görməyimə şadam” əvəzinə, “İşləriniz necə gedir?” demək daha məqsədə uyğundur. Çünkü siz adamı hələ tanımlırsınız və onu görməyinizə şad olub-olmayacağınızdan tam əmin deyilsiniz.

Müştəri ilə ilk dəfə görüşdüyüñizdə onun əlini sıxaraq gözlerinə baxın və “İşləriniz necə gedir?” deyin. Bu ilkin kontakt futbolda ötürmə kimidir. Əgər düzgün yerinə yetirilmişdirsə, qapıya vurulmuş qol ilə yekunlaşacaq.

Dik outrun, düz baxın!

Müştəri ilə görüşdüyüñiz zaman üzü müştəriyə tərəf oturun və qamətinizi dik tutun. Heç zaman kresloya söykənməyin. Bu sizi rahat və baş verən görüşü o qədər də önəmsəməyən biri kimi göstərəcək. Əksinə, dik oturun. Bir az qabağa əyilin. Büütün diqqətinizi söhbətə verin, həm bədəniniz, həm də sözlərinizlə bunu müştəriyə nümayış etdirin. Siz start siqnalı gözləyən qaçışçıya bənzəməlisiniz.

Maraqlıdır ki, ünsiyyətdə olduğumuz adamın bədən dili bize çox təsir edir. Dik oturduğunuzda, bir az qabağa əyildiyinizdə və baş verənləri diqqətlə izlədiyinizdə müştəri daha həvəsl olacaq. O da öz növbəsində daha diqqətli olacaq və məhsulunuza maraq göstərəcək. Onun altşüuru sizin təklifinizin vacib və faydalı olduğunu qəbul edəcək. Buna görə də nə danışdığınıza daha çox diqqət yetirəcək.

Müştərinin açılışmasına şərait yaradın!

Müştəri əllərini qoynunda çarpezlayıb sizi dinləyirsə, bu, yaxşı bir əlamət deyil. Bəzən bunun səbəbi otağın soyuq olması ola bilər. Əksər hallarda isə bu onun maraq göstərməməsinin əlamətidir. Əllərini qoynunda çarpezləmiş adamın beyni kənar informasiya üçün bağlı olur. Əlləri qoyunda çarpezləmək kənardan gələn informasiyanın qəbul edilməməsi üçün altşüür reaksiyasıdır. Əllər qoyundan gö-

türündükdə beyn yeni informasiya üçün açılır. Sizin işiniz buna nail olmaqdır. Xoşbəxtlikdən bu, sadə işdir. Müştərinin beynini təqdim edəcəyiniz informasiya üçün açmaq məqsədiylə suallar verməyə başlayın. Əgər bu da onun rahatlanmasına və əllərini qoynundan götürməsinə səbəb olmursa, nə isə əyani vəsait verin, broşüra və ya *playlist* kimi bir şeylər. Ondan məhsulunuz vasitəsi ilə gəlirini nə qədər artırı biləcəyini və ya nə qədər qənaət edə biləcəyini hesablamasını xahiş edin. Qollarını qoynundan götürüb beynini sizin informasiyaya açmasın a nail olmaq üçün yaradıcılıq qabiliyyətinizdən istifadə edin.

Pozitiv bədən dilindən istifadə edin!

Ayağı ayağın üzərinə aşırmaq da eyni mesajı verir. Müştəri ayağı- ni ayağının üzərinə aşırıb oturubsa, o sizin informasiya üçün qapanmışdır. Ayaqlarını topuq nahiyyəsində çarpezlaysa, bu onun sizə bütünlüklənmiş informasiyanı vətnənməsinin əlamətidir.

“Yamsılarna” prosesində müştəri sizin etdiyiniz hərəkətləri təkrar edəcək. Siz bilərəkdən qollarınızı qoynunuzdan ayırsanız və ayaqlannızı çarpezlamadan paralel olaraq döşəməyə qoysanız, əksər hallarda müştəriniz də eyni hərəkətləri təkrar edəcək. Bir az qabağa əyilsəniz və diqqətlə dinləsəniz, eyni şeyləri müştəri də edəcək. Tezliklə sizə suallar verməyə və danışmağa başlayacaq.

Diqqət yayındıran amillərin qarşısını alın!

İnsanlar bir zaman kəsiyində diqqətlərini yalnız bir şeyin üzərində cəmləyə bilərlər. Buna görə də olduğunuz yerdə diqqət yayındıracaq amillərin qarşısını almaq vacibdir. Diqqət yayındıracaq amillərin minimuma endirilməsinə çalışın. Əgər görüşü müştərinin iş yerində keçirirsinizsə və ətrafda müxtəlif işlər gedirsa, söhbətinizi rahat davam etdirə biləcəyiniz daha sakit bir yerə keçməyi xahiş edin. “Cənab müştəri, mənə sizin, sadəcə, on dəqiqə vaxtınız lazımdır. Buralarda rahat danışa biləcəyimiz bir yer varmı?” Nə qədər müştərinin sizin təklifiñizi dərhal qəbul edəcəyinə tövəccüblənəcəksiniz.

Ünsiyyat manealarından yayının!

Müştəri ilə görüşdürünlündə masa və bu kimi baryerlərin olmamasına çalışın. Əgər inüstəri öz iş masasının arxasında oturulsada, ondan sizinle yanaşı oturmasının xahiş edin və bunu ona əlinizdə olan materialları rahat göstərmək və izah etməklə əsaslandırın. Mən heç zaman yerindən qalxıb maniim yanında oturmağa etiraz edən müştəri ilə rəsəldənmişsin. Əgər nəzakəllə xahiş etsəniz, müştəri mülliq sizin təklifinizi qabul edəcək. Müştəri ilə yanaşı oturduğumda onun sizin sol tərəfinizdə oturmasına nail olun. Bələ olañ halda siz əlinizdəki materialları vərəqlədikdə hər şeyi ona rahat göstərə biləcəksiniz. Müştəridən yərini dəyişməsini xahiş etdiyinizdə və əbuna razılışdıqda onun beynində sizin təkliflərinizə pozitiv cavab vermək prosesi başlayır. Bu işə sizi satışın uğurla bitməsinə yaxınlaşdırır.

Evdə satmaq

Müştəri ilə evdə görüşdürünlündə diqqət yetirməniz tələb olunan bir neçə psixoloji dinamika var: İlk öncə qonaq otağında keçirilən təqdimat. İnsanlar vacib iş və ya ailə qərarlarını qonaq otağında verirlər. Bu qərarlar mətbəxdə və ya yemək otağında verilir. Burada onlar özləri üçün əhəmiyyətli olan məsələlər haqda düşünür və danışırlar. Sizi qonaq otağına dəvət etsələr, nəzakəllə etiraz edin: "Bəlkə, mətbəxdə oturaq, ora, adətan, evin ən rahat yeri olur". Bunu deyib ayağa qalxin. Ayağa qalxıb mətbəxə ötürülməsini gözlayən peşəkar satıcının təklifişini çox güclüdür və demək olar, qarşısalınmazdır.

Oturmayı gözləyin

Mətbəx və ya yemək otağına keçdiyinizdə ev yiyəsinin sizə oturmaq üçün yer göstərməsini gözləyin. Hər kəsin evdə daim oturduğu bir stul var. Diqqətli olmalısınız ki, həmin stulda əyləşməyəsiniz. Olsanızda elə edin ki, hər iki adamla göz kontaktı yarada biləsiniz. Sual verdiyinizdə və məhsulunuz haqda danışdığınızdə baxışınızı riövbə ilə bir adamdan digərinə çevirin ki, onların hər ikisini etibarla nüsxələndirin.

Telegram : @pdf_kitablar

Daim nəzakətli olun!

Və nəhayət, etika qaydalarının son bəndi: istər iş yerində, istərsə də evdə heç zaman manəralarınıza nəzarət etməyi unutmayın. Satış görüşü zamanı müştərilərə onların həyat yoldaşlarına və iş yerində onların iş yoldaşlarına qarşı daim nəzakətli olun. Müştərinin iş yeri getdiyinizdə qəbul masasındaki xanımla nəzakətli danışın. Hər kəsa dəyər verib mədəni davranışın. Hər kəslə milyon dollarlıq müşarı kimi davranışın.

İnsanlarla yaxşı davranışın mükafatı

İnsanlarla yaxşı davranışmağa görə, güman ki, ən böyük mükafat başqa insanın özünüdəyərləndirməsini yüksəltmək üçün gördüyüüz hər bir işin sizin də özünüdəyərləndirmənin yüksəlməsinə səbəb olmasıdır. Nəzakətli və mədəni davranışınızda özünüzdən razı qalırsınız. Satış işində bu təklif elementlərindən daha çox istifadə etdikcə daha pozitiv, daha güclü və inamlı olursunuz və satış dövriyiniz yüksəlir.

TAPŞIRIQ:

1. Hər şey əhəmiyyət kəsb edir! Müştərinizin görən yü, eşitdiyi və hiss etdiyi hər şeyi nəzarətə alın.
2. Özünüzü "satış həkimi" kimi, mükəmməl məhsulla malik dünya səviyyəli bilikli müütəxəssis kimi təsəvvür edin.
3. Uğur üçün geyinin. Öz sahənizin ən uğurlu insanları kimi geyinin. Müştərinin əminliklə məsləhət əla biləcəyi adəm görünüşünə malik olun.
4. Qapıda sizi qarşılıyan xanımdan tutmuş müştəriyə kimi hər kəslə nəzakətli davranışın: daim pozitiv və şən olun.
5. Hər bir satış görüşündən öncə mental məşq edin: özünüzü səkit, inamlı, optimist və tam rahat biri kimi təsəvvür edin. Özünüzü necə görürsünüzsə, elə də oləcaqsınız.
6. Müştəri ilə danışdığınız zaman istənilən səs-küyün və diqqat dağıdacaq amillərin kənarlaşdırılması naıl olun. Lazım gələrsə, otağı dəyişin ki, o, diqqətini sizin üzərinizdə cəmləyə bilsin.
7. Qamətinizi dik tutun. Əl tutarkan müştərinin əlini inamla sıxın, özünüzü an bilikli müütəxəssis kimi aparın.

Məqsədinizi vizuallaşdırmaqla, alışıurunuzun bu mental təsəvvürləri gerçəkləşdirmək istiqamətində işləməsinə nail ola bilərsiniz.

"UĞUR" JURNALI

: @pdf kitablar

VII

SATIŞ ETMƏK

*Heç bir fakt bizim ona münasibətimizdən ənəmlidir.
Çünkü nə qədər uğur qazanacağımızı məhz o müəyyən edir.*

NORMAN VINCENT PELT

Satış prosesində avvaldən axşa kimi etdiyiniz hər şey müayyən effektlə malik olur. Heç nə neytral deyil. Hər şey ya xeyir venir, ya da ziyan vurur. Heç nə şansa buraxılmamalıdır. Hər şey əhəmiyyət kəsb edir.

Müşteri ilə ilk təmasda ağızınızdan çıxan ilk sözlər sahş və ya etirazla yekunlaşacaq prosesi işə salır. İlk dəfə müşteri ilə gənclikdə yəlندə onun satış müqaviməti əm yüksək həqidlində olur. Əslində, bütün müştərilər istənilən məhsulu satan istənilən satıcıya qarşı ilkin olaraq "ümətlişmiş satış müqaviməti" adlandırılın münasibətə malik olurlar. Bu normaldır və yaşlılığımız kommersiya cəmiyyətinin əbəji təzahürüdür. Bu, özündən ümudlu formasıdır.

Satış mesajına qarşı özünlükümləsi
Orta statistik müşteri gün ərzində, yəqin ki, müxtəlif mənbələrdən gələn mələrlə kommersiya mesajına nisuz qalır. Səhər yuxarı-

dan oyandığı andan radio, televizor, internet, jurnal, qəzet və başqa mənbələrdən gələn satış ımesajları atəşinə məruz qalır. Baxdığı hər yerdə “Bunu alın!” deyən elanlar görür.

Kommersiya cəmiyyətində sağ qalmaq üçün yüksək səviyyəli satış müqaviniəti formalasdırırmalıdır. İlk önce o, yalnız analiz edə biləcəyi qədər informasiya qəbul etmək üçün bütün informasiyaları süzgəcdən keçirməlidir. Əhəmiyyəti olmayan yüzlərlə mesajı fərqliqə belə varmadan qəbul kənarlaşdırırmalıdır. Sonra isə sizin kimi satış adamlarından gələn birbaşa satış təkliflərinə etiraz etməlidir. Peşəkar olaraq siz bu ümumiləşmiş ilkin satış müqavimətini qəbul etməyi və onun öhdəsindən effektiv şəkildə gəlməyi öyrənməlisiniz.

Daha çox yaxınlaşma

Satış söhbətini başlamağın ən effektiv yollarından biri “daha çox yaxınlaşmaqdır”dır. Uğurla tətbiq edildikdə bu üsul müştərini təqdimatdan sonra almaq qərarı verməyə razı salır. Müştərinin “Mən bu haqda düşünərəm” və ya “Bu məsələ ilə bağlı məsləhətləşməliyəm” təklifini qəbul etmək əvəzinə, siz hansısa konkret qərar verməsini xahiş edə bilərsiniz.

“Cənab müştəri, mənə vaxt ayırdığınız üçün sizə minnətdaram. Xahiş edirəm, rahat olun, mən bu dəqiqə sizə nə isə satmaq fikrinə deyiləm. “Görüşümüzün məqsədi bu deyil” deməklə ilkin satış müqavimətini azalda bilərsiniz. Bu açılış sözünü gülər üzlə desəniz, müştəri müəyyən qədər rahatlaşacaq. Hələ də müəyyən müqaviməti olacaq, lakin əvvəlki qədər güclü olmayıacaq. Sonra belə deyin: “İlkin olaraq mən sizə nə üçün bu qədər çox adamın bizim məhsulu seçdiyini və hələ də almağa davam etdiyini izah etmək istəyirəm. Sizdən istədiyim yeganə şey verəcəyim informasiyaları qəbul etməniz, onların sizin üçün nə qədər faydalı olacağı haqda düşünməniz və təqdimatın sonunda onun sizə lazımlı olub-olmamasını demənidir. Razısınızmı?” Bu cür münasibət qurmaqla siz mübadilə təklif etmiş olursunuz. Siz “Əgər məni diqqətlə dinləsəniz, əvəzində sizə nə isə satmayacağam.” mesajını verirsiniz.

Ədalətli mübadilə. Demək olar ki, bütün müştərilər bu təklifə müsbət reaksiya verirlər. Belə vəziyyətdə itirəcəkləri bir şey olmur. Əslində, həmin an onu nə üçün çox adamın bu məhsulu allığı daha çox maraqlandırır. O sizin diqqətlə dinləməyə və verdi yiniz informasiyalan bəvəslə qəbul etməyə hazırlıdır.

Bu cür satış üsulunda çox güclü təklif elementi var. Siz artıq məhsulun çox populyar olduğunu və çox adam tərəfindən istifadə ediləcək təklif edirsınız. Aydınlaşdırmaq istədiyiniz yeganə məsələ isə həmçinin o başqa adamların məhsulu almaqlanına səbəb olan amilin şəxsiyədakı müştəriyə də şamil olub-olmamasıdır.

Sondra siz müştərinin in iki vəziyyətinə və sizin məhsulinun ona hənsi şaydaları və ya biləcəyini müəyyən etmək üçün suallar verməyə başlayırsınız. "Satış həkim" kimi müştərinin məhsulunuz vasitəsi ilə öcəndə biləcək hənsi ehtiyaclarının olduğunu müəyyən etmək üçün diqqətlə müayinə edirsınız.

Müştərinin vəziyyəti və ehtiyaclarını aydınlaşdırıldıqdan sonra onun problemlərinin həlli kimi öz məhsulunu təqdim edirsınız. Təqdimatın sonun a siz psixoloji üstünlüyü malik olursunuz.

Cavab istəyin. Müştəri "Mən bu haqda düşünməliyəm" dediyində siz "Cavab müştəri, biz söhbətin əvvəlinde razılışmışdıq ki, təqdimatın sonunda siz bu məhsulinə size faydalı olub-olmayıacağın" qərar verdiyəksiniz. Və suallara ver iyuniz cavablara əsasən belə qənaata gəlmək olar ki, bu məhsul sizin problemlərinizin ideal həlli yoluducdur ki, əgər mənim bildirdiyim başqa hənsəsa məsələ yoxdursa".

Bu, müştəni size nə üçün tərəddüb etməsinin səbəbini açıqlamaya vadar e ir. İstənilən halda siz etirazı cavablandırmaq və satış prosesində davam etmək imkanı qazanırsınız. Müştəri "Bu haqda düşünməliyəm" dediyində həmin an edə biləcəyiniz bir iş yoxdur. Cavablandırmağız etiraz varsa, satışı davam etdirə bilməzsiziz. Bu üsuldan istifadə etməklə müştəri尼 güman ki, cavablandırma biləcəyiniz etirazı səsləndirməyə vadar edirsınız.

Bu üsuldan istənilən məhsulin satışında istifadə e o bilərsiniz. Məhsulin artıq çoxsaylı müştərilər tərəfindən alındığını bildirdiyi-

nizdə lap əvvəldən müştəridə pozitiv gözləntini yaratmış olursu nuz. Müştərinin marağını oyadırsınız. Sizi diqqətlə dinləməsinə və erdil yiniz məlumatları həvəslə qəbul etməsinə nail olursunuz.

Nümayiş etdirmə satışı

Bu, satış görüşünün lap əvvəlinde tətbiq edə biləcəyiniz güclü üsuldur. Çox zaman sizin üçün, təqdimatın sonunda satışa nail olmagınız üçün tələb olunan şərtləri açıqlayacaq.

Nümayiş etdirmə satışı müştərinin məhsuldan ala biləcəyi ən əhəmiyyətli xüsusiyyətin vurğulanmasına hədəflənmiş sualla başlayır.

Mən investisiya polisləri satdığını vaxtlarda bu üsul mənə çox fayda verirdi. Satış görüşünü belə bir sualla başlayırdım: “Cə nab müştəri, sizə hal-hazırda mövcud olan ən yaxşı investisiya polis’ini ini göstərsəm, dərhal beş min dollar yatırım etmək imkanınız varmı?” Bu sual bütün söhbətin məcrasını əsaslı dəyişirdi. Artıq mənə la müştərinin məni nə qədər diqqətlə dinləyəcəyində deyil, nə qədər ar yatırım etmək imkanına malik olmasında idi. Müştəri belə cavab verə bilər: “Bəli, əgər sizin mənə təqdim edəcəyiniz polis dediyiniz qədər yaxşı olarsa, mən dərhal beş min dollar yatırım edə bilərəm”. Sonra siz müştərinin marağını daha da artırı bilərsiniz: “Əgər polis, doğrudan da, çox xoşunuza gələrsə, on min dollar yatırım etməyə hazırlısanızmı?” Müştəri buna pozitiv və ya neqativ cavab verə bilər. İstənilən halda siz müştərinin potensialını dəyərləndirməyi, onun nə qədər yatırım etmək imkanına malik olduğunu müəyyən edirsiniz.

Gəlin təsəvvür edək ki, müştəri sizə belə cavab verir: “Hal-hazırda beş min dollar yatırım etmək imkanım yoxdur”. O zaman siz soruşa bilərsiniz: “Bu sizin gördüğünüz ən yaxşı investisiya imkanı olsaydı, üç min dollar yatırım edə bilərdiniz?” Müştəri belə cavab verə bilər: “Əgər bu mənim indiyə kimi gördüğüm ən yaxşı investisiya imkanı olsaydı, üç min dollar yatırım edə bilərdim”.

Bu suallar vasitəsilə siz müştərinin maliyyə vəziyyətinə görə çəkləmiş olacaqsınız. Sizin suallarınıza cavab verməklə o sizə öz real vəziyyəti haqda məlumat verərək sizin ən yaxşı təklifinizi etmənizə imkan yaradır. Bunun ardından siz öz təqdimatınızı edərək müştəriyə hal-hazırkı vəziyyət üçün hər şeyi nəzərə alaraq ən yaxşı təklifinizi edirsiniz. Təqdimatın sonunda o, pulunun olmamasını və ya kiminləşə məsləhətləşməli olduğunu səbəb gətirərək, sizin təklifinizdən imtina etməyəcək. O, artıq razılaşmışdır ki, təklifiniz ən yaxşı təklif olarsa, yatırımı edəcək.

Bu üsul istənilən məhsul üçün yararlıdır. Nümayiş etdirmə üsulunu istənilən məhsulun satışı zamanı istifadə edə bilərsiniz. Ondan kompüter sistemləri, biznes imkanları, sənaye avadanlığı və ya sigorta polislərinin satışında istifadə edə bilərsiniz. Əgər siz, misal üçün, sigorta polisi satırsınızsa, müştəriyə deyə bilərsiniz: "Cənab müştəri, əgər mən sizə ən yaxşı şərtlərə malik həyat sigortası polisi göstərsəm və onu sizə hal-hazırda bazardakı ən münasib qiymətə təklif etsəm, dərhal qərar vermək iqtidarındasınızmı?" Biznes təşkilatlarına satış treyninqləri satdığını zamanlarda müştəriyə sual edərdim: "Cənab müştəri, mən sizə növbəti altı on iki ay ərzində satış dövriyyənizi 20-30% artırmaq üsulu göstərsəm, dərhal qərar vermək imkanınız varmı?" Bu zaman müştəri "Bəli, əgər siz mənə satış dövriyyəmi 20-30% artırıra biləcək hər hansı bir üsul göstərə bilsəniz, mən dərhal qərar verə bilərəm" deyə cavab verirsə, bundan sonra sizin işiniz söhbətin əvvəlində söz verdiyiniz kimi, məhsul və ya xidmətinizin onun satış dövriyyəsini artırıra biləcəyini göstərməkdir.

Cavab tələb edə bilərsiniz. Nümayiş satışının gözəlliyi müştərinin təqdimatın sonunda qərar qəbul etməyə vadər etməsidir. Son qərar vermədən önce düşünməli olduğunu, kiminləşə məsləhətləşməli olduğunu, maliyyə vəziyyətini yoxlamalı olduğunu və hər hansıa bir səbəbdən qərar verməyi sonraya saxlamadan önce sizə qəti qərar verəcəyinə söz verdiyini xatırlayır.

Alicı tipləri

Hər gün satış işində üzləşəcəyiniz altı tip müştəri vardır. Bu ^{için} insan tiplərinin arasındaki fərqi bilməyiniz, onlarla effektiv ^{şəkildə} ^{üly-iy.} yət qurmağı bacarmağınız vacibdir.

1. Apatik alıcılar.

Satış işində üzləşəcəyiniz ilk müştəri tipi *apatik* müştəridir. Bu ^{tip} insanlar ümumi alıcıların təxminən 5%-ni təşkil edir. Bunlar məhsulun nə qədər yaxşı olmasından asılı olmayaraq heç bir şey almayan müştərilərdir. Onlar, adətən, pessimist, qəmgin və heç bir maraq göstərməyən insanlardır.

Apatik müştərilər üçün məhsulunuzun nə qədər yaxşı olması, nə qədər ucuz olması və başqa insanlar üçün nə qədər faydalı olması maraqlı deyil. Müftə versəniz belə o məhsulu almaq fikrində deyil.

Vaxtaşırı apatik müştərilərlə rastlaşacaqsınız. Onların, adətən, biznes və şəxsi həyatları ilə əlaqəli çoxlu problemləri olur. Onlar öz həyatları və sizin təklifinizlə maraqlanırlar. Problemləri o qədər çoxdur ki, nə satığınızla maraqlanırlar. Siz ona yüz dollarlıq məhsulu beş dollara təklif etsəniz belə, o almayıacaq.

**Siz ona yüz dollarlıq məhsulu beş dollara təklif etsəniz
belə, o almayıacaq.**

Onlar sizin vaxtinizi alırlar. Bir dostum bir dəfə 295 dollarlıq məhsul satırdı. Görüşdüyü müştərilərdən birinin bu məhsul üçün ideal müştəri olduğu dəqiq müəyyənləşdirilmişdi. Onun bu məhsula ehtiyacı var idi və almaq üçün kifayət qədər pulu var idi. Lakin o, apatik müştəri idi.

Dostum nə qədər dəlillər gətirsə də, müştəri: "Çox bahadır", - deyə təkrar edirdi. Nəhayət, cana doymuş dostum məhsulu iki yüz dollara təklif etdi. "Çox bahadır". Bu dəfə dostum yüz dollara təklif etdi. Və müştəri bu dəfə də qiymətin yüksək olmasına şikayət etdi: "Bahadır, inikanıñ çatmaz". Bu dəfə dostum maraq xatirinə: "Bəs onu sizə beş dollara versəm, necə?", - deyə soruşdu. "Yenə də almağa imkanım çatmır", - deyə müştəri cavab verdi.

Bu, tipik apatik müştəridir. Onları, sadəcə, məhsul maraqlandırır. Onlar neqativ və etinasızdır. Bu cür insanlarla rastlaşdığınıza onları dərhal tanıyacaqsınız. Özünüzü onlarla yormaq əvəzinə, mümkün qədər nəzakətli davranışın və oradan tez uzaqlaşın. Məhsuluzla dəha yaxşı maraqlanacaq birinə vaxt sərf edin.

2. Özünü təsdiq edən alıcılar.

Alici tipləri şkalasının digər tərəfində özünü təsdiq edən alıcılar dayanır. Bunlar apatik alıcıların tam əksidir. Onlar da ümumi alıcıların 5%-ni təşkil edir. Özünü təsdiq edən alıcı nə istədiyini, hansı xüsusiyyət və göstəricilərə ehtiyacı olduğunu və lazımlı olan məhsul üçün nə qədər pul xərcləyəcəyini dəqiqli bilir. Sizin məhsul məhs onun axtardığı məhsul olarsa, məhsulu dərhal, demək olar, heç bir sual vermədən alaçaq. Onlar pozitiv, nəzakətli və şəh olurlar, onlarla iş görünekdən, sadəcə, həzz alacaqsınız. Sizə lazım olan, sadəcə, onun ehtiyacı olan məhsula malik olmaqdır.

Bunlar nadir alıcılardır: Özünü təsdiqləyən alıcılar apatik alıcılar kimi nadir rast gelir. Lakin lazuni qədər çox müştəri ilə əlaqə saxlaşanız, bu cür alıcılara daha çox rast gelərsiniz. Onlara məhsul satmaq o qədər asan olur ki, öz-özünüze "bütün satışları bu cür edə bilsəydim, milyonçu olardım" deyəcəksiniz.

Özünü təsdiq edən müştərilərlə işlədiyinizdə onlara məh istədikləri məhsulu təklif edin. Onlara nə isə başqa və ya fərqli bir şey satmağa çalışmayın. Əlavə hansısa məhsul haqda danışa bilərsiniz, lakin onlara lazım olmayan məhsulu onlara satmağa çalışmayın. **Əgər** onlara lazım olan məhsul sizdə yoxdursa, bunu dərhal bildirin

və həmin məhsulu həradan əldə cədə biləcəyinə dair *informasiyanız*, vəsa, onunla bölüşün.

3. Analitik alıcılar.

Üçüncü tip alıcılar *analitik alıcılar*dır. Bu tip alıcılar *ümumiyyəti*ni, cılannın təxminən 25%-ni təşkil edir. Onlar özlərinə qapanmış və qarışlanndakı tapşırıqda cəmlənmiş olurlar. Bir o qədər də açıq insanlar olurlar, lakin dəqiqlik və xirdalıqlar onları çox maraqlandırır. *Ara*. *fitik alıcılarınə* əsas motivasiya mənbəyi *dəqiqlikdir*.

Uğur qazanmaq üçün dəqiqlik tələb edən istənilən sahədə buncu müştərilərə rəst gələ bilərsiniz. Onlar, adətən, mühəsib, mühəndis, bank işçisi, maliyyə mütəxəssisi və ya kompüter mütəxəssisi olurlar. Sizə verəcəkləri suallannı əsasını dəqiq rəqəmlər, xirdalıqlar və xüsusiyyatlarla bağlı suallar təşkil edəcək.

Sürtətinizi azaldın və *dəqiqlik* olun. Analitik satıcı ilə ünsiyyətdə olduğunuzda təməpinizi azaldın və ümumiləşdirici təqdimatdan yayının. Spesifik və aydın danışın. Sözlərinizi kağız üzərində i'sbat etməyə hazır olun. Məhsulunuzun xüsusiyyatları və onun müştəriyə necə fayda verəcəyi haqqda nə qədər dəqiq danışsanız, həmin adam üçün sonunda almaq qərarı vermək bir o qədər asan olacaq.

Məhsulunuzun necə işləməsinə, qiymətinə və s. özəlliklərə dair nə qədər çox məlumat versəniz, müştəri bir o qədər xoşbəxt olar. Bu müştərilər xirdalıqları sevirlər. Onlar qrafikləri, rəqəmləri və incelikləri araşdırmağa saatlarla vaxt sərf edə bilərlər.

4. Münasibət alıcıları.

Qarşılaşacağınız növbəti müştəri tipi *münasibət alıcıları*dır. Onlar nə satmağızdan asılı olaraq ümumi müştərilərin təxminən 25%-ni təşkil edirlər. Onlar, əsasən, özlərinə qapanmış olurlar və o qədər də cətbedici olmuras. Onlarla yaxşı münasibət qurmaq üçün rəhatlaşmalı və tempinizi azaltmalısınız.

Münasibət alıcıları insan münasibətlərinə çox önem verirlər. İnsanları düşüncə tərzlərinə və dünyaya gənclərinə çox önem verirlər.

Məhsul almaq məsələsində isə insanların onların müəyyən bir məhsulu almalarına hansı reaksiyanı verəcəkləri haqda çox narahat olurlar. İnsanların pozitiv və ya neqativ yanaşacaqları haqda çox düşünlər və ümumilikdə başqalarının fikirlərinə qarşı hədsiz həssas olurlar.

Münasibət alıcıları çox zaman yardımçı peşələrə meyil edirlər. Müəllim, şəxsi heyət yardımçıları, psixoloq, tibb bacısı və sosial işçilər olurlar.

Onları təqdir etmək lazımdır. Müəyyən bir məhsulu aldıqlarında bu tip müştərilər başqa insanların nə deyəcəklərinə görə çox narahat olurlar. Mütləq kiminləsə, adətən, çox adamlı məsləhətləşməli olurlar. Bütün ailə üzvlərindən, dostlarından, iş yoldaşlarından və tanışdıqları hər kəsdən soruşmalıdırular.

Münasibətçilərin əsas motivasiyaları başqaları ilə *yaxşı yola getməkdir*. Ətraflarındakı insanlar arasında harmoniya və xoşbəxtliyə can atırlar.

Diqqətinzi başqa məmənun müştərilər üzərində cəmləyin. Münasibət alıcısına məhsul satığınız zaman o sizə məhsuldan istifadə etmiş başqa müştərilər haqda çoxlu suallar verəcək. Məhsulu aldığında başqalarının rəğbətini qazana biləcəyi haqda narahat olur. Başqalarının bu məhsulu bəyənəcəklərindən və təqdir edəcəklərindən əmin olmaq istəyir. Onlara ev satırsınızsa, düşündükləri əsas məsələ evi aldıqlarında evə gələn qonaqların evə verəcəkləri reaksiyadır. Avtomobil və ya geyim satığınızda əsas düşündükləri məsələ onla görən insanların nə düşünəcəkləridir.

Münasibət qurun. Münasibətçilər sizin nə düşündüyünüz və nə fikirdə olduğunuzu dair çoxlu suallar verməyi xoşlayırlar. Məhsul haqda danışmağı və onu artıq almış insanların hansı fikir-də olduqları ilə maraqlanırlar. Məhsul haqda rahatlıqla danışmaq üçün onlar öncə satıcı ilə münasibət qurmaq istəyirlər. Münasibəti onlar vaxt sərf edə bilərlər və sizinlə görüşdüklərində əlavə bir saatlarla vaxt sərf edə bilərlər və sizinlə görüşdüklərində əlavə bir neçə saat da münasibət qurmağa sərf edə bilərlər. Sizinlə məhsul

uzadı nitq dinləmək istəmirlər. Onları yalnız bir məsələ maraqlandırır: "Mənə hansı faydaları verəcək?"

Onları yalnız bir məsələ maraqlandırır: "Mənə hansı faydaları verəcək?"

Məhsulunuzun ona lazımlı olan nəticələri verə biləcəyini göstərə bilsəniz, bu cür müştərilər can rahatlığıdır. Bütün müştərilər kimi ona üstünlük lazımdır və sizin məhsulunuzun ona bu üstünlüyü verəcəyi nə qədər aydın olarsa, sizə bir o qədər tez cavab verəcək. Belə müştərilər qətiyyətli və dəqiq olurlar. Nə istədiklərini bilirlər və əgər onlara lazımlı olan məhsul sizdə varsa, onu *dərhal* əldə etmək və istifadə etmək istəyəcəklər. Bu tip müştərilərlə işlədiyinizdə sürətinizi artırmağınızın, dərhal əsas məsələyə keçməlisiniz və məhsuldan əldə edəcəkləri üstünlükleri diqqət mərkəzinə çəkməlisiniz. Nə satmanın danasından asılı olaraq bu tip insanlar müştərilərin 25%-ni təşkil edə bilər.

6. Sosial alıcılar.

Aliciların altıncı tipi "sosiallaşan" müştərilərdir. Bu müştərilər ünsiyyətə meyilli olurlar. Onlar insanlarla işləməyi sevirlər. İnsan münasibətləri və nəticələr arasında yaxşı balans yarada bilirlər.

Bu tip insanlar nəticə əldə etmək üçün müxtəlif tip insanlarla yaxşı işləmək qabiliyyəti tələb edən peşələrə meyil edirlər. Supervayzer, menecer, icraçı direktor, drijor, baş administrator, qeyri-kommersiya təşkilatı rəhbəri və insanlarla yaxşı işləmək bacarığı tələb edən digər bu kimi işlərdə işləyirlər.

Sosial alıcılar nəticələrə istiqamətlənmış olurlar. İnsan pərvər təbiətlərinə görə onları maraqlandıran əsas nüvələ özü və digər insanların rüfahıdır. Özü haqda danışmayı sevdiyi kimi, həmçinin sizin haqqınızı da danışmayı sevir. Nailiyyətlər və nəticələr haqda

danişmağı sevir. Keçmişdə əldə etdiyi nailiyyətləri *haqda danışmağı* və sizin keçmişdə hansı nailiyyətlər əldə etmənizi öyrənməyi sevir.

Bəzən sosial müştəri sizin təklifinizi çox tez qəbul edir və dətalıları xatırlamır. Sizinlə hansı işi görməyə və ya hansı məhsulu alımağa razılaşış bir neçə gündən sonra isə onu tamam unuda bilər. Və ya daha da pis: sizinlə növbəti görüşdə əvvəl söz verdiklərini yadına saldıığınızda təəccüblənə bilər.

Kağızda qeyd edin. Bu cür müştərilərlə işlədiyiniz zaman işlənilən bir razılığa gəldiyinizdə onu kağızda qeyd edin və bir nüsxəsini ona verin. Bu müştərilərlə bağlı bir qaydanı unutmayın: Anlaşma anlaşılmazlıqları aradan qaldırır.

Bu tip müştərilər ümumi müştərilərin 25%-ni təşkil edir. Sosial müştəri ilə görüşdüyüünüzdə onu mehribanlığından, ünsiyyətcil olmasından və çoxlu suallar vətnəsindən tanıyacaqsınız.

Fərqli adamlara fərqli yanaşma

Ən uğurlu satıcılar ya *sosial*, ya da *aparıcı* insan tiplərinə aid olurlar. Bəzən də hər iki tipin qarışığından ola bilər. Münasibətçi tipinə aid olan satıcılar müştərilərin fikirlərinə qarşı çox həssas olurlar və hətta bu həssaslıqları üzündən müştəriyə məhsulu almaq təklifi belə edə bilmirlər. Analitik insan tipinə aid olan satıcılar məlumat toplamaq işinə o qədər aludə olurlar ki, müştəriyə heç zaman zəng edə bilmirlər. Hətta, nəhayət, müştəriytə zəng etdiyində belə görüşə nail olmaq əvəzinə, onun üçün infonasiya toplamağa başı qarışacaq.

Satış işinin ən böyük problemi ondan ibarətdir ki, biz hamımız dünyani öz gözlərimizin prizmasından görünük. Bu səbəbdən də insanlara münasibətimiz hamının bizim özümüzə oxşadığı nöqteyi-nəzərindən olur. Əgər sosialsınızsa, hər kəsə elə münasibət göstərirsiniz ki, sanki onlar da sosialdır. Aparıcı tip satıcısınızsa, müştərilərlə konkret danışacaq, dərhal əsas məsələyə keçəcək və onların tez qərar qəbul etmələrini gözləyəcəksiniz.

~~Şəxsiyyət elaslılığı. Satışda uğur qazanmaq üçün şəxsiyyət elas-~~
~~lığı formalaşdırılmalıdır. Bunun üçün müştərinin hansı insan ti-~~
~~pins aid olmasını üveyyən etmək üçün bir neçə dəqiqə vaxt sarf~~
~~etməli və sonra özünü həmin insan tipinə uyğunlaşdırılmalıdır.~~
Mühasibətçi müştəri ilə görüşürsünüzsa, tempinizi azaldın, sual-
ları venin və diqqətinizi münasibətdə cəmləyin. Müştəriyə məhsulu
aldığında başqalarının nə qədər təqdir e etməklərini anlamasına kö-
mək etmək üçün vaxt sarf e in. Tələsdin nəyin və dərhal qərar qəbul
etməyə sövq etməyin. Təmkinlə davrandıqla sonunda uğurlu satış
ədə biləcəksiniz.

Analitik tip müştəri ilə işlədiyinizə tempinizi ~~zəltənəli və diqqə-~~
~~timizi~~ detallara yönəltməlisiniz. Hər bir suala ətraflı cavab verin, im-
han daxilində bunu yazılı edin. Səsləndirdiyiniz faktlar mümkün
qədər spesifik olsun. Təqdimat zamanı pauzalar edin və müştəriyə
verdiyiniz informasiyanı qəbul etməsi üçün vaxt verin. Təmkinli,
nəzakətli və diqqətli olun.

Müştəriyə istədiyini verin!

Apançı tip müştərilərlə işlədiyinizdə dərhal mətləbə keçməlisidir. Özünüz sosial tip insan olsanız və ünsiyyətdə olduğunuz adəmi yaxından tanımaq istəsəniz belə, apançı tip müştəri ilə görüşdüyündə bu həvəsinizi cilovlamalısınız. Əvvəlində onun suallarına konkret cavab verin və əldə edəcəyi nəticələri dəqiq ~~sadalayın~~. Bu tip müştərilər sizin məhsulunuzu nüqsə qısa vaxtda ona nəticə verəcəyinə nə qədər çox inansın, məhsulunuuzu almaq qərannı da bir o qədər tez verəcək.

Sosial tip müştəri ilə işlədiyinizdə pozitiv və məhrübən olun. Müştəri sizin məhsula heç bir aidiyatlı olmayan şəxsi və ya iş mə-
salələri barədə danışmağa başladığında səhbiyi nəzakətə ~~yeni idən~~
görüşünüzün təqşədiñə yōnəldin. Məhsulu almaya razi olduğunda
kağızda qeyd edin və məməkün qədər tez qol çıkdirın. Əks hal-
da o.

Telegram : @pdf_kitablar

İnsanları müşahidə və analiz etməyə vaxt sərf edin!

Satmağa başlamadan önce qarşınızdakı insanın hansı tipə aid olduğunu müəyyən edin və bütün təqdimatınızı onun tipinə uyğun tərzdə qurun. Ən yaxşısı isə dörd müxtəlif təqdimat hazırlayıñ: analitik, münasibətçi, aparıcı və sosial tip müştərilərə uyğun ola raq. Müxtəlif tipli müştərilərlə işləyərkən tərzinizi dəyişməyə ad edin.

Düzgün irəliləmək

Satış prosesi, əslində, satıcı müştərinin etibarını qazandıqdan sonra başlanır. Bugünkü satış prosesində əsas amil *etibardır*. Müştəri sizə bəyənib etibar etməyənə kimi sizə, təqdim etdiyiniz məhsula və şirkətinizə qarşı şübhə ilə yanaşır. Etibar hər şeydir.

Məhsul və ya xidmət nə qədər böyük olarsa, lazım olan etibarı qazanmaq da bir o qədər çox çəkər. Böyük məhsul və ya xidmətlərin satışı zamanı ilk görüş bütünlüklə etibar qazanmağa və ya müştərinin satıcıını tanımasına sərf edilə bilər.

Etibar qazanmağın yolu

Satış münasibətində etibar qazanmağın ən yaxşı yolu müştəriyə *suallar vermek və cavabları diqqətlə dinləməkdir*. Müştəri və onun olduğu vəziyyətlə maraqlandığınızı nə qədər çox göstərə bilsəniz, müştəri sizə məlumat verməkdə bir o qədər həvəsl olacaq və etibar edəcək. Və heç zaman *dostluq faktorunu* işə salmadan məhsulunuz haqda danışmayın. Müştəri münasibəti qurmaq üçün ilk önce dostluq münasibəti qurmalarınız.

Müştərilər ehtiyatlıdır

Bahalı, mürəkkəb və quraşdırılması uzun zaman tələb edən məhsulların satışı zamanı məhsul haqda söhbət açmağa imkan verəcək qədər dostluq münasibəti yaratmaq üçün müştəri ilə çox zaman üç-dörd görüş keçirinəli olursunuz. Müştərinin məhsul almaq qərarı ve

Rəcək qədər sizə etibar etməsi üçün görüşlərin bəzən aylarla uzanması irihəcmli məhsulların satışında adı haldır. Səbirli olun.

Bu yubatma və ehtiyatın yaxşı səbəbi var. Əksər hallarda bu məsələdə müştərinin reputasiyası və karyerası risk altında ola bilir. Şirkəti üçün yalnız məhsul alarsa, bunun haqqını işdən qovulmaqla ödəməli ola bilər. Buna görə də səhv etməyə ixtiyarı yoxdur.

Erkən müəyyən etməyə başlayın

Müştəri ilə ilk təmasınızda yanaşma və ya nümayiş satışından istifadə edin. Bu sizə onu dərhal müəyyən etməyə imkan verir. Suallardan birinə və ya hər ikisinə cavab verməsi görüşün lap əvvəlindən onun sizə lazımlı olan müştəri olub-olmadığını müəyyən etmək imkanı verir.

“Əgər mən sizə arzuladığınız avtomobili ən münasib qiymətə təklif etsəm, siz dərhal onu sürüb sınaqdan keçirmək istərdinizmi?” suanəçə il yenisiini almaq fikrində deyiləm” cavabı verərsə, bu müştərinin sizə lazımlı olan müştəri olmadığını müəyyən etmiş olacaqsınız. Burada yaxşı münasibət qurmağa və müştərinin vəziyyətini aşadır-maşa vaxt sərf etməyin mənası yoxdur. O sizin müştəriniz deyil.

Təqdimatın məqsədi

Sizin başlanğıc sualınızm məqsədi müştərinin sizin məhsul üçün uyğun olub-olmadığını müəyyən etməkdir. Növbəti sualların məqsədi isə müştərinin daha dərindən öyrənmək və sizin məhsulu məhz hansı səbəblərdən ala biləcəyini müəyyən etməkdir.

Hər bir məhsul müxtəlif xüsusiyyətlərə və üstünlük'lərə malikdir. Xüsusiyyətlər maraq, üstünlük'lər isə almaq istəyi doğurur.

Təqdimatın məqsədi müştəriyə məhsulun xüsusiyyətlərini və istifadə edildikdə verəcəyi üstünlük'ləri göstərməkdir. Bu zaman müəyyən mənada dedektivlik edirsınız. Siz satışın uğurla bitməsinə aparacaq ipucu axtarırsınız. Müştəridə almaq istəyi yaratmaq üçün məhsulun xüsusiyyətləri və üstünlük'lərini təqdim edirsiniz. Onun nə

üçün ala biləcəyini müəyyən etmək üçün diqqətli baxır və dinləyirsiniz.

Xüsusiyyətləri, üstünlükleri bir-bir sadalayın!

Təqdimatın məqsədi məhsul haqda əlinizdə olan bütün məlumatları müştəriyə təqdim etmək deyil. Məqsəd xüsusiyyətləri və üstünlükleri bir-bir təqdim edib hansının müştəri idə maraq oyatlığıni inşahidə etməkdir. Əgər siyahınızda məhsulin on xüsusiyyət və üstünlüyü varsa, onları on vacibindən başlayaraq ardıcılıqla müştəriyə təqdim edin. Müştəri sadaladığınız ikinci və ya üçüncü əzəllikdə maraq göstərməyə və canlanmağa başlayırsa, diqqətimizi həmin əzəllikdə cəmləyin və həttə tezliklə müştəriyə almaq təklifi edə bilərsiniz.

Satışı yekunlaşdırın!

Müştərinin hər hansıa bir xüsusiyyətə maraq göstərdiyini müşahidə etdikdən sonra yerdə qalan xüsusiyyətləri sadalamağınız əhəmiyyət daşıdır. "Qırmızı düymə"ni tapdıqdan sonra diqqətinizi həmin xüsusiyyətin üzərində cəmləyin, müştəriyə həmin xüsusiyyətdən necə istifadə edə biləcəyini göstərin və hansı üstünlükler əldə edəcəyini atraflı izah edin.

Xüsusiyyətlərdən hansılsa qeyd etdiyinizdə müştəri "Bu əladır! Beləsinə heç zaman rast gəlməmişəm. Bizim buna ehtiyacımız var. Bunun çatdırılmasına və quraşdırılmasına nə qədər vaxt olunur?" deyir. Bu baş verdiyində siz dərhal satışı bağlamaq təklifi edirsiniz. Satış mürqaviləsini masaya qoyursunuz. Artıq xüsusiyyətlər haqda danışmağa ehtiyac yoxdur. Sadəcə, deyin: "Nə zaman çatdırılmasını istəyirsiniz?" və samışı bağlayın.

Alicilar bəzən dərhal hazır olurlar

İnvestisiya satışı ilə məşğul olan indiyə kimi rast gəldiyim ən uğurlu satıcı öz satış təqdimatının hazırlanmasına yeddi il vaxt sərf etmişdi. Təqdimat ümumidən spesifikasiə doğru irəliləyirdi. Müştəri-

investisiya fonduna yatırm etdiyi zaman əldə etdiyi hər bir üs-nəlük sadalanırdı. Təqdimat sona çatığında satışı bağlamağa səbəb olə biləcək otuz iki özəllik sadalanmış olur. Onun özünün dediyinə zəsən hər bir müştəri təqdimatın əvvəlində satışın bağlanmasına ya yaxın olur, ya da çox uzaq. Əksəriyyəti isə ortada olur. Bəzə Müştərilərin razılışması üçün, sadəcə, bir neçə üstünlük sadalamaq kifayət edir. Bəziləri isə qərar vermədən öncə mümkünüm qədər çox məlumat çıtmak istəyir. Onun təqdimatı bu müştərilərin hər bini ilə işləməyə imkan verir.

Məhsul almağı erkən təklif edin!

Bəzən vaxtında müəy yan edilmiş müştəri ilə satışı çox erkən bağlaya bilirdi. Təqdimata belə bir sualla başlayırdı: "Bu gün marketdə təqdim edilən ən yüksək dividendə və ən aşağı riskə malik investisiya polisi görmək istəyirsinizmi?" Müştəri pozitiv cavab verərə, o zaman dostum kağız üzərində iki dairə çəkərək izah etməyə başlayırdı: "Cənab müştəri, bu iki dairə pullarımla nə iş görə biləcəyinizi göstərir. Pulunu zu birinci dairəyə – ənənəvi emanət hesabına qoysanız, illik 3-5% gəlir əldə edə bilərsiniz. Düzdürmü?" Dostum pauza edib sonra davam edirdi: "Lakin pullarımızı ikinci dairəyə – yaxşı idarə edilən investisiya fonduna qoysamız, illik 10-15% gəlir əldə edə bilərsiniz. Pulunu zu bu dairələrdən hə nsina qoymaq istərdiniz?" Əksər hallarda müştəri ikinci seçimi edirdi: "Mən 10-15% gəlir əldə etmək istərdim". Bundan sonra dostum müqaviləni masadın üzərinə qoyub deyirdi: "Çox yaxşı. Bəlkə, biz dərhal işə keçək?"

Satışı bağlamaq üçün hərəkət edin!

Tarixi qoyub müqavilə formasını doldurardı və müştəriyə deyərdi: "Soyadınız nəcə yazılır?" Müştəri soyadının düzgün yazılışını deyirdi, satışı artıq baş tutmuş hesab etmək olardı. Yerdə qalan bütün formal hissələri həll edib müqaviləni imzalamaq üçün müştəriyə öñünündü. Bu satıcı öz sahəsinin ən uğurlu satıcılarından biri oldu.

Təşəbbüsün əldə saxlayın!

Bəzi hallarda müştəri deyərdi: "Tələsmeyin. Mənə ~~düyünün~~ ~~hesab~~ üçün va t lazımdır". Dostum dərbal cavab verərdi: "Bank ~~nizda~~ ~~Təxminən bəz~~ nə qədər pul toplandığını soruşa bilsərim?" "Min dollar". "Cənab müştəri, sizcə, hansı yaxşıdır, 3-5%, yoxsa 10-15%?" "Düşünürəm ki, 10-15% daba yaxşıdır". Dostum: "Əlibəy!", - deyib ardından müqavilə formasını doldurmağa başlayardı. Müştəri yenə də onu salamalı və yenidən eyni prosesi başlamalı olurdu. Cox zaman bunu ctmirdilər və satış uğurla yekunlaşırı.

Aşkar etmişdi ki, müştərinin ehtiyacını müəyyən etdikdən və təklifi etdiyi məbsuldan yararlana biləcəyi ilə razılışdıqdan dərhal satışçı bağılamaq prosesinə başlaya bilər. Əksər satışlar isə satıcıının müştəriyə məhsul almaq təklifi edə bilməməsi üzündən bağlanır. Biləcəyi məqamdan daha çox uzadılmış olur.

Əksər satışlar isə satıcıının müştəriyə məhsul almaq təklifi edə bilməməsi üzündən bağlanır. Biləcəyi məqamdan daha çox uzadılmış olur.

Satışın maddi amilləri qeyri-maddi amillərə qarşı

Maddi məhsulları satarkən satışçı bağlamaq üsulları qeyri-maddi məhsulların satışının zamanı istifadə edilən üsullardan fərqlənir. Avtomobil, telefon, kompüter və s. bu kimi maddi məhsula aid ~~təqdimat~~ etdiyinizdə müştərinin biiütin suallarını cavablandırıqdən sonra siz dərhal müştəriyə məhsulu almaq təklifi etməlisiniz. Müştəri sizin nə satığınızı, onun necə işlədiyini, hansı xüsusiyyətlərə malik olduğunu və məhsulu allığında hansı üstünlükleri əldə etdəcəyini ~~təm~~ tam anladıqdan sonra satışçı bağlamaq vaxtıdır. Təqdimatınızın sonunda artıq müştəri qərar vermək üçün ehtiyacı olan bütün informationlara malik olur. Siz satışçı bağlamadan ~~aytildiqdən sonra~~ müştəri nə isə yeniyən

Telegram : @pdf_kitablar

Nü şey öyrənməyəcək. Bu, satış təqdimatının ən yüksək məqamıdır. Bəndən sonra müştəri yavaş-yavaş bütün informasiyaları unutnağa başlayacaq və eyni zamanda sizin məhsulunuza olan marağınızı azalıtaba.

Nazakətli, lakin inadkar olun!

Əgər müştəri "Yaxşı təklifə oxşayır. Mən bu haqda düşünərəm" deyirse, siz dərhal "Cənab müştəri, siz hal-hazırda məhsul haqda bilməli olduğunuz hər şeyi bilirsiniz. Sizin dediklərinizə əsasən bu məhsul sizin üçün çox əlverişli seçimdir. Nə üçün onu elə indicə almısınız?" deyin. Nə qədər çox müştərinin sizinlə razılışması sizin təcəübəndirəcək.

Lakin müştəriyə qərar qəbul etmədən getməsinə və sizin təklifiiniz haqda düşünməsinə imkan versəniz, o, zamanla sizin məhsulun özəlliklərini unudacaq və məhsula olan marağınızı tamam itirəcək. Daha da pisi müştəri daha inadkar olan başqa bir satıcı ilə rastlaşacaq və həmin məhsulu sizdən deyil, ondan alacaq. Belə hal daim baş verir.

Heç bir ikinci zəng

Mən işə yeni başlamış gənc satıcı olduğum zamanlarda endirim kartlarının satışı ilə məşğul olurdum. Kartların qiyməti iyirmi dollar idи. Bu kartlara restoranlarda 10-20% endirimlər olurdu. Bir-iki istifadəyə kart öz pulunu ödəmiş olurdu. Sadə məhsul, sadə iistünlük və sadə özəllik idи. Lakin mən müştəriylərə görüşüb satmağa başlayanda çox narahat olurdum. Təqdimatımı edib sonra gözləyirdim. Müştəri isə həmişə olduğu kimi: "Mən bu haqda düşünərəm", – deyə cavab verirdi. Müştəriyə dərin minnətdarlığını bildirir və bir neçə gündən sonra yenidən onunla əlaqə saxlayacağıni deyirdim. Sürpriz! Heç kim heç zaman mənim təklifim haqda düşünmürdü və almaq fikrində deyildi. Onlara ikinci dəfə zəng etdiyimdə heç bir mişəni ilə danışa bilmirdim. Ya iş başında, ya iclasda, ya da ümumiyyətlə, şəhərdən kənarada olurdular. Görüşmək üçün ofisə **getdiyimdə** isə saatlarla **fəhlər**.

qəbul otağında oturmalı və sonunda müştərini görmədən qayıtmalı olurdum. Dəmək olar ki, heç satış edə bilmirdim.

Jşıqlar yandı

Bir gün isə kəfş etdim. Müştərilərin tərəddiüd etməsinə səbəbin məhz özünü olduğunu anladım. Mən görüşün lap əvvəlindən müştərinin bu haqda düşünməli olduğunu bəynimə yerləşdirirdim. Hətta müştəri tərəddiüd etdiyində mən özüm təklif edirdim: "Bəlkə, bu haqda bir az da düşüncəsiniz?"

Bundan sonra mən yeni taktika yaratdım. Təqdimatı etdikdən sonra müştəri: "Bu haqda düşünməliyəm", – dediyində mən: "Üzürlü hesab edin, lakin mən ikinci dəfə zəng etmirəm", – deyirdim. Bunu ilk dəfə müştəriyə dediyim anı xatırlayıram. O təəccüblənib demişdi: "Necə yəni?" O zaman mən: "Cənab müştəri, bu dəqiqə qərar qəbul etmək üçün ehtiyacınız olan bütün məlumatlara maliksiniz. Bu, öz xərcini bir-iki istifadədə ödəyən əla məhsuldur. Növbəti istifadələr zamanı isə beş-on dəfə artıq pulunuza qənaət etmiş olacaqsınız. Nə üçün elə indicə almırınsınız?", – demişdim. Müştəri bu zaman məni təəccübləndirmişdi: "Yaxşı. Sizinlə razıyam. Alıram".

Mən həmin görüşdən bütün satış prosesinə tam yeni münasibətlə ayrıldım. Növbəti görüşdə də eyni sözləri dedim və satışı bağladım. Üçüncü görüşüm də eyni cür oldu. Tezliklə mən şirkətin ən çox satış edən satıcısı oldum. Görüşdürüüm hər bir müştəriyə məhsul sata bilirdim, çünki ikinci dəfə zəng etməkdən imtina edirdim. Bunun sizin də satışınıza necə təsir göstərə biləcəyi haqda düşününün.

Qeyri-maddi məhsulların satışı fərqlidir

Müştərinin üstünlük əldə edə biləcəyi dəqiq bəlli olmayan *qeyri-maddi* məhsul satığınız zaman siz bir neçə dəfə görüşməlisiniz. Birinci görüşün məqsədi müştərinin şübhələrini dağıtmaqdır. Müştəsuallar verirsınız. Ehtiyaclarını dəqiq müəyyən etmək üçün məlumatlar vermək üçün növbəti görüş haqda razılığa gəlirsiniz.

“iki addım” satışından istifadə edin!

Sığorta polisi, investisiya fondu və bu kimi başqa qeyri-maddi məhsul satığınızda *iki addım satışından* istifadə edin. İlk görüşünüzdə müştərinin sizin məhsulunuzdan faydalana biləcəyini müəyyən etmək üçün suallar verin. İkinci görüşünüzdə isə məhsulun əzellilikləri, müştəriyə hansı üstünlükler verəcəyi və qiymət haqda danışın. Qəliz məhsullar satığınızda “iki addım” satışından istifadə etməyin səbəbi ilk görüşdə müştəriyə məhsulu almaq təklifi etmək imkanınızın olmamasıdır. Bunun üçün sizin nə kifayət qədər məlumatınız, nə də etibarınız var.

Öncədən planlaşdırma zəif təqdimatın qarşısını alır

Yüksək gelirli satıcıları digərlərindən fərqləndirən bir cəhət *planlaşdırılmış təqdimatdır*. Planlaşdırılmış təqdimat spontan təqdimatdan iyirmi dəfə güclüdür. On uğurlu 10% satıcılar pl nlaşdırılmış təqdimatdan istifadə edirlər. Uğursuz satıcılar isə satış görüşündə spontan təqdimatlar edir, məlumatları yadlarına düşdükçə verir və cümlələri “baş-ayaq” qururlar. Bu sizin üçün qəbul ediləzdir.

Uğursuz satıcılar isə satış görüşündə spontan təqdimatlar edir, məlumatları yadlarına düşdükçə verir və cümlələri “baş-ayaq” qururlar. Bu sizin üçün qəbul edilməzdir.

Planlaşdırılmış təqdimat addım-addım öyrənmək və öyrətmək prosesidir. Proses sizin açılış sualınızla başlayır. Açılış sualından başlayaraq siz müştərinin ehtiyaclarını və hazırlı vəziyyətini öyrənirsiniz ki, ona sizin məhsulunuzun hansı üstünlükleri və hansı yolla verə biləcəyini öyrədəsiniz. Ümumidən spesifikasiq doğru gedirsiniz.

Telegram : @pdf_kitablar

Göster, söyle ve sual ver!

Ön sade üsul "xüsusiyyət və üstünlükler" təqdimatıdır. Hər bir xüsusiyyət və üstünlük üçün istifadə cədə biləcəyiniz sada üsul üç hissədən ibarətdir: **göster, söyle və sual ver**. Misal üçün, əgər siz hansısa yeni kompüter programı satırsınızsa, müştəriyə kompüter yüksələnmiş programı göstərməlisiniz. Sonra bu program vasitəsi ilə işləniyi nə qədər effektiv gərə biləcəyini söyləyirsiniz. Və sonunda sual edirsiniz: "Bu program sizə işinizdə kömək edə bilər i?"

Üç hissəli təqdimat

Başqa bir üç hissəli üsul belə bir struktura malikdir: "... səbəblər görə, siz... bilərsiniz ki, bu da .... deməkdir". Bu üç hissə məhsulun xüsusiyyətləri, üstünlükəni və müştəriyə verəcəyi faydalardır ki, bu da məhsulu almaq üçün əsas səbəbdür. Misal üçün, siz divardan asılan diiz ekranlı televizor satırsınızsa, belə deyə bilərsiniz: "Televizoru düz ekranı sayəsində (məhsulun xüsusiyyəti), siz bər bir bucaq alından ekranı rabat gərə biləcəksiniz (məhsulun üstünlüyü) ki, bu da evinizdə kinoleatr effekti yaratmaq imkanı verəcək (müştərinin əldə edəcəyi fayda)".

Məhsulunuzun hər bir xüsusiyyətini və əzəlliyini yazın və hər ikübü la uyğun təqdimat hazırlayıın. Nə olduğunu göstərin, nə etdiyi ni söyləyin və müştərinin fikrini sonuğun. Məhsulun xüsusiyyətini, həmin xüsusiyyəti sayəsində əldə edilən üstünlüyü və müştəriyə verəcəyi faydaları izah edin. Təqdimatlarınızın nə qədər inandırıcı olacağı sizləccübələndirəcək.

Məhsulunuz nə edir?

İstənilən məhsulu təqdim etməkdə iki müttəfiq yanaşma var: onlardan biri peşəkarlar, digəri isə qeyri-peşəkarlar tərəfindən istifadə edilir. Peşəkarlar tərəfindən istifadə edilən ilk yanaşma diqqəti məhsulun nə etməsinə yönəltməkdir. Qeyri-peşəkarların istifadə etdikləri ikinci yanaşma isə diqqəti məhsulun nə olmasında cəmləməkdir.

Telegram : @pdf_kitablar

Əslində, müştəriləri maraqlandıran əsas məsələ məhsulun nə etməsi, onlara hansı faydaları verməsidir. Biznes adamlarına hansı şir məhsulu satarkən əsas məsələ məhsulun pula və ya vaxta necə qazan etməsidir. Bunlar sizin məhsulunuzun nə etməsi sualına vətənən cavablardır. İş adamları ilə danışığınızda onları yalnız son nəticə - məhsuldan əldə edəcəkləri konkret faydalar maraqlandırır.

Cavablaşdırılmalı olduğunuz dörd sual

İş adamları özlərinə dörd sual verirlər. Onlara nə işə satmaq işləyinizsə, budoğd suala aydın cavab verməlisiniz. Suallar bunlardır:

1. Nə qədər ödəməliyəm?
2. Nə qədər qazanacağam?
3. Nəticələri nə zaman görəcəyəm?
4. Söz verdiyiniz nəticələri əldə edəcəyimdən nə qədər əmin ola bilərəm?

Sizin bütün təqdimatınız müştərinin bu sualların hər birinə qənaətbaşış cavab verməyinizətrafında qurulmalıdır.

Cox zaman məhsulu almaq və istifadə etmək üçün səbablar "çantaçı" hazırlamağınız tələb olunur. Məhkəmədə çantasını açan vəkil kimi siz də təqdimat zamanı çantanızdan ard-arda dəllərlə çıxarıb müştərinin qarşısına qoymalısınız.

Emosiya, yoxsa məntiq?

Bəzən dinleyicilərimdən soruşuranı: "Müştərinin qərarının neçə faizi emosiyalara və neçə faizi məntiqə əsaslanır?" Demək olar ki, dinleyicilərin hamısı qərarların 90%-ni emosiyaların təşkil etdiyini bildirirlər. Lakin düzgün cavab odur ki, insanların hamısı 100% emosionaldır. Düşünmək vaxt və sey tələb edir, emosiyalar isə anılır. Əvvəldə danışdığımız kimi, müştərilər öncə emosiya əsasında qərar verir, sonra isə məntiqlə əsaslandırmaya çalışırlar. Əgər müştəri sizinlə və təmsil etdiyiniz şirkətlə bağlı müsbət emosiyalar

hiss edirəsə, sizi xoşlayırsa və yaxşı münasibət yarada bilirsinizsə, o zaman "xoşlamağım" gücү satışın uğurla bitməsinə sabəb olacaq.

Məntiq satış edir

Buna baxımayaraq in iştirə sizin məhsulu emosional cəhatdən qədər çox istəsə da, hamın emosional nəticələri əldə edə biləcəyin- dən məntiqi cəhatdən əmin olmalıdır. Belə desək, "məntiq satış edir"

Təqdimatınızdan aşağıdan yuxarı qursanız, xüsusiyət və özəllikləri bir-bir sədalasanız və müştərinin hansı faydaları əldə edə biləcəyini məntiqi cəhətdən izah edə bilsəniz, təqdimatınız uğurlu olacaq.

Emosiyadan başlayaraq məhsulu almaq istəyi yaratmağa və bunu bunları məntiqi əsaslarla bərkitməyə əsaslanan satış üsulundan satış təryinqlərinin satışında necə istifadə etdiyimə dair misal çəkə bilərəm. Mənim açıbş sualım belə olurdu: "Cənab müştəri, növbəti alı on iki ay ərzində satış dövriyyənizi 20-30% artırıb biləcək üsulla tanış olmaq istərdinizmi?" Əgər müştəri satış işinə cavabdehdürsə və onu qərar verinək salabiyyyəti varsa, mütləq pozitiv cavab verəcək: "Əlbəttə, bu nadir?" Mən da cavab verirdim: "Cənab müştəri, bu, yuzlərlə şirkətin istifadə edib öz satış dövriyyəsini artırıb sunanmış bir üsuldur. Əgər işə yaramasa, siz ona görə pul ödəmək məcburiyyəti ndə qalmayacaqsınız". Bu, müştərinin rahatlaşmasında, verəcəyim informasiyaları pozitiv qəbul etməsinə və məni maraqla dinləməsinə sabəb olurdu.

Məntiqi suallar verin!

"Cənab mi şəri, sizin ən çox qazanan satıcıınız kimlərdir? Onlar yüksək, yoxsa aşağı motivasiyalı olanlardır?" Müştəri i ümlöq cavab verirdi: "Ən yaxşı satıcıların ən çox motivasiyalı olanlardır." O zaman deyirdim: "Əla. Hamı bunu deyir. İcazə verin, sizə ən yaxşı motivasiyanın nə olduğu haqda düşüncələrimi deyim. Motivasiya rəqabəti hissindən doğur. Başqa sözlərle desək, insanlar nəticə əldə etmək iqtidarında olduqlarına inandıqlarında daha motivasiyalı olurlar. Mənimlə razısanızmı?" Demək olar, hamı bu təkılı razılıdır. "Ca-

nab müştəri, aşkar etmişik ki, satış adamları satış bacarıqlarına dair
daha çox talimlər keçdiklərində öyrəndikləri bacarıqlardan istifadə
edərək daha çox məhsul satmaq üçün bir • qədər çox motivasiyalı
olurlar. Fikrimi sizə çatdırı bilirəmmi?” Yenə də, demək olar, hamı
bu fikirlə razılaşır. “Hamçinin aşkar etmişik ki, salıcılara əlavə satış
bacarıqları öyrətdiyimizdə onların satış dövriyyələri dərhal yüksədir.
Ən vacibisi isə, onlar yeni bacarıqlara malik olduğununda daha yaxşı
nəticələr əldə etmək üçün bu bacarıqlardan döñə-döñə istifadə edə
bilirlər. Və bacarıqlarını praktikada daha çox tətbiq etdikcə daha da
bacanqli olurlar. Bu məntiqlə razısınız mı?”

Ölçüla bilacak faydalılar sadalayıñ!

"Cənab müştəri, əgər sizin satış dövriyyəniz ilk bir ay ərzində 10% artarsa, yəqin ki, bu artım il ərzində də davam edəcək. Elə deyihni?" Müştəri yenə də razılaşır. "İlk aydan etibarən satış dövriyyəniz stabil olaraq artırsa, il ərzində orta hesabla aya 20-30% əldə edilə bilər. Əgər növbəti on iki ay ərzində satış dövriyyəniz 20-30% artarsa, bu dollarla hansı məbləğ edər?" Müştəri satış treynin lərinə xərclədiyi pulun qarşılığında əldə edəcəyi artımın yarısından 1000% artıq olduğunu hesablayıb müəyyən edəcək. Satış treyninqinə xərclədiyi hər bir dolların qarşılığında an azı 10 dollar əldə edəcək. Müştəri bu hesabatı apardıqdan sonra satış bağlamaq kifayət qədər asan olurdu.

Mümkin olduqca nöticələrə təminat verin

Mənim satış arqumentim belə olurdu: "Cənab müşəeri, əgər təreyininqdə iştirak edənlərdən kimsə əldə etdiyi bilik və bacarıqlar sayəsində növbəti ayda satış dövriyyəsini 10-20% artırı bilməyəcəksə, həmin adama görə heç bir xərc ödəmək məcburiyyətində olmaya-çaqsınız. Hətta siz özünüz də saticilarımızın bu təlimtlər nəticəsində 10-20% artım edə bilməyəcəklərini müşahidə etsəniz, bütün programma görə heç bir ödəniş etmək məcburiyyətində qalmayacaqsınız. Bu sizin üçün münasibdim?"

Bu təqdimatdan istifadə etməklə, ümumidən spesifikasiya doğru geri məklə, diqqəti üstünlüklərdə cəmləməklə və eyni zamanda müştərinin əldə edəcəyi faydaları məntiqi ardıcıllıqla izah etməklə ümumiyyətdə miyon dollarlıq treyninq satmağa nail olmuşdum. Və təlimlər kifayət qədər effektiv və güclü olduğundan heç zaman müştərinin ödədiyi pulu nəticə əldə edilmədiyi üçün geri qaytarmaq məcburiyyətində qalmamışdım. Siz də öz təqdimatlarınızı eyni nəticələr əldə etmək üçün uyğun şəkildə qura bilərsiniz.

Qiymət ən axırda gəlir

Nə qədər qəribə olsa da, yalnız təqdimat edib müştəri ilə razılığa gəldikdən sonra müştərilər qiymət məsələsinin xatırlayıb tələsik sonuşurdular: "Bir dəqiqə. Bəs bu təlimlərin qiyməti nə qədərdir?" Əgər satış təqdimatını düzgün qurmuşsunuzsa və təqdimatın hər bir pilləsində tələb olunan məqsədlər nail olmusunuzsa, qiymət məsələsi yalnız bütün məsələlərdən sonra ikinci dərəcəli məsələ kimi müzakirə edilir. Və müştəri siz təqdimatı bitirmədən və hansı üstünlüklər əldə edəcəyini tam anlamadan qiymət haqda sual verirsə, sualı cavablaşdırmaqdan yan keçin. Qiymət məsələsini sonraya saxlayın və deyin: "Bu, yaxşı sualdır. Və bər neçə dəqiqədən sonra məhz qiymət məsələsi haqda danışacağam". Satış işində belə bir müdrik deyim var: "Yersiz qiymət satışı öldürür". Əgər qiyməti vaxtından öncə müştəri sizin məhsuldan əldə edəcəyi bütün faydaları tam dərk etmədən öncə desəniz, onun bütün diqqəti ödəməli olduğu məbləğə yönələcək və bundan sonra sizin verdiyiniz infonasiyaları qəbul etməyəcək. Həmişə qiymət məsələsini təqdimatın sonuna saxlayın, qoymastry əvvəlcə əldə edəcəyi faydaları aydm dərk etsin.

Daim öyrənmək və öyrətmək

Yaxşı təqdimat, öyrənmək və öyrətmək prosesi zamanı siz müştərinin nəyə ehtiyacı olduğunu və sonra sizin məlisul vasitəsi ilə hansı faydaları əldə edəcəyini və öz ehtiyaclarını nəcə ödəyəcəyini müşteriyə öyrədirsiniz. Təqdimat zamanı suallar vermekla və cavabları

dinqqətlə dirləməkla müştərinin, əslində, nə istədiyini və nəyə eliyyacı olduğunu öyrənirsiniz. Yaxşı qurulmuş təqdimat inanğı ar-
dıcılığın və axına malik olun. Təqdimatın sonuna çatığınızda artıq
müştəri sizin məhsulunuzu alınağa hazır olmalıdır. Buna görə də əsl
əslis təqdimat zamanı baş verir. Yaxşı təqdimat etdiyinizdə və müş-
təri sizin məhsuldan çox böyük fayda götürəcəyindən emin olduğ-
da sənətə satışı bağlamaq olduqca asan olur. Yerda qalan hər şey
həmçiyətsiz xirdahlıqlar olur.

Tam aydın olmaq üçün vaxt sərf edin

Sənət təqdimatını başlamadan önce qarşınızda oturan müştərinin
ehtiyaclarını və sizin məhsulunuzun ona hansı faydaları verəcəyini
tam dəqiqliyi ilə bilməlisiniz. Bunun ən yaxşı üsulu əvvəlcədən yax-
şı qurulmuş suallar verməkdir. Suallar elə qurulmalıdır ki, müştərinin
ətraflı məlumat verməyə sövq eisin.

Diqqətlə dinləmək, etibar qazanmaq və müştərinin ehtiyaclarını
öyrənmək mütləq amildir. Bu, həmçinin yüksək səviyyəli münasibət
yaratmaq üçün də vacibdir.

Yaxşı dinləyici olun!

Effektiv dinləmenin beş sırrı var. Diqqəlli dinləmə mövzusunda
müxtəlif kurslara gedə bilərsiniz, kitablar və jurnallar oxuya bilərsi-
niz, video və audio programları dinləyə bilərsiniz, lakin onların ha-
misi bu beş faktorda cəmləşəcək.

1. Diqqətlə dinləyin.

Birinci si, diqqətlə dinləyin, danışanın sözünü kəsməyin. Ağlınzı
gələn ideyaları dərhal bölüşmək üçün müştərinin sözünü kəsməyə
atılmayıñ. Müştəri ilə üz-üzə oturun, gözlərinə baxın, qabağa əyilin.
Gülümsəyin, başınızı tərpədin, müraciətinizdə onu necə dinlədiyinizi
göstərin. Müştəri danışığında diqqətinizi onun gözlərində və ağızın-
da cəmləyin.

Telegram : @pdf_kitablar

Bunun üçünü yaxşı bir tapşırıq var. Təsəvvür edin ki, sizin gözünüz güñəş ləməpasıdır və müştərinin üzünü işıqlandırmak istəyirsiniz. O danışdığınız baxışlarınızı onun üzündən çekmeyin. Son dağcağız dıqqatla dinleyin, sanki sizə ucluş hiletinin nömrəsini deyəcək və bunu yalnız bir dəfə təktar edəcək.

Təsəvvür edin ki, sizin gözləriniz güñəş ləməpasıdır və müştərinin üzünü işıqlandırmak istəyirsiniz.

Dinlemək insanlara təsir edir. Müştəri dıqqatla dinlənildiyində psixoloji dəyişikliklərə məruz qalır. Ürək döyüntülləri artır. Təzyici qalxır. Və ən əsası bir adam dıqqatla dinlənildiyində onun özünləşdirilməsi artır. Özünü daha dəyərli hiss edir. Özünü daha çox sevir və nəticə olaraq onu dinleyən adamı da daha çox sevməyə başlayır.

Dinlemə satış texnikaları arasında ən güclüldən biridir. Bütün uğurlu satıcılar yaxşı dinleyici kimi tanınırlar. Onlar öncə anlamaya çalışırlar və yalnız bundan sonra müştərilərin onları anlamasına səvgisi təmirilir. Bütün dıqqatlarını müştərinin düşüncələrini, hissələrini və istəklərini anlamağa yönəldirlər.

2. Cavab vermədən öncə pauza edin.

İkincisi, cavab vermədən öncə pauza edin. Müştəri danışığını bittirdikdən sonra cavab verinəcəni öncə iç-beş saniyə pauza edin. Hətta müştəri sizin cavabınızı bildiyiniz sual verdiyində belə cavab vermişdən öncə pauza etməlisiniz.

Pauzanın üç üstünlüyü var: birinci, pauza etməklə müştəriyə onun sözlerini nə qədər ciddi qəbul etdiyinizi və analiz etdiyiizi göstərisiniz. Bu sizin ona və onun sözlerinə dəyər verdiyinizi göstərir. Nəticədə onun özündəyərləndirməsi və üzünü hörməti artır.

Pauza etməyin ikinci üstünlüyü müşlərinin daha dərindən anlaşılmaya imkanı verəsidir. Sənki sözlər sizin beyninize suyun torpağından kimi həpmur. Müşləri sözünü bitirdikdən sonra cavab verəndən öncə pauza etdiyinizdə müşlərinin, həqiqatən, nə demək istədiyi daha yaxşı anlayırsınız.

Üçüncü üstünlük isə ondan ibarətdir ki, siz pauza etdiyinizdə müşlərinin, həqiqatən də, sözünү bitirdiyindən əmin olursunuz və xəz o, sadəcə, nafəsinə dairənək üçün dayanmışdırsa, yaşırlıqla onun sözünü keşmirsınız.

Ünsiyyat zəminin sükutla imkan verin. Satış adamları sükul zaman özlərini rəhat hiss etməyi bacarmalıdır. Bu satış üçün kriteridir. Satış adamlarının çoxu əksər hallarda sabırsız olurlar və satış zamanı çox can atırlar. Nəticədə isə ünsiyyət zamanı sükut yarandırında nəsə deməyi, nə haqdasa danışmağı və necə olur-olsun yaranmış boşluğun doldurmayı mütləq hesab edirlər.

Ünütməyin, satış sözlərlə baş tutursa, alış sükutla baş tutur.

Satış söhbətinin davam etdirinək üçün müştərilərə vaxt lazımdır. Deyilənlərin müştərinin beyninə həpmasi üçün sükul yaratımasanız, onlar sizin verdiyiniz məlumatları analiz edə bilməyəcəklər. Təqdimatın sonunda onların "Mənə düşünmək üçün vaxt lazımdır" deməkdən başqa əlacları qalmayacaq. Və onlar bunu dediklərində siz böyük ehtimalla satışı itirmiş olacaqsınız.

3. Dağıqlaşdırma sualları.

Üçüncü, dağıqlaşdırmaq üçün suallar verin. Həç zaman müştərinin sözlərini tam anladığımızı ehtimal etməyin. Əvəzinədə pauza edin və dağıqlaşdırıcı sual verin: "Nə piənada?" Bu satış uğurusu üçün ən yaxşı universal sualdır. Müştərinin nə deməsindən və hansı etirazı etməsindən asılı olmayaraq, siz həmişə "Nə mənada?" deyə soruşmaqla onu daha ətəlli izah etməyə tövq edə bilərsiniz.

"Çox bahadır". "Nə mənada?"

"Buna imkanımız çatmır". "Nə mənada?"

"İndi istifadə eidiyimiz məhsul bizi qanə edir". "Nə mənada?"

Hər dəfə bu sualı verdiyinizdə müştəri indiçə dediyi sözlərinin dəlia ətraflı izahı cdəcək. Daha çox məlumat verəcək. Və böyük chıtmalla sonunda onu məhsulu almağa razi salmaq üçün istifadə edə biləcəyiniz informasiyanı sizə verəcək.

Sual nəzarətə hərəkətdir. İcazə verin, satış və ünsiyyətlərinin miliyə vacib olan prinsipi təkrar cditmə: sual və adam nəzarət edir. İnsanlar ləp uşaq vaxtlarından suallara cavab verməyə alışmışdır. Bir kəsə sual verdiyinizdə o, dərhal, demək olar ki, avtomatik şəkildə sizə cavab verir.

Siz nişqınız zamanı dəqiğəyə 100-150 söz deyirsiniz, mənşəti dəqiğəyə 600 sözü analiz edə bilir. Bu o deməkdir ki, siz dənizdən-ğünəz zaman müştərinin başqa məsələlər haqda düşüncəsi ənənə ümumi vaxtin üçdə biri qədər vaxtı olur. Çox zaman müştərilər sizin təqdimatlarınız zamanı öz problemləri haqda düşünməyə başlayırlar. Lakin sual verdiyinizdə isə müştərinin bütün diqqəti sizin sualları cavab verməyə yönələcək. Sanki müştərinin yaxasından tələb olunmuş tarəf çəkirsiniz. Siz sual verdiyinizdə müştəri arıq suala cavab verməyənə kimi başqa nə isə düşünlə bilmir.

4. Öz sözlərinizlə ifadə edin.

Müştərinin dediyi sözləri öz sözlərinizlə təkrar edin. Müştərinin qeydlərini və sualları öz sözlərinizlə təkrar edin. Onun sözlərinin öz sözlərinizlə təkrar etdiyinizdə onu diqqətlə dinlədiyinizi göstərmək olursunuz.

Yalnız diqqətlə dinlədikdən, cavab vermədən öncə pənzesə etdikdən, əydinlaşdırıcı suallar verdikdən və müştərinin sözlərini öz sözlərinizlə ifadə etdikdən sonra öz təqdimatınızı təməffət etmək iqtidarında olursunuz. Dinləmək etibar qazandır və dinləmək imkanı əldə etmək üçün yaxşı üsul suallar vasitəsilə səhbat nəzarət etməkdir.

5. Açıq suallardan istifadə edin.

Əvvəldə biz açıq sualların istifadəsi haqda danışmışıq. Bunlar, sadacə, "bəli" və ya "xeyr" deyərək cavablandırıla biləcək suallar

11. Siz neçə, nə üçün, naya görə ifadələri ilə başlayan suallar ver-
mənizdən müştərinizi daha ətraflı cavab verməyə və sizə daha çox in-
formasiya verməyə sövq edirsiniz ki, bu yolla o sizə satış etməyiniz
ükün vacib olan informasiyalar ötürü bilsən.

Qəməl: Xanəllər

Qapalı suallardan söhbəti yekunlaşdırmaq üçün istifadə edin. Bunu laryalnız "bəli" və ya "xeyr" (leyə cavablandırıla biləcək suallar- dır. "Bu gün qərat vətə bilərsiniz? Bu sizin istədiyiniz məhsuldur? Dərhal sahisi bağlaya bilən kəni?"

Təqdimatınızı ə vəlcədən hazırladığınız suallar ətrafında qurmamı unutmayın. Aşlıq bildiyiniz kimi danışmaq satmaq demək deyil.

Təqdimat üsulları

Təqdiinatınız daim ümumidən spesifikasiə doğrulu məntiqi ardıcılıqla inkişaf etməlidir. Bu zaman siz məhsulunuzun xüsusiyətləri və özəlliklərini ən vacib olanından üzünaşağı sadalamağa başlayırsınız. Çox zaman bu, ən dəyərlili xüsusiyət və ya özəllik almaq işləyi doğuracaq. Lakin bu, həmişə əvələ olmaya bilir. Xüsusiyət və özəllikləri sadaladıqca müştərinin reaksiyasını diqqətlə izleyin. Bəzən dördüncü və ya b-şinci özəllik münşəti idə maraq oyaða bilər.

Müstarini təqdimata qatıl

Müştərini təqdimatınızca cəlb edin. Onu təqdimimizdə iştirak etməyə vadar edin. Müqəvvə kimli olub, sadəcə, təqdiminən nüşahidə edən və heç bir reaksiya verməyən müştərinin təqdimatla sonunda nə işə alacağı böyük şübhə altındadır. Yaxşı satıcılar satış səhbəti zamanını aktiv olurlar. Onlar, sadəcə, daiməsi maqza kifayətənmiş yəxşək jesslər-dən, inimikalardan istifadə edir və təqdimati interaktiv kevinirlər. Müştəriyə ötürdükləri məlumatı başqa formada getti alırlar. Onlardan müəyyən rəqəmləri, xərcləri, məsələləri və gəliri hesablananlığı xahiş edirlər.

Müştəridən başqa bir yerdə oturmağı xahiş edin
Təqdimat zamanı stuhunuzu götürüb müştərinin yanında əyləşməkdən qorxmayın. Daha yaxşısı müştəridən yerini dəyişib sizin yanınızda oturmasını və ya təqdimatınızı daha effektli keçirə biləcəyiniz daha geniş olan başqa bir otağa keçməyi xahiş edin. Təqdimat zamanı müştəri nə qədər çox danışar və aktiv olarsa, sonunda sizin məhsulu almağa razı olmaq ehtimalı bir o qədər çox olar.

Təqdimat zamanı müştəri nə qədər çox danışar və aktiv olarsa, sonunda sizin məhsulu almağa razı olmaq ehtimalı bir o qədər çox olar.

Satmaq üçün əyani vəsaitlərdən istifadə edin

Mümkün olduqca satış üçün əyani vəsaitlərdən istifadə edin. Gözdən beynə gedən sinir bağlarının sayı qulaqdan gedən sinir bağlarının sayından iyirmi iki dəfə çoxdur. Təqdimat zamanı yalnız danışırsınızsa, müştərinin sizin dediklərinizi yadda saxlamaq imkanı xeyli zəifləmiş olur. Təqdimatınızda sözlərinizi möhkəmlətmək və verdiyiniz informasiyanın daha yaxşı yadda qalması üçün şəkillərdən, qrafiklərdən, müqayisəli maliyyə trendlərindən istifadə edin. Yetkin insanın diqqət tutumu üç cümlədir. Qarşınızdakı adama heç bir əyani vəsait göstərmədən və sual vermədən ardıcıl olaraq üç cümlə dediyinizdən sonra o öz düşüncələrinə – öz dünyasına çəkilir. O, artıq sizi yola saldıqdan sonra hansı işlərlə məşğul olacağı haqla düşünür. Lakin sual verdiyiniz an onu diksindirir, fikirlərindən ayırt və bütün diqqətini sizə yönəltməyə məcbur edirsınız. Suallardan və əyani vəsaitlərdən istifadə etdiyinizdə bütün təqdimat zamanı müştərinin tam diqqətinə sahib olursunuz.

Danışmaq satmaq deyil

Yenə də eyni həqiqət. Təqdimatın ən effektiv yolu hər bir informasiyanı müştəriyə suallarla müşahidə edərək verməkdir. “Bu xid-

metin qiyməti adambaşına 256 dollardır” demək əvəzinə, “Belə bir xidmətin qiymətinin nə qədər olması haqda hansısa bir məlumatınız varmı?” sualını verdiyinizdə müştərinin bütün diqqətini verəcəyiniz növbəti informasiyaya yönəltmiş olursunuz.

Sınaq satışı

Təqdimatın lap əvvəlində sınaq satışı tətbiq edin. Bu, ən güclü satış üsullarından biridir və bütün satış işiniz dövründə istifadə edilə bilər. Bəzən bu üsulu *yoxlanış satışı* adlandırırlar. Ondan təqdimatınızın müştəri üçün ümumiyyətlə maraqlı olub- olmadığını yoxlamaq üçün istifadə edirsiz. Təqdimat ərzində müştərinin nə fikirdə olduğunu öyrənmək üçün çox effektiv üsuldur.

Bu üsulun gözəlliyi təqdimatı dayandırmadan müştəridən “xeyr” cavabı almaq imkanıdır. “Bu rəng xoşunuza gəlirini?” “Xeyr, bu mənim ən ço nifrət etdiyim rəngdir”. “Problem yoxdur, bizdə geniş rəng yəşı var”.

Fikrini öyrənmək üçün soruşun

Ən geniş yayılmış sınaq sualları bunlardır:

Bura kimi dediklərim aydınlaşdırımı?

Bu sizin düşündüyüüz şeydirmi?

Göstərdiklərim xoşunuza gəlirmi?

Bu sizin indiki vəziyyətinizi yaxşılaşdıracaqmı?

Bizim təqdim etdiyimiz cihaz hal-hazırda istifadə edilən cihazlar kimi dəqiqlidə 100 nüsxə deyil, 150 nüsxə çap edə bilir. Bu sizin işinizə fayda verəcəkmi?

“Xeyr, düşülmürəm. Bizim qısa vaxt ərzində çox nüsxə çap etməyə heç zaman ehtiyacımız olmur”.

“Lap yaxşı, bizim cihazın bir çox başqa özəllikləri də var və düşünürəm ki, onlar sizin işinizdə faydalı ola bilər”. Və təqdimatınızı davam etdirirsiniz.

Telegram : @pdf_kitablar

Rəy vacibdir

Müştəri hansısa bir xüsusiyyətə "xeyr" dediyində sizə dəyərli informasiya vermiş olur. O, bütünlükdə təklisinizə "xeyr" demir. "Xeyr" yalnız mənşəyən bir xüsusiyyətə aid olur. Təcrübəli və təcrübəsiz satıcı arasındakı sərq ondan ibarətdir ki, təcrübəli satıcı müştəri üçün xüsusiyyətləri sadaladıqca hər bir xüsusiyyətdən sonra müştərinin fikrini öyrənir. Təqdimatın hər bir anında müştərinin nə düşündüyüni öyrənir. Təcrübəsiz satıcılar isə gərginlikdən və həyacandan bülün xüsusiyyətləri sadəlayırlar və onların hər biri haqda yarılıqda münisətinin nə düşündüyünü soruşurlar. Və təqdimatın sonunda informasiya ilə yüksələnmiş müştərinin "Mənə bu haqda düşündürək üçün vaxt verin" deməkdən başqa əlavə qalmır.

Təklif satışının gücü

Təqdimat ərzində müştərinin beynində satışa hazırlıq toxumlanı əkmək üçün təklif satışının gücündən istifadə edə bilərsiniz. İnsanlar, əsasən, şəkil və hekayələr əsasında düşünür və almaq qərarı verirlər. Biz informasiyanı məntiqi ardıcılıqla qəbul edirik, lakin beynimiz yalnız məhdud miqdarda informasiya saxlaya bilir. İnfomasiya şəkil və ya hekaya şəklində qəbul edildikdə isə beyin qat-qat artıq infomasiya saxlaya bilir.

Yaxşı satıcılar dediklərini *emotional şəkil* və *grafiklərlə* müşayiat edirlər. Şəkillər müştərinin beynində təsəvvür yaradır. Cox zaman bu təsəvvür almaq istəyi kimi emosiyalar doğurur. Təqdimatdan sonra müştəri sizin dediyiniz infomasiyaları unudacaq, lakin şəkilləri və hekayələri uzun zaman yadında saxlayacaq.

Söz şəkilləri yaradın!

Məsələn, təsəvvür edin ki, avtomobil satışı ilə məşğulsunuz. Belə deyə bilərsiniz: "Bu avtomobilin aşırımlara necə asanlıqla qalxınası ni bəyənəcəksiniz". Bunu dediyinizdə nə baş verir? Müştəri dağ aşırımına qalxan avtomobil haqda düşünür və onu görür. Bu avtomobili

dağ aşırımlarında sürüp uçqar yerlərə səyahət etməsini təşvür edir.

Ev satışı ilə məşgul olursunuzsa, bələ deyə bilərsiniz: "Bu cür skit kükədə yaşamaqdan zövq alacaqsınız. Klüçə olduqca gözəl və skiddir. Axşamlar atrafi bürüyən sakitlik və hüzur ruhunuzu rahatlaşdıracaq". Evi bu cür təsvir etdiyinizdə müştəri dərhal bu emosiyaların yaşamağa başlayır. Sonra dostları ondan bu evi nə üçün aldığını soruşduqlarında o, demək olar, mütləq şəkildə küçənin sakit olmasına haqda danışacaq.

Cavablarınızın iki dəfə artırın!

Daşınmaz əmlak şirkətinə satış məsləbatçısı işlədiyim zamanlarında evlərə baxmağa gələn müştərilərin sayını iki dəfə artırın telefon zəngi üsulu hazırlamışdım. Daşınmaz əmlak sahşunda şirkətlər satılan evlər haqda elanları qəzetlərdə yerləşdirir və müştəriləri daha çox informasiya əldə etmək üçün zəng etməyə davət edirdilər. Çox zaman potensial müştəri zəng vurub qiyməti və şəhərləri öyrənir və sonra dəstəyi asırı. Şirkət həmin müştərilərlə görüşüb ətraflı danışmaq imkanına bələ malik olmurdu.

Suallara sualla cavab verin!

Ev haqda əlavə məlumatlar vermək əvəzində, biz satıcılarımıza sualla cavab verməyi öyrətdik. "Zənginizə görə təşəkkür edirik. Siz sakit kükədə ideal ev axtarırsınız?" Bu sual diqqətlə hazırlanmışdı. Müştəri bu suala cavab verdiyində onun beynində dərbsi olmuşdu. Müştəri bu suala cavab verdiyində onun beynində dərbsi iki təsvir canlandırır. Birincisi, özünün xəyallarındakı ideal ev. Bu ev hər kəs üçün fərqlidir. Lakin hamının xəyalında özünün ideal ev hər kəs üçün fərqlidir. Lakin hamının xəyalında özünün ideal evi vardır. Sualın doğurdu u ikinci təsvir isə sakit küçə idi. Bu evi vardır. Sualın doğurdu u ikinci təsvir isə sakit küçə idi. Bu evi deyirdi: "Əlbəttə. Sizdə buna uyğun bir şey varını?" "Əslində, bələ deyirdi: "Əlbəttə. Sizdə buna uyğun bir şey varını?" "Əslində, sizin diqqətinizi çəkə biləcək ikinci ev var. Onlara baxmaq üçün nə zaman vaxtıınız olar?"

Telegram : @pdf_kitablar

Təklif satışının gücündən istifadə etməkla bu cür sadə yanaşma ofisə gələn müştərilərin sayını iki dəfə artırırdı. Müştəri ofisi gəlib satıcırla görüşdükdən və evə baxmaq üçün ofisi tərk etdikdən sonra əksər ballarda bir neçə evə baxıb öz istədikləri evi tapırırdı.

Satış sonrası danıştıq

Təklif gücü satışı ilə yanaşı satış sonrası danıştıq üsulundan da istifadə edə bilərsiniz. Bu üsul çox sadədir. Müştəriylə elə tanışdır, danışırılsınız ki, sanki o, artıq məhsulunu alıb. Hətta ona məhsulu almaq təklifini etmirsınız. Sadəcə, ona məhsulu aldığı üçün nə qədər faydalatını görəcəyi haqda danışırılsınız. Misal üçün, müştəri sizin şirkətin təklif etdiyi xidmətlərdən istifadə etmək istəyir. Siz deyirsiniz "Şirkətimizin təklif etdiyi xidmət sizin çox xoşunuza galəcək. Sifarişiniz oruz dəqiqə ərzində qeydiyyata alınır və gün ərzində yenidə yetirilir, başqa heç bir şirkət bu qədər sürətli xidmət təklif etmir". Bu dərhal müştərinin beynində sürət və effektivlik təsəvvürünü yaradır. Özünü məmənun müştəri kimi gölməyə başlayır və sizin sadaladığınız üstünlüklerdən necə faydalandığını təsəvvür edir. "Bu küçədə yaşamaqdan zövq alacaqsınız. Sakit və rəvan olması ilə yanaşı məktəbə, marketə və iaşə obyektləri nə yaxındır. Buradan işə getmək da asandır. Əla seçimdir!" "Bu kserokopiya aparatı ofisinizdə bir kuncdə dayanıb dəqiqəyə yüz nüsxə çap edəcək və o qədər sakit işləyəcək ki, onun işləməsini heç kim eşitməyəcək".

Bütün hallarda müştəri özünүn bütün üstünlüklerdən istifadə edib faydalanan məmənun müştəri təsəvvürünü yaradır. Sizin işiniz bu cür mental təsvirləri mümkün qədər çox yaratmaqdır. Bu təsəvvürler əz qədər çox olarsa, təklifiniz bir o qədər güclü olar.

Sizin işiniz bu cür mental təsvirləri mümkün qədər çox yaratmaqdır.

Mükəmməl satış strategiyası

Tələbatçından biri əyləncə məşinlərinin satışı ilə məşğuldur. O'nun satdığı məşinlərin qiyməti 500 000 dollara kimi çatır. O həm şirkətlərdə, həm də digər rəqib şirkətlərdəki bütün satıcıları beş qrup kimi qabaqlayır. Öz sahibinin super ulduzudur. Və buna nail olmaq üçün sadə üsuldan istifadə edir.

Önce məşinlərlə maraqlanan potensial müştərinin nə qədər ciddi müştəri olduğunu müəyyən edir. Sonra isə müştərinin hansı ölçündə və hansı qiymət cüvətində məşin istədiyini müəyyən etmək üçün ona hər neçə məşin göstərir. Və sonunda ən çox xoşladıqları məşinlə test drayv etmək və nahar etmək üçün görüş təyin edir. Bir neçə gün sonra damşılmış vaxtda müştərinin xoşladığı məşinlə onun evinə gelir. Müştərinin məşinə oturdub parkda gəzdirir, gölün və uzaqdakı dağlara mənzərəsini birlikdə seyr edirlər. Bütün bu vaxt ərzində müştərinin məşinində maksimum rahat oturmasına və bütün gəzintidən zövq almاسına çalışır. Nahar fasılısı zamanı isə müştərinin maraqlandıran bəñənin suallara cavab verdikdən sonra deyir: "Bu cür yaşamaq çox yaxşıdır, elə deyilmə? Bu mənzərəli parkı və daha başqa görməli yerləri bu məşinla istədiyiniz zaman gəzintək istəməzdinizmi?" Müştəri filə dalır, ona baxır, uzaqda görünən dağlara baxır və qərar qəbul olur. O, bütün digər satıcıların hamisindən dəba çox əyləncə məsni sata bilir və bunun da tutarlı səbəbi var.

Mükemmel satış stratejisi

Tələbələrimdən biri əyləncə maşınlarının satışı ilə məşğuldur. Onun satdığı maşınların qiyməti 500 000 dollara kimi çatır. O həm öz şirkətində, həm də digər rəqib şirkətlərdəki bütün satıcıları beş dəfəyə kimi qabaqlayır. Öz sahəsinin super ulduzudur. Və buna nail olmaq üçün sadə üsuldan istifadə edir.

Öncə maşınlarla maraqlanan potensial müştərinin nə qədər ciddi müştəri olduğunu müəyyən edir. Sonra isə müştərinin hansı ölçüdə və hansı qiymət cıvarında maşın istədiyini müəyyən etmək üçün ona bir neçə maşın göstərir. Və sonunda ən çox xoşladıqları maşınla test drayv etmək və nahar etmək üçün görüş təyin edir. Bir neçə gün sonra danişilmiş vaxtda müştərinin xoşlığı maşınla onun evinə gəlir. Müştərini maşına oturdub parkda gəzdirir, gölün və uzaqdakı dağların mənzərəsini birlikdə seyr edirlər. Bütün bu vaxt ərzində müştərinin maşında maksimum rahat oturmasına və bütün gəzintidən zövq almasına çalışır. Nahar fasılısı zamanı isə müştərini maraqlandıran bütün suallara cavab verdikdən sonra deyir: "Bu cür yaşamaq çox yaxşıdır, elə deyilmi? Bu mənzərəli parkı və daha başqa görməli yerləri bu maşınla istədiyiniz zaman gəzmək istəməzdinizmi?" Müştəri fikrə dalır, ona baxır, uzaqda görünən dağlara baxır və qərar qəbul olunur. O, bütün digər satıcıların hamisindən daha çox əyləncə maşını sata bilir və bunun da tutarlı səbəbi var.

TAPŞIRIQ:

1. Hər bir satış təqdimatını öncədən planlaşdırın; elə təşkil edin ki, təqdimat təklifinizin ən cəlbədici xüsusiyyətindən başlayaraq ümumi idən spesifikasi doğru, bilinməyəndən bilinənə doğru getsin.
2. Sınaq sualları verin, qeyd etdiyiniz hər bir xüsusiyyət haqda müştərinin fikrini öyrənin.
3. Qarşınızda oturan müştərinin hansı tip insan olmasını müəyyən etməyə lazımlıca vaxt sərf edin, verdiyi sualları qeyd edin.
4. Müştərilərlə unctional communication olun; nitqinizi sürətləndirin və ya yavaşdırın, ümumi və ya spesifik dənışın. Müxtəlif tipli insanlarla işləməyiniz üçün bù mütləqdir.
5. Sizin məhsulunuzdan və ya xidmətinizdən istifadə etdiyində nə qədər məmənun qalacağının mental təsəvvürünü yaradın.
6. Təklif etdiyiniz hər bir xüsusiyyət haqda ətraflı danışmaq və suallar vermək üçün təqdimatınızın hər bir hissəsini planlaşdırın, müştərini söhbətə cəlb edin.
7. Mükəmməl dinləyici olun; yaxşı suallar verin, sözüñü kəsmədən dinlayın, cavab vermədən əncə pauza edin və müştərini yaxşı anladığını göstərmək və dəqiqləşdirinək üçün onun dediklərini öz sözlərinizlə təkrar edin.

Uğur qazanmanın yeganə dəqiq yolu öhdənizə düşən işi nə olmasından asılı olmayıaraq gözənləndiyindən daha yaxşı etməkdir:

VIII

SATIŞ UĞURUNUN 10 SİRİ

Ola biləcəyinizin ən yaxşısı olun.

Bu sizin ən yüksək idealinizdir.

H.V.DRESSER

Satıcıların 20% ən yaxşları ümumi pulun 80%-ni qazanır. Ən yüksəkdəki 5 və ya 10% satıcı isə daha da artıq qazanc əldə edir. Sizin işiniz öz sahənizin ən yüksək gəlirli mütəxəssislərindən biri olmaqdır. Xoşbəxtlikdən bu sizin düşündüyüünüzdən asandır.

Uğur öncədən görülə biləndir

Həyatımın dönüş nöqtələrindən biri səbəb və nəticə qanununu öyrəndiyim an olmuşdur. Bu qanuna əsasən, yüksək gəlir kimi hər bir nəticənin müəyyən bir səbəbi vardır. Başqa uğurlu insanların etdikləri siz də etsəniz, sonunda onların əldə etdikləri nəticələri siz də əldə edəcəksiniz.

Növbəti səhifələrdə mən sizə böyük uğur üçün lazım olan bəzi səbəbləri söyləyəcəyəm. Onlardan nə qədər çox istifadə etsəniz, daha

Telegram : @pdf_kitablar

yaxşı nəticələr əldə edərsiniz. Bu ideyaları öyrəndiyinizdə onları döñə-döñə istifadə edə biləcəksiniz. Onlardan nə qədər çox istifadə etsəniz, optimal nəticə əldə etmək bir o qədər asan olacaq. Satış karə yeriniz sürətlənəcək.

1. Sevdiyiniz işlə məşğul olun.

Bütün uğurlu insanlar, satıcılar da daxil olmaqla bütün gəlirli insanlar məşğul olduqları işi sevirlər. İşinizi sevməyi və özünüzü bu işdə mükəmməl olmağa həsr etməyi öyrənməlisiniz. Bu iki amil bir bütövün ayılmaz hissələridir.

Nə qədər vaxt lazımdırsa, sərf etməyə hazır olun, lazım olan haqqı ödəyin, lazımi olan məsafəni qət edin, gördüyünüz işdə mükəmməl olmaq üçün nə tələb olunursa, hamısını edin. Özünüzü mükəmməl liyə həsr edin. Zirvədəki 10%-ə qatılın.

Mükəmməllik qərardır. Təəssüf ki, bəzi insanlar bütün ömürləri boyu satışla məşğul olduqları halda, mükəmməl olmağın nə qədər önemli olduğunu heç zaman anlamırlar.

Yaxşı xəbər isə ondan ibarətdir ki, xoşbəxt həyat yaşamaq üçün dünyanın ən yaxşısı olmaq məcburiyyətdində deyilsiniz. Satış uğuru satışın müəyyən kritik hissələrində rəqibindən bir az yaxşı olan satıcıya gəlir. Əgər siz öz işinizdə daha yaxşı olmaq üçün daha çox səy göstərsəniz, özünüzü mükəmməlliyyə həsr etsəniz və satış işini sevməyi öyrənsəniz, ən yüksək gəlirli satıcılar sırasına qatılarsınız.

Özünü dəyərləndirmə və uğur. Biz əvvəldə özünü dəyərləndirmənin və uğurun vacibliyi haqqında danışdıq. Psixoloqlar müəyyən etmişdirler ki, siz özünüzü gördüyünüz işdə məharətli hesab etməsəniz, həqiqi mənada xoşbəxt ola bilməzsınız. Seçdiyiniz sahədə daha yaxşı olmayana kimi özünüzü sevə və dəyərli bir insan kimi görə bilməzsınız.

Cox adının xoşbəxt ola bilməməsinə səbəb onların səhər yuxudan qalxıb güzgüyə baxdıqlarında güzgündən onlara baxan adının öz işində məharətli biri olmadığını bilməkləridir. İnsanlar öz dəyərləri-lər. Əgər bir kəs öz işində bacarıqlı olduqlarını bilməklərindən alır-

bəcənqli mütəxəssis kimi dəyərləndirilmirsə, özünü xosbəxt hiss edə bilmir.

Siz ən yaxşı ola bilərsiniz. Hər kəs hansısa bir işdə yaxşı olmaq imkanına malikdir. Hər kəs mükəmməl olmaq imkanına malikdir. Sanki təbiət hər kəsin geninə “mükəmməl olmaq” bacarığı əlavə etmişdir. Və hansı sahədə mükəmməl ola biləcəyini müəyyən etmək və özünü bütünlükə həmin sahəyə həsr etmək hər kəsin şəxsi seçimidir.

Bir dəfə bir jurnalist Maykl Cordanı basketbolçu kimi tərifləyərək demişdi: “Siz çox xosbəxtsiniz ki, bu cür heyrətamız bacarıqla doğulmusunuz”. Cordan isə ona belə cavab vermişdi: “Hər kəsin bacarıği var, lakin istedadı üzə çıxarmaq isə ağır zəhmət tələb edir”.

2. Nə istədiyiñizi dəqiqliq müəyyən edin.

Hərdəməxəyal olmayıñ. Həyatdan nə istədiyiñizi dəqiqliq qərarlaşdırın. Onu məqsəd kimi qoyun və onu əldə etmək üçün tələb olunan haqqın nə olduğunu müəyyən edin. Çox adam bunu heç zaman etmir. Araşdırımalara əsasən yetkin insanların yalnız 3%-i yazılı məqsədlərə inalik olur. Və bu insanlar öz sahələrinin ən uğurlu və ən gəlirlili insanlarıdırlar. Onlar hərəkətverici güc, innovator, yaradıcı, ən uğurlu satıcı və iş adamlarıdır. Demək olar, hər kəs onlar üçün işləyir.

Yetkin insanların yalnız 3%-i yazılı məqsədlərə malik olur. Və bu insanlar öz sahələrinin ən uğurlu və ən gəlirlili insanlarıdırlar.

Məqsəd düsturu

Məqsədlər müəyyən edib onlara nail olmaq üçün yeddi addımlıq sadə bir düstur vardır. Bunu dinləyicilərimin hamısına öyrədirəm və çox zaman bu düstur seminar iştirakçıları üçün həyatlarının dönüş nöqtəsinə çevrili [Telegram : @pdf_kitablar](#)

1. Nə istədiyinizi daqiq müəyyən edin. Cəlirinizi artırmaq istəyirsinizsə, hansı məbləği istədiyinizi daqiqlaşdırın.

2. Onu yazılı şəkildə kağızda qeyd edin. Kağız füzərində yazılı, mis məqsəd, sadəcə, xəyaldır. Onun arxasında heç bir güc, heç bir enerji olmur. Enerjisiz batareya və ya siqareti tütüsü kimi hər şeydir.

3. Məqsədiniz üçün vaxt təyin edin. Allşüurunuuz vaxtı sevir. Bütün güclünüz müəyyən cənək üçün ona daqiq vaxt lazımdır. Məqsəd çox böyükdürsa, onu hissələrə bölmək və hər bir hissə üçün ayrı vaxt müəyyən edin. Məqsəd on illikdirlər, hər il üçün və hər ay üçün ayrı vaxt təyin edin. Daim nikişafınızı qoyduğunuz vaxtlara əsasən ölçün.

4. Məqsədinizə nail olmaq üçün görə biləcəyiniz hər bir işin sıyahısını tutun. Ağlınzıa gələn hər bir işi siyahıya əlavə edin. Siyahı bitənə kimi onun üzərində işləyin. Siyahınızda nə qədər çox ioddur. dual iş olarsa, siz məqsədinizə nail olmaq üçün bir o qədər həvzəli və məmənəsiyalı olarsınız. Henri Ford demişdi: "Nə qədər böyük olmasından asılı olmayaraq, istənilən məqsədi kifayət qədər xırda addımlara bölündüyüündə reallaşdırmaq olar".

5. Siyahınızı vaciblik və ardıcılıqlı üzrə sıralayın. Ardıcılıq əsasında sıraladıqda hansı işin hansı işin ardından görülməli olduğunu müəyyən edirsiniz. Nəyin birinci, nəyin ikinci və nəyin üçüncü geldiyini daqiqlaşdırırsınız. Vaciblik əsasında sıraladıqda isə siyahınızda az vacib işi birinci yazın, sonra ondan az vacibliyə malik işi qeyd edirsiniz və bə u qayda ilə bütün işləri sıralayırsınız.

Vaciblik və ardıcılıqlı əsasında sıralanmış siyahı olsunda siz arlıq plana malik olursunuz. Məqsəd və plana malik olan əsər, sadəcə, xəyala və arzuya malik olan insanı çox qabaqlayacaq.

6. Məqsədiniz hər nadirə, onun üzərində işləməyə başlayın. İnsanların uğur qazanmasının əsas səbəbi onların fəaliyyətə istiqamətlənməsi olmaqlıdır. İnsanların uğursuz olmaqlarından da səbəbi onların fəaliyyətsizlikləndir. Uğursuz insanların daim hansısa bir bəhanələri olur və sonda bütün enerjiləri və arzulanı itir.

7. Hər gün sizi məqsədinizə doğru aparacaq hənsəsa bir iş göndərin. Bunu ilin 365 günü edin. Özünüzdə məqsədiniz üzrə gündəlik iş.

İşmək intizamı formallaşdırın və bunu nəfəs almaq və qidalanmaq qədər normal və təbii vəziyyətə çatdırın.

Dərhal 10 məqsəd qoyun.

Sizin üçün tapşırıq var. Boş vərəq götürün, başda *Məqsədlər* yazın və bu günün tarixini qoyun. Növbəti on iki ay ərzində nail olmaq istədiyiniz 10 məqsədi həmin vərəqə yazın. Mümkün qədər sürətli yazın. Bu tapşırıq üç-beş dəqiqə vaxt sərf edin. On məqsəddən ibarət siyahınız hazır olduqdan sonra onu nəzərdən keçirin və özünüzdən soruşun: “*Siyahıdakı hansı məqsəd iyirmi dörd saat ərzində həyata keçirilsəydi, həyatımı ən böyük təsir edərdi?*” Bu sualın cavabı sizin əsas məqsəдинiz olacaq. Bütün həyatınız bu məqsəd ətrafında qurulmalıdır. Bu məqsədi ayrı bir vərəqə köçürün və daha ətraflı yazın. Ona nə zaman nail olmaq istədiyiniz vaxtı qeyd edin. Məqsədə nail olmaq üçün gərə biləcəyiniz işlər haqda düşünün. Onları vaciblik və ardıcılıqlı əsasında sıralayaraq plan hazırlayın. Dərhal hərəkətə keçin və hər gün nə isə bir iş görün.

Əsas məqsədiniz.

Səhər yuxudan oyanarkən bu məqsəd haqda düşünün. Bütün günü işlədiyiniz zaman bu məqsəd haqda düşünün. Bu məqsədi həyatınızdakı vacib insanlarla müzakirə edin. Axşam yuxuya getməzdən öncə bu məqsəd və siz ona nail olduğunuzda necə olacağı haqda düşünün. Daim məqsədinizi artıq həyata keçmiş kimi vizuallaşdırın. Əvvəlcədən, məqsədinizə nail olmaq yolunda heç zaman təslim olmayacağınızı söz verin. *Uğursuzluq seçim deyil!*

Həyatınızı dəyişin.

Bu tapşırıq sizin həyatınızı dəyişəcək. Yuxarıda sadalanan işləri görünək üçün kifayət qədər intizamınız və qətiyyətiniz olarsa, bir il və ya ondan da az bir vaxt ərzində sizin bütün həyatınız dəyişəcək. Satış dövriyyəniz və gəliriniz dramatik şəkildə artacaq. Özünü mühtəşəm hiss edəcəksiniz. Həyatınızın bütün sahələrində kəskin inkişaf görəcəksiniz. Sizə kömək edəcək insanları və şəraitləri hə-

yatınızda cəlb edəcəksiniz. Məcüzələr baş verəcək. İlin sonunda dən, nüb geri baxığınızda on iki a yərzində baş vermiş dəyişikliklər sizə heyrətləndirəcək. Lazımlı olan işə, sadəcə, kağız parçası, qələm və on dəqiqədən də az vaxtdır. Sınayın. Kağız parçasına on məqsəd yazın, onlardan birini seçin, plan hazırlayıp və nə baş verəcəyinə baxın.

3. Məqsədinizi inadkarlıq və qətiyyətlə gücləndirin.

Başladıqdan sonra uğursuzluq ehtimalı haqda düşünməyi belə inadkar edin. Məqsədinizi inadkarlıq və möhkəm iradə ilə gücləndirin. Bütün varlığını ugura və məqsədinizə həsr edin. Heç nəyi saxlamağın. Tam səfərbər olun. Heç nəyin siz saxlaya bilməyəcəyini və sizin ruhdan sala bilməyəcəyini qətiləşdirin.

Hər gün qarşılaştığımız çətinliklərə, maneələrə və ruh düşkündülük-lərinə necə münasibət göstərinəyiniz bir, iki və üç ildən sonra hansı zirvalarda ola çağınızı müəyyən edəcək. Çətinliklər qarşısında nümayiş etdi rəcəyiniz inadkarlıq sizin özünüzüə olan inanınızın ölçüsləndir.

Yunan filosofu Epiktetos bir dəfə demisidir: "Şərait insanı formalasdırırmır, sadəcə, onun şəxsiyyətini aşkara çıxarıır". Çətinliklər sizin, əslində, necə biri olduğunuzu aşkara çıxarıır. Dostum Çarlı Conson dediyi kimi: "Əsas məsələ nə qədər aşağı yixılmağımız deyil, nə qədər yüksəyə qalxmağınızdır".

Nə qədər tez ayağa qalxmağınızə əsasən nə qədər uğurlu olacağınızı müəyyən edə bilərsiniz. Inadkarlıq dərəcəniz xarakterinizin ölçüsündür. Çətin maneələrin öhdəsindən gəlmək və usanmadan davam etmək bacarığınız uğurunuzun əsas müəyyənedicisidir.

4. Özünüzü ömürlük təhsilə həsr edin.

Beyniniz sizin ən dəyərli mülkiyyətinizdir və düşüncə qabiliyyətiniz sizin həyat keyfiyyətinizi müəyyən edir. Özünüzü ömürlük təhsilə həsr edin. Bunun nə qədər önemli olduğunu sözlə ifadə etmək olmaz.

Bir müddət önce bir tələbə ən uğurlu şirkətlərin prezidentləriə otuz dəqquz sualdan ibarət sorğu göndərmişdi. Prezidentlərdən doxsan üçü sorğunu cavablandırıb geri göndərmişdi. Bu qədər məşğul

insanların bu ualları cavablandırıb geri göndərməsi qeyri-adi hadisə
idi.

Prezidentlərin öz uğurlarının səbəbini nədə gördüklerini müəy-
yan etmək üçün cavabları gözdən keçirilir. Bu uğurlu insanların ver-
diyi məsləhət, demək olar ki, hamısında eyni idi: "Həç zaman təhsil
almağı və daha yaxşı olmağı dayandırınmayın". Bu sizə də aiddir.

Beyniniz verdiyiniz dəyəri artıracaq. Oxuyun, audio program-
ları dinleyin, kurslara və seminarlara gedin və həç zaman unutmayım
ki, sizin ən dəyərli mülkiyyətiniz beyninizdir. Beyniniz ona verilən
dəyəri artıracaq. Yeni avtomobil alındığınızda onu salondan çıxaran
kim dərhal əvvəlki dəyərini itirir. Aldığınız istənilən məhsul zaman-
la öz dəyərini itirir. Beyninizin dəyərini daim onu yeni informasiya
ilə qidalandıraraq artırı bilərsiniz.

Öz dəyərinizi artırın. Hər kəs həyata başqlarına fayda vermək
və dəyərli olmaq üçün məhdud imkanlarıla başlayır. Öyrəndikcə isə
daha dəyərli olursunuz. Praktiki işlərdə tətbiq edilə biləcək bilikləri
nə qədər çox qazansanız, mükafatınız bir o qədər çox olar və gəliri-
niz bir o qədər çox artar. Həyatınız boyu daha çox oxumaqla, bac-
nqlarınızı yeniləmək lə biliyiniz artır və uyğun olaraq mükafatlarınız
da artır. Sizin üçün mümkün olan uğura doğru irəlilədikcə səbəb və
nəticə qanunu öz təsirini göstərir.

Uğur məsələsində səbəb və nəticə qanunu "öyrən və et" kimi ifa-
da olunur. Hər dəfə yeni bir şey öyrənib tətbiq etdiyiñzdə irəli ad-
dim atmış olursunuz. Nə qədər çox öyrənib tətbiq edisiinizsa, irəli
hərakətiniz də bir o qədər sürətli olur.

Vedrənizi doldurmaqda davam edin. Təsəvvür edin ki, sizin
hazırkı bilik və bacarığınız ve rədə sudur. Ve rədəki suyun miqdarı
sizin gəlirinizi müəyyən edir. Həyata başladığınızda vedrənizə çox
az su olur. Uyğun olaraq gəliriniz də az olur. Bilik və bacarığınızı
artırıqca vedrədəki suyun miqdarı artır. Su artıqca sizin gəliriniz
artır və həyal şəraitiniz də yaxşılaşır. Lakin bu işdə bir problem var.
Vedrə deşikdir. Yeni bilik və bacarıq əldə etməyi dayandırıldığınızda
olduğunuz yerdə qalmırsınız. Vedrənizdəki suyun səviyyəsi azal-
mağa başlayır. İndiyə kimi hərakətiniz irəli idisə, bundan sonra geri

getməyə başlayır. İnsanlar, rəqibləriniz sizi qabaqlayırlar. Daimı biliyik və bacarığınızı yeniləmirsizsə, üstünlüyüüzü itirirsiniz. Hazırkı bilikləriniz artıq əhəmiyyət kəsb etmir.

Heç zaman öyrənməyi dayandırma'yı. İnsanların çox hissəsi əşyaların ənənələrini əldə etdirir. Onlar minimal biliyik əldə edirlər və bu minimal biliyik əsasında uğur qazanmağa illərlə vaxt və zəhinat sərf edirlər. İşə yeni başlayan gənc mütəxəssislər onları qabaqladıqlarında isə əsəbiləşir-lər. Heç kim onlara daimi təhsilin son dərəcə vacib olduğunu deyir. Təhsil prosesini dayandırıdığınızda bu, ətrafda hamı üçün aydın olur. Əgər daimı yəni biliyik və bacarıqlar öyrənilib inkisaf etmirsizsə, malik olduğunuz şeylər zamanla puç olmağa başlayır. Sabahın bacarıqsız adamlı bu gün təhsilini dayandırmış adamdır. Faydasız insan öyrənməyi, öz üzərində işfəməyi və bacarıqlarını hər gün yeniləməyi dayandırılmış insandır. Oxumağa vaxt sərf etmeyən adamın oxumağı ümumiyyətlə bacarmayan adandan fərqi yoxdur.

Bu gündən hər gün nə isə yeni bir şey öyrənəcəyinizi qəti qərar verin. Hər sahə oxuyun, avtomobilda gedərkən audio program dinleyin, məməkün olan bütün təryeqinqlərə gedin və daim əldə etdiyiniz biliykləri praktikada tətbiq edin.

5. Vaxtinizdan yaxşı istifadə edin.

Vaxtiniz sata biləcəyiniz yeganə şeydir. Bu sizin əsas mülkiyyətinizdir. Vaxtinizi necə idarə etməyiniz sizin həyat standartınızı müəyyən edir. Buna görə də vaxtinizi düzgün idarə edin.

Vaxtiniz sata biləcəyiniz yeganə şeydir. Bu sizin əsas mülkiyyətinizdir.

80/20 qaydasına əsasən, gördiyyiñüz bəzi işlər digər işlərlə eyni qədər vaxt aparmış olsa da, əldə etdiyiniz noticələrin əsas hissəsinə təşkil edir. Sizin işiniz diqqətinizi həyat keyfiyyətinizə daha çox töhfə verən işlərə cəmləməkdir.

Telegram : @pdf_kitablar

Hər güñü siyalı ilə başlayın. İş siyalısını hazırlamaq üçün on yaxşı vaxt axşam yatağa girinərdən öncədir. Növbəli gün görməli olduğunuz bülün işlərin siyahısını tutun. Əvvəlcədən planlaşdırılmış gönüşlərdən başlayın və ağıliniza gələn bülün işləri qeyd edin. Heç zaman siyahısız işləniyin.

Vaxt idarəetinə müvəxəssisliyi, sadəcə, günü öncədən planlaşdırmaq nəticəsində nüehsuldarlığıınızı 25% artırı biləcəyinizi qeyd edir. Si ahıınız vaxt idarəetinə işində həllədici rol oynayır.

Ardın prioritetlər qoyun.

Siyahınız hazır olduqda onları prioritetləşdirin. Nəyin daha vacib olduğunu müəyyənləşdirin. Özünüzə sual verin: "Şəhəri bir aylıq tərk etmək arafasında yalnız bir iş görmək imkanım olsaydı siyahidəki hansı işi görərdim?" Cavabınız hər nə olarsa, həmin işin qarşısında işara qoyun. Sonra yenə eyni sualı verin və siyahidakı ikinci vacib işi nişanlayın. Və bu qayda ilə davam edin. Bu tapşırıq siz hənsi işlərin vacib olması haqqda düşünməyə vadər edir. Siyahınızda ən vacib işi müəyyən etdikdən sonra artıq haradan başlamaq lazımı olduğunu biliñ iniz.

Ən vacib işinizi seçin.

Özünüze verə biləcəyiniz yaxşı vaxt idarəet ə sualı belədir: Mükəmməl görüldüyü təqdirdə, həyatımı ən böyük icası göstərə biləcək yeganə bir iş nədir? Həmişə elə bir iş vardır ki, mükemmel səviyyədə görüldüyündə həyatımıza bütün digər işlərdən daha artıq müsbət icası göstərəcək.

Bu sualın başqa bir forması da belədir: Yalnız mənim görə biləcəyim və mükemmel səviyyədə görüldüyündə böyük müsbət nəticələri olacaq iş hansıdır?

Hər günün hər saatında bu sualın yalnız bir cavabı olur. Əhəmiyyətli nəticələr ilə biləcək və yalnız sizin edə biləcəyiniz bir iş vardır. Bu, başqa beş kimin sizin üçün edə biləcəyəcəyi bir işdir. S'ez bu işi lazımi səviyyədə etdiyinizdə isə həyatımıza böyük müsbət icası olacaqdır. Bu hansı işdir? : @pdf_kitablar

Prioritetlər müəyyən etmək də sonuncu sual belədir: *Həl-hazırda manını rəsmimin ən dayarlı səfəri nadir?* Bu sualı günün hər saatında özünləzə vətən. Bu suahın dəlini yalnız bir cavab olacaq. Sizin və sizin niz dənim sizin üçün ən ənlənilə olan iş üzərində işləməkdər.

Təparlanın və diqqətinizi canla yivin!

Prioritetlər müəyyən etdikdən və hansı işə başlayacağınızı dəqiqlişdirdikdən sonra vaxt idarəətinənin son elementi ən vacib tapşırıq üzərində işə başlamaq və onu bitirənə kimi bütün diqqətinizi onun üzərində cənilişinəkdir. Vacib işlərinizi dəqiqliq bilmək və diqqətinizi cənilişinək bacarıqlınız məhsuldarlığınızın artmasına bütün digər amillərdən iki və üç dəfə daha artıq təsir göstərəcək.

6. Liderlərin ardınca gedin.

Uğurlu insanların etdiklərini edin. Izleyiciləni deyil, liderləri izleyin. Sahənizin ən uğurlu insanların etdiklərini edin. Artıq uğur kazanmış insanların davranışlarını yamsılayın. Gələcəkdə nail olmaq istədiyiniz nəticələri artıq əldə etmiş insanların ardından gedin.

Ətrafınıza baxın. Ən çox pərvətis etdiyiniz insanların kimlərdir? Gələcəkdə əldə etmək istədiyiniz nəticələri kimlər arındıq əldə etmişdir? Fəaliyyət sahənizin ən bacarıqlı insanların müəyyən edin və onları izləməyə başlayın. Onlar kimi olmaq qərarına gəlin. Onlarla münkən qədər çox ünsiyyətdə olun.

Satıcı kimi necə uğur qazanmaq lazımlı olduğunu bilmək istəyirsinizsə, şirkətinizin uğurlu satıcılarına müraciət edin, onlardan mələket alın. Onlardan hansı kitabları oxumalı və hansı audio programları dinləməli olduğunu soruşun. Hansı treyninqlərə gəlinək lazımlı olduğunu soruşun. Onların həyat fəlsəfələrini, dünyaya baxışlarını və düşüncə tərzlərini öyrənin.

Yuxşdardan öyrənin.

Uğurlu insanlar başqalarının da uğur qazanmasına daim kömək edirlər. Öz dolğun hayatı və işi ilə son dərəcə məşğul olan insanlar sizin də uğur-u olmağınızı kömək etmək üçün vaxt tapacaqlar.

Uğurlu insanlardan məsləhət istədiyinizdə onların məsləhiatına əmlən. Qaliblər sizə hansı işləri görməyi tövsiyə edirlərə, həmin işləri görün. Kitab alın və oxuyun. Audio programlar alda əlin və dinləyin. Təlimlərə gedin və öyrəndiklərinizi praktikada tətbiq əlin. Sənət həmin uğurlu adamın yanına gedin və gördiyyünüz işlər haqqda danışın. O sizə daha da çox kömək etmək istəyəcək.

Rəl modelinizi seçin.

Bu yaxınlarda mindən artıq satıcıının iştirak etdiyi seminarları fasilə zamanı bir satıcı ilənə yaxınlaşdı və məraqlı bir həfiə ilənmişdi. Onun görünüşündən uğurlu olduğunu dərhəl anladım. Yexşil geyinmişdi, saçları saliqəli daramışdı, inamlı, şən və pozitiv idi. Onun bütün vücudu uğurlu olmasından xəbər verirdi. İşə başkuchunu zamanlarda digər gənc satıcılarla oturub-durduguనı decti. Altı ay arzıdə şirkətdə, əsasən, öz aralarında ünsiyyət saxlayan dörd ugurlu satıcıının olduğunu müşahidə etdi. Onlar gənc satıcıla o qədər da ünsiyyət qurmurdular. O özüne, gənc satıcılara və həmin uğurlu satıcılara nəzər yetirdi və dərhəl bir nüansı qeyd etdi. Uğurlu satıcılar digərlərindən qat-qat yaxşı geyinirdilər. Onlar daha peşəkar, inamlı və cəlbedici görünüşə malik idilər. Uğurlu satıcı görkəmənə malik idilər.

Məsləhət istəyin!

Bir gün həmin uğurlu saçılardan birinə yaxınlaşılıb, dəhlizə ugurlu olması üçün nə edə biləcəyini dair məsləhət istədi. Uğurlu saçı ondan vaxı idarəənə sistemindən istifadə edib-evənediyini sevənəmlə. Məlum oldu ki, gənc satıcı belə bir şey haqqda həq zəmanı çıxınmayıb. Uğurlu satıcı ona öz istifadə etdiyi sistem haqqda danışdı və onu nəcəf əldə edə biləcəyini izab etdi. Gənc satıcı həmin sistemə əldə etməyi istifadə etməyə başladı. Və vaxtından dənəs effekтив istifadə etməyi öyrəndi. Bundan sonra həmin ugurlu satıcı özünnə rol model yəmərində onun kimi davrandıqaya başladı. Uğurlu satıcılarından məsləhət alıb onların inəklərini təməcümələrə yaxınlığı, onlar kimi geyinməyə, onlar kimi düşünnücəyə və onlar kimi davrandıqaya başladı. Hərc

səhər işə yollanmazdan öncə güzgülü qarşısında özüne baxıb soruşurdu: Mən həmin uğurlu satıcılar kimi görürüm?

Onlar kimi görünün!

Özüne qarşı kritik idi, xüsusən geyim və görünüş baxımlarından. Əgər uğurlu satıcılar kimi görünmədiyini hiss edirdi, dəyişikliklər və düzəlişlər edirdi. Yalnız tam əmin olduqdan sonra evdən çıxırı. Bir il ərzində o, şirkətin ən uğurlu satıcıları sırasına qatıldı. Yalnız uğurlu satıcılarla ünsiyyətdə olurdu.

Yuxarı hərəkət etmək.

Satış dövriyyəsinin yüksək olmasına görə onu satıcıların Milli Konfransına dəvət etdilər. Orada rastlaşdığı digər uğurlu satıcılarla ünsiyyətdə oldu və hər birindən məsləhətlər aldı. Təbii ki, onlar da zirvəyə doğru hərəkətləri ni tomin edən müəyyən şeylər haqqda ona həvəslə məsləhətlər verdilər. Evinə qayıtdıqdan sonra onların hər bınınə minnətdarlıq məktubu yazdı və verdikləri məsləhətlərə əməl etməyə başladı. Onun satış dövriyyəsi dayanmadan artdı. Tezliklə o, bütün rəqib şirkətləri qabaqladı və ştatın ən uğurlu satıcısı oldu. Beş il ərzində bütün həyatını dəyişdi. Növbəti konfrans zamanı onu səhnəyə dəvət etdilər və mükafatlandırdılar. Satışla məşğul olduğu səkkiz il ərzində ölkənin ən uğurlu satıcılarından biri olmuşdu.

Onun mənə dedikləri maraqh idi. Büütün uğurunuñ sabəbi kim? digər uğurlu satıcılardan məsləhətlər almağı və həmin məsləhətləri əməl etməyi qeyd edirdi. Öyrəndiyi ən əsas məsələ isə uğurlu satıcıların illər ərzində səhnələrə dəvət edilib mükafatlandılmıqlarına rəğmən, onlara yaxınlaşıb məsləhət alan ilk adamın o olınası idi.

Qartallarla uçun!

"Nailiyyətli cəmiyyət" kitabıñ müəllifi, Harvard universitetindən Devid MakKelland milişahidə etmişdir ki, uğur və uğursuzluq arasındaki əsas fərq ünsiyyət saxladığınız "insanlar qrupu"dur. O qeyd edirdi ki, "quşun lələkləri birlikdə uçurlar". Vaxtin çox hissəsi ni ünsiyyətdə olduğunuz insanlar sizin həyatda nəyə nail olacağınızı

... oluyanıdır. Həmin insanların düşüncə tərzlərini, münasibətlərini, əməkçiliyərini və həyat tərzlərini yaradılayırsınız. Uğurlu insanlarla iştirak etdə olursunuzsa, onların düşüncə tərzlərini, həyat fəlsəfələrini, əmək və danışq tərzlərini götürürsünüz. Qısa bir vaxtdan sonra onların əldə etdikləri nəticələri əldə etməyə başlayırsınız.

Ösümcüllər səhv

MakKlelland cənbi zamanda bələ bir nəticəyə gelmişdir ki, ən sıxılıq üçün neqativ insanların seçilməsi özünlükündə sizin həyatda əmlayılmaz olmağınız və uğursuzluğunuza kifayət edir. Adam ən yaxşı universiteti bitirə bilər, ən yaxşı təhsili ala bilər, ən yaxşı bilik, bacarıq və istedada malik ola bilər, lakin uğursuz insanların ən sıxılıq və əmlayılmazlıq, heç zaman uğur qazana bilməyəcək.

Əhatə dairənizi dəyişmək, uğurlu və pozitiv insanların ən sıxılıq və əmlayılmazlığı dəyişə bilər. Ziq Ziqlann dediyi kimi, işləyicilərlə ən sıxılıq və əmlayılmazlıq olub qartallarla uşaqlıqda bilməzsimiz. Biz ən sıxılıq və əmlayılmazlıqda olduğumuz insanların münasibətini və davranışını gənűnlük. Onlar kimi oluruq. Onların fikirlərini kopyalayırıq. Təklif gücündən və xüsusən etrafındakı insanların həyata baxışının bizim düşüncəmizə və gündəlik həyatdakı davranışımıza çox böyük təsirini olur.

7. Xarakter hər şeydir

Dürüstlüyüñizü müqəddəs bir şey kimi qoruyun. Bizim cəmiyyətdə həyat şəraitinə bundan çox təsir göstərən amil yoxdur. Bizi etibar etmək sizin dürüstlüğünüz olmalıdır. Yalnız insanların sizin inanın və etibar olduğu zaman uğur qazana bilsiniz.

Dürüstlüyüñizü müqəddəs bir şey kimi qoruyun.

Araşdırımlarla istənilən şirkətdə uğur qazanmağı əsas faktorunun məhz etibar olduğu dəfələrlə sübut olunmuşdur. Stiven Koveyin dediyi kimi: "Sizə etibar olunmasını istəyirsinizsə, etibara layiq

Telegram : @pdf_kitablar

ołun". Səmimiyyət daim sözün düzünü demək və verdiyiniz vədliyət əməl etmək deməkdir.

Özünüzə qarşı dürüst olun.

Etibara layiq olmaq üçün başqa bir əhəmiyyətli element də vardır. Özünüzə qarşı son dərəcə dürüst olmalısınız. Özünüzə tam dürüstlük şəraitində yaşayışınız və özünüzü aldatmaqdan qəti imtina etməlisiniz. Özünüzi nəyinsə realda olduğundan fərqli şəkildə olmasına inandırmağa cəhd bələ etməyin. Həyatı arzuladığınız kimi deyil, olduğu kimi görünək və qəbul etmək bacarığı formalaşdırın.

Bir çox insanlar kifayət qədər səmimiidlər. Yalan danışırlar, hiyləgərlik etmirlər. Öz işlərini lazımi qaydada görürler, vergiləri ödəyirlər və başqları ilə dürüst davranışırlar. Lakin bəzən ən dürüst insanlar belə müəyyən şeylərdə özlərini aldatmağa, müəyyən şeylərin həqiqətdə olduğu kimi deyil, onların arzuladıqları kimi olduğuna inanmağa çalışırlar.

Reallıq prinsipindən istifadə edin.

“General Electric” şirkətinin prezidenti Cek Uelç liderlikdə ən vacib prinsipin “reallıq prinsipi” olduğunu deyirdi və bu prinsip necə nəticələnməsindən asılı olmayaraq, həqiqət axarmaqdan ibarətdir. O: “Həyatı arzuladığımız kimi deyil, olduğu kimi qəbul edin”, – deyir. Şirkətdə qarşılaşdığı istənilən problemi həll etmək üçün verdiyi ilk sual belə olur: “Real vəziyyət necədir?”

Sizin həyatınızda özünüze qarşı dürüst olmanın son dərəcə vəcibdir. Özünüzə qarşı maksimal dərəcədə dürüst olmalısınız. Hər gün sizi qarşınıza qoyduğunuz məqsədinizə doğru aparacaq bir iş görün. Həyatınızın reallığı hər nədirse, onu qəbul edin. Bu, əsl səmimi insanların xüsusiyyətidir.

8. İçinizdəki yaradıcılıq qabiliyyətini azad edin!

Özünüz haqda yüksək intellektə malik və hətta *dahi* bir insan kimi düşünün. Heç zaman istifadə etmədiyiniz yaradıcılıq ehtiyatınızın olmasını qəbul edin. Dönə-dönə ucadan təkrar edin: “Mən dahiyəm!”

"Dahiyəm! Mən dahiyəm!" Bu şisirtmə kimi səslənə bılır, lakin, şisirtmə deyil. Məsələ burasındadır ki, hər kəs müəyyən bir dəhilik səviyyəsində fitri istedadla doğulur. Bu dəqiqə sizin həndən qat-qat artıq nailiyyət əldə etmək potensialınız var. Sizin ənənəvi səviyyədə yaradıcılıq və intellektiniz var. Denis Uetlinin ənənəvi kimi: "Sizin 100 ömür ərzində istifadə edib tükədə bilməyəcəkiz qədər potensialınız var".

Anadangalmə istedadınızı istifadə edin!

Həyatdakı əsas məqsəдинiz xüsusü istedadınızı müəyyən etmək və həmin istedadı maksimal dərəcədə inkişaf etdirmək olmalıdır. Nəhən bu zaman sizin intellektiniz parlayacaq. Araşdırınalar zaman uşaqların 95%-i dəhilik səviyyəsində istedad nümayiş etdirmişlər. Lakin eyni uşaqlar böyüdükdən sonra araşdırıldığda onların yalnız 5%-i əvvəlki istedad və yaradıcılıq qabiliyyətinə malik olmuşdurlar.

Dəbilik üçün ən yaxşı sahə satış sənətidir. Uğurlu satıcıların yalnız 10%-i bu peşəyə uyğun bacarıqla doğulmuş olurlar.

Xüsusi istedadınızı necə müəyyən etməli?

Xüsusi istedadınızı müəyyən etməyin bir neçə üsulu vardır: birinci, bu, sevdiyiniz işdir. Həmin işlə məşğul olmadığınız vaxtlarda onun haqda düşünürsünüz. Başqa işləri tez bitirib həmin işlə məşğul olmağa tələsirsiniz. İkinci, bu iş sizin bütün diqqətinizi özünə çəkir. Xüsusi istedadınız olan işlə məşğul olduğunuzda iş sizi o qədər aludə edir ki, zaman anlayışını unudursunuz. Çox zaman yemək, fasılə etmək və ya su içmək belə yadınıza düşmür. Üçüncü, həmin işi daha da dərindən öyrənməyi, bacarığınızı artırmağı sevirsiniz. Xüsusi istedadınız olan sahəyə aid kitablar oxumağı, video programlara baxmağı və bacarığınızı artıracaq təlimlərdə iştirak etməyi sevirsiniz. Dördüncü, onun haqda danışmağı, müzakirə etməyi və dinləməyi xoşlayırsınız, həmin sahəyə aid insanlarla ünsiyyətdə olmağa can atırsınız. Yəqin ki, başqalarından belə bir fikir eşitmisiniz: "İşdə olduğum zaman iş haqda düşünürəm, evə

“Mən dahiymə! Mən dahiymə!” Bu şışirtmə kimi səslənə hifz, lakin, əslində, şışirtmə deyil. Məsələ burasındadır ki, hər kəs müəyyən bir sahədə dahilik səviyyəsində fitri istedadla doğulur. Bu ənqıdə sizin inidikindən qat-qat artlıq nailiyyət əldə etmək potensialınız var. Sizin inanılmaz səviyyədə yaradıcılıq və intellektiniz var. Deniz Uçellinin dediyi kimi: “Sizin 100 ömür ərzində istifadə edib — əldə bilməyən cəyiniz qədər potensialınız var”.

Añadangəlmə istedadınızı istifadə edin!

Həyatdakı əsas məqsədiniz xüsusisi istedadınızı müəyyən etmək və həmin istedadı maksimal dərəcədə inkişaf etdirmək olmalıdır. Yalnız bu zəmanət sizin intellektiniz parlayacaq. Araşdırımlar zamanı uşaqların 95%-i dahilik səviyyəsində istedad nümayiş etdirmişdirler. Lakin eyni uşaqlar böyüdükdən sonra araşdırıldıqda onların yalnız 5%-i əvvəlki istedad və yaradıcılıq qabiliyyətinə malik olmuşdurlar.

Dahilik üçün ən yaxşı sahə satış sənətidir. Uğurlu satıcıların yalnız 10%-i bu peşəyə uyğun bacarıqla doğulmuş olurlar.

Xüsusi istedadınızı necə müəyyən etməli?

Xüsusi istedadınızı müəyyən etməyin bir neçə üsulu vardır: birinci, bu, sevdiyiniz işdir. Həmin işlə məşğul olmadığınız onun haqda düşüncəsünüüz. Başqa işləri tez bitirib həmin işlə ənənə olmağa tələsirsiniz. İkinci, bu iş sizin bütün diqqətinizi özün çəkir. Xüsusi istedadınız olan işlə məşğul olduğunuzda iş sizi qədər aludə edir ki, zaman anlayışını unudursunuz. Çox yemək, fasılə etmək və ya su içmək belə yadınıza düşmür. Üçüncü, həmin işi daha da dərindən öyrənməyi, bacarığınızı sevirsiniz. Xüsusi istedadınız olan sahəyə aid kitablar video programlara baxmağı və bacarığınızı artıracaq təlimlər iştirak etməyi sevirsiniz. Dördüncü, onun haqda danışmağı, müzəkkirə etməyi və dinləməyi xoşlayırsınız, həmin sahəyə aid insanlar ünsiyyətdə olmağa can atırsınız. Yəqin ki, başqalarından belə bəfikir eşitmisiniz: “İşdə olduğum zaman iş haqda düşündürəm, ev

olun”. Səmimiyyət daim sözün düzünü demək və verdiyiniz vədlərə əinəl etmək deməkdir.

Özünüzə qarşı dürüst olun.

Etibara layiq olmaq üçün başqa bir əhəmiyyətli element də vardır. Özünüzə qarşı son dərəcə dürüst olmalısınız. Özünüzlə tam dürüstlük şəraitində yaşamalısınız və özünüzü aldatmaqdan qəti imtina etməlisiniz. Özünüzü nəyinsə realda olduğundan fərqli şəkildə olmasına inandırımağa cəhd belə etməyin. Həyatı arzuladığınız kimi deyil, olduğu kimi görmək və qəbul etmək bacarığı formalaşdırın.

Bir çox insanlar kifayət qədər səmimidirlər. Yalan danışmırlar, hiyləgərlik etmirlər. Öz işlərini lazımı qaydada görürlər, vergiləri ödəyirlər və başqaları ilə dürüst davranışırlar. Lakin bəzən ən dürüst insanlar belə müəyyən şeylərdə özlərini aldatmağa, müəyyən şeylərin həqiqətdə olduğu kimi deyil, onların arzuladıqları kimi olduğuna inanmağa çalışırlar.

Reallıq prinsipindən istifadə edin.

“General Electric” şirkətinin prezidenti Cek Uelç liderlikdə ən vacib prinsipin “reallıq prinsipi” olduğunu deyirdi və bu prinsip necə nəticələnməsindən asılı olmayıaraq, həqiqət axtarmaqdan ibarətdir. O: “Həyatı arzuladığınız kimi deyil, olduğu kimi qəbul edin”, – deyir. Şirkətdə qarşılaşdığı istənilən problemi həll etmək üçün verdiyi ilk sual belə olur: “Real vəziyyət necədir?”

Sizin həyatınızda özünüzə qarşı dürüst olmanıniz son dərəcə vəcibdir. Özünüzə qarşı maksimal dərəcədə dürüst olmalısınız. Hər gün sizi qarşınıza qoyduğunuz məqsədinizə doğru aparacaq bir iş görün. Həyatınızın reallığı hər nədirse, onu qəbul edin. Bu, əsl səmimi insanların xüsusiyətidir.

8. İçinizdəki yaradıcılıq qabiliyyətini azad edin!

Özünüz haqda yüksək intellektə malik və hətta *dahi* bir insan kimi düşünün. Heç zaman istifadə etmədiyiniz yaradıcılıq ehtiyatınızın olmasını qəbul edin. Dönə-dönə ucadən təkrar edin: “Mən dahiyəm!

gəlilikdə isə işi tamam unuduram". İşdən kənardə olduğu zaman iş həqiqdə düşünməyən adam hamın işlə məşğul olmaq üçün heç bir xüsusi istedadada malik olmayan adadır. Belə adamın hamın işdə o qədər da parlaq galəcəyi olmayıcaq. Əgər siz xüsusi istedadınız olan işlə məşğul olursunuzsa, sizin iş və şəxsi həyatınız arasındakı sərhəd, sadəcə, nazik bir xətdir. Beşinci və gümən ki, ən yaxşı in, diktator xüsusi istedadada malik olduğunu sahədə işi asan öyrənməyiniz və asanlıqla görməyinizdir. Əslində, bu işi ümumiyyətlə necə öyrəndiyinizi bələ unudursunuz; onu öyrənmək bir o qədər asan olur. Bu sizin şəxsiyyətinizin təbii təzahürü olur. Heç bur xüsusi şey göstəriñədən asanlıqla edirsiniz.

Uğursuzluğun sabəblərindən biri çox adamın özüñü qeyri-adı deyil, stradan biri olması kimi qəbul etməsidir. Onlar daha yaşlı performans göstərən başqa insanlara baxıb onların daha yaxşı elduqlarını, daha istedadlı olduqlarını düşünlürler. Bu cür düşündükdə isə başqasının yaxşı olduğu halda, onların özlərinin pis olmasından nticəsinə galırlar. Belə dəyərsizlik hissi orta səviyyəli performansla qane olmaq və bundan daha yaxşısına qadir olmaqları haqda düşünməməklə nəticələnir.

9. Qızılı qaydadan istifadə edin!

Hər kəslə münasibətde qızıl qaydadan istifadə edin; sizin özüñü necə münasibət göstərilməsini istəyirsiniz, başqalarına qarşı hamın münasibəti göstərin. Özüñü müştəri anın. Sizə necə münasibət göstərilməsini istərdiniz? Təbii ki, satıcının sizinlə samimi olmasını istərdiniz. Sizin vəziyyətinizi və ya probleminizi tam anlayıv üçün lazımi qədər vaxt sərf etməsini və sonra təqdim etdikdən sonra sizə necə fayda verəcəyini dəqiq izah etməsini istərdiniz. Dünüstlü və açıq danışığı alqışlayardınız. Satıcının öz məhsulunun güclü xüsusiyyətlərini dediyi kimi, zəif cəhətlərini də deməsini istərdiniz. Satıcının sizə vəd etdiyi bütün öhdəlikləri ödəməsini istərdiniz. Zər məşəniya də eym şeyləri vətən

Telegram : @pdf_kitablar

Universal maksimum

Ajman filosofu Emmanuel Kanın "Universal maksimum"undan istifada edin. O deyirdi: "Həyatınızı elə yaşayın ki, sanki sizin hər bir addıminiz bütün insanların üçün universal qanun olacaq". Təsəvvür edin ki, ətrafinizdakı bütün insanların davranışını eyni ilə sizinki kimi olacaq. Bunu özünlük üçün davranış standartına çevirsəniz, hər kəslə müasibətdə "qızıl qayda"dan istifada edəcək və hər kəslə milyon dollarlıq müşəəti kimi davranışacaqsınız.

Ozünüzdən soruşun: *Əgər işlədiyim şirkətdə hər kəs menim kimi olarsa, bu necə şirkət olar?*

Təsəvvür edin ki, görüşdürüyünlər hər kəs sizin şirkət, məhsul, xidmət və zamanet şərtlərinizi sizin onunla davranışınız əsasında mühakimə edəcək. Uğurlu insanların özəllikləri özəlli riçün yüksək standartlar qoymaq və onlara ciddi şəkildə emal etməkdir. Onlar tək olduqlarında belə, insanların onları müşahidə etdiklərini düşündürərlər. Siz inşanının xarakterini tək olduğunda nə etməsinə və necə davranışmasına əsasən müəyyən edə bilərsiniz.

10. Uğurun haqqını ödəyi'n!

Sonuncu və güman ki, bütün hər şeydən an vacibi ağır zəhmət çəkməyə bəzir olun. Bu, uğur qəzanmaq üçün lazımlı olan ən əsas şəndir. "Qonşum milyonçudur" kitabı üçün apardığı arasdırma nəticəsi də Stenli və Danko mindən çox milyonçu ilə sorğu aparsa qəngurlarının əsas səbəbinin nə olmasını soruşturmışdır. Onların tam 85%-dan çoxu başqa insanlardan daha bacarıqlı və ya daha istedadlı olmadığını etiraf etmiş və ugurlarının əsas səbəbi kimi daha çox zəhmətkeş olmaqlarını bildirmişdirlər.

Satış işində uğur qəzanmaq üçün daha erkən qalxmaq, daha çox zəhmət çəkmək və işdən evə bir az gec dönmək lazımdır. Adı insanların yayınmağa çalışdıqları işləri görün. İş günlərinə başladığınıza da bütün gücümüzü işə sərf etməyi qəriləşdirin. Vaxt ilməyin. İşlə məşğul olub. Cəld olub. Təciliilik hissi formalaşdırın.

Satış işində uğur qazanmaq üçün daha erkən qalxmaq, daha çox zəhmət çəkmək və işdən evə bir az gec dən, mək lazımdır.

Var gücün üzü sərfedin.

Ağır zəhmət, uğur qazanmaq təyyarənin uçusuna bənzəyir. Təyyarə uçus zoşağında hərəkətə başladığında və ona uçmaq icazəsi vərildikdə pilot sürət lingini maksimum limitə kimi sıxır. Mühəndilər var gücü ilə işləyir. Sizə çatdırınaq istədiyim də məhz budur. Mühəndislər 80% və ya hətta 90% gücü ilə işləsə kifayət etməz. Uçus üçün tam 100% güc tələb olunur.

Geri çəkilməyin!

Həyatda da belədir. Çox adam ağır zəhmət çəkir, lakin lazımlı olan tam 100% sərfiyatı vermir. Nəticədə də uçus zoşağından ayrılib havaya qalxa və zirvədəki 10%-ə qatıla bilmirlər. Onlar daim adı insanlar səviyyəsində çalışırlar. Ümumi pulun yalnız 20%-ni qazanan 80% satıcıların arasında qalırlar. Yaxşı xəbər isə ondan ibarətdir ki, siz mühəndikinizin gücünü 100%-ə çatdırıldıqda havaya qalxmağa başlayırsınız. Güc sərfiyatınızı maksimumda saxladığınız vaxt ərzində dayanmadan yüksəyə qalxırsınız. Lazımlı olan hündürlüyü çatıldıqdan sonra mühəndikinizin yüksələnə azalda və rahatlana bilərsiniz.

Satış karyerasızın xüsusiylə əvvəlində qıavitasiyanı üstələmək və yüksəyə qalxmaq üçün tam 100% sərfiyatla işləməlisiniz. Lazımlı olan hündürlüyü çatıldıqdan və ən uğurlu 10%-ə qatıldıqdan sonra rahatlana və səylərinizi müəyyən qədər azalda bilərsiniz.

Gələcəyiniz hündudsuzdur

Bu dəqiqə sizin içinizdə indikindən daha yaxşı olmaq, indikindən daha artıq işlər görmək və indikindən daha artıq nailiyətlər eldə etmək bacanğı vardır. Seçdiyiniz satış işində tam mükəmməl olmaqla

Telegram : @pd1_kitablar

bütün məqsədlərinzə çata və bütün arzularınızı gerçəkləşdirə bilərsiniz. Özünüz və ailəniz üçün heyrətamız həyat qura bilərsiniz. Öz şirkətinizin və öz sahəninizin ən dəyərli adamı ola bilərsiniz. Ətrafinzdakı insanların rəğbətini və hörmətini qazana bilərsiniz. Şirkətinizin, cəmiyyətinizin və müstərilərinizin həyatlarında əhəmiyyətli dəyişikliklər edə bilərsiniz. Satış psixologiyasını mənimsəyərək və tətbiq edərək siz ulduzlara çata bilərsiniz. Və heç bir məhdudiyyət yoxdur.

TAPŞIRIQ:

1. Bu gündən öz sahənizin ən yaxşı satıcılarından biri olmaq qərarı verin; haqqını ödəyin, qurbanlar verin və məqsədinizə nail olmayana kimi dayanmayın.
2. Özünüü ömürlük təhsilə həsr edin; oxuyun, audio proqramlar dinləyin və seminarlarda iştirak edin. Yalnız siz özünüz yaxşı olduqdan sonra həyatınız yaxşılaşır.
3. Vaxtınızı düzgün idarə edin; öncədən diqqətlə planlaşdırma edin və hər dəqiqəni nəzərə alın.
4. Sevdiyiniz işlə məşğul olun; işə bütün qəlbinizlə girişin və heç zaman inkişafınızı dayandırmayın.
5. Həyatda böyük uğur qazanacağınızı və ən əsas məqsədinizə nail olmayana kimi dayanmayacağınızı söz verin.
6. Dərhal kağız götürün və növbəti on iki ay ərzində nail olmaq istədiyiniz 10 məqsədinizi yazın. Həmin siyahıdan ən vacib olanını seçin və hər gün onun üzərində işləməyə başlayın.
7. İşdə olduğunuz zaman işləyin; var gücüñiz sərfedin, erkən başlayın, daha çox zəhmət çəkin və evə bir az gec dönün. Uğurun haqqını öncədən tam ödəyin.

Təbiəti aldatmaq olmaz. O sizə istədiyiniz mükafatı yalnız haqqını ödədikdən sonra verəcək.

NAPOLEON HILL

Telegram : @pdf_kitablar

MÜƏLLİF HAQQINDA

Brian Tracy - natiq, konsultant, seminar rəhbəri.

Brian Tracy uğurlu biznesmen və dünyanın ən məşhur natiqlərindən biridir. O, 22-dən artıq müxtəlif bizneslər qurmuş və idarə etmişdir. Hər il Birləşmiş Ştatlar, Kanada, Avropa, Avstraliya və Asiyada 250 000-dən artıq insan qarşısında çıxışlar edir.

Brianın nitqləri, çıxışları və seminarları hər bir auditoriya üçün xüsusi hazırlanır. Onlar “ruhlandırıcı, maraqlı, məlumatlı və motivasiyaedici” kimi xarakterizə olunur. O, 500-dən çox şirkətlə işləmiş, 2000-dən çox çıxış etmiş və 2 milyondan çox insanla işləmişdir.

Onun aşağıdakı mövzularda çıxışları və seminarları vardır:

YENİ MINILLİKDƏ LİDERLİK – Biznes həyatının hər bir sahəsində necə daha effektiv lider olmaq olar? Ən güclü və praktiki liderlik strategiyasına yiyələnin və daha yaxşı nəticələr əldə edin.

XXI ƏSR DÜŞUNCƏSİ – Rəqiblərdən daha yaxşı düşün, planlaşdır və işlə. Sürətlə inkişaf edən və dəyişən iş dünyasında yaxşı nəticələri necə əldə etmək olar?

YÜKSƏK PERFORMANS PSIXOLOGİYASI – Uğurlu insanlar şəxsi və biznes həyatlarının hər bir sahəsində necə düşünür və necə hərəkət edirlər? Maksimal nailiyyət üçün sınaqdan keçmiş praktiki üsul və strategiyalar öyrənəcəksiniz.

YÜKSƏK SATIŞ STRATEGİYASI – Yüksək rəqabətli bazarda tələbkar müştəriyə necə daha sürətli və daha çox satmaq olar? Biznesdə satıcı olmaq və satıcı kimi bizneslə məşğul olmaq arasında böyük fərq vardır. Satışda uğur qazanmaq, əsasən, insanın daxilində nə olmasından və müştərinin etibarını qazanmaqdə nə qədər bacarıqlı olmasından asılıdır.

SATICI ÜÇÜN FAYDALI OLAN DİĞƏR ÖNƏMLİ KİTABLAR

Todd Dunkan "Yiiksək etibarlılığı satış"

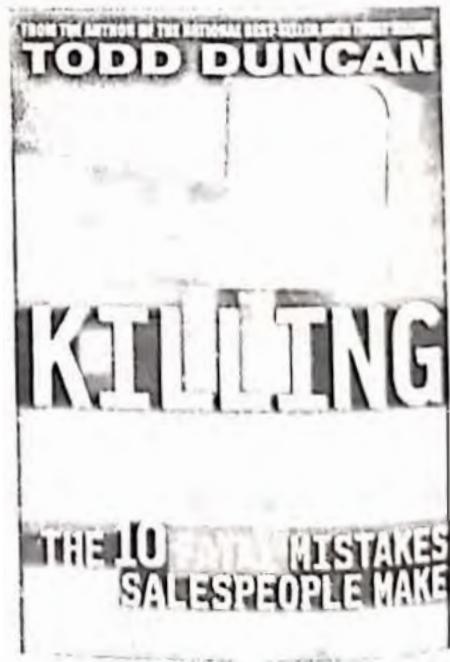
Bu kitab satış işini idarə edən "qanunlar"ı aydın izah edir. Birinci hissədə istənilən satış uğuru üçün tələb olunan münasibət, düşüncə tərzi və bacarıqlara aid olan qanunlar haqda danışılır. İkinci hissədə isə ünsiyyət və münasibətlərlə bağlı qanunlar haqda danışılır. Hər bir qanun praktiki tətbiq haqda izah verir. Nə zamansa satışla məşğul olmuşunuzsa,

onda satış uğuru üçün, sadəcə, təbəssümün kifayət etmədiyini bilirsiniz. Bu kitab uğur qazanmaq üçün lazım olan digər məqamlar haqqında ətraflı məlumat verir.

Todd Dunkan "Satışı öldürmək"

"Wall Street Journal" və "Business Week" jurnallarının aparıcı müəlliflərindən biri və Amerikanın ən məşhur satış treyninqləri şirkətinin rəhbəri Todd Dunkan satıcıların etdiyi 10 ən böyük səhv haqqında danışır və onlardan necə yayınmaq lazım olduğunu izah edir.

Satıcılar hər yerdə var və müxtəlif məhsul-lar satırlar. Bəziləri daha uğurlu, digərləri isə uğursuz olurlar. Dunkan hər bir satıcı üçün təhlükəli olan səhvler haqda danışır.

Telegram : @pdf_kitablar

NEW YORK TIMES BESTSELLER
TODD DUNCAN
AFTER THE BEST SELLER

TIME TRAPS

PROVEN STRATEGIES FOR
SWAMPED PROFESSIONALS

Todd Duncan "Zaman tələsi"

Məhsuldarlıq. Bu, bütün dünyanın biznes aləminde illərlə ən qanışlıq
şəxslər olmuşdur. Lakin bizim böyük səylərimizə və şəxsi inkişaf mövzusunda
sayısız kitabıların nəşr edilməsinə rəğmən, işlənimizi vaxtında çatdırma
bilmək, qoyulmuş qrafikdən geri qalınq və daim müəyyən işləri sonraya
səxlamalı oluruz. "Zaman tələsi" kitabı bizim zaman həqqində bütün yar-
mış təsəvvürərimizi aşkara çıxarmağa və onları daha düzgün təsəvvürlərlə
nəzər etməyə hədəflənmişdir. Duncan vaxtin idarə edilməsinə dair sıvanan-
mış universal üsullara malikdir və o, oxuculara qrafik qurmayı və işləri
qrafikə uyğun necə planlaşdırmaq lazımlı olduğunu göstərir. "Zaman tələsi"
kütüphanda verilmiş prinsiplər vasitəsi ilə peşəkarlar öz məhsuldarlıqlarında
ənənəvi hiss edəcəklər və eyni zamanda işlərini daha tez bini təsdiqlər.

Telegram : @pdf_kitablar

Mündəricat

Giriş.....	7
I. Satışın daxili oyunu	13
II. Satış məqsədləri qoyun və onlara nail olun!	47
III. İnsanlar nə üçün alırlar?.....	59
IV. Yaradıcı satış	89
V. Daha çox müştəri ilə görüşmək	111
VI. Təklifin gücü.....	131
VII. Satış etmək	147
VIII. Satış uğuruna 10 sırrı	185
Müəllif haqqında.....	205

Telegram : @pdf_kitablar

The Psychology of Selling

How to sell more, easier, and faster
than you ever thought possible

Brian Tracy, bu günün an maşhur peşakar natiqi və satış treneri, bütün dünyada 500 mindan artıq insana şaxsan talim keçmişdir. O hamçinin satış, idarəcilik, liderlik və şaxsi effektivlik mövzularında otuz altı kitab yazmış, 300-dan artıq audio və video program istehsal etmişdir. Tracy, Kaliforniyada, San Dieqoda yaşayır.

Bu kitabıın məqsədi sizə, gəlirinizi əwəlkindən dəha süratla və əsənlıqla artırmaq üçün dərhal istifadə edə biləcəyiniz ideya, üsul, strategiya və metod seriyası təqdim etməkdir. Bu, satış ustası Brian Tracy-nin dəfələrlə sübut etdiyi varlanmaq vədididir. Onun ideyalarını dinləmək və tətbiq etmək nəticəsində dəha çox satış ədəmi milyonçu olmuşdur:

Xəyallarınızı gerçəkləşdirmək üçün satış prosesinin arxasında duran psixologiyani anlamaq mütəqəddir.

— *Tom Hopkins.*

"Satış sənətinə necə yiylənməli" kitabının müəllifi.

"Satış Psixologiyası" kitabındakı prinsipləri istifadə edərək mən, öz şirkətimdə bir nömrəli satıcı oldum. Brian Tracy-nin sınañmış və qeyri-adi üsulları sizi on yüksəyə qaldıracaq.

— *Todd Dunkan.*

"Milli bestseller olan "Yüksək etibarlı satış" kitabının müəllifi.

Brian Tracy-nin "Satış Psixologiyası" kitabı hər kəs tərəfindən oxunmalıdır. Hər kəs, məhsul, xidmət, fəlsəfə, ideya və ya başqa nə isə satır. BU kitabı sizə, müxtəlif vəziyyətlərdə istifadə edə biləcəyiniz və yaradıcılığınızı stimullaşdırma bilməcəyiniz alətlər verəcək. Material dəyərlidir və Brian möhtəşəm trenerdir.

— *Terri I. Sjodin.*

"Yeni satış damışığı – 9 on böyük satış təqdimatı sahvi
və onlardan necə yayanımlı" kitabının müəllifi

Telegram : @pdf_kitablar

9 789952 367935

QANUN NƏŞRİYYATI

kitab sıfəti (012) 431-16-62

və www.qanun.az saytında

www.fb.com/qanunpublishing

www.instagram.com/qanunpublishing

9.99₼